SAVININK

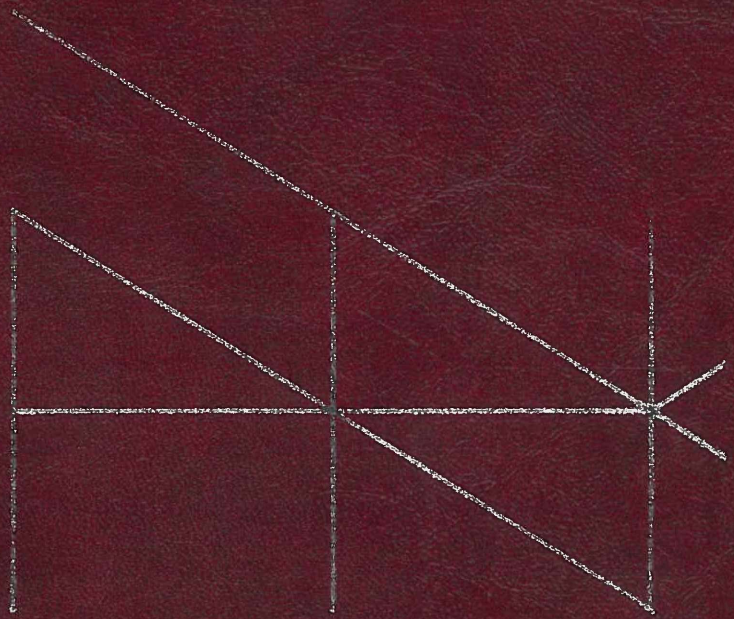

MŪSŲ

GYDYTOJAI

MŪSŲ GYDYTOJAI

ŽINYNAS

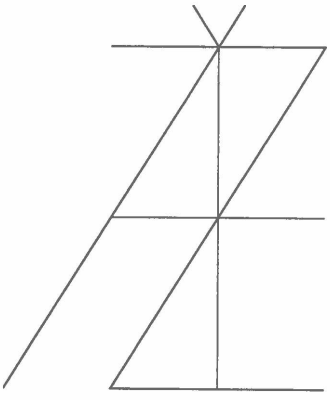

LIETUVOS GYDYTOJŲ SĄJUNGA

1998

UDK 614.25-051:929(474.5) (036)
Mu-147

Redakcinė kolegija

Habil. dr. prof. **Gintautas Česnys**,
habil. dr. prof. **Vilius Grabauskas**,
dr. doc. **Liutauras Labanauskas**,
habil. dr. prof. **Algis Mickis**,
dr. doc. **Jūratė Norvaišienė**,
Jūratė Tamulaitienė

Knygos išleidimą remia

Lietuvos Respublikos Prezidentūra,
Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerija,
Etinių farmacijos kompanijų atstovybių asociacija (EFA),
Kauno medicinos universitetas,
Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas

ISBN 9986-9265-0-5

© Lietuvos gydytojų sąjunga, 1998

LINKIU VISAI LIETUVOS GYDYTOJŲ SĄJUNGAI
IR KIEKVIENAM LIETUVOS GYDYTOJUI ATSKIRAI
NUOŠIRDAUS DARBO,
HUMANISTINIO BENDRAVIMO,
ŽMONIŲ DĖKINGUMO, GARBĖS IR SAVIGARBOS.
TESTIPRINA JŪSŲ MINTIS HIPOKRATO PRIESAIKA,
TEĮPRASMINA JŪSŲ VEIKLĄ MEILĖ TĖVYNEI
PER MEILĘ ŽMOGUI.

VALDAS ADAMKUS
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

PRATARMĖ

Šis Lietuvos gydytojų sąjungos leidinys – bandymas aprašyti žymesniuosius gydytojus, kurių veikla paliko pėdsaką Lietuvos istorijoje ir garsino pasaulyje jos vardą. Džiugu, kad daugelis Lietuvos gydytojų ne tik gydė ligonius ir šildė negalios prispaustas jų širdis, bet ir aktyviai dalyvavo tautinio atgimimo veikloje, kovojo dėl lietuvybės, reikšmingai prisidėjo prie lietuvių kultūrinio gyvenimo, pasižymėjo literatūroje, mene, politikoje. Jų asmenybė, veiklos pėdsakai giliai įsispaudė Lietuvos gyvenime. Mes didžiuojamės, kad tautinio atgimimo žadintojai, garbingi mūsų tautos vyrai – Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka – buvo gydytojai. Gydytojas ir dailininkas Boleslovas Dluskis kovojo prieš carizmą Žemaitijos sukilėlių būriuose 1863 metais. Kazys Grinius, visuomenės ir valstybės veikėjas, antrasis Lietuvos Respublikos prezidentas, daug nuveikė dirbdamas gydytoju. Pirmąjį lietuvių istorinį romaną *Algimantas, arba Lietuviai XIII šimtmetyje* parašė gydytojas Vincas Pietaris, pirmąjį lietuvišką aritmetikos uždavinyną išleido gydytojas Vincas Spudulis, pirmasis Homero *Odisėją* į lietuvių kalbą išvertė taip pat gydytojas Jeronimas Ralys. Vladas Nagevičius – pirmasis 1918 metais Lietuvos kariuomenės gydytojas savanoris, daugelį metų vadovavęs tarpukario Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybai, generolas, dar buvo žinomas archeologas, tyrinėjo Lietuvos piliakalnius. Iškilūs visuomenės veikėjai, Lietuvos gydytojų sąjungos steigėjai Jonas Staugaitis, Juozas Žemgulys, vienas Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto organizatorių Vladas Lašas, žymūs chirurgai Vladas Kuzma ir Vincas Kanauka, tarpukario Lietuvos Respublikos švietimo ministras, lotynų kalbos vadovėlio ir žodyno autorius Kazimieras Jokantas – tai vis mūsų profesijos atstovai. Nemažai gydytojų kentėjo nacių, o ypač sovietų, lageriuose, Sibiro tremtyje, kur daugelis jų stengėsi palengvinti kitų kančias, slaugė ir gydė šalia vargstančius kalinius. Tai Antanas Starkus, Stasė

Šakenienė, Vladas Šimkūnas, Leonas Kęsgaila-Kenstavičius, Antanas Smalstys ir daugelis kitų. O gydytojos Dalios Grinkevičiūtės, kuri tremtyje prie Laptevų jūros iškentėjo badą ir šaltį, ligas ir patyčias, atsiminimų knygos – vienos labiausiai jaudinančių ir įsimenamų. Šiame leidinyje ir norėta nors labai trumpai žvilgtelėti į jų gyvenimo kelią, nuveiktus darbus. Be to, stengtasi pateikti glaustas senojo Vilniaus universiteto, tarpukario Lietuvos medicinos daktarų biografijas, aprašyti Lietuvos habilituotus daktarus, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto ir Kauno medicinos akademijos (dabar Kauno medicinos universitetas) klinikų vadovus, aktyviausius Lietuvos gydytojų sąjungos veikėjus, įvairių specialybių gydytojų draugijų vadovus, gydytojus, išleidusius reikšmingų knygų.

Knygos leidėjai dėkoja Čikagoje gyvenančiai lietuvių medicinos istorijos tyrinėtojai Mildai Budrienei, M. D., maloniai leidusiai naudotis savo knygomis – *Amerikos lietuviai gydytojai* (1992) ir *Lietuviai gydytojai šešiuose kontinentuose* (1996).

Habil. dr. prof. Algis Mickis
Lietuvos gydytojų sąjungos prezidentas

A

ABRAITIS Blažiejus, medicinos daktaras, profesorius (1899 08 16 Tupikuose, Šakių aps. – 1975 06 17 Kaune)

1933 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, nuo 1934 jame dėstė; profesorius (1940). 1938 už disertaciją *Lęšio pasaitai, jų vystymasis, struktūra ir reikšmė* įgijo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1939 Vytauto Didžiojo universiteto, nuo 1951 Kauno medicinos instituto Histologijos ir embriologijos katedros vedėjas. 1947–50 ir 1958–64 mokslo reikalų prorektorius. Paskelbė mokslinių darbų apie virškinimo sistemos organų raidą, kraujagyslių ir širdies audinių struktūrą, regeneracines galimybes. Parašė knygų, vadovėlių. Svarbiausieji veikalai: *Žmogaus embriologija* (1962), *Histologija* (su bendraautoriais, 1970).

Blažiejus ABRAITIS

Romualdas Jonas ABRAITIS

ABRAITIS Romualdas Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 06 15 Vakantonyse, Alytaus rj.)

1955–61 studijavo Kauno medicinos institute. Jį baigęs, pradėjo dirbti instituto Normalinės fiziologijos katedroje. 1965 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1992 – habilituoto daktaro disertaciją apie širdies anafilaksiją. 1972 jam suteiktas docento vardas. Nuo 1993 Kauno medicinos akademijos Fiziologijos katedros vedėjas; profesorius. 1992 stažavosi Kopenhagos, 1995 Kielio (Vokietija) universitetuose. Lietuvos

fiziologų draugijos pirmininkas. Paskelbė mokslinių darbų. Vadovėlio *Fiziologija* (1978) bendraautoris. Kauno medicinos akademijos Tarybos narys.

ADOMAVIČIUS Jonas (g. 1911 12 15 Pernaravoje, Kėdainių aps.)

1938 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, dirbo jo Vidaus ligų klinikoje. Priklausė *Gajos* korporacijai. 1944 pasitraukė į Vokietiją, kur 1949 Tübingeno universitete gavo medicinos daktaro laipsnį. 1949 apsigyveno JAV. Stažavo Cook County ligoninėje Čikagoje, kur ir dabar dirba. Daug prisidėjo prie Amerikos lietuvių vaiko ugdymo draugijos (ALVUD) veiklos. Įsteigė prieglaudą senyviems žmonėms (ALVUDo lietuvių sodybą). Parašė mokslinių darbų. Propaguoja vadinamąją ALVUDo dietą, rašo spaudoje (daugiausia *Drauge* Čikagoje ir *Dienovidyje* Vilniuje) higienos, sveikos gyvensenos ir mitybos klausimais. Apie tai kalba ir Čikagos lietuvių radijo laidose (iš viso parengė apie 600 tokių pašnekesių). Žinomas ir kaip mecenatas, remiantis jaunuosius Lietuvos menininkus ir mokslininkus.

ALEKNA Jurgis (1873 02 04 Sidabrinėje, Kuktiškių vls., Utenos aps. – 1952 10 17 Kaune)

Baigė gimnaziją Vilniuje, 1898 –

Jurgis ALEKNA

Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Smolenske, Vilniuje. Tobulinosi Austrijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Vokietijoje. Už slaptą lietuvišką veiklą kalintas ir ištremtas 2 metams į Archangelską. Nuo 1902 gydytojavo Ukmergėje, Zarasuose, Rozalime. 1909 kovojo su cholera ir dėmėtąja šiltine Panevėžio apskrityje. Vėliau išvyko į Vieną ir Berlyną studijuoti ausų, nosies ir gerklės ligų. Grįžęs dirbo Kaune, vėliau Vilniuje. 1918 pabaigoje–1919 03 vidaus reikalų viceministras; pirmasis Sveikatos departamento direktorius. 1919 kartu su kitais įkūrė Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ir Kauno medicinos draugijas. Nuo 1920 Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės Ausų, nosies ir gerklės skyriaus vedėjas. 1920 kartu su kitais suorganizavo Kaune Aukštuosius kursus. 1939–40 Lietuvos

Raudonojo Kryžiaus draugijos pirmininkas. Bendradarbiavo spaudoje, daugiausia *Medicinos* žurnale.

ALSEIKA Danielius (1881 01 01 Urviuose, Telšių aps. – 1936 05 09 Vilniuje)

Archeologės Marijos Gimbutienės tėvas. Mokėsi Liepojos ir Marijampolės gimnazijose, 1910 baigė Tartu universitetą. Jau 1905 dalyvavo Vilniaus Seime, organizavo Lietuvos valstiečių sąjungą. Per I pasaulinį karą buvo karo gydytojas Maskvoje ir Minske, organizavo lietuvių tremtinius. Su kitais įsteigė Minske Lietuvių sanitarinės pagalbos draugijos ligoninę, kurią 1918 perkėlė į Vilnių (pavadino Lietuvių poliklinika), jai vadovavo. 1923–28 Vilniaus lietuvių komiteto pirmininkas. Vadovavo Vilniaus lietuvių švietimo *Kultūros* draugijai, redagavo žurnalą *Vilniaus šviesa*, laikraštį *Vilniaus žodis*. Dalyvavo Lietuvių mokslo draugijos veikloje, jos susirinkimuose skaitė paskaitas medicinos ir istorijos klausimais. Aktyviai bendradarbiavo spaudoje.

Danielius ALSEIKA

Veronika ALSEIKIENĖ

ALSEIKIENĖ (Janulaitytė) Veronika (1883 05 18 Malavėnuose, Šiaulių aps. – 1971 09 26 Kaune)

Archeologės Marijos Gimbutienės motina. 1902 baigė Liepojos gimnaziją, nes už lietuviškų laikraščių platinimą pašalinta iš Šiaulių gimnazijos. Studijavo mediciną Berne, Vienoj ir Berlyne, 1908 baigė Berlyno universitetą. Įgijo medicinos daktaro laipsnį. Gydytojavo Ukmergėje, 1915–18 Minske. Jos iniciatyva ten įkurta Lietuvių sanitarinės pagalbos draugija, kuri 1918 Vilniuje suorganizavo Lie-

tuvių ligoninę ir polikliniką. Iki 1931 dirbo toje ligoninėje Vilniuje, buvo Akių ligų skyriaus vedėja. Darė sudėtingas akių operacijas, kovojo su trachoma. Vilniuje įsteigė mergaičių amatų mokyklą, kartu su kitais – *Kultūros* draugiją. Nuo 1931 gydytojavo Kaune.

AMBRAZIEJŪTĖ-STEPONAITIENĖ Agnietė (1891 02 19 Žvirgždaičiuose, Vilkaviškio aps. – 1980 03 19 Kaune)

1912–13 *Aušrinės* redakcinės kolegijos narė. 1916 baigė Maskvos moterų medicinos institutą. Grįžusi į Lietuvą, iki 1921 dirbo Šakių apskrities gydytoja. 1923–33 Lietuvos, vėliau Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų katedros asistentė. Pirmoji Lietuvoje pradėjo tirti reumatines ligas ir jų gydymą; apie tai padarė pranešimą 1928 IV Lietuvos gydytojų suvažiavime: 1934 su kitais įsteigė Draugiją kovai su reumatu, buvo tos draugijos vicepirmininkė. Bendradarbiavo spaudoje (daugiausia *Medicinoje*), paskelbė mokslinių straipsnių apie širdies vainikinių arterijų trombozę, alergines ligas, bronchinę astmą ir kitais klausimais. Parašė pjesių, apysaką *Trys ūkininkai* (1938), atsiminimų (Praurimės, Žvirgždės, As-nės slapyvardžiais). Paruošė įžymių Lietuvos moterų biografijų rinkinį, kurį išleisti sutrukdė 1940 įvykiai (ši knyga išleista 1997: *Įžymios Lietuvos moterys: XIX a. antroji pusė–XX a. pirmoji pusė*; ją parengė D. Marcinkevičienė).

AMBROZAITIS Arvydas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1948 05 16 Vilniuje)

Gydytojo Kazio Ambrozaičio (g. 1911) sūnus. 1972 baigęs Vilniaus universitetą, nuo 1976 jame dėsto; nuo 1991 Infekcinių ligų klinikos vadovas. Profesorius. 1995 už darbą *Hepatito C epidemiologiniai ir klinikiniai aspektai Lietuvoje* jam suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Stažavo Japonijoje, JAV, Švedijoje. Tiria virusinių hepatitų diagnostiką, kliniką, gydymą ir profilaktiką. Lietuvos infektologų mokslinės draugijos pirmininkas.

Arvydas AMBROZAITIS

Kazys AMBROZAITIS

AMBROZAITIS Kazys, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1911 07 24 Ardiškiuose, Raseinių rj.)

1935 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1937–38 mokėsi Kauno karo mokykloje. 1945–47 kalėjo Vorkutos lageryje. 1957–69 Onkologijos instituto Rentgenologijos ir radiologijos skyriaus vedėjas. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino viršutinės skrandžio dalies rentgenodiagnostikos medžiagą. Ilgus metus (1969–89) vadovavo Vilniaus universiteto Rentgenologijos ir ftiziatrijos katedrai; profesorius (1970). Su bendradarbiais sukūrė elektrorentgenografijos metodą ir įdiegė jį į praktiką; už tai 1973 suteikta SSRS valstybinė premija. Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas (1981). 1972–90 vadovavo Lietuvos rentgenologų ir radiologų mokslinei draugijai. Išleido knygų: *Skrandžio vėžio rentgenodiagnostika* (su M. Šneideriu), *Virškinamojo trakto rentgenologinis tyrimas* (abi 1973), *Klinikinės rentgenologijos pagrindai* (su A. Kaminsku, 1982, rusų k.); knygų: *Medicinos elektrorentgenografija* (1968, rusų k.), *Kvėpavimo organų ligų rentgenodiagnostika* (1977), *Elektrorentgenografiniai tyrimai klinikinėje praktikoje* (1981) bendraautoris. Lietuvių katalikų mokslų akademijos, Lietuvos atsargos karininkų asociacijos narys, Veiklios ilgaamžystės akademijos viceprezidentas.

AMBROZAITIS Kazys, medicinos daktaras (g. 1918 04 23 Naujakaimyje, Šimkaičių vls., Raseinių aps.).

Baigęs Raseinių gimnaziją, 1939 įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Teisių fakultetą. Laiku negalėjęs pradėti studijų, mokytojavo Žemaitijoje. 1940 atvyko į Kauną, buvo *Pavasario* vyrų sąjungos sporto vadu; išrinktas pavasarininkų sekretoriumi. 1941 aktyviai dalyvavo Birželio sukilime, buvo LAF Kaune štabo narys. 1940–43 studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete, 1943 studentų korporacijos *Gaja* pirmininkas. Dalyvavo antinacinėje kovoje. 1944 pasitraukė į Vokietiją, kur

Kazys AMBROZAITIS

1946 baigė Tübingeno universitetą. Šiame universitete 1947 gavo medicinos daktaro laipsnį. 1949 apsigyveno JAV. 1950–51 redagavo *Ateitį*. Niujorke specializavosi radiologijos srityje. 1950–53 Korėjos karo metu tarnavo JAV kariuomenėje; kapitonas. 1959 išlaikė specialybės egzaminus. Gydytojavo Indianos valstijos ligoninėse: 23 metus buvo radiologijos departamentų direktorius, suorganizavo radiologų korporaciją, buvo išrinktas ligoninės gydytojų štabo prezidentu. Aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Buvo *Gajos* korporacijos pirmininkas, JAV Lietuvių bendruomenės daugelio tarybų narys ir X tarybos prezidiumo pirmininkas, Pasaulio lietuvių bendruomenės garbės teismo narys. Nuo 1962 *Į laisvę* fondo lietuvių kultūrai ugdyti pirmininkas. Kartu su kitais įkūrė Lietuvių fondą, buvo jo tarybos ir valdybos pirmininkas. Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos tarybos narys. III Mokslo ir kultūros simpoziumo organizacinio komiteto pirmininkas. Išrinktas į daugelio lietuvių organizacijų valdybas ir tarybas. Bendradarbiauja spaudoje.

ANDRIUKAITIS Vytenis (g. 1951 08 09 Kiusure, Jakutija)

Gimė tremtinių šeimoje. 1958 su tėvais grįžęs į Lietuvą, gyveno Kaune. Ten 1969 baigė vidurinę mokyklą, 1975 – Kauno medicinos institutą. 1975–76 chirurgijos internatūra Kaune. Dalyvavo nelegalioje veikloje: platino draudžiamą literatūrą, dalyvavo žygeivių, folkloro, savišvietos veikloje. 1976 suimtas, tardytas Vilniuje

Vytenis ANDRIUKAITIS

KGB; nubaustas 3 metų priverstiniu registravimu Ignalinoje be teisės pakeisti gyvenamąją vietą. 1976–84 dirbo chirurgu Ignalinos rajono centrinėje ligoninėje. 1978–84 neakivaizdžiai studijavo Vilniaus universiteto Istorijos fakultete, kurį 1984 baigė. 1984–90 Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės kardiochirurgas. 1989 dalyvavo atkuriant Lietuvos gydytojų sąjungą, ruošiant jos įstatus ir programos dokumentus. 1990 išrinktas Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos deputatu, 1992 ir 1996 – Lietuvos Respublikos Seimo nariu. Dalyvavo ruošiant Nacionalinę sveikatos koncepciją, sveikatos sistemos, farmacinės veiklos, sveikatos draudimo, sveikatos priežiūros įstaigų, visuomenės sveikatos priežiūros ir kitus įstatymus, Lietuvos sveikatos programą. Parašė mokslinių darbų chirurgijos ir medicinos istorijos klausimais.

Emilijus ANDRIULIS

ANDRIULIS Emilijus, habilituotas daktaras, profesorius (1928 01 11 Tytuvėnuose, Raseinių rj. – 1991 11 18 Vilniuje)

1948 ištremtas į Krasnojarsko sritį, iš kur pabėgo ir grįžo į Lietuvą. Suimtas, išvežtas į Uralą, kur kalėjo lageriuose. Vėliau buvo tremtyje Krasnojarske. 1956 grįžo į Lietuvą. 1960 baigė Vilniaus universitetą. 1961–91 dėstė Vilniaus pedagoginiame institute; nuo 1966 Higienos katedros vedėjas. Profesorius (nuo 1970). Parašė darbų iš vaikų morfologijos, fiziologijos ir higienos, knygų, vadovėlių. Svarbiausieji veikalai: *Vaiko fiziologija ir mokyklinė higiena* (su V. Kvikliu), *Žmogaus augimo ir brendimo diagnostika* (su kitais, abi 1974), *Moksleivio fiziologija ir higiena* (su kitais, 1994).

ANDRIUŠKEVIČIENĖ Juzė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1921 02 21 Šilėnuose, Prienų rj.)

1949 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1951–61 Kauno respublikinės psichoneurologijos ligoninės gydytoja; 1958–61 tos ligoninės vyriausioji gydytoja. Nuo 1961 dėstė Vilniaus universitete. 1985 apgynė medicinos mokslų dak-

Juzė ANDRIUŠKEVIČIENĖ

taro (habil. dr.) disertaciją apie sergančiųjų smegenų ateroskleroze, kurių sutrikusi psichika, diagnostiką ir socialinę adaptaciją. Paskelbė mokslinių straipsnių psichiatrijos klausimais, daugiausia apie senyvų žmonių, sergančių galvos smegenų kraujagyslių ligomis, psichikos pokyčius, tų ligonių gydymą ir profilaktiką.

ANDZIULAITIS Juozas (1864 12 13 Gaisriuose, Marijampolės aps. – 1916 02 13 New Britaine, Connecticuto valstija, JAV)
Mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje, vėliau mokytojavo Garliavos pradžios mokykloje. Rašė eilėraščius, kuriuos pasirašinėjo Kalnėno slapyvardžiu. 1886 atvykęs į Tilžę, suredagavo du paskutiniuosius *Aušros* numerius. Vėliau apsigyveno JAV. Iš pradžių dirbo akmens anglies kasyklose, vėliau, susipažinęs su Jonu Šliūpu, rašė straipsnius į jo redaguojamą *Lietuvišką Balsą*. Išvertė į lietuvių kalbą A. Mickevičiaus, N. Gogolio, H. Senkevičiaus, G. de Mopasano kūrinių. 1890–92 redagavo laikraštį *Vienybė lietuvninkų*. Kurį laiką dirbo *Apšvietoje*. Po to išvyko į Baltimorę, ten 1894 baigė medicinos mokyklą. Po metų (gavęs praktikos teises) pradėjo dirbti gydytoju New Britaine (Connecticuto valstija).

APEIKYTĖ Marija (1907 10 22 Odesoje – 1985 10 27 Molėtuose).

1934 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1934–43 dirbo gydytoja Molėtų valsčiuje, 1944–84 – Molėtų ligoninėje; 1944–

Marija APEIKYTĖ

60 tos ligoninės vyriausioji gydytoja, 1960–64 vyriausiojo gydytojo pavaduotoja, 1964–66 Terapijos skyriaus vedėja. Pasižymėjo kaip jautri ir rūpestinga gydytoja.

ASTRAUSKAS Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1927 03 23 Maceiniuose, Plungės rj.)

1952 baigęs Vilniaus universitetą, dirba Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute. 1952–61 instituto mokslinis sekretorius, nuo 1964 Eksperimentinės patalogijos laboratorijos vedėjas. 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie hipotalamo, hipofizės ir antinkščių žievės sistemą ir organizmo reaktyvumą. Profesorius (1972). Daug metų vadovavo Lietuvos endokrinologų mokslinei draugijai. Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas (1977). 1992–96 Lietuvos Respublikos Seimo narys. Paskelbė mokslinių darbų iš imunologijos ir biochemijos. *Medicinos terminų žodyno* (1980), knygos gydytojui praktikui *Cukrinis diabetas* (1988) bendraautoris.

Vytautas ASTRAUSKAS

AVIŽONIS Petras, medicinos daktaras, profesorius (1875 04 17 Pasvalyje – 1939 10 17 Kaune)

1895–97 studijavo Sankt Peterburgo universiteto Gamtos fakultete, vėliau – Dorpato (dabar Tartu) universiteto Medicinos fakultete. Buvo Dorpato lietuvių studentų draugijos pirmininkas. 1897, pasinaudojęs F. Kuršaičio gramatika, parašė trumpą lietuvių kalbos gramatikos konspektą, kurį J. Jablonskis peržiūrėjo, šį tą pataisė, sudėjo kirčio ženklus ir pavadino lietuviška gramatikėle. 1899 ji buvo padauginta ir išsiuntinėta to meto lietuviškų laikraščių redakcijoms. P. Avižonis padėjo J. Jablonskiui redaguoti ir tikrinti A. Juškos žodyno I tomo (išl. 1904) medžiagą. Bendradarbiavo lietuviškuose laikraščiuose (Atgalainio, Greičiaus, P. Gvildžio, Driskio brolio, Žagariečio ir kitais slapyvardžiais). Bendravo su P. Višinskiu, G. Petkevičaite-Bite, Žemaite, taisė kai kurių Žemaitės apsakymų kalbą. 1900 baigęs Dorpato universitetą, gydytojavo Ariogaloje (1900–02), Žagarėje

2. 856

Petras AVIŽONIS

(1902–04 ir 1906–10), Šiauliuose (1910–14 ir 1918–19) ir Kaune (1920–39). Kaip karo gydytojas dalyvavo Rusijos–Japonijos ir I pasauliniame kare. 1914 už disertaciją *Kauno gubernijos Šiaulių apskrities Gruzdžių ir Lygumų valsčių lietuvių akių ligos ir aklumas* P. Avižoniui suteiktas medicinos daktaro laipsnis. Tirdamas gyventojų akis, domėjosi ne tik akių ligomis, bet ir žmonių gyvenimo sąlygomis, nagrinėjo lietuvių antropologijos klausimus. 1920–22 dėstė Aukštuosiuose kursuose Kaune. Nuo 1922 Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto ordinarinis profesorius ir Akių ligų katedros bei klinikos vedėjas. 1922–23 Medicinos fakulteto dekanas, 1924–25 universiteto prorektorius, 1925–26 rektorius. Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje suorganizavo Akių ligų kliniką. Lankėsi užsienio akių ligų klinikose, dalyvavo akių ligų gydytojų tarptautiniuose suvažiavimuose. Nuo 1925 Vokietijos, nuo 1930 Prancūzijos oftalmologų mokslinių draugijų narys. Tartu estų gydytojų draugija 1937 jį išrinko savo nariu korespondentu, Latvijos universitetas 1939 – garbės daktaru. Parašė apie 100 mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių, brošiūrų. Nagrinėjo gyvybės atsiradimo, alkoholizmo, užkrečiamųjų ligų, paveldėjimo klausimus, gydytojų etiką. Apie akių ligas paskelbė keliasdešimt mokslinių straipsnių ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Reikšmingiausias jo darbas – *Akių ligų vadovas* (baigtas spausdinti 1940, jam jau mirus). Rūpinosi aklųjų globa. Bendradarbiavo Lietuviškoje enciklopedijoje.

AVIŽONIS Vytautas (g. 1906 12 01 Žagarėje, Šiaulių aps.)

Gydytojo ir visuomenės veikėjo Petro Avižonio sūnus. 1925 baigė *Aušros* gimnaziją Kaune, 1933 – Vytauto Didžiojo universitetą. Specializavosi oftalmologijoje. 1933–41 Vytauto Didžiojo universiteto Akių ligų klinikos asistentas, 1941–44 docentas, nuo 1944 Oftalmologijos katedros vedėjas ir Akių ligų klinikos direktorius. 1936 išrinktas Lietuvos akių gydytojų draugijos sekretoriumi. 1937

priimtas į Prancūzijos oftalmologų draugiją. 1936 išlaikė doktoranto egzaminus. Skaitė pranešimus tarptautiniuose oftalmologų kongresuose Madride, Kaire, Tartu. 1944 pasitraukė į Šveicariją. 1945–47 Berno universiteto Akių ligų klinikos asistentas. 1949 apsigyveno JAV. Vertėsi privačia praktika. Kartu su kitais įsteigė Niujorko lietuvių gydytojų draugiją, kurį laiką buvo jos pirmininkas. Paskelbė mokslinių straipsnių apie kataraktą, žvairumą ir kitais klausimais. Bendradarbiavo JAV lietuvių spaudoje.

B

BABRAVIČIUS Juozas, daktaras, docentas (g. 1931 07 02 Kaune)

1949 baigė Kauno VI gimnaziją, 1952 – J. Gruodžio muzikos mokyklą, 1955 – Kauno medicinos institutą. Dvejus metus dirbo chirurgu Kelmės ligoninėje ir poliklinikoje, 1957–67 Respublikinėje tuberkuliozės Raudonojo Kryžiaus sanatorijoje. Po specializacijos Tbilisyje pradėjo ftiziochirurgo darbą. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino kaverninių plaučių tuberkuliozės formų gydymo ekstrapleuriniu pneumotoraksu ir oleotoraksu atokiuosius rezultatus. Pradėjo dirbti Kauno medicinos instituto (Kauno medicinos akademijos) Chirurgijos klinikoje: iš pradžių asistentas, nuo 1977 – docentas. Tiria tulžies ir kasos sistemos ligų sąveikos ir korekcijos klausimus, tarp jų – kasos nekrozės patologinės fiziologijos, diagnostikos ir gydymo problemas. Padarė per tūkstantį operacijų. Daugiau kaip 100 mokslinių darbų autorius ir bendraautoris.

BAČIULIS Vytautas, daktaras, docentas (g. 1953 07 21 Panevėžyje)

1977 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, iki 1982 – šio universiteto aspirantas. Nuo 1979 dirba Vilniaus universitete; Vaikų ligų, Pediatrijos katedros asistentas, Pediatrijos centro docentas, nuo 1994 Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės Pediatrijos skyriaus docentas konsultantas. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis pediatras. 1983 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie šlapimo bakterijų imunofluorescentinio tyrimo reikšmę ir vaikų pielonefrito bei cistito diferencinę diagnostiką. Stažavosi Šveicarijoje ir Anglijoje. Tiria vaikų nefrologijos klausimus. Paskelbė daugiau kaip 50 mokslinių darbų. Lietuvos vaikų, sergančių inkstų ligomis, draugijos pirmininkas, Lietuvos pediatrų draugijos valdybos, Europos

pediatrų nefrologų draugijos, Tarptautinės nefrologų draugijos narys.

BAGDONAS Edmundas Pranas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 11 15 Pilionyse, Kėdainių rj.)

1962 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą ir pradėjo dirbti chirurgu Lazdijų rajone. Nuo 1966 dirba Kauno akademinėse klinikose, nuo 1971 – Krūtinės ląstos chirurgijos skyriaus vedėjas. Dėsto Kauno medicinos akademijoje. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Stažavosi įvairiose užsienio klinikose (Čikagoje, May klinikose Ročesteryje, Hiustono medicinos centre ir kitur). Pagrindinė mokslinio darbo kryptis – pūlinės infekcijos profilaktika ir gydymas krūtinės ląstos chirurgijoje, krūtinės traumos. Tai jis apibendrino 1992 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. E. Bagdonas daro įvairias krūtinės sienos ir jos organų operacijas, propaguoja aktyvų uždarąjį pūlinių ir flegmonų drenažą. Vienas pirmųjų klinikoje panaudojo nuolatine elektros srove antibiotikais impregnuotas siuvamąsias ir aloplastines medžiagas. 1995 jam suteiktas docento, 1996 – profesoriaus vardas. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių straipsnių. 9 išradimų, 50 racionalizacinių pasiūlymų autorius arba bendraautoris. Parašė monografijas: *Pūlinė infekcija torakalinėje chirurgijoje*

Edmundas Pranas BAGDONAS

(1988), *Krūtinės traumos* (1997). Knygų *Riboti plaučių šešeliai* (1980), *Urgentinė chirurgija* (1984), brošiūros *Chirurginis plaučių tuberkuliozės gydymas* (1970), metodinės priemonės *Kvėpavimo sistemos ligų klasifikacijos ir diagnozių formulavimas* (1985) bendraautoris. E. Bagdonas – Kauno medicinos akademijos Tarybos ir Senato narys. Daugelio Lietuvos, Baltijos šalių ir Europos mokslinių draugijų narys.

BAGDONAS Juozas (1866 04 06 Slibinuose, Kybartų vls., Vilkaviškio aps. – 1956 06 06 Cleavlende, Ohio valstija, JAV)

Baigęs Marijampolės gimnaziją, Varšuvos universitete studijavo mediciną, vėliau studijas tęsė Maskvos universitete, kurį 1891 baigė. Grįžęs į Lietu-

vą, apsigyveno Naumiestyje (dabar Kudirkos Naumiestis). Kartu su V. Kudirka, K. Griniumi, S. Matulaičiu dalyvavo varpininkų veikloje. 1893–94 redagavo *Varpą*. Organizavo slaptą knygų gabenimą iš Prūsijos, palaikė ryšį su lietuvių visuomenės veikėjais Vilniuje. 1897 buvo caro žandarų suimtas, kalintas; po keleto mėnesių už pažadėtą užstatą paleistas. 1899 sužinojęs, kad bus tremiamas į Sibirą, pabėgo į Prūsiją. Dr. J. Basanavičiaus prašomas, 1900 pasaulinėje parodoje Paryžiuje suorganizavo lietuvišką skyrių. Iki 1902 redagavo *Varpą* kartu su *Ūkininko* ir *Naujienų* priedu. 1905 amnestuotas ir grįžo į Lietuvą. 1914 mobilizuotas į Rusijos kariuomenę, dirbo gydytoju; turėjo pulkininko laipsnį. Paleistas į atsargą, grįžo į Lietuvą. 1919–22 Sveikatos departamento direktorius. 1922–44 dėstė Vytauto Didžiojo universitete; 1923–24 Medicinos fakulteto dekanas. Svarbiausias veikalas – *Įvadas į bendrąją mediciną* (1926). Parašė straipsnių, atsiminimų, bendradarbiavo periodinėje spaudoje (Kęstučio, Daumanto, Smako slapyvardžiais). 1935 su kitais įsteigė Lietuvos blaivinimo sąjungą, buvo jos pirmininkas. 1938–40 redagavo šios sąjungos žurnalą *Blaivybė ir sveikata*. 1944 pasitraukė į Vokietiją, 1951 atvyko į JAV.

Juozas BAGDONAS

BAGDONIENĖ (Senkutė) Vitalija, habilituota daktarė, profesorė (g. 1924 04 12 Dugnuose, Vilkaviškio rj.)

1946 su pagyrimu baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Epidemiologijos ir higienos instituto Kaune Vietos kontrolės laboratorijos vedėja. 1950–55 – Kauno infekcinės ligoninės gydytoja ordinatorė. Nuo 1956 dirbo Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija): iš pradžių asistentė, nuo 1966 docentė. 1976 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino kai kurių klinikinių imuninių rodiklių reikšmę, sergant vidurių šiltine. 1980–93 Kauno medicinos akademijos profesorė. Paskelbė daugiau kaip 140 mokslinių darbų apie dizenteriją, virusinį hepatitą, rožę, tri-

chineliozę, lambliozę ir kitas užkrečiamąsias ligas.

BAGENSKIS Petras Ringoldas (1857–?)

1883 baigė Varšuvos universitetą. Dirbo gydytoju Vilniaus Savičiaus ligoninėje, organizavo skiepijimą nuo raupų. 1886 prie Savičiaus ligoninės įkūrė Skiepijimo nuo raupų veršidę, kuri gamino skiepus nuo raupų. Vadovavo dezinfekcijos kamerai (įkurta 1898 Vilniuje).

BAJORŪNAITĖ (Bajorunas) Daiva, profesorė (g. 1946 06 06 Rottweile, Vokietija).

1949 su tėvais apsigyveno JAV. 1971 baigė Michigano universiteto Medicinos mokyklą. 1971–74 stažavosi ir specializavosi šv. Vincento ligoninėje Niujorke. Dirbo Stanfordo universitete (Kalifornijos valstijoje), gavo stipendiją endokrinologijos ir medžiagų apykaitos tyrimams. 1977–92 dirbo Memorial Sloan-Ketteringo vėžio centre ir Cornello universiteto Medicinos koledže Niujorko valstijoje. 1980–87 buvo asistentė profesorė, 1987–92 asocijuotoji profesorė. Nuo 1992 vaistų firmoje *Rhone-Paulenc Rorer* vadovauja klinikiniams endokrinologijos tyrimams. Amerikos lietuvių medikų asociacijos narė. 1990 padėjo rengti pasaulinę konferenciją Prahoje, kurioje buvo nagrinėjamos Rytų Europos ir Baltijos šalių sveikatos apsaugos problemos; jos pastangomis ten buvo pakviesti ir Lietuvos medikai. 1991 lankėsi Lietuvoje, skaitė paskaitas, susipažino su sveikatos apsauga ir senatoriaus S. Hoyerio parengtame Amerikos kongreso komiteto posėdyje apie tai padarė pranešimą. Jos pastangomis 1991 Kaune pradėta sergančių cukriniu diabetu vaikų tyrimo ir gydymo programa, kurią finansavo amerikiečių firmos.

BAKŠIENĖ Nijolė Dalia, habilituota daktarė, profesorė (g. 1942 03 22 Marijampolėje)

Gydytojo Jono Bakšio žmona. 1964 baigusi Kauno medicinos institutą, dirbo gydytoja pediatre Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. Nuo

Nijolė Dalia BAKŠIENĖ

1974 Kauno medicinos instituto Vaikų ligų katedros asistentė. 1976–77 stažavosi vaikų kardiologijos srityje Budapešte. 1987 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie klinikinę ir elektrofiziologinę vaikų širdies ritmo sutrikimų diagnostiką ir gydymą. Nuo 1988 docentė, nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Vaikų ligų klinikos profesorė. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų vaikų kardiologijos, pulmonologijos, reanimacijos ir kitais klausimais. Knygos apie širdies ritmo sutrikimus bendraautorė. Skaitė pranešimus konferencijose, suvažiavimuose, paskaitas – Upsalos universitete Švedijoje. Nuo 1991 N. Bakšienė – Lietuvos pediatrų draugijos viceprezidentė. *Medicinos* ir *Lietuvos bendrosios praktikos gydytojo* redakcinės kolegijos narė.

Jonas Vytautas BAKŠYS

BAKŠYS Jonas, daktaras, profesorius (g. 1923 05 28 Mosėdyje, Kretingos aps.)

1941 įstojo į Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1945 persikėlė į Vytauto Didžiojo universitetą, kurį 1946 baigė. Iki 1948 dirbo to universiteto Mikrobiologijos katedros asistentu. 1949 pabaigoje paimtas į sovietų kariuomenę, dirbo gydytoju. 1952 išlaikė konkursinius egzaminus ir tapo Karo medicinos akademijos Sankt Peterburge adjunktu. 1955 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie širdies ir kraujagyslių sistemos būklę po plaučių ar jų skilties pašalinimo dėl pūlingų procesų. Nuo 1955 Centrinės armijos sanatorijos Kryme gydytojas. 1958 iš armijos paleistas, dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje, 1949–95 Hospitalinės terapijos skyriaus vedėjas. Kartu nuo 1960 dėstė Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija); docentas (1962), profesorius (1990). Nuo 1995 tos akademijos konsultantas. Medicinos žurnaluose ir kituose leidiniuose paskelbė daugiau kaip 120 mokslinių straipsnių (iš jų 7 – užsienio žurnaluose). Yra 7 knygų (tarp jų – 3 vadovėlių) bendraautoris. Nuo 1991 Kauno krašto internistų draugijos pirmininkas.

BALČIŪNIENĖ Irena, habilituota daktarė, profesorė (g. 1941 04 29 Šiauliuose)

Irena BALČIŪNIENĖ

1964 baigusi Kauno medicinos institutą, dirbo gydytoja stomatologe Kelmės centrinėje, vėliau Vilniaus III klinikinėje ligoninėje. 1973–77 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto asistentė, 1977–89 to universiteto Gydytojų tobulinimosi fakulteto docentė, nuo 1990 Vilniaus universiteto profesorė, Stomatologijos klinikos vadovė. 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1987 – biologijos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją *Senųjų ir dabartinių Lietuvos gyventojų odontologija.* 1986 Vilniaus medicinos draugijos apdovanota už geriausią mokslo darbą, įdiegtą praktikoje – metodą dantų karieso susidarymui prognozuoti. 1989 Lietuvos valstybinės premijos už darbų ciklą – *Lietuvių etninės antropologijos pagrindų sukūrimas* laureatė. Knygų *Senųjų Lietuvos gyventojų antropologija* (1988), *Lietuvių antropologijos metmenys* (1991), vadovėlio gydytojui praktikui *Dantų kariesas* (1992) bendraautorė. Išleido monografiją *Lietuvos stomatologijos istorija* (1998). I. Balčiūnienė – Vilniaus universiteto Tarybos narė, Tarptautinės mokslinės stomatologų asociacijos, Tarptautinės stomatologų akademijos, Europos antropologų asociacijos narė, Lietuvos endodontologų draugijos garbės narė, Tarptautinės stomatologų sąjungos Pavedimų komisijos konsultantė, doktorantūros komitetų narė. *Acta Medica Baltica* ir *Acta Medica Lituanica* redakcinių tarybų narė, žurnalo *Quintessenz Lietuva* vyr. konsultantė, žurnalo *Stomatologija* redakcinės kolegijos narė. Skaitė paskaitas Prahos, Poznanės, Londono, Turku universitetuose, Erfurto medicinos akademijoje, mokslinius pranešimus – Tarptautiniuose stomatologijos mokslo asociacijos kongresuose (Osle, San Franciske, Göteborge, Reikjavike ir kitur), Europos antropologų, Tarptautiniuose stomatologinių ligų profilaktikos kongresuose. 1997 JAV biografijos institutas už profesinės veiklos pasiekimus jai suteikė *Gold Record* žymenį.

BALEVIČIENĖ Geromanta, habilituota daktarė, profesorė (g. 1937 04 04 Grigiškėje, Švenčionių aps.)

1963 baigusi Vilniaus universitetą, iki

Geromanta BALEVIČIENĖ

1966 dėstė Vilniaus medicinos mokykloje, vėliau dirbo Respublikiniame odos ir venerinių ligų dispanseryje. 1966–69 Vilniaus universiteto aspirantė. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1970 dėsto Vilniaus universiteto Medicinos fakultete; docentė (1978), profesorė (1997). 1994 už disertaciją apie pūslines ir pūslelines odos ligas jai suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Pagrindinės mokslinio darbo temos: pūslinės diagnostika ir gydymo metodai, ultrastruktūrinė diferencinė pūslinių genodermatozių diagnostika, stafilokokinis nudegintos odos sindromas klinikoje ir eksperimente, naujausi grybelinių odos ligų gydymo metodai. Parašė knygų: *Odos ir venerinės ligos* (su kitais, 1985), *Pūslinės ir pūslelinės odos ligos* (1991), *Dermatitai ir egzemos* (1995). Atlaso *Odos ir venerinės ligos* (1998) bendraautorė.

BALIUTAVIČIENĖ (Simonanytė) Dalia, daktarė, docentė (g. 1933 11 25 Kaune)

Baigusi aukso medaliu Kauno II vidurinę mokyklą, 1951 įstojo į Kauno medicinos institutą. 1957 šį institutą su pagyrimu baigė ir dirbo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Akušerijos ir ginekologijos skyriuose. Nuo 1960 Kauno medicinos instituto Akušerijos ir ginekologijos katedros asistentė. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1980 docentė. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – vaisiaus būklės tyrimas rizikingų nėštumų atvejais. 1994 kartu su Kauno akademinių klinikų diabetologais suorgani-

Dalia BALIUTAVIČIENĖ

zavo klinikose nėščiųjų diabeto centrą, kuriame gimdo daugelis sergančių diabetu nėščiųjų. Skaitė pranešimus Baltijos šalių akušerių ir ginekologų konferencijose, Europos perinatalinės medicinos kongresuose Helsinkyje ir Glazgove, tarptautiniuose simpoziumuose Jeruzalėje, Lisabonoje ir Romoje. Paskelbė apie 200 mokslinių darbų. Vadovėlių *Akušerija* (1977), *Gimdymo pagalba* (1996) bendraautorė. 1989–94 ji buvo Kauno krašto akušerių ir ginekologų mokslinės draugijos valdybos pirmininkė. Žurnalo *Lietuvos akušerija ir ginekologija* redakcinės kolegijos narė. Domisi medicinos, ypač tarpukario Lietuvos akušerijos ir ginekologijos, istorija.

BALTRUŠAITIENĖ (Tamašauskaitė, Želvienė) Johanna (1873 02 26 Niujorke – 1950 12 21 Blairsville, Pennsylvania, JAV)

Mokėsi Baltimorės mokykloje, studijavo mediciną Baltimorės moterų medicinos koledže ir Pittsburgho universitete. Pirmoji JAV gimusi lietuvaitė, tapusi gydytoja. Dirbo gydytoja Baltimorėje, Plymouthe, Philadelphijoje, Pitsburghe. 1898 Plymouthe suorganizavo Lietuvaičių draugiją. 1900 kartu su kitais rengė lietuvių paviljoną pasaulinėje parodoje Paryžiuje. Nuo 1911 dalyvavo Susivienijimo lietuvių Amerikoje veikloje; iš pradžių dirbo daktare kvotėja, 1916–20 vicepirmininkė. Rinko aukas Lietuvai ir parašus po peticija, reikalaujančia Lietuvai nepriklausomybės. 1901–02 Tėvynės mylėtojų draugijos Apšvietimo komisijos narė. 1908 įkūrė *Aušros* draugiją ir buvo jos pirmininkė. Ypač rūpinosi moterų švietimu ir globa. 1911 suorganizavo *Gaspadinių uniją*. 1911–32 įsteigė mokyklėlių lietuvėms moterims, organizavo lietuvių skautų veiklą. Dalyvavo I Pasaulio lietuvių kongrese Kaune (1935), į Lietuvą parvežė urną su 1902 JAV mirusio poeto J. Mačio-Kėkšto palaikais. Kartu su kitais Pittsburgho universitete 1940 įkūrė Lietuvių kambarį, į kurį iš Kauno buvo atgabenti lietuvių kultūrai būdingi eksponatai. Nuo 1890 bendradarbiavo JAV lietuvių spaudoje, parašė keletą populiarių medicinos knygelių, atsiminimų.

BALTRUŠAITIS Kęstutis, daktaras, docentas (g. 1938 07 21 Kaune)

1965 baigęs Kauno medicinos institutą, iki 1968 šio instituto Histologijos ir embriologijos katedros aspirantas. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1968–75 dirbo šios katedros vyr. dėstytoju, nuo 1975 pradėjo eiti docento pareigas. 1977–80 Orano universiteto (Alžyras) Medicinos fakulteto Histologijos ir embriologijos katedros

Kęstutis BALTRUŠAITIS

vedėjas ir šio universiteto Elektroninės mikroskopijos laboratorijos gydytojas tyrinėtojas. Ten išleido vadovėlį *Žmogaus organogenezė* (1980, 2 dalys, prancūzų k.), *Histologijos atlasą* (1979, su kitais), paskelbė 14 mokslinių straipsnių. 1983 Kauno medicinos institute jam suteiktas docento vardas. Nuo 1994 vadovauja Kauno medicinos akademijos Histologijos ir embriologijos katedrai. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų. Vadovėlio *Histologija* (1990) bendraautoris, 8 išradimų, apie 20 racionalizacinių pasiūlymų autorius.

BALUKAS Gediminas Konstantinas, medicinos daktaras (g. 1922 06 25 Alytuje)

Baigęs Alytaus gimnaziją, Vytauto Didžiojo universitete studijavo mediciną, buvo akademinio sporto klubo krepšinio komandos kapitonas. 1944 pasitraukė į Vakarus. 1947 baigė Innsbrucko (Austrija) universiteto Medicinos fakultetą, kartu gaudamas medicinos daktaro laipsnį. 1949 atvyko į JAV, tarnavo JAV armijoje (majoras). 1952 įgijo Ilinojaus valstijos praktikos teises, specializavosi akušerijoje ir ginekologijoje. 1958–80 Loyolos universiteto (Ilinojaus valstija) Akušerijos ir ginekologijos skyriaus klinikinis instruktorius. 1980–86 Raudonojo Kryžiaus ligoninės Čikagoje Akušerijos ir ginekologijos skyriaus vedėjas. Aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Vienas Lietuvių fondo steigėjų, 1963–67 šio fondo tarybos, 1967–72 valdybos pirmininkas. 1971–72 JAV ir Kanados lietuvių IV dainų šventės rengimo komiteto pirmininkas. Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos sekretorius (1963–

Gediminas BALUKAS

65) ir pirmininkas (1973–75). Nuo 1986 dar ir Lietuvių dailės muziejaus (Lemonte, Ilinojaus valstija) tarybos pirmininkas.

BARANAUSKAITĖ Asta, daktarė, docentė (g. 1962 04 27 Šiaulių rj.)

1986 baigusi Kauno medicinos instituto Gydomosios medicinos fakultetą, studijavo Reumatologijos institute Maskvoje (1986–88 klinikinė ordinatorė, 1988–91 aspirantė). 1991 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie sisteminės raudonosios vilkligės klinikines ir imunines ypatybes. Nuo 1991 dirba Kauno medicinos akademijos Reumatologijos klinikoje. 1996 jai suteiktas docentės vardas. 1997 A. Baranauskaitė išrinkta Reumatologijos klinikos vadove. Mokslinio darbo kryptys – reumatinių ligų imunologija, ilgalaikio jų gydymo optimizavimas. Kartu su bendraautoriais paskelbė daugiau kaip 30 mokslinių darbų, paruošė 3 mokymo ir metodines priemones.

Asta BARANAUSKAITĖ

Vidmantas BARAUSKAS

BARAUSKAS Vidmantas, daktaras (g. 1954 11 08 Mažeikiuose)

1978 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1978–80 stažavosi to instituto Hospitalinės chirurgijos katedroje. Nuo 1981 dirba Kauno akademinėse klinikose; 1986–96 Vaikų chirurgijos skyriaus vedėjas, nuo 1996 Vaikų chirurgijos klinikos vadovas. 1997 apgynė daktaro disertaciją apie krūtinės ląstos deformacijų chirurginio gydymo indikacijas ir metodus. Paskelbė 48 mokslinius darbus. 2 racionalizacinių pasiūlymų bendraautoris. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų. Yra Niujorko mokslų akademijos narys.

BARKAUSKAS Egidijus, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1939 02 05 Kretingoje)

1963 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Širdies ir kraujagyslių laboratorijos vyr. mokslo darbuotoju. 1984–90 vadovavo Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Kraujagyslių chirurgijos skyriui. Dėsto Vilniaus universitete, nuo 1991 Neuroangiochirurgijos klinikos vedėjas. 1968 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie juosmens simpatektomijos poveikį šlaunies arterijos protezavimo rezultatams, 1982 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino slankstelinės arterijos operacijų reikšmę. 1972 jam suteiktas docento, 1984 profesoriaus vardas. Pirmasis Lietuvoje padarė kai kurių arterijų operacijas (miego arterijos endarterektomiją, vidinės miego arterijos aneurizmos rezekciją ir kitas). Sukūrė smegenų kraujotakos ischeminių sutrikimų diagnostikos ir gydymo, slankstelinių arterijų rekonstrukcijos operacijų metodų. 1985 už kraujagyslių ligų diagnostikos ir chirurginio gydymo pasiekimus kartu su kitais chirurgais jam suteikta Lietuvos valstybinė premija. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų (Estijoje, Izraelyje, Japonijoje, Suomijoje, Turkijoje ir kitur). 1997 vienas Insulto asociacijos Lietuvoje steigėjų, jos valdybos narys. Kartu su kitais įkūrė Lietuvos kraujagyslių chirurgų draugiją, 1994–97 buvo jos pirmininkas. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių darbų, tarp jų ir dviejų Londone anglų k. išleistų monografijų skyrius apie brachiocefalinių arterijų chirurgiją. 5 išradimų, vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1980), knygų *Chirurginės arterijų ligos* (1981), *Ischeminės galvos smegenų ligos gydymas* (1994) bendraautoris. Baltijos chirurgų asociacijos tarybos narys, tarptautinių – Insulto draugijos ir Angiologų draugijos – narys, Amerikos angiologų kolegijos narys.

Egidijus BARKAUSKAS

BARONAS Vytautas, daktaras, docentas (1902 05 29 Vilniuje – 1975 01 02 ten pat)

1929 baigė Lietuvos universiteto Medicinos fakultetą. 1930–39 Vytauto Didžiojo universiteto asistentas. 1932–34 ir 1937–39 dėstė Kauno, 1939–45 Vilniaus medicinos mokyklose. 1944–69 dėstė Vilniaus universitete; 1944–46 ir 1948–69 Akušerijos ir ginekologijos katedros vedėjas. 1957 apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją. 1960 jam suteiktas docento vardas. Išleido knygas: *Motinos ir vaiko higiena* (1939, II leidimas 1945), *Praktinis ginekologijos vadovas*, *Trumpas akušerijos vadovėlis* (abi 1948), *Praktinė ginekologija* (1956). Paskelbė straipsnių apie nėštumo higieną, gimdymo pagalbos raidą Lietuvoje.

Aldona BARTUSEVIČIENĖ

BARTUSEVIČIENĖ Aldona, habilituota daktarė, profesorė (g. 1924 10 16 Kaune)

1947 baigusi Vilniaus universitetą, dirbo Vilniaus respublikinės klinikinės ligoninės Rentgeno skyriaus vedėja. Nuo 1962 dėstė Vilniaus universitete. 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kompleksinį rentgeninį tyrimą po plaučių rezekcijos. Profesorė (1977). Paskelbė mokslinių straipsnių apie įvairių ligų rentgenodiagnostiką. Parašė knygą: *Inkstų tuberkuliozės rentgenodiagnostika* (1964, rusų k. 1970); knygų *Tulžies pūslės ir latakų lėtinių ligų diagnostika* (1970), *Kvėpavimo organų ligų rentgenodiagnostika* (1977), *Kaulų navikai* (1996) bendraautrė.

BASANAVIČIUS Jonas (1851 11 23 Ožkabaliuose, Bartninkų vls., Vilkaviškio aps. – 1927 02 16 Vilniuje)

1873 baigė Marijampolės gimnaziją, 1879 – Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. 1879–82 Lomo (Lompalankos, Bulgarija) ligoninės direktorius ir apygardos gydytojas. Jo iniciatyva pastatyta moderni ligoninė. 1882–84 tobulinosi Prahoje ir Vienoje. 1884–85 dirbo gydytoju Elenoje, 1885–92 – Lome, 1892–95 – Varnoje. Daug nuveikė, paverčiant miestą kurortu. Jo vardu pavadinta viena Varnos gatvių. 1891 tapo Bulgarijos piliečiu. Po 1893 Bulgarijos

kunigaikščio Ferdinando rūmų gydytojas. 1905 grįžo į Lietuvą, su pertraukomis gyveno Vilniuje. 1917–24 Vilniaus lietuvių gimnazijos gydytojas. Tyrė Lietuvos istoriją, lietuvių kultūrą, rinko tautosaką, rūpinosi liaudies švietimu, lietuvių spaudos draudimo panaikinimu. 1874 parengė lietuvišką elementorių, tačiau negavo leidimo jo spausdinti. 1880–82 Prūsijos lietuvių spaudoje propagavo etninį Prūsijos ir Rusijos lietuvių bendrumą, smerkė kryžiuočių piktadarybes. 1883 parengė pirmuosius *Aušros* numerius, pasirašė jos Nr. 1 leidėju. Rusų spaudoje įrodinėjo lietuvių spaudos draudimo nenaudingumą caro valdžiai, pasiuntė carui peticiją, prašydamas legalizuoti *Aušrą*. Buvo vienas Lietuvių suvažiavimo Vilniuje sušaukimo iniciatorių, vadovavo jo organizaciniam komitetui. Jo iniciatyva 1907 įkurta Lietuvių mokslo draugija; jai J. Basanavičius iki mirties pirmininkavo, redagavo tęstinį leidinį *Lietuvių tauta*. 1917–18 dalyvavo Lietuvos tarybos darbe. Jam pirmininkaujant 1918 vasario 16 d. Lietuvos taryba paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės aktą. 1919 dirbo Vilniuje steigiamo Istorijos ir etnografijos muziejaus direktoriumi. 1923 Lietuvos universiteto Medicinos fakultetas J. Basanavičiui suteikė garbės daktaro vardą. Parašė apie 40 studijų iš istorijos, archeologijos, kultūros istorijos, etnografijos, kalbotyros, sanitarijos, apie 140 įvairių straipsnių. Domėjosi lietuvių etnogenezės ir kultūros klausimais, sukaupė daug vertingų dokumentų, atrado nemaža panašumų lietuvių ir kitų tautų liaudies kūryboje. Sudarė ir išleido lietuvių tautosakos rinkinių: *Lietuviškos pasakos* (2 d., 1898–1902), *Ožkabalių dainos* (2 t., 1902), *Iš gyvenimo vėlių bei velnių* (1903), *Lietuviškos pasakos įvairios* (4 d., 1903–05). Stengėsi pagrįsti romantinę lietuvių kilmės trakų – frygų hipotezę (*Lietuviškai–trakiškos studijos*, 1898; *Levas lietuvių pasakose ir dainose*, išsp. 1907–19, išl. 1919; *Gamta lietuvių dainose ir pasakose*, 1915; *Apie trakų frygų tautystę ir jų atsikėlimą Lietuvon*, 1921), pirmasis nustatė, jog tarp baltų ir trakų esama palyginti artimų kalbinės giminystės

Jonas BASANAVIČIUS

ryšių, idealizavo lietuvių tautos praeitį. Nuo 1881 bulgarų ir rusų kalbomis paskelbė darbų iš medicinos ir sanitarijos. 1891 Bulgarijoje išleistas veikalas *Bulgarijos sanitarinės etnografijos medžiaga. Lomo apygarda.*

BASEVIČIUS Romualdas, daktaras, docentas (g. 1935 10 01 Kėdainiuose)

1960 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, iki 1962 dirbo Akmenės rj. ligoninės Vidaus ligų skyriaus gydytoju, skyriaus vedėju. 1962–65 Kauno medicinos instituto Farmakologijos katedros aspirantas, 1965–67 asistentas, 1967–71 vyr. dėstytojas, docentas (1971). 1976–84 dar ir instituto Teorinės medicinos fakulteto prodekanas, 1984–91 Medicinos fakulteto dekanas. 1991 Kauno medicinos akademijos Senate išrinktas einančiuoju profesoriaus pareigas. 1992–98 akademijos Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedros vedėjas. Už disertaciją *Serotonino poveikio smegenų elektrokortikogramai kiekybinis įvertinimas* suteiktas daktaro laipsnis. Spaudoje paskelbė apie 215 darbų. Knygų: *Receptūra ir bendroji farmakologija* (1982), *Bendrosios farmakologijos ir receptūros pagrindai* (1986) autorius, apie 30 metodinių leidinių ir vadovėlių: *Farmakologija ir receptūra* (1970, 1986), *Farmakologija* (1971, 1976, 1983, 1986) bendraautoris. Už farmakologijos vadovėlius 1987 jam kartu su kitais autoriais suteikta Lietuvos valstybinė premija.

Romualdas BASEVIČIUS

BASYS Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (g. 1944 11 02 Akmenėje)

1967 baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1972 dėsto Vilniaus universitete; profesorius (1990). 1989 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją *L, proteazių inhibitoriai – vaikų ir suaugusiųjų lėtinių ligų rizikos faktoriai.* Nuo 1991 universiteto Neonatologijos klinikos vadovas. 1991–98 Lietuvos pediatrų draugijos valdybos pirmininkas. 1994 už darbų ciklą *Vaikų ligų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos pasiekimai 1973–93 metais* kartu su kitais Lietuvos pediatrais jam suteiktas Lietuvos

Vytautas BASYS

Respublikos mokslo premijos laureato vardas. Nuo 1996 Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas. Nuo 1998 Sveikatos apsaugos ministerijos viceministras. Tiria paveldimų vaikų ligų ankstyvąją diagnostiką, jų paplitimą lietuvių populiacijoje, naujagimių medžiagų apykaitos sutrikimus, sergamumą Lietuvoje, perinatalinės hipoksijos reabilitaciją. Parašė knygas: *Paveldimos ligos* (su A. Sinkumi, 1979), *Vaisiaus ir naujagimių ligos* (su K. Manceliu ir A. Venckausku, 1985); vadovo *Pediatro žinynas* (1985), vadovėlių *Vaikų ligos* (1976, 1988), tęstinio leidinio *Naujagimių sveikatos registro duomenys* (1997) bendraautoris.

BAUBINAS Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (1943 12 12 Vaškonyse, Ignalinos rj.)

Keletą metų mokėsi Dūkšto vidurinėje mokykloje. 1953–59 augo Čiobiškio (Širvintų rj.) vaikų namuose, 1959–62 Vilniaus vaikų namuose Nr. 5, kur baigė Vilniaus 16-ąją vidurinę mokyklą. 1970 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą ir iki 1978 dirbo Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos institute, iš pradžių jaunesniuoju, vėliau ir vyresniuoju mokslo darbuotoju. Nuo 1978 dėsto Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1981 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino gyvulininkystės įmonių nutekamųjų vandenų valymo ir panaudojimo žemės ūkyje higienos problemas. 1984 jam suteiktas docento, 1989 profesoriaus vardas. Nuo 1992

Algirdas BAUBINAS

vadovauja Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Higienos katedrai. Mokslinio darbo kryptis – visuomenės sveikatos problemos, neigiamų aplinkos veiksnių įtakos gyventojų sveikatai paieškos. Paskelbė daugiau kaip 110 mokslinių darbų. Išleido monografiją *Gyvulininkystės objektų ir jų aplinkos higiena* (1987), metodinę medžiagą *Nutekamųjų vandenų valymas Lietuvos kaime* (1987). Vadovėlio *Aplinkos medicina* (1997), paruošto jam vadovaujant, bendraautoris. 1995 A. Baubinui suteiktas Tarptautinės ekologijos ir saugios žmonių veiklos mokslų akademijos (Sankt Peterburge) akademiko vardas. Vienas Lietuvos našlaičių brolijos (1988) kūrėjų. 1990–95 Vilniaus miesto Tarybos narys. Šiuo metu A. Baubinas – Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos narys, žurnalų *Visuomenės sveikata, Aplinkos inžinerija, Sporto mokslas, Lietuvos medicina* redkolegijų narys, Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos teisės ir ekonomikos centro Mokslo tarybos narys.

Petras BAUBINAS

BAUBINAS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (1928 10 15 Driškūnuose, Ignalinos rj. – 1993 09 24 Kaune)

1952 baigęs Vilniaus universitetą, nuo 1955 dėstė Kauno medicinos akademijoje; ilgametis Traumatologijos ir ortopedijos katedros vedėjas. Pirmasis Lietuvoje pradėjo praktikuoti kompresinę distrakcinę osteosintezę, daryti vaikų sklaidos trūkumų šalinimo operacijas. 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie konservatyvųjį ir operacinį vyresnių kaip vienerių metų vaikų įgimto klubo sąnario išnirimo gydymą. Nuo 1975 profesorius. Sukūrė šlaunikaulio įgimto išnirimo funkcinio gydymo metodą, išrado įtaisą tam išnirimui gydyti. Vadovėlių *Klinikinė chirurgija* (1980), *Traumatologija* (1994), knygos *Dažniausios ortopedinės ligos* (1982) bendraautoris. Parašė mokymo priemonių, mokslinių straipsnių apie stuburo deformacijų, kaulų navikų ir kitų ligų gydymą.

BAUBINIENĖ Ala, habilituota dak-

tarė, profesorė (g. 1926 06 18 Kaune)

1943 baigė gimnaziją aukso medaliu, 1949 – Kauno universiteto Medicinos fakultetą. Mokėsi aspirantūroje Leningrade.Nuo 1951 dėstė Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). Derindama medicinos ir matematikos metodus, tyrė miokardo epidemiologiją Lietuvoje. 1964 ta tema apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1967 jai suteiktas profesorės vardas. 1972 pradėjo vadovauti Hospitalinės terapijos katedrai (nuo 1983 I vidaus ligų katedra). Nuo 1970 bendradarbiavo su Pasauline Sveikatos Organizacija kaip konsultantė ir laikinoji patarėja. 1971–74 vadovavo Kauno ir Roterdamo epidemiologijos programai (KRIS), nuo 1981 buvo integruotos lėtinių neinfekcinių ligų profilaktikos programos tarptautinio centro Lietuvoje atsakingoji tyrėja. Aktyviai dalyvavo vykdant INTERHEALTH CINDI ir kitas profilaktikos programas. 1968 kartu su kitais kardiologais jai paskirta Lietuvos valstybinė premija, 1976 suteiktas Lietuvos nusipelniusios mokslo veikėjos vardas. Nepriklausomybės metais pradėjus vykdyti sveikatos apsaugos reformą, prioritetine kryptimi paskelbus pirminę sveikatos priežiūrą, A. Baubinienė ėmėsi organizuoti bendrosios praktikos gydytojų ruošimą ir metodiškai jam vadovavo. Jos pastangomis 1992 Kauno medicinos akademijoje įsteigta Šeimos medicinos klinika. Nuo 1994 dirba Klaipėdoje krašto neetatine vyr. terapeute ir Akreditavimo tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos eksperte. Paskelbė daugiau kaip 250 mokslinių straipsnių. Knygų: *Širdies ritmo sutrikimų gydymas* (1970), *Tarptautinė Kauno ir Roterdamo profilaktikos programa* (1981, anglų k.), mokomųjų priemonių, brošiūrų bendraautorė.

Ala BAUBINIENĖ

BAUBLYS Alis, daktaras, docentas (g. 1940 11 08 Kaune)

Gydytojo Petro Baublio sūnus. 1962 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Širdies ir kraujagyslių laboratorijoje, 1983–91 Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės Kardiochirurginės reanimacijos sky-

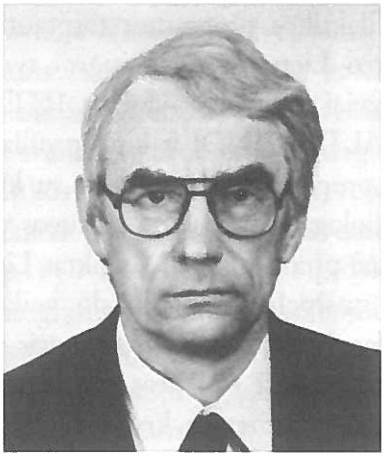

Alis BAUBLYS

riaus vedėjas. Dėsto Vilniaus universitete anesteziologiją ir reanimatologiją. Nuo 1991 šio universiteto Medicinos fakulteto Antrosios anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos vadovas. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino kraujo plazmos pakaitalų, taikant dirbtinę kraujotaką, galimybes. 1973 jam suteiktas docento vardas. 1979 už širdies operacijų, naudojant dirbtinę kraujotaką, tobulinimą ir įdiegimą į praktiką jam kartu su kitais chirurgais suteikta Lietuvos valstybinė premija. 1992 Lietuvos gydytojų sąjungos VIII suvažiavime išrinktas jos prezidentu. Paskelbė mokslinių darbų apie dirbtinės kraujotakos taikymą, ūminio širdies nepakankamumo diagnostiką ir gydymą, taip pat anesteziologijos istorijos klausimais. Vadovėlio *Anesteziologija ir reanimatologija* (1984) bendraautoris.

BAUBLYS Petras, daktaras, docentas (1914 05 23 Lydoje – 1973 12 16)

1936 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. 1942–44 dirbdamas Kauno kūdikių namų direktoriumi, gelbėjo vokiečių okupantų persekiojamų šeimų vaikus. Nuo 1944 dėstė Vilniaus universitete. 1944–54 Infekcinių ir vaikų ligų katedros vedėjas. Medicinos mokslų kandidatas (1969), docentas (1954). Vadovėlių *Vaikų ligos* (1962, 1976) bendraautoris. Parašė knygų apie vaikų auginimą, jų priežiūrą: *Motina ir vaikas* (su J. Neniškiu 1958), *Vaikas auga* (su L. Steponaitiene 1965, II leid. 1969). Buvo labai populiarus ir žinomas vaikų gydytojas. Žuvo lėktuvo katastrofoje. Apie jo gyvenimą ir veiklą išleista

Petras BAUBLYS

V. Miniaus knygelė *Ateik vėl, daktare* (1984).

BEKIU (*Becu*) Augustas Liudvikas, filosofijos ir medicinos daktaras, profesorius (1771 05 03 Gardine – 1824 08 26 Vilniuje)

Medicinos mokėsi Vilniuje. 1789 gavo filosofijos daktaro, o 1793 dar ir medicinos daktaro laipsnį. 1797–99 Vyriausiosios mokyklos Vilniuje patologijos ir farmakologijos adjunktas, nuo 1801 profesorius. Vilniaus universitete dėstė patologiją ir higieną. Pirmasis Lietuvoje organizavo skiepijimą nuo raupų. 1803 lenkų k. išleido knygą apie raupus. 1808 kartu su Jozefu Franku įkūrė Vilniuje Vakcinacijos institutą, kartu su kitais kolegomis – Vilniaus medicinos draugiją. Buvo lenkų poeto J. Slovackio patėvis. Vilniaus patriotinio jaunimo įtariamas bendravęs su caro valdininkais, atsiųstais likviduoti filomatų organizacijos. Dėl to A. Bekiu mirtis (jį nutrenkė perkūnas) tuo metu buvo laikoma Dievo bausme. Visa tai 1832 aprašė A. Mickevičius *Vėlinių* III dalyje. J. Slovackis dėl to pyko ir priekaištavo net savo eilėraščiuose.

BENDORAITIS Aleksandras (g. 1919 09 09 Betygaloje)

1925 išvykęs iš Lietuvos, ilgus metus gyveno Paryžiuje. 1945 baigęs Sorbonos universiteto Medicinos fakultetą,

Aleksandras BENDORAITIS

dirbo gydytoju Elzase, Paryžiuje, vėliau Gabone. Studijavo Sorbonos universiteto Teologijos ir filosofijos fakultete, jį baigė ir 1960 buvo įšventintas kunigu. Nuo 1961 tapo misionieriumi, dirbo Amazonės džiunglėse. Jo iniciatyva ir lėšomis laivuose buvo įrengtos poliklinikos. Tais laivais A. Bendoraitis su savo padėjėjais plaukiojo Amazonės baseino upėmis ir gydė vietinius gyventojus. Gvajana Mirino (Brazilija) mieste 1974 įkūrė ligoninę *Gerasis ganytojas* ir kurį laiką jai vadovavo. Nuo 1985 Bendoraičio misijos įsikūrė Gvajaramerine (Bolivija). Įsteigė vaikų globos socialinį centrą, rėmė besimokantį jaunimą, globojo ir šelpė neturtinguosius.

BIEŽIS (Biezis) Steponas (1889 03 18 Bliūdžiuose, Panevėžio aps. – 1973 04 06 Čikagoje, JAV)

Panevėžyje baigė keturias klases. 1910

su tėvais atvyko į JAV. 1912 bakalauro laipsniu baigęs Valparaiso universitetą (Indianos valstija), jame redagavo lietuvių studentų laikraštį *Jaunimo sapnai*, dėstė lietuvių kalbą. 1916 baigė Čikagos medicinos ir chirurgijos koledžą. Dirbo šv. Kryžiaus ligoninėje Čikagoje (1932–33 šios ligoninės gydytojų kolektyvo vadovas). Nuo 1922 redagavo žurnalą *Gydytojas*, bendradarbiavo *Medicinoje*. 1938 apdovanotas Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu. 1951 buvo Čikagos sanitarijos regiono vyriausiasis gydytojas. Priklausė Susivienijimui lietuvių Amerikoje, dalyvavo Lietuvai gelbėti komiteto veikloje. Amerikos lietuvių gydytojų draugijos, vėliau Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas, nuo 1962 šios sąjungos garbės narys. Priklausė Amerikos lietuvių tarybai, Amerikos lietuvių tautinei sąjungai, buvo korporacijos *Neo-Lithuania* garbės narys, Lietuvių skautų brolijos rėmėjų draugijos pirmininkas. 1935–69 *Margučio* radijo laidos patarėjas sveikatos klausimais. 1960–64 *Lietuvių gydytojų biuletenio* titulinis redaktorius, nuo 1969 garbės redaktorius. Parašė knygą *Būkite sveiki* (1953, II leid. 1955).

BIRŽIŠKA Antanas (1855 01 29 Lapkasiuose, Vainuto vls., Tauragės aps. – 1922 10 31 Viekšniuose, Mažeikių aps.)

Profesorių Mykolo, Vaclovo ir Viktoro Biržiškų tėvas. 1880 baigęs Maskvos universiteto Medicinos fakultetą, grįžo į Lietuvą. Visą gyvenimą dirbo Viekšniuose. Ypač garsėjo kaip akušeris, vaikų ir vidaus ligų gydytojas. Buvo žemaičių labai mylimas ir gerbiamas, pelnė *didžiojo daktaro* vardą. Teikė jiems ne tik medicinos, bet ir ekonominę bei moralinę pagalbą. Aktyviai dalyvavo Lietuvos visuomeniniame gyvenime. Spaudos draudimo metais platino Tilžėje leidžiamus lietuviškus leidinius. Savo bibliotekos medicinos knygas padovanojo Kauno medicinos draugijai ir Lietuvos universiteto Medicinos fakultetui.

BITĖ Antanas, daktaras, docentas (1928 07 04 Legečiuose, Radviliškio rj. – 1993 05 09 Vilniuje)

1952 baigė Kauno medicinos institutą. 1952–54 Joniškėlio rj. Sanitarijos ir epidemiologijos stoties vyriausiasis gydytojas. Vėliau Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos instituto skyriaus vedėjas. 1964–93 dėstė Vilniaus universitete; nuo 1985 šio universiteto Higienos katedros vedėjas. 1964 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo Lietuvos žemės ūkio mechanizatorių darbo sąlygų ir sveikatos būklę. 1969 jam suteiktas docento vardas. Parašė vadovėlį *Darbo higiena ir pramonės sanitarija* (1973), mokslinių

straipsnių ir brošiūrų iš darbo higienos. Vadovėlio *Higiena* (1982) bendraautoris.

BIZIJAS (Bisio, Bizis) Steponas Laurynas, profesorius (1724? Paduvoje, Italija – 1790?)

Mokėsi Paduvoje, vėliau buvo Turino medicinos kolegijos profesorius, gydytojavo Venecijoje. Atvykęs į Lietuvą, dirbo gydytoju didikų dvaruose. 1770 pirmasis Vilniuje mokslo tikslais skrodė žmogaus lavoną ir tai 1772 aprašė. 1781–87 dėstė Vilniaus universitete. Per paskaitas demonstravo žmonių griaučius ir lavonus, moksliniams eksperimentams naudojo šunis. Priešingai to meto nuomonei, kaltūno nelaikė savarankiška liga ir teigė, kad jis atsiranda dėl nešvaros. Paskelbė mokslinių straipsnių. 1772 išleido pirmąją monografiją Lietuvoje apie psichikos ir nervų ligas *Atsakymas bičiuliui filosofui dėl melancholijos, manijos ir kaltūno.* 1782 išrinktas pirmuoju Vilniaus universiteto Fizikos mokslų kolegijos pirmininku (dekanu), profesoriumi. 1783 lotynų k. išleido osteologijos, 1785 – miologijos vadovėlį, kuriame pateikė duomenų apie žmogaus kūno raumenis. Už religijai priešingus mokslinius teiginius ir eksperimentus buvo apkaltintas erezija ir 1787 išvyko iš Vilniaus.

BIZIULEVIČIUS Stasys, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1919 05 18 Alešiškėse, Trakų rj.)

1948 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1947–56 dirbo Eksperimentinės medicinos, 1956–59 Biologijos, 1959–92 Ekologijos institute; Protozoologijos laboratorijos vadovas. Profesorius (1971). Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – Lietuvos medicinos, gamtos mokslų istorijos, parazitologijos klausimai. Vienas parazitologijos Lietuvoje pradininkų. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Paskelbė apie 340 mokslinių straipsnių. Svarbiausios knygos: *Pagrindinės žmogaus helmintozės ir kova su jomis* (1961), *Helmintozės, bendros žmogui ir gyvuliams* (su J. Kazlausku, 1965), *Žmogaus askaridozė ir trichocefaliozė* (1973), *Žmogaus, gyvulių ir paukščių pirmuonių sukeliamų ligų diagnostika* (su T. Arnastauskiene, 1976), *Vilniaus universiteto istorija* (su kitais, 1976–1977; Lietuvos valstybinė premija, 1981), *Medicinos terminų žodynas* (su kitais, 1980), *Trichineliozė* (su A. Burakausku, 1988), *Zooantroponozės* (su A. Burakausku, 1992), *Evoliucinė mintis senajame Vilniaus universitete* (1991), *Zoologijos istorijos bruožai* (1992), *Lambliozė* (su G. Montvilaite-Koviene, 1995). 1979 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Už mokslinę veik-

lą apdovanotas Bratislavos universiteto, K. Skriabino, E. Pavlovskio medaliais ir P. Šivickio premija. Daugelį metų buvo Lietuvos helmintologų draugijos valdybos narys, pirmininko pavaduotojas, Baltijos respublikų mokslo istorijos komisijos narys. 1955–90 vadovavo Lietuvos medicinos istorijos, 1975–90 Lietuvos protozoologų draugijai.

BLAŽYS Juozas, profesorius (1890 05 02 Šiauliuose – 1939 04 25 Kaune)

1908 baigė Šiaulių gimnaziją. 1908–09 studijavo Sankt Peterburgo universiteto Gamtos fakultete, 1909–14 Sankt Peterburgo karo medicinos akademijoje, kurią 1914 baigė. Per I pasaulinį karą tarnavo Rusijos kariuomenėje. 1918–24 Tauragės psichiatrijos ligoninės direktorius. Nuo 1924 Lietuvos universiteto Nervų ir psichikos ligų katedros ir klinikos, įkurtų jo pastangomis, vedėjas; profesorius (1937). Parašė mokslinių darbų apie bendrąsias tautos sveikatingumo problemas. Nagrinėjo paveldimumo, psichinės higienos, alkoholizmo, neurosifilio, sterilizacijos ir kitus klausimus. 1931 su kitais įsteigė Lietuvos sveikatos ir blaivybės draugiją, buvo jos pirmasis pirmininkas.

Juozas BLAŽYS

BLOZNELIENĖ (Žakavičiūtė) Kamilė Laimutė, habilituota daktarė (g. 1935 04 21 Čiobiškyje)

Mokėsi Pakruojyje. Suėmus tėvą, toliau mokėsi Kauno *Aušros* mergaičių gimnazijoje. 1958 baigė Kauno medicinos institutą, 1960–70 – šio instituto Hospitalinės terapijos katedros klinikinę ordinatūrą ir pradėjo dirbti Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Kardiologijos skyriuje. Nuo 1970 klinikinį ir mokslinį darbą dirba Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas). 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo sergančiųjų ischemine liga, kuriuos ištinka stenokardijos priepuoliai, sanatorinio ir kurortinio gydymo Palangoje efektyvumą; remiantis šiais tyrimais Palangoje buvo steigiamas sergančiųjų

Kamilė Laimutė BLOZNELIENĖ

ischemine širdies liga reabilitacijos centras. 1977 viena pirmųjų Lietuvoje pradėjo ankstyvuosius krūvio mėginius sveikstantiems po miokardo infarkto ligoniams. 1979 jai suteiktas vyresniosios mokslo darbuotojos vardas. 1984 drauge su kitais kardiologais paskirta Lietuvos valstybinė premija. 1990 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino sergančiųjų miokardo infarktu ankstyvuosius fizinio krūvio mėginius. Tiria krūvio mėginio informatyvumą ir prognozavimą, kai pagrindinis informacijos šaltinis – elektrokardiograma. Paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių darbų. Europos kardiologų draugijos ir Pasaulinės širdies federacijos narė.

BLUŽAITĖ Ina, habilituota daktarė, docentė (g. 1956 05 07 Kėdainiuose)

Gydytojo Juozo Blužo duktė. 1973 aukso medaliu baigė J. Jablonskio vidurinę mokyklą, 1979 su pagyrimu – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1979–81 stažavosi šio instituto Hospitalinės terapijos katedroje. Nuo 1981 dirba Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas). 1986 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo veiksnius, skatinančius ūmaus infarkto komplikacijų atsiradimą. 1989 jai suteiktas vyresniosios mokslo darbuotojos, 1995 – docentės vardas. Tobulinosi Čekoslovakijoje, Austrijoje, Vokietijoje, JAV, Prancūzijoje. 1996 apgynė habilitacinį darbą apie pirmojo ir kartotinio miokardo infarkto ir jo komplikacijų elektrokardiogramos ypatumus. Dir-

Ina BLUŽAITĖ

ba klinikinį darbą Kauno akademinių klinikų Kardiologinės reanimacijos skyriuje, pedagoginį – Kauno medicinos akademijos Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos klinikoje. Paskelbė 85 mokslinius darbus, skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose. Europos kardiologų draugijos, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narė.

Juozas BLUŽAS

BLUŽAS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 03 31 Kėdainiuose)

1952 su pagyrimu baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą ir pagal paskyrimą dirbo Palkino (Pskovo sritis, Rusija) ligoninėje. 1958 baigė Kauno medicinos instituto terapijos aspirantūrą. 1960 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1968 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kai kuriuos miokardo infarkto gydymo aspektus. 1971 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1972–75 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams, 1975–92 direktorius. 1979–92 dar ir Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis kardiologas, Respublikinio mokslinio ir praktinio kardiologijos centro vadovas. J. Blužas vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo gydyti sergančiuosius miokardo infarktu antikoaguliantais ir fibrinolizinėmis medžiagomis. Jo iniciatyva Kaune pradėtas gaminti trombinas ir fibrinolizinas, kuriami specializuoti kardiologijos skyriai ir intensyvaus ligonių stebėjimo palatos. Kartu su bendradarbiais sukūrė originalių medicinos aparatų, prietaisų ir kompiuterinės automatinės analizės sistemų. Sukurtas originalus tromboelastografas kraujo krešumui tirti buvo demonstruojamas tarptautinėse parodose Londone ir Paryžiuje. Svarbi mokslinės veiklos dalis – sergančiųjų širdies ligomis nuoseklios stacionarinio ir reabilitacinio gydymo sistemos sukūrimas ir įdiegimas į Lietuvos sveikatos apsaugos praktiką. Paskelbė 440 mokslinių darbų, išleido knygų, metodinių leidinių. 6 išradimų autorius ir bendraautoris. 1968 ir 1984 jam paskirta

Lietuvos valstybinė premija. Skaitė mokslinius pranešimus Pasaulio ir Europos kardiologų kongresuose, Europos šalių kardiologų konferencijose. 1991 J. Blužas išrinktas Europos kardiologų draugijos garbės nariu. Lietuvos kardiologų draugijos pirmininkas, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos, Europos kardiologų kongreso darbų Ekspertų komisijos narys, mokslinio žurnalo *Lithuanian Journal of Cardiology* redakcinės kolegijos narys.

BLUŽIENĖ (Gražytė) Aldona, habilituota daktarė, profesorė (g. 1929 08 06 Kėdainiuose)

Gydytojo Juozo Blužo žmona. 1952 baigusi Kauno medicinos institutą, iki 1954 dirbo Palkino (Pskovo sr., Rusija) ligoninės oftalmologe ir Sanitarijos-epidemiologijos stoties vyr. gydytoja. Nuo 1954 Kėdainių rj., vėliau Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės oftalmologė. 1963–80 Kauno medicinos instituto Akių ligų katedros asistentė. 1980–96 Kauno medicinos akademijos šios katedros docentė, nuo 1996 profesorė. Tiria vaikų oftalmologijos klausimus. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų. Parašė monografijų: *Akomodacija, akių judesiai ir optinė korekcija, kai yra daugininis žvairumas* (1990; už šį darbą 1993 suteiktas habilituoto daktaro laipsnis), *Žvairumas. Etiologija, klasifikacija, profilaktika* (1997). A. Blužienė – 3 išradimų autorė. Skaitė pranešimus Lietuvos, Baltijos šalių ir užsienio konferencijose. Už mokslinius darbus žvairumo diagnostikos ir gydymo klausimais, jų įdiegimą į praktiką 1988 Lietuvos aklųjų draugijos apdovanota oftalmologijos konkurso laureato diplomu.

Aldona BLUŽIENĖ

BOJANUS Liudvigas Heinrichas, medicinos daktaras, profesorius (1776 07 16 Bauxvillere, Prancūzija – 1827 04 02 Darmstadte, Vokietija)

1797 medicinos ir chirurgijos daktaro laipsniu baigė Jenos universitetą. 1798–1800 dirbo gydytoju Darmstadte. 1801–03 tobulinosi veterinarijos srityje Vokietijoje, D. Britanijoje, Prancūzijoje ir Danijoje. Paryžiu-

Liudvigas Heinrichas BOJANUS

je pas Ž. Cuvierą studijavo lyginamąją anatomiją. 1804 išrinktas Vilniaus universiteto profesoriumi. 1806–12 dėstė veterinariją, 1815–24 lyginamąją anatomiją. 1812–14 gyveno Sankt Peterburge. Grįžęs vėl į Vilnių, Vilniaus universitete įkūrė Zootomijos ir Zoologijos kabinetus. 1823 įsteigė Vilniaus veterinarijos felčerių mokyklą. L. Bojanus buvo lyginamosios anatomijos pradininkas Lietuvoje ir pirmasis profesorius. Tyrė ir aprašė plokštėtažiaunius moliuskus. Jų šalinamasis organas, kurį L. Bojanus klaidingai vadino plaučiais, iki šiol vadinamas Bojanaus organu. Pirmasis išaiškino ir kai kuriuos stuburinių embriologijos klausimus. Vokiečių, prancūzų, lenkų ir lotynų kalbomis parašė ir išspausdino apie 10 knygų ir apie 60 mokslinių straipsnių veterinarijos, lyginamosios anatomijos ir embriologijos klausimais. Svarb. darbai: *Apie svarbiausias galvijų ir arklių epizootijas* (1810, lenkų ir vokiečių k.), *Balinio vėžlio anatomija* (1819–21, lotynų k.). Dirbdamas Vilniuje, L. Bojanus jį taip pamilo, kad 1818 kviečiamas profesoriumi į Berlyno universitetą, kvietimo nepriėmė. 1822 pašlijus sveikatai, grįžo į tėviškę. Vilniaus universitetui padovanojo dalį savo bibliotekos.

BOJARSKAS Jurgis, daktaras, docentas (g. 1941 03 25 Šiauliuose)

1966 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1966–68 šio instituto Vaikų ligų katedros stažuotojas, 1968–71 Sankt Peterburgo I medicinos instituto aspirantas. 1971 apgynė disertaciją *Vaikų, sergančių lėtine pneumonija, vegetacinės nervų sistemos funkcinių pokyčių įvertinimas.* Nuo 1971 Kauno medicinos instituto Vaikų ligų katedros asistentas. 1977 jam suteiktas docento vardas. 1991 J. Bojarskas išrinktas Kauno medicinos akademijos Vaikų ligų katedros vadovu. Jam vadovaujant, paruošta ikidiplominių ir podiplominių studijų programų, išleista mokymo metodinių priemonių studentams ir metodinių rekomendacijų gydytojams (*Vaikų kvėpavimo organų ligos, Vaikų infekcinės ligos, Sveiko ir sergančio vai-*

ko maitinimas, Rachitas, spazmofija, hipervitaminozė D, Motinos pienas ir natūralus kūdikių maitinimas, Vaikų ūmios respiracinės ligos, Vaikų, sergančių kvėpavimo organų ligomis, dispanserizacija, Vaikų bronchinės astmos diagnostika ir gydymas ir kt.). Svarbiausia mokslo darbų sritis – epidemiologiniai populiaciniai vaikų lėtinių neinfekcinių ligų tyrimai. 1976–82 jis vadovavo juvenilinės hipertenzijos tarptautinės programos Kauno grupei, vėliau – lėtinių neinfekcinių ligų rizikos faktorių tyrimams tarp vaikų, vaikų sveikatos ekologiniams ir medicininiams tyrimams. Šiuo metu J. Bojarskas vadovauja vaikų bronchinės astmos ir kitų alerginių ligų epidemiologiniams profilaktiniams tyrimams (tarptautiniai ISAAC ir SPACE projektai). Vienas ir su bendradarbiais paskelbė daugiau kaip 120 mokslinių darbų, dalyvavo ir skaitė mokslinius pranešimus įvairiuose suvažiavimuose ir kongresuose (Prahoje, Berlyne, Budapešte, Upsaloje, Helsinkyje, Čikagoje, Atėnuose, Kaire ir kitur). Yra Respublikinės investicinės programos *Medicinos pagalba motinai ir vaikui* koordinavimo tarybos pirmininkas, Kauno miesto ir krašto pediatrų draugijos valdybos pirmininkas, Lietuvos pediatrų draugijos valdybos narys, Kauno miesto pediatrų – ekspertų tarybos pirmininkas, Kauno apskrities neetatinis pediatras – ekspertas.

Jurgis BOJARSKAS

BRAKNYS Juozas (1919 03 24 Zaviškiuose, Svedasų vls., Rokiškio aps. – 1992 06 12)

1944 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Marijampolės aps. ligoninėje, vėliau – Černiachovskio ir Rygos karo ligoninėse, nuo 1951 – Kauno akademinėse klinikose. Čia jis iš pradžių vadovavo Aseptinės chirurgijos, vėliau Plaučių tuberkuliozės chirurgijos skyriui. Padarė daug sudėtingų operacijų. Jo meistriškumas ir ilgametė patirtis turėjo didelės reikšmės krūtinės ląstos chirurgijos pažangai Kaune. Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų I suvažiavime išrinktas jų draugijos garbės nariu.

Julija BRAŽDŽIONYTĖ

BRAŽDŽIONYTĖ Julija, habilituota daktarė, docentė (g. 1954 02 27 Kaune)

1977 su pagyrimu baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1977–80 – Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės gydytoja. 1980 įstojo į Kauno medicinos instituto kardiologijos aspirantūrą, kurią 1983 baigė. Nuo 1983 dirba Kardiologijos institute. 1984 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1996 – habilitacinį darbą, kuriame nagrinėjo miokardo infarktą ir širdies sustojimą. 1985, 1988 ir 1989 stažavosi Vokietijoje. 1989 suteiktas vyresniosios mokslo darbuotojos, 1994 – docentės vardas. Paskelbė spaudoje per 100 mokslinių darbų, skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose. Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narė.

BRAŽĖNAITĖ (Bražėnas, Paronetto) Nijolė Virginija (g. 1923 08 26 Utenoje)

Vieno žymiausių Lietuvos partizanų vadų Juozo Lukšos (Daumanto) žmona. 1947 baigė Leopoldo Franzeno universiteto Innsbrucke Medicinos fakultetą. 1948–53 Nacionalinio kraujo transfuzijos centro ir Vėžio instituto Paryžiuje asistentė. 1953 apsigyveno JAV. Stažavo, vėliau dirbo Niujorko ligoninėse, vadovavo laboratorijoms, patologijos tarnybai. Nuo 1989 šv. Juozapo medicinos centro Yonkerse (Niujorko valstija) Patologijos ir klinikinės laboratorijų direktorė, dėsto Medicinos mokykloje ir Sveikatos centre; profesorė adjunktė. Paskelbė mokslinių straipsnių. Aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Parengė Juozo Lukšos knygą *Laiškai mylimosioms* (Čikaga, 1993, 1994).

BRĖDIKIS Jurgis, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos akademikas (g. 1929 04 30 Prahoje)

1952 baigęs Kauno medicinos institutą, paskirtas Hospitalinės chirurgijos katedros klinikiniu ordinatoriumi. 1954–57 Maskvos I medicinos instituto aspirantas. 1957 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie širdies punkciją. Dėstė Kauno medicinos akademijoje, vadovavo Kardiochirurgijos klinikai. 1958 pa-

darė pirmąją Kaune mitralinę komisūrotomiją, 1964 – pirmąsias operacijas, naudojant dirbtinę kraujotaką. Širdies elektrinės stimuliacijos ir chirurginio tachikardijų gydymo pradininkas Lietuvoje. Tyrė ir taikė kardiologijoje elektronikos metodus, lazerį, sukūrė naujų diagnostikos ir gydymo būdų. 1963 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie elektrinę širdies stimuliaciją. Profesorius (1966). Sukūrė Kaune elektrinės širdies stimuliacijos ir elektrofiziologijos mokyklą. 1968 ir 1980 jam paskirta Lietuvos valstybinė premija, 1986 – SSRS valstybinė premija. 1986 išrinktas SSRS (dabar Rusijos) mokslų akademijos akademiku. Jam vadovaujant, apginta daugiau kaip 40 medicinos mokslų kandidato ir daktaro disertacijų, 9 jo mokiniai tapo profesoriais. Paskelbė apie 800 mokslinių bei mokslo populiarių darbų (tarp jų – 4 monografijas). Daugiau kaip 60 išradimų autorius. 1993–94 sveikatos apsaugos ministras, 1995–98 Lietuvos Respublikos ambasadorius Čekijoje ir Vengrijoje, 1995–97 dar ir Turkijoje. Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų draugijos garbės narys.

Jurgis BRĖDIKIS

BRINKIS Zigmas Jurgis (g. 1925 05 22 Šilalėje, Tauragės aps.)

Baigė Šilalės gimnaziją, o pasitraukęs į Vokietiją – Eichstätto lietuvių gimnaziją. Studijavo Tübingeno universitete, kurį 1952 baigė. 1953–56 tobulinosi Prancūzijoje ir Ispanijoje – Strasbourgo ir Madrido universitetuose. Madride dar dirbo lietuviškų radijo valandėlių redakcijoje. 1957 persikėlė į JAV, išlaikė egzaminus ir gydytojavo Čikagoje. Apsigyvenęs Los Angelese (Kalifornijos valstija), įsteigė Lietuvių gydytojų draugiją ir daug metų buvo jos pirmininkas. Priklausė Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos direktorių tarybai. Dalyvauja ateitininkų veikloje. Priklauso korporacijai *Gaja*, Lietuvių fronto bičiuliams. Aktyviai veikia JAV Lietuvių bendruomenėje, daugelį metų jos tarybų, Garbės teismo narys. Nuo 1994 JAV Lietuvių bendruomenės Kalifornijos apygardos pirmininkas. Priklauso Amerikos baltų laisvės lygos direkto-

rių tarybai, yra šios lygos viceprezidentas. Bendradarbiauja *Aiduose, Į laisvę, Drauge, Medicinoje.*

BRIOTĖ (*Briotet*) Jokūbas, profesorius (1746 Thorey, Prancūzija – 1819 Vilniuje)

Medicinos mokslus baigė Paryžiuje ir iki 1777 dirbo Ludviko ligoninės prozektoriumi ir anatomijos demonstratoriumi. 1777 pakviestas į Vilniaus universitetą, dėstė jame praktinę chirurgiją, vadovavo Chirurgijos katedrai. Vienas Vilniaus anatomijos muziejaus kūrėjų, gamino jam preparatus. 1785 pirmasis Vilniuje pradėjo skiepyti nuo raupų. 1787 paskirtas praktinės chirurgijos profesoriumi. 1791 dar ir vyresnysis Lietuvos kariuomenės chirurgas. 1806 įsteigė Vilniaus universiteto Chirurgijos kliniką. Turėjo daug mokinių, išugdė chirurgų.

BRUNDZA Jonas, pulkininkas leitenantas (1890 05 19 Parausiuose, Paežerių vls., Vilkaviškio aps. – 1927 08 21 Palangoje)

1916 baigė Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. 1919 savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę; pulkininkas leitenantas. Nuo 1920 Kauno karo ligoninės viršininko pavaduotojas. Šioje ligoninėje įkūrė pirmąjį Lietuvoje Nervų ligų skyrių. 1922 specializavosi neurologijos srityje Leipcige. Nuo 1924 Lietuvos universiteto vyresnysis asistentas. Kūrė lietuvišką ją medicinos terminiją, išvertė vadovėlių, bendradarbiavo spaudoje.

BRUOŽIS Vilius (1843 05 17 Gystauduose, Ragainės aps. – 1909 07 06 Tilžėje)

Studijavo Karaliaučiaus universitete. 1870–71 karo gydytojas. Nuo 1885 gyveno Tilžėje. Čia dalyvavo *Birutės* draugijos veikloje. 1885–86 bendradarbiavo *Aušroje*, buvo *Varpo* ir *Ūkininko* atsakomasis redaktorius. Rašė eilėraščius, išleido dainų rinkinių. Už lietuvišką veiklą vokiečių valdžios ir kolegų buvo apkaltintas šarlatanizmu. 1888 V. Bruožiui buvo atimtos gydymo teisės ir paskirta globa. Visuomenės pastangomis kaltinimas atšauktas.

Vilius BRUOŽIS

BUBNYS Algimantas Justinas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 11 16 Kaune)

1962 baigęs Kauno medicinos institutą, iki 1966 dirbo Pagėgių (Šilutės rj.) ligoninės chirurgu. 1967–70 Vilniaus universiteto aspirantas. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie dampingo sindromo dažnį ir intensyvumą po hemigastrektomijos su vagotomija ar be jos. 1970–79 šio universiteto Fakultetinės chirurgijos katedros asistentas, 1979–88 docentas, 1988–90 katedros vedėjas. Nuo 1990 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Abdominalinės chirurgijos klinikos vadovas. Vienas mažiausiai invazyvios endoskopinės ir laparoskopinės pilvo organų chirurgijos Lietuvoje pradininkų. 1994 už darbą, kuriame nagrinėjo chirurginę ulcerogeninės zonos ir skrandžio sekrecinės funkcijos korekciją, gydant gastroduodenines opas, suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Nuo 1995 profesorius. Sukūrė originalių skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligės operacijų metodų. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių darbų. Parašė knygų ir metodinių priemonių: *Gastritas ir opaligė* (1977), *Endoskopinių tyrimų organizacija gydymo įstaigose* (1986). Baltijos chirurgų asociacijos, Lietuvos chirurgų asociacijos viceprezidentas. Vilniaus universiteto Tarybos narys.

Algimantas Justinas BUBNYS

BUDNIKAS Vytautas, habilituotas daktaras, docentas (g. 1943 12 20 Vilniuje)

1966 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, jame dėstė. 1973 apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją; docentas (1978). 1995 už darbą apie hormonų preparatų ir jų naujų formų ikiklinikinį tyrimą jam suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. 1995–97 V. Budnikas dirbo Sveikatos apsaugos ministerijos sekretoriumi (kuravo farmaciją). Vykdant Sveikatos sistemos įstatymą, kartu su kitais suorganizavo Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą, kuriai nuo 1997 vadovauja. Nuo 1980 V. Budnikas vadovavo 13 ūkiskaitinių mokslo tiriamųjų darbų temų. Buvo atlikti 27 vaistų, gautų pritaikius naujas

4. 856

Vytautas BUDNIKAS

technologijas, naujų šių vaistų formų ikiklinikiniai tyrimai arba jų dalis. Remiantis šiais tyrimais, leista šiuos vaistus ištirti klinikoje ir į Lietuvos medicinos praktiką įdiegtas somatogenas, bovitocinas (oksitocinas), kalcitrino užžandžio tabletės, nitroperkutenas, o Rusijoje pradėtos gaminti timaktidino užžandžio tabletės. Be to, jo vadovaujamos mokslinės grupės atliktų ikiklinikinių tyrimų pagrindu Lietuvoje bus klinikoje tiriamas vazopresinas ir kiti vaistai. V. Budnikas paskelbė apie 100 publikacijų; 3 farmakologijos vadovėlių, 2 žinynų, 3 metodinių rekomendacijų, 17 mokymo priemonių, patento bendraautoris. Vienas ar kartu su kitais parašė 16 mokslo populiarių publikacijų; daugiau kaip 100 *Medicinos enciklopedijos* straipsnių autorius. 1987 kartu su kitais farmakologais už farmakologijos vadovėlius paskirta Lietuvos valstybinė premija.

BUDRIENĖ (Kuršaitė, Budrys) Milda (g. 1916 01 14 Lawrence, Massachusettso valstija, JAV)

Gydytojo S. Budrio žmona. 1923 su tėvais išvyko į Lietuvą. Čia 1935 baigė Kauno *Aušros* gimnaziją, 1940 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1929 priklausė skautų organizacijai, 1935–38 buvo Vytauto Didžiojo universiteto Studenčių skaučių draugovės pirmininkė. 1944 pasitraukė į Vokietiją, 1946 grįžo į JAV. Įgijo teisę verstis medicinos praktika Ilinojaus (1950), Floridos ir Indianos (1975) valstijose. 1958 pradėjo dirbti Ilinojaus universiteto Alergijos klinikoje; nuo 1960 klinikinė instruktorė, 1971–84 klinikinė asistentė profesorė. Aktyvi Ame-

Milda BUDRIENĖ

rikos lietuvių gydytojų sąjungos veikėja. 1965–70 *Lietuvių gydytojų biuletenio* redaktorė. Viena žymiausių lietuvių medicinos istorijos tyrinėtojų. Nuo 1985 S. Budrio lietuvių fotoarchyvo valdybos pirmininkė, remia kultūrinius renginius, fotografijų parodas. Nuo 1988 Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Lietuvių medicinos muziejaus Čikagoje, įkurto jos iniciatyva ir pastangomis, direktorė. Išleido *Amerikos lietuvių gydytojų vardyną* (1991), knygas *Amerikos lietuviai gydytojai* (1992), *Lietuviai gydytojai šešiuose kontinentuose* (1996).

Stasys BUDRYS

BUDRYS Stasys (1916 07 14 Vilkijoje – 1984 04 10 Sarasotoje, Floridos valstija, JAV)

1935 baigė Kauno *Aušros* gimnaziją, 1940 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1944 pasitraukė į Vokietiją, dirbo gydytoju lietuvių pabėgėlių stovyklose. 1947 persikėlė į JAV. Nuo 1950, įgiję teisę praktikuoti Ilinojaus valstijoje, dirbo Čikagoje. 1937–40 Lietuvoje ir nuo 1950 Amerikoje gydytojų korporacijos *Fraternitas Lituanica* valdybos narys, pirmininkas. 1956–57 Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijos pirmininkas, vėliau vicepirmininkas. 1965–67 Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas. 1960–65 redagavo *Lietuvių gydytojų biuletenį*. Globojo fotomenininkus, buvo Lietuvių fotoarchyvo (1985 pavadinto jo vardu) tarybos pirmininkas. Dalyvavo ir kitų Amerikos medicinos draugijų veikloje. 1950 jo pastangomis buvo įkurta skautų stovykla, buvo tos stovyklos tarybos pirmininkas. Knygos *Dr. Alexander Cursius-Curtius* (1967) bendraautoris. Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje.

BUINEVIČIUS Kazimieras, medicinos daktaras, profesorius (1872 09 28 Černigove, Ukraina – 1953 08 15 Innsbrucke, Austrija)

1892 baigė Černigovo gimnaziją, 1898 – Maskvos universiteto Medicinos fakultetą, kur 1902 apgynė disertaciją ir gavo medicinos daktaro laipsnį. 1898–1918 Maskvos universiteto ordinatorius ir asistentas, vėliau ekstraordinarinis profesorius. Nuo

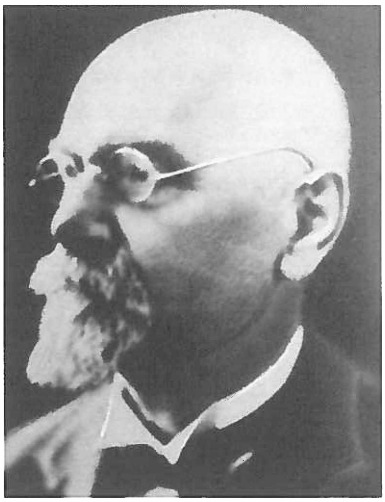

Kazimieras BUINEVIČIUS

1910 dar ir Maskvos moterų medicinos instituto profesorius, Propedeutikos, vėliau Terapijos klinikos, suorganizuotos jo pastangomis, vedėjas. 1918–22 Jakaterinoslavo universiteto profesorius. Bendradarbiavo medicinos žurnaluose, parašė vadovėlių. 1923–39 Lietuvos (nuo 1930 Vytauto Didžiojo universiteto) Vidaus ligų medicinos katedros ir klinikos vedėjas. 1928 paskelbė naują šlapimo susidarymo teoriją, kuri susilaukė didelio Europos mokslininkų dėmesio. Paskelbė mokslinių straipsnių apie nefritą, edemą, hepatitą, aterosklerozę ir kitais klausimais. Reikšmingiausias darbas – *Vidaus ligų klinikos vadovėlis* (1–4 d., 1928–30). 1944 pasitraukė į Austriją.

BUJALSKIS Vladislovas, medicinos daktaras (1863 Slonime – 1934 08 12 Vilniuje)

1889 baigė Varšuvos universitetą. 1892 gavo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1895 gyveno Vilniuje. Kartu su kitais įkūrė privačią akušerijos ir ginekologijos gydyklą, kurios pastatą 1921 perdavė Vilniaus universiteto Akušerijos ir ginekologijos katedrai. 1921–29 dirbo gydytoju savo bute įsteigtoje kelių lovų gydykloje.

BUKANTAS Domininkas (1873 08 11 Kegriuose, Viekšnių vls., Mažeikių aps. – 1919 01 19 Zarasuose)

1893 baigė Šiaulių gimnaziją. 1893–97 studijavo Sankt Peterburgo universiteto Gamtos fakultete. Vėliau įstojo į Charkovo universiteto Medicinos fakultetą, kurį 1900 baigė. Dirbo gydytoju Dusetose, Ilukštoje (Latvija). Nuo 1904 Rusijos kariuomenės gydytojas. 1906 išėjo į atsargą ir įsikūrė Zarasuose. Čia vadovavo ligoninei, kovojo su dėmėtosios šiltinės epidemija (ja užsikrėtęs mirė). Įsteigė gimnaziją, dalyvavo kultūros draugijų veikloje. Rinko tautosaką, liaudies dailės kūrinius, užrašinėjo Viekšnių apylinkių tarmės medžiagą. 1907–09 antropologiškai ištyrė 1000 Zarasų apylinkių lietuvių ir paskelbė darbą *Iš Ežerėnų apylinkės lietuvių antropologijos*, kurį išspausdino 1910 leidinyje *Lietuvių tauta*. Jame aprašyta lietuvių galvos forma, akių ir plaukų spalva.

1925 jam Zarasuose pastatytas paminklas; jis buvo nugriautas, 1993 atstatytas.

BURBA Vladas (1891 04 18 Bažecke, Kalinino sr., Rusija – 1966 02 23 Mažeikiuose)

1916 baigė Kazanės universitetą. Nuo 1923 Mažeikių ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo daryti juosmeninę anesteziją, skeletiniu tempimu gydyti kaulų lūžius. 1938 jo iniciatyva pastatyta nauja Mažeikių ligoninė.

C

CĖPLA Antanas, daktaras, docentas (g. 1931 06 13 Marijampolėje)

1956 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, pradėjo dirbti šio instituto Teismo medicinos katedros asistentu. 1963–70 tos katedros vyresnysis dėstytojas. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie viršutinių galūnių kaulų sužalojimų teisės medicininį įvertinimą. Nuo 1970 docentas. Nuo 1991 vadovauja Kauno medicinos akademijos Teisės medicinos sektoriui. Tiria teisės medicinos traumatologijos, teisės osteologijos, staigiųjų mirčių, apsinuodijimo alkoholiu, alkoholizmo, savižudybių ir kitus klausimus. A. Cėpla yra Valstybinės teisės medicinos tarnybos išplėstinio direktorato narys. Nuo 1991 Teismo medikų ir kriminalistų draugijos prezidentas, nuo 1995 dar ir Respublikinės teisės medikų asociacijos viceprezidentas. Paskelbė spaudoje 138 mokslinius straipsnius, išleido 6 mokymo metodines priemones studentams ir rezidentams; yra naujai ruošiamo *Teisės medicinos* vadovėlio bendraautoris.

CIBAS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1936 03 06 Vazgeliuose, Utenos rj.)

1953–59 studijavo Kauno medicinos institute, buvo instituto krepšinio rinktinės narys. 1956 – Kauno miesto II krepšinio rinktinės žaidėjas, laimėjo Lietuvos krepšinio pirmenybė-

Petras CIBAS

se sidabro medalį. Baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, iki 1966 gydytojavo Vilkijos ligoninėje. 1966 pradėjo dirbti asistentu Kauno medicinos instituto Fiziologijos katedroje. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1979 jam suteiktas docento vardas. Mokslines ir pedagogines žinias gilino Maskvos, Kijevo medicinos institutuose. 1992 apgynė habilituoto daktaro disertaciją apie serotonino reikšmę alerginėms reakcijoms. 1996 jam suteiktas profesoriaus vardas. Mokslo sritis – alergologija ir klinikinė imunologija. Tiria humoralinių bei ląstelinių faktorių reikšmę alerginių reakcijų patogenezei. 1984 kartu su kitais fiziologais P. Cibui paskirta Lietuvos valstybinė premija. Paskelbė spaudoje daugiau kaip 150 mokslinių darbų. Vadovėlio *Fiziologija* (1978), knygos *Alerginio reaktyvumo formavimas* (1983) bendraautoris. Skaitė mokslinius pranešimus Europos alergologų ir klinikinių imunologų kongresuose (Maskvoje, Roterdame, Madride, Birminghame).

Jonas ČEPONIS

Č

ČEPONIS Jonas, medicinos daktaras (1895 06 04 Ragujuose, Pasvalio vls., Biržų aps. – 1935 06 26 Klaipėdoje) 1914 aukso medaliu baigė Mintaujos (dabar Jelgava) gimnaziją ir įstojo į Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. Studijuodamas įstojo į *Fraternitas Lithuanica* organizaciją ir iki pat mirties buvo aktyvus jos narys. Į Lietuvą grįžo 1918, dar nebaigęs studijų. 1919 savanoriu įstojo į Joniškėlio partizanų batalioną, dalyvavo išlaisvinimo kovose. Kovodamas su šiltinės epidemija, pats ja apsikrėtė ir susirgo. 1922 išlaikė valstybinius egzaminus. Vėliau dėstė Lietuvos universiteto Medicinos fakultete, dirbo chirurgu Kauno karo ligoninėje. 1931 už disertaciją *Gastroenterostomija kaip chirurginė priemonė skrandžio ir duodeni opoms gydyti* gavo medicinos daktaro laipsnį. 1933–35 Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. Parašė

mokslinių straipsnių, garsėjo kaip plastinės chirurgijos specialistas. Operuodamas įsidūrė pirštą ir nuo kraujo užkrėtimo mirė.

ČEPONIS Jonas, daktaras, docentas (g. 1935 08 01 Klaipėdoje)

Chirurgo Jono Čeponio sūnus. Mokėsi Kauno *Aušros* gimnazijoje. 1953–59 studijavo Kauno medicinos institute. Baigęs institutą, iš pradžių dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. Nuo 1960 dėsto Kauno medicinos instituto (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) Patologinės anatomijos katedroje; docentas (1978). 1973 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino eksperimentinės aterosklerozės, veikiamos nikotino rūgšties, ypatumus. Išvertė iš anglų ir prancūzų kalbų daugiau kaip 15 įvairių užsienio rašytojų kūrinių. Nuo 1995 Lietuvos rašytojų sąjungos narys.

Jonas ČEPONIS

Stasys ČEPULIS

ČEPULIS Stasys, habilituotas daktaras, profesorius (1910 06 01 Šukeliškėje, Ignalinos rj. – 1989 04 14 Kaune)

1937 baigė Vilniaus universitetą. 1944–51 to universiteto, nuo 1951 Kauno medicinos instituto Chirurginės stomatologijos katedros vedėjas. 1957 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1959 jam suteiktas profesoriaus vardas. Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas (1970). Ilgus metus vadovavo Lietuvos stomatologų mokslinei draugijai. 1981 jo vadovaujami stomatologai pirmą kar-

tą pradėjo implantuoti dantis. Skaitė pranešimus pasauliniuose kongresuose Paryžiuje, Varnoje (Bulgarija), Niujorke. Parašė vadovėlį *Chirurginė stomatologija* (1974); vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969, II leid. 1980), knygos *Klinikinė gastroenterologija* (1979) bendraautoris.

ČERNIAUSKAS Pranas, daktaras, docentas (g. 1927 01 12 Viekšniuose, Akmenės rj.)

1952 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, gydytojavo Respublikinėje Vilniaus klinikinėje ligoninėje. Nuo 1972 Vilniaus universitetinės Raudonojo Kryžiaus ligoninės Urologijos skyriaus vedėjas. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis urologas. Nuo 1976 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Nefrourologijos klinikos docentas. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie epitelinių šlapimo pūslės navikų diagnostiką ir gydymą. 1983 jam suteiktas docento vardas. Paskelbė mokslinių straipsnių urologijos klausimais.

Ona ČERNIAUSKIENĖ

ČERNIAUSKIENĖ Ona (1928 06 01 Anykščiuose – 1987 12 21 Vilniuje)

Gydytojo Prano Černiausko žmona. 1953 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Respublikinėje Vilniaus klinikinėje ligoninėje, kurį laiką buvo jos Ausų, nosies ir gerklės skyriaus vedėja, bet dėl pablogėjusios sveikatos šių pareigų atsisakė ir visą savo gyvenimą paskyrė praktiniam darbui. Viena pirmųjų Lietuvoje pradėjo daryti klausą gerinančias operacijas. Pasižymėjo kaip aukštos kvalifikacijos gydytoja. Daugelį metų buvo Vilniaus miesto ir zonos otorinolaringologų mokslinės draugijos valdybos sekretorė, pirmininko pavaduotoja.

ČERŠKUS Antanas (1903 08 02 Pladiškiuose, Užpalių vls., Utenos aps. – 1989 Čikagoje)

1932 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Priklausė korporacijai *Gaja*. 1929–36 dirbo Utenos ir Panevėžio aps. ligoninėse,

Kauno karo ligoninėje. 1936–44 Rokiškio aps. ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. 1934 *Medicinoje* išspausdino straipsnelį, kuriame pasiūlė įkurti Lietuvoje chirurgų draugiją. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Dirbo Neuffeno ir Schwäbisch Gmündo lietuvių pabėgėlių stovyklose. 1949 persikėlė į JAV. Išlaikęs egzaminus, dirbo ligoninėje Missouri valstijoje. Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje.

ČESNYS Gintautas Jurgis, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys ekspertas (g. 1940 04 23 Raseiniuose)

1957 baigė Marijampolės II vidurinę mokyklą, 1963 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Stažavo Maskvos (1969) ir Prahos Karlo (1973) universitetuose, Rusijos mokslų akademijos Etnografijos institute (1979). Dirbo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir embriologijos katedros asistentu, vyr. dėstytoju. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino lietuvių kūdikių auksologinę charakteristiką. Nuo 1974 docentas. Už disertaciją *Senųjų Lietuvos gyventojų antropologija* 1986 jam suteiktas biologijos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnis. Nuo 1988 profesorius. Nuo 1988 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir embriologijos katedros vedėjas. Nuo 1989 šio universiteto Medicinos fakulteto dekanas. Vienas lietuvių etninės antropologijos kūrėjų. Tyrinėjo vaikų augimą ir psichomotorinę raidą, senąsias Lietuvos populiacijas etnogenezės, paleodemografijos, populiacinės genetikos požiūriu, dalyvavo identifikuojant istorines asmenybes pagal griaučius, rašė medicinos bei antropologijos bibliografijos ir istorijos klausimais. 1989 už lietuvių etninės paleoantropologijos sukūrimą kartu su I. Balčiūniene paskirta Valstybinė mokslo premija. Paskelbė daugiau kaip 300 straipsnių, vienas ir su bendraautoriais parašė knygų. Svarbiausios knygos: *Komplikacijos gydant antibiotikais: bibliografinė rodyklė* (su T. Dragūniene, 1966), *Lietuvių kūdikių fizinis išsivystymas* (1969), *Žmogaus au-*

Gintautas Jurgis ČESNYS

gimo ir brendimo diagnostika (su S. Paviloniu ir E. Andriuliu, 1974), *Lietuvos antropologijos bibliografija: 1470–1970* (su S. Paviloniu, 1974), *Lietuvių etnogenezė* (su R. Volkaite-Kulikauskiene, J. Jurginiu, A. Vanagu ir kt., 1987), *Osteologijos pagrindai antropologams* (1988), *Senųjų Lietuvos gyventojų antropologija* (su I. Balčiūniene, 1988), *Lietuvių etninės paleoantropologijos pagrindai* (1990). Vilniaus universiteto Tarybos ir Senato narys, Medicinos fakulteto Tarybos pirmininkas, Lietuvos mokslo tarybos narys (1991), Niujorko mokslų akademijos tikrasis narys (1993), Nacionalinės sveikatos tarybos narys. Nuo 1995 Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto Tarybos, nuo 1998 Visuotinės lietuvių enciklopedijos Mokslinės redakcinės tarybos narys. Kelių Lietuvos ir tarptautinių medicinos bei antropologijos žurnalų redkolegijų narys.

Povilas ČIBIRAS

ČIBIRAS Povilas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1913 06 30 Ceikiškėje, Ignalinos rj.)

1937 baigęs Vilniaus universitetą, nuo 1947 jame dėstė. Ilgametis (1947–88) Infekcinių ligų (kurį laiką vadintos Infekcinių ir vaikų ligų) katedros vedėjas. 1968 už vadovėlį *Infekcinės ligos* jam suteiktas medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnis. Nuo 1970 profesorius. Su kitais Lietuvoje pradėjo parazitologijos tyrimus. Sukūrė būdą kaip skubiai kraujyje aptikti meningokokus ir įdiegė jį klinikoje. Paskelbė mokslinių darbų apie amebiazės, balantidiazės, vidurių šiltinės ir kitų infekcinių ligų diagnostiką. Išleido reikšmingų leidinių: *Gripas* (1958), *Toksoplazmozė* (1962), *Žarnyno infekcinės ligos, Ūminių žarnyno ligų ir parazitų invazijų diferencinė diagnostika* (su kitais, 1985), *Infekcinės ligos* (1989), *Karščiavimų diferencinė diagnostika* (abi su J. Ūsaičiu, 1991). Aktyviai dalyvauja puoselėjant lietuvybę Vilniaus krašte; už tai 1998 apdovanotas Lietuvos karaliaus Mindaugo medaliu.

ČIBIRIENĖ Irena, habilituota daktarė (g. 1922 11 14 Šiauliuose)

1942–43 studijavo Vilniaus universi-

tete lietuvių kalbą ir literatūrą, 1943–48 – mediciną. 1948 baigusi Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Vilniaus ir Kauno ligoninėse, Zoologijos ir parazitologijos institute. 1964–90 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja. 1985 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie hemodinamikos ir akies kraujagyslių struktūrinius funkcinius pakitimus, sergant reumatinėmis ligomis. Nuo 1994 Vilniaus universiteto Bendrosios terapijos ir reumatologijos klinikos vyriausioji mokslo darbuotoja. Išrado daviklį reoftalmografijai, sukūrė sisteminės sklerodermijos diagnostikos būdą. Patobulino metodą ir aparatą regėjimo aštrumui tirti, reoftalmografijos metodą. Paskelbė daugiau kaip 80 mokslinių darbų. Jos sukurti aparatai buvo eksponuojami Čilės, Lenkijos ir Maskvos parodose.

Irena ČIBIRIENĖ

ČIGRIEJIENĖ (Šapokaitė) Vida Marija, daktarė, docentė (g. 1936 10 04 Alytuje)

1941 06 14 su motina ir maža sesute ištremta į Altajaus kr. Grįžusi į Lietuvą, medaliu baigė Utenos gimnaziją, 1961 – Kauno medicinos institutą. Dirbo akušere ir ginekologe Kybartų, Vilkaviškio ligoninėse. 1964 priimta į Kauno medicinos instituto Akušerijos ir ginekologijos katedros klinikinę ordinatūrą. Baigusi ją, dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje, vėliau katedroje asistente. 1972 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie rūgščių ir šarmų pusiausvyros, gliokogeno ir peroksidozės aktyvumo kitimus vaisių ir naujagimių kraujyje cezario operacijos metu. Docentė (1984). 1988–95 Kauno akademinių klinikų vyriausiojo gydytojo pavaduotoja akušerijos ir ginekologijos reikalams. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadovė, nuo 1993 dar ir Kauno perinatologijos centro vadovė. Daro sudėtingas operacijas. Paskelbė daugiau kaip 200 darbų. Vadovėlių *Ginekologija* (1990), *Akušerija* (1993), *Gimdymo pagalba* (1996) bendraautorė. 1995 išleido knygą *Jūsų mažylis pakeliui į*

gyvenimą, 1998 – *Kolposkopijos pagrindus*. 3 išradimų, 27 racionalizacinių pasiūlymų, 12 metodinių rekomendacijų autorė.

D

DAINYS Balys, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1941 02 03 Skeldose, Zarasų rj.)

1965 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dėsto. 1968–70 atliko nuodugnių inksto transplantacijos eksperimentų, ištyrė jų rezultatus. 1970 su kitais chirurgais pirmą kartą persodino inkstą, vėliau padarė svetimų kepenų laikino prijungimo operaciją. 1983 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją *Pirminės ir kartotinos inksto alotransplantacijos palyginamasis įvertinimas*. 1986 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1991 Vilniaus universiteto Nefrourologijos klinikos vadovas. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis nefrologas, Lietuvos inksto fondo pirmininkas. Lietuvoje ir užsienyje paskelbė daugiau kaip 220 mokslinių darbų transplantacijos, nefrologijos, urologijos ir kitais klausimais. Išradimo autorius. Parašė knygų.

Balys DAINYS

DAKTARAVIČIENĖ Emilija, habilituota daktarė, profesorė (g. 1919 09 27 Ruoniuose, Pakruojo rj.)

1949 baigusi Kauno universiteto Medicinos fakultetą, nuo 1951 dėstė Kauno medicinos institute. Ilgametė (1959–88) Akių ligų katedros vedėja. Vadovavo ir Regos apsaugos laboratorijai. 1956 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie židinines reakcijas po tuberkulino sušvirkštimo į poodį ir jų reikšmę akių tuberkuliozės diagnostikai, 1967 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino junginės kraujagyslių pokyčius, sergant ateroskleroze ir hipertonine liga. Mokslinio darbo kryptys – aklumo ir silpnaregystės priežastys Lietuvoje. Profesorė (1969), Lietuvos nusipel-

Emilija DAKTARAVIČIENĖ

niusi mokslo veikėja. Paskelbė daugiau kaip 200 publikacijų. Išleido knygas: *Glaukoma ir jos profilaktika* (su M. Tornau, 1982), *Akių ligų praktikos darbai* (su kitais, 3 dalys, 1974–82), *Akies junginės mikrocirkuliacijos klinikiniai aspektai* (1988); vadovėlio *Akių ligos* (1992) bendraautorė. Rašo mokslo populiarinimo klausimais. Apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu.

DANILEVIČIUS Juozas Steponas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1936 12 23 Alytuje)

1963 baigęs Kauno medicinos institutą, 1964–67 – šio instituto aspirantas. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1967 dėsto Kauno medicinos institute. 1982 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo hormonų įtaką nekrozės zonų sumažėjimui ir širdies respiraciniams procesams, esant eksperimentiniam miokardo infarktui. Nuo 1976 docentas, nuo 1986 profesorius. Nuo 1990 vadovauja Kauno medicinos akademijos Endokrinologijos klinikai. Stažavosi Lenkijoje, Šveicarijoje, Danijoje, Vokietijoje, Suomijoje ir kitur. 1990–97 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis endokrinologas. Paskelbė per 200 mokslinių darbų, parašė knygą *Endokrininių ligų diagnostika ir gydymas* (1992). Knygos *Cukrinis diabetas* (1988), vadovėlio *Vidaus ligos* (1996), išradimo ir 2 racionalizacinių pasiūlymų bendraautoris. 1989–96 Lietuvos diabeto asociacijos, įkurtos jo iniciatyva, viceprezidentas ir garbės

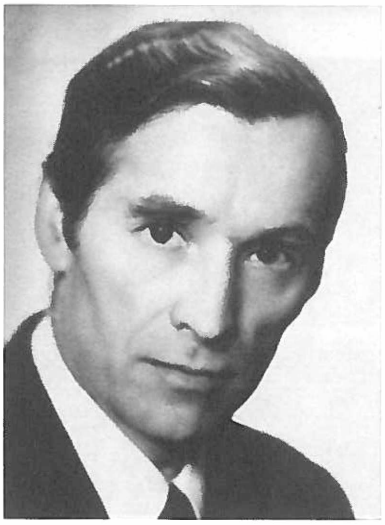

Juozas Steponas DANILEVIČIUS

narys. Nacionalinės cukrinio diabeto programos vadovas ir bendraautoris (1991). Kauno medicinos akademijos Senato narys. Lietuvos endokrinologų draugijos valdybos, Europos diabeto asociacijos narys. Žurnalų *Acta Medica Lituanica, Diabeto panorama,* laikraščio *Diabetas* redakcinių kolegijų narys.

DANYS Jurgis, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1921 04 05 Trumpiškiuose, Rokiškio rj.)

1947 baigęs Kauno universitetą, jame dėstė. 1951–78 dirbo Kauno medicinos institute. 1953 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie diatermijos poveikį organizmui ir jos taikymą inkstų ligoms gydyti. Nuo 1958 docentas. 1961 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino sergančiųjų reumatu reaktyvumo pokyčius, atsirandančius gydymo metu. 1978–91 SSRS medicinos mokslų akademijos Endokrinologijos instituto Kauno filialo, įkurto jo iniciatyva, direktorius. Jo rūpesčiu pastatyta Endokrinologijos klinika ir laboratorijos korpusas, įsteigti endokrinologijos skyriai Vilniuje, Klaipėdoje, Panevėžyje. Įdiegė naujų skydliaukės ligų diagnostikos ir gydymo metodų. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos endokrinologijos konsultantas ir koordinatorius. Paskelbė mokslinių straipsnių apie organizmo reaktyvumą, skydliaukės ir antinksčių funkcijos pokyčius, sergant reumatu, endokrininės sistemos funkciją. Apie 300 mokslinių darbų autorius ir bendraautoris. Parašė knygą *Reumato diagnostika ir gydymas* (1970), vadovėlį *Vidaus ligos* (su kitais, 2 dalys, 1966–67, II leidimas 1973).

Jurgis DANYS

DAUDERYS Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 05 02 Vižonyse, Kupiškio rj.)

1948 baigė Kupiškio gimnaziją, 1954 – su pagyrimu Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Utenos rajono Sveikatos skyriaus, Utenos rj. ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėju. 1959–61 mokėsi Kauno medicinos instituto Fakultetinės chirurgijos katedros klinikinėje ordinatūroje. Vėliau Respublikinės Kauno klinikinės ligo-

Jonas DAUDERYS

ninės chirurgas. Tyrė kojų veninę kraujotaką ir kojų venų ligas; tai apibendrino 1963 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje. Sukūrė venų elektrorentgenografijos metodą. 1968–79 Vilniaus III klinikinės ligoninės, 1979–85 Vilniaus geležinkelininkų ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. 1986–89 vadovavo Šalčininkų rajono ligoninės Chirurgijos skyriui. 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kojų potrombozinį sindromą ir jo gydymą. Dėl sovietų valdžios priešiškumo J. Dauderio nepriėmė dirbti į aukštąsias medicinos mokyklas, jis buvo priverstas vis keisti darbą. Gydytojavo Elektrėnų ir Molėtų ligoninėse. Nuo 1992 dirba Kauno medicinos akademijos Bendrosios chirurgijos katedroje. 1994 jam suteiktas docento, 1996 – profesoriaus vardas. Tiria relaparatomijas po pilvo operacijų, retas chirurgines ligas, venų varikozės recidyvus, tromboflebitą, potrombozinę ligą, įgimtas angioplazijas. Stažavosi Švedijoje ir Vokietijoje. Skaitė pranešimus Lietuvos, Baltijos šalių, Lenkijos chirurgų suvažiavimuose ir kongresuose. Paskelbė daugiau kaip 140 mokslinių darbų. Išleido monografijas: *Kojų ir dubens venų ligos* (1967), *Venų ligos* (1977), *Venų ir limfinės sistemos galūnių ligos* (1984), *Pūlinių chirurgija* (1984).

DAUKŠA Kazys, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1938 01 22 Norvaišiuose, Plungės rj.)

Tėvui mirus Vorkutos lageryje, jo šeima buvo tremiama. Pasisekus pasislėpti nuo trėmimo, baigė Alksnėnų (Plungės rj.) septynmetę mokyklą, 1957 su pagyrimu – Kauno felčerių

Kazys DAUKŠA

ir akušerių mokyklą. 1957 be konkursinių egzaminų įstojo į Kauno medicinos institutą, kurį 1964 baigė. Gydytojavo Kretingos centrinėje ligoninėje, dirbo jos Vidaus ligų skyriaus vedėju. 1967–71 Kauno medicinos instituto Patologinės anatomijos katedros aspirantas. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1971–86 Širdies ir kraujagyslių patologijos ir fiziologijos instituto prie Kauno medicinos instituto Širdies metabolizmo ir hemodinamikos laboratorijos vyresnysis mokslo darbuotojas. Nuo 1986 dirbo Kauno medicinos instituto Patologinės anatomijos katedroje. 1989 jam suteiktas docento vardas. 1990 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją *Miokardo kontraktinis aparatas ir kapiliarai ischemijos, hipoksijos, metabolinių pažeidimų ir staigios koronarinės mirties atvejais.* Nuo 1992 Kauno medicinos akademijos Patologinės anatomijos klinikos vadovas; profesorius (1993). 1992 išrinktas Kauno medicinos akademijos Tarybos, Senato ir Gydymo tarybos nariu. Paskelbė su bendraautoriais apie 100 mokslinių darbų (tarp jų – *Patologinės anatomijos* vadovėlį). Dalyvavo daugelyje tarptautinių konferencijų, pasitarimų, seminarų.

DEGUTIENĖ Irena (g. 1949 06 01 Šiauliuose)

Irena DEGUTIENĖ

Chirurgo Gedimino Degučio žmona. 1967 baigė Druskininkų 1-ąją vidurinę mokyklą, 1974 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Baigus studijas, vienerius metus buvo Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninės internė, po to iki 1976 – Alytaus centrinės ligoninės gydytoja. 1977–94 dirbo Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninėje: iš pradžių gydytoja anesteziologė reanimatologė, vėliau Gastroenterologijos skyriaus vedėja, vyriausiojo gydytojo pavaduotoja, 1994 vyriausioji gydytoja. Vadovavo šios ligoninės gydytojų sąjungai. 1994–96 Sveikatos apsaugos ministerijos sekretorė. 1996 išrinkta į Lietuvos Respublikos Seimą. Socialinės apsaugos ir darbo ministrė. Dalyvavo kuriant Sveikatos draudimo, Pirminės sveikatos priežiūros įstatymus.

DEGUTIS Gediminas, daktaras (g. 1949 12 28 Jakutske, Rusija)

Gimė tremtinių šeimoje. 1958 grįžo į Lietuvą. 1968 sidabro medaliu baigė Vilniaus 24-ąją vidurinę mokyklą, 1975 su pagyrimu – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Vilniaus ir Alytaus ligoninėse, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute, nuo 1977 – Vilniaus klinikinėje Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. 1993 apgynė daktaro disertaciją apie nesugijusių blauzdikaulių lūžių ir netikrųjų sąnarių gydymą išorine kompresine osteosinteze. Vienas artroskopinės sąnarių chirurgijos Lietuvoje pradininkų. Nuo 1994 Vilniaus universitetinės Raudonojo Kryžiaus ligoninės direktorius. Stažavosi Šveicarijoje, Lenkijoje, Kanadoje, JAV, Olandijoje, D. Britanijoje. Paskelbė daugiau kaip 20 mokslinių darbų. 1992–94 Vilniaus gydytojų sąjungos pirmininkas.

Gediminas DEGUTIS

Algirdas DEMBINSKAS

DEMBINSKAS Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1939 07 06 Joniškėlyje)

1963 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dėsto. Nuo 1970 docentas. 1980–83 dar ir Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis psichiatras. 1990–91 universiteto Nervų ir psichikos ligų katedros vedėjas, nuo 1991 Psichiatrijos klinikos vadovas. Mokslinio darbo kryptis – alkoholizmo, depresijų, savižudybių Lietuvoje tyrimas, po streso kilusių būsenų diagnostika ir gydymas. 1993 apgynė habilituoto daktaro disertaciją, kurioje apibendrino girtavimo ir alkoholizmo tipologi-

5. 856

ją ir prognozę Lietuvoje. Tais klausimais parašė daugiau kaip 110 mokslinių straipsnių. Dalyvavo tarptautiniuose kongresuose Vokietijoje, JAV, Prancūzijoje, Belgijoje, Portugalijoje ir kitur, daugelyje jų skaitė pranešimus. 1989–91 Lietuvos neurologų ir psichiatrų draugijos pirmininkas. Lietuvos psichiatrų asociacijos Vilniaus krašto pirmininkas, Lietuvos suicidologų asociacijos vadovas, Baltijos šalių priklausomybės nuo alkoholio ir narkotinių medžiagų komiteto valdybos narys, Tarptautinės psichosomatinės medicinos kolegijos narys. Išleido knygų: *Psichologija medicinoje* (su kitais, 1981), *Bendroji psichopatologija* (su I. Eglyčiu, 1985).

DEMBOVSKIS Tadas, medicinos daktaras (1856 10 27 Pultuske, Lomžos gubernija – 1930 07 10 Vilniuje)

Studijavo Sankt Peterburgo technologijos institute, vėliau baigė Dorpato (dabar Tartu) universiteto Medicinos fakultetą. Medicinos daktaras (1885). Nuo 1888 gyveno Vilniuje. Čia įkūrė privačią chirurgijos ir ortopedijos gydyklą, 1896 – pirmąjį Lietuvoje stacionarų rentgeno kabinetą. Pirmasis Vilniuje pradėjo daryti laparotomiją. Vilniaus medicinos draugijos pirmininkas. Parašė darbų iš chirurgijos. Reiškėsi kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje.

DEVENIS Mykolas (1891 05 01 Klausučiuose, Biržų aps. – 1978 05 28 Santa Monicoje, CA, JAV)

Mokėsi Pärnu (Estija) gimnazijoje. 1912 tarnavo savanoriu Rusijos kariuomenėje. 1914, išlaikęs eksternu gimnazijos egzaminus, įstojo į Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. Atvykęs į JAV aplankyti tėvo, atgal negrįžo, nes prasidėjo I pasaulinis karas. Iš pradžių studijavo Michigano universiteto Technikos fakultete, bet po metų įstojo į Yale universitetą, kur studijavo mediciną. 1919 universitetą baigė ir iki 1960 (su pertraukomis) praktikavo Waterbury (Connecticuto valstija). Nuo 1923 JAV lietuvių protestantų sąjungos pirmininkas ir Lietuvių evangelikų reformatų bažnyčios kuratorius. Nuo 1924 Valstiečių liaudininkų sąjungos centro komiteto narys. 1928 grįžo į Lietuvą, vedė Aleną Vileišytę (visuomenės veikėjo, teisininko Jono Vileišio dukterį), nusipirko ūkį Ukmergės aps., kur įrengė ir gydytojo kabinetą. Sukaupė senų ir retų lietuviškų knygų ir žemėlapių rinkinį. 1940 suimtas, kalintas Ukmergės ir Vilniaus kalėjimuose, išvežtas į Vorkutą. Žmonos (jai su trimis vaikais pavyko išvažiuoti į JAV) sumanumo ir energijos dėka 1942 iš lagerio paleistas, sugrįžo į JAV. 1960 persikėlė gyventi į Santa Monicą. Jo pastangomis įkurta Lietuvių protestantų draugija, jo lėšomis buvo lei-

džiami laikraščiai: *Lietuvių kelias, Mūsų sparnai, Tėviškės garsai.* Kartu su kitais įkūrė Kalifornijos lietuvių gydytojų draugiją, buvo pirmasis jos pirmininkas.

Jūratė DIEVAITIENĖ

DIEVAITIENĖ Jūratė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1927 09 28 Kaune)

1950 baigė Kauno universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1952 dėstė Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija), 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino epidemiologinius reumato ir sąnarių ligų tyrimus Kaune ir visoje Lietuvoje. Nuo 1973 profesorė. Ilgametė (1973–93) instituto, vėliau akademijos Infekcinių, odos ir venerinių ligų katedros vedėja. Lietuvos nusipelniusi gydytoja (1977). Įdiegė į kliniką virusinio hepatito specifinės diagnostikos metodų. Išleido monografijas: *Virusiniai hepatitai* (1988), *AIDS* (1991). Parašė daugiau kaip 200 mokymo priemonių, straipsnių iš infekcinių ir alerginių ligų imunopatologijos, medicinos etikos. Daug rašo, skaito paskaitas apie AIDS.

DIRSĖ Alfonsas, habilituotas daktaras, profesorius (1915 04 29 Dauguose – 1993 06 01 Vilniuje)

1941 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. Dirbo chirurgu Klaipėdoje, kur padarė pirmąsias Klaipėdoje sėkmingas operacijas – transtorakalinę apatinės stemplės dalies rezekciją ir pulmonektomiją. 1957–60 sveikatos apaugos ministras. Vėliau dėstė Vilniaus

Alfonsas DIRSĖ

universitete. 1961 pirmasis Lietuvoje pradėjo vartoti lavsano protezus arterijoms atkurti. 1962 arterijų rekonstrukcijai panaudojo paties ligonio venas. 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kai kurių magistralinių arterijų nepraeinamumo chirurginį gydymą. Profesorius (1971), Lietuvos nusipelnęs gydytojas (1979). Darbai iš kraujagyslių chirurgijos, traumatologijos, Lietuvos chirurgijos istorijos.

DLUSKIS (Jablonovskis) Boleslovas (1826 08 19 Pamūšyje, Taujėnų vls., Ukmergės aps. – 1905 04 10 Krokuvoje, Lenkija)

Besimokydamas Vilniaus gimnazijoje už dalyvavimą slaptoje jaunimo organizacijoje 1843 buvo paimtas į kariuomenę ir išsiųstas į Kaukazą. Išėjęs iš kariuomenės kapitono laipsniu, įstojo į Peterburgo meno akademiją studijuoti tapybos. Joje mokėsi 1852–56, vėliau persikėlė į Maskvą ir 1861 baigė Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. Grįžęs į Lietuvą, dirbo gydytoju Pasvalyje. Dalyvavo rengiant 1863 sukilimą. Vadovavo Žemaitijoje veikiantiems sukilėlių būriams. Pralaimėjęs mūšį prie Pajūrio (Šilalės rj.), pasitraukė į užsienį, norėdamas ten suformuoti legijoną ir gauti sukilėliams ginklų. Gyveno Paryžiuje, vėliau Londone. Uždarbiavo piešdamas paveikslus. 1873–1905 gyveno Krokuvoje. Dirbo muziejuje, dalyvavo Krokuvos dailės bičiulių draugijos parodose. Sukūrė portretų, miniatiūrų, altorių ir kryžiaus kelių paveikslų Lietuvos bažnyčioms, knygų iliustracijų. Parašė atsiminimus *Apie 1863 metų sukilimą Žemaitijoje* (fragmentas išspausdintas 1914, lenkų k.).

DOGELIS Aleksandras, medicinos daktaras, profesorius (1852 01 15 Panevėžyje – 1922 11 19)

Mokėsi Kauno gimnazijoje, vėliau Kazanėje (Rusija), kur nuo 1869 profesoriavo jo dėdė Jonas Dogelis. 1879 baigė Kazanės universiteto Medicinos fakultetą. Specializavosi histologijoje. Dirbo Voroneže gydytoju. 1881–83 dėstė Kazanės universtiteto Akių ligų klinikoje. Vėliau buvo išsiųstas į užsienį studijuoti histologijos ir embriologijos. 1883 apgynė disertaciją ir gavo medicinos daktaro laipsnį. 1888 Tomsko universiteto histologijos ekstraordinarinis profesorius. Nuo 1895 dėstė Peterburgo universiteto Gamtos ir matematikos fakultete; histologijos profesorius. Nuo 1897 dar ir Aukštųjų moterų medicinos kursų profesorius. Vienas pirmųjų pradėjo tirti vegetacinės nervų sistemos sinapses. Sukūrė gyvo nervinio audinio elementų dažymo metileno mėliu metodą. 1916 įkūrė žurnalą *Ruskij archiv anatomiji, gistologiji i embriologiji.*

DOGELIS Jonas, medicinos daktaras, profesorius (1830 03 07 Zalesėje, Vitebsko gub. – 1916 08 29)

Baigė Kauno gimnaziją, 1854 – Sankt Peterburgo medicinos-chirurgijos akademiją. 1863 apgynė disertaciją ir įgijo medicinos daktaro laipsnį. 1865–68 tobulinosi užsienyje. 1869 Peterburgo medicinos-chirurgijos akademijos fiziologijos docentas. Nuo 1869 dėstė Kazanės universitete; ekstraordinarinis profesorius, nuo 1871 ordinarinis profesorius. Ne kartą buvo fakulteto dekanas. Tyrė įvairių junginių poveikį širdžiai ir kraujagyslėms. Išleido knygų: *Farmakologijos vadovas* (1882), *Lyginamoji širdies anatomija, fiziologija ir farmakologija* (1895, abi rusų k.). Paskelbė daug mokslinių straipsnių specialiuose lenkų, vokiečių ir rusų k. žurnaluose.

DOMARKIENĖ Stanislova, habilituota daktarė, profesorė (g. 1940 04 21 Talkonyse, Pasvalio rj.)

1963 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1963–66 šio instituto Higienos katedros aspirantė. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo *Drobės* vilnonių audinių fabriko sanitarines darbo sąlygas ir profesinį sergamumą. 1969 pradėjo dirbti Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute (dabar

Stanislova DOMARKIENĖ

Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas); nuo 1986 šio instituto Populiacinių tyrimų laboratorijos vedėja. 1994 apgynė habilitacinį darbą apie ischeminės širdies ligos riziką ir korekcijos galimybes. 1994 jai suteiktas docentės, 1995 – profesorės vardas. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų. Kauno medicinos akademijos Senato ir Kardiologijos instituto Tarybos narė. Europos kardiologų draugijos narė.

DOMAŠEVIČIUS Andrius (1865 09 30 Panevėžyje – 1935 03 19 ten pat)

1890 baigė Kijevo universiteto Medicinos fakultetą ir 1893 apsigyveno Vilniuje. Vienas Lietuvos socialdemokratų partijos kūrėjų ir vadovų.

Už politinę veiklą ne kartą kalintas, 1900 ištremtas į Sibirą. 1904 grįžęs į Vilnių, dirbo gydytoju, dėstė felčerių mokykloje. 1907 su kitais įkūrė Lietuvių mokslo draugiją, 1908–09 buvo jos vicepirmininkas. 1909 jo iniciatyva įkurta šios draugijos Medicinos sekcija. 1921 apsigyveno Panevėžyje, dirbo ligoninėje, vėliau vertėsi privačia praktika. Organizavo darbininkų profesines sąjungas, joms vadovavo. Vienas Kovos su moterų ligomis, Kovos su reumatu, Kovos su vėžiu draugijų steigėjų. Bendradarbiavo spaudoje.

DRĄSUTIENĖ (Kriaučiūnaitė) Gražina Stanislava, daktarė, docentė (g. 1948 09 26 Panevėžyje)

1966 baigė Panevėžio J. Balčikonio vidurinę mokyklą, 1972 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Iki 1978 dirbo šio fakulteto internatūros vedėja. Nuo 1978 dėsto Vilniaus universitete: iš pradžių Akušerijos ir ginekologijos katedros asistentė. 1989 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie vaisiaus fizinio išsivystymo sąsają su motinos konstitucija ir gyvenimo būdu. 1994 jai suteiktas docentės vardas. Nuo 1995 vadovauja Vilniaus universiteto Moterų klinikai ir Vilniaus perinatologijos centrui. Mokslinio darbo kryptis – perinatalinė medicina, nėštumo fiziologija ir patologija. G. Drąsutienė – Vilniaus krašto akušerių ir ginekologų draugijos valdybos, Lietuvos perinatalinės medicinos asociacijos, Lietuvos perinatalinės medicinos koordinavimo tarybos narė.

DUBAKIENĖ Rūta, habilituota daktarė, profesorė, Lietuvos mokslų akademijos narė ekspertė (g. 1951 04 21 Kaune)

1975 su pagyrimu baigusi Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dirba. 1983 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie erkių poveikį sergantiesiems bronchine astma, 1990 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie bronchinės astmos gydymą erkių alergenais. Nuo 1990 dirba Pulmonologijos ir alergologijos klinikoje, profesorė (1994). Kartu nuo 1992

Rūta DUBAKIENĖ

vadovauja Respublikiniam alergologijos centrui. 1996 išrinkta Lietuvos mokslų akademijos nare eksperte. Parašė monografijų (su A. Kančiūrinu): *Alergijos vaistams diagnostika* (1985), *Alergija erkėms* (1988, rusų k.) ir *Bronchinės astmos imunoterapija* (1994). Vadovėlio *Vidaus ligos* (1996) bendraautorė. Lietuvos mokslų akademijos Alergologijos probleminės komisijos pirmininkė, Europos alergologų ir klinikinių imunologų akademijos narė.

Arimantas DUMČIUS

DUMČIUS Arimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1940 01 04 Kaune)

1941 su motina ištremtas į Altajaus kraštą. 1948 grįžo į Lietuvą. 1965 baigė Kauno medicinos institutą. Dėsto Kauno medicinos akademijoje; nuo 1979 vadovauja Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorijai. 1979 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie endokardinę elektrinę širdies stimuliaciją. Profesorius (1987). 1980 pirmą kartą Lietuvoje panaudojo vidinę krūtinės arteriją tiesioginei miokardo revaskuliarizacijai, 1982 Kaune įdiegė kateterinę angioplastiką, 1985 – lazerį ischeminėms miokardo zonoms atgaivinti, 1988 pirmasis Lietuvoje padarė mioventrikuloplastiką. 1980 jam suteiktas Lietuvos valstybinės premijos laureato vardas. Padarė daugiau kaip 700 operacijų. Paskelbė apie 250 mokslinių darbų, išleido monografiją *Endokardinė širdies stimuliacija* (1979), 12 metodinių nurodymų. 18 išradimų, 58 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Vadovėlio *Vidaus ligos* (1996) bendraautoris. Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos komiteto pirmininkas.

E

EFROSAS Borisas, daktaras (g. 1914 11 01 Plungėje)

1939 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1940 dirbo chirurgu Marijampolės ligoninėje. Per II pasaulinį karą – Balcha-

šo miesto ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. Grįžęs į Lietuvą, dirbo Geležinkelininkų ligoninėje Vilniuje, kur daug operavo. Nuo 1949 pradėjo daryti įvairias krūtinės ląstos operacijas. Aštuonerius metus ruošėsi pirmajai širdies operacijai – mitralinei komisūrotomijai, kurią pirmasis Lietuvoje sėkmingai padarė 1958. 1950 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Lietuvos nusipelnęs gydytojas (1958). Paskelbė 12 mokslinių darbų, įvairiose mokslinėse konferencijose skaitė daugiau kaip 50 pranešimų, sukūrė filmų apie naujus diagnostikos ir gydymo metodus. Lietuvos širdies ir krūtinės chirurgų draugijos garbės narys.

Pranciškus ERELIS

ERELIS Pranciškus, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1919 10 16 Senajame Obelyne, Šilalės rj.)

1945 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, gydytojavo Mažeikių, Šiaulių, Vilniaus ligoninėse. Dirbdamas Mažeikiuose, 1957 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1965–75 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto mokslo darbuotojas. Pagrindinė mokslo kryptis – reumatologija. 1975–94 dėstė reumatologiją Vilniaus universiteto Gydytojų tobulinimosi fakultete. Paruošė apie 200 reumatologų. 1976 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo reumatinių ligų epidemiologiją Lietuvoje. 1979 jam suteiktas profesoriaus vardas. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 80 mokslinių straipsnių. Išleido knygų: *Atramos ir judėjimo organų minkštųjų audinių nesąnarinės ligos* (su M. Astapenka, 1975, rusų k.), *Reumatinių ligų diagnostikos klausimai* (1979), *180 reumatinių ligų* (1998). Paruošė knygą turistui *Įdomioji Lietuva*, parašė atsiminimus.

EVILTIS Algimantas, daktaras, docentas (g. 1932 12 08 Kaune)

1952 sidabro medaliu baigė Kauno VI vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Institute aktyviai sportavo, buvo Kauno miesto klasikinių imtynių rinktinės narys. Studentų moks-

linėje draugijoje paruošė darbų, kurie buvo premijuoti. 1958 baigęs institutą, dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. 1963–72 Kauno medicinos instituto Hospitalinės terapijos katedros asistentas. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie elektrolitų apykaitos pokyčius lėtinio kraujotakos sistemos nepakankamumo atvejais ir jų dinamiką, gydant širdį veikiančiais glikozidais, diuretikais ir pregninu. Nuo 1974 docentas. Tobulinosi Prahoje, 1980 ir 1987 – Sankt Peterburge, kur baigė informatikos ir skaičiavimo technikos kursus. 1988 išrinktas einančiuoju Kauno medicinos akademijos Kardiologijos klinikos profesoriaus pareigas. Mokslinio darbo kryptys – širdies nepakankamumas, elektrolitų sutrikimas, širdies ydos. Paskelbė daugiau kaip 100 publikacijų, iš jų 20 monografijų ir vadovėlių; daugelio metodinių nurodymų autorius. 1967–90 Kauno medicinos akademijos Gydomojo fakulteto prodekanas, 1990–93 dekanas, 1993–98 jungtinio Medicinos fakulteto dekanas. Kauno medicinos akademijos Senato, Lietuvos kardiologų draugijos valdybos, Lietuvos širdies asociacijos, Europos kardiologų draugijos, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narys. Kauno medicinos akademijos Medicinos fakulteto tarybos pirmininkas.

Algimantas EVILTIS

F

FRANKAS Johanas Peteris, medicinos daktaras, profesorius (1745 03 19 Rodalbene, Vokietija – 1821 04 24 Vienoje)

1763 įstojo į Heidelbergo universitetą, vėliau persikėlė į Strasbourgo universiteto Medicinos fakultetą, kurį baigė. 1766 Heidelberge apgynė medicinos daktaro disertaciją apie ankstyvo amžiaus kūdikių dietetiką. Gydytojavo Raštate, Badene, 1772–75 Bruksalėje. Čia jis paruošė ir išleido reikšmingiausią savo darbą *Visuotinės medicinos policijos sistema* (vokiečių k., 3 tomai). Jo pasirodymas išgarsino J. P. Franką, – jis kviečiamas dėstyti

Johanas Peteris FRANKAS

FRANKAS Jozefas, medicinos daktaras, profesorius (1771 12 23 Raštate, Vokietija – 1842 12 06 Lombardijoje, Italija)

Gydytojo Johano Peterio Franko sūnus. Baigė Paduvos universitetą, kur įgijo medicinos daktaro laipsnį. Tobulinosi Vokietijos, Prancūzijos ir Anglijos klinikose. 1796–1803 Vienos miesto ligoninės vyriausiasis gydytojas. 1804 kartu su tėvu profesoriumi J. P. Franku pakviečiami dirbti į Vilniaus universitetą. Čia jis iš pradžių vadovavo Patologijos katedrai, o nuo 1805, tėvui persikėlus į Sankt Peterburgą, – tėvo įkurtai Terapijos katedrai. J. Franko veikla Vilniuje buvo labai visapusiška ir plati. Jo iniciatyva 1805 įkurta Vilniaus medicinos draugija, 1808 – Vakci-

į universitetą. 1784–1804 Getingeno, Paduvos, Vienos universitetų profesorius. Paduvoje jis išleido savo garsaus veikalo ketvirtąjį tomą. 1803 išrenkamas Vilniaus universiteto garbės nariu ir 1804 kartu su sūnumi gydytoju Jozefu Franku persikelia į Vilnių. Čia apsigyveno jiems skirtame pastate (Didžiojoje gatvėje), kuris žinomas ligi šiol kaip *Franko namai.* J. P. Frankas parengė medicinos dėstymo Vilniaus universitete planą; ypač rūpinosi praktiniu mokymu. 1805 įsteigė pirmąją Vilniaus universiteto Terapijos kliniką. 1805 persikėlė į Sankt Peterburgą, iki 1808 buvo Sankt Peterburgo karo medicinos akademijos rektorius ir caro dvaro gydytojas. Nuo 1808 gyveno Vienoje, vertėsi privačia praktika. Artimai bendravo su žymiais kompozitoriais, ypač J. Haydnu.

Jozefas FRANKAS

nacijos institutas, 1809 – Motinystės institutas. Jo vadovaujama Terapijos klinika buvo viena geriausiai sutvarkytų Europoje. Sukūrė savitą Vilniaus terapeutų mokyklą. Reikšmingiausias veikalas – *Praktiški medicinos patarimai* (1811–43, lotynų k.); buvo išspausdinta 14 tomų, bet viso darbo baigti nespėjo. Jozefui Frankui vadovaujant Vilniuje buvo apginta daugiau kaip 100 disertacijų medicinos daktaro laipsniui gauti. Jis taip pat ruošė vadovėlius ir spausdino savo kelionių prisiminimus. Globojo gabius studentus: neturtingiesiems parūpindavo darbo ar pats šelpdavo, tris dienas per savaitę leisdavo studentams naudotis savo asmenine biblioteka. Atgaivino Žmogaus mylėtojų draugiją, 1806 įsteigė jos ambulatoriją, kurioje kartais pats nemokamai apžiūrėdavo neturtingus Vilniaus gyventojus ir skirdavo vaistų. Aktyviai dalyvavo Vilniaus kultūriniame gyvenime, kartu su žmona, buvusia Vienos soliste, rengė labdaros koncertus, organizavo teatro pastatymus, koncertus (juose dažnai su dideliu pasisekimu dainuodavo jo žmona Kristina ar kiti garsūs solistai); surinktos lėšos buvo skiriamos beturčiams šelpti. Apsigyvenęs Lombardijoje, parašė prancūzų k. šešis tomus atsiminimų apie Lietuvos kultūrinį ir socialinį gyvenimą (išlikę rankraščiai saugomi Vilniaus universiteto Mokslinėje bibliotekoje).

Adamas FREITAGAS

FREITAGAS Adamas, medicinos ir filosofijos daktaras (1608 Torunėje, Lenkija – 1650 Kėdainiuose)

1631 Leidene (Olandija) išleido darbą apie tvirtovių statybą (*Naujoji ir išaugusi karo architektūra*, vokiečių k., 1631; leista pakartotinai ir prancūzų k.). Medicinos ir filosofijos daktaras. Apie 1641 pradėjo dėstyti Kėdainių gimnazijoje matematiką ir karo dalykus, rengė Biržų pilies rekonstrukcijos projektą. Buvo Jonušo Radvilos asmens gydytojas.

G

GAIDAMONIENĖ Dalija, habilituota daktarė, profesorė (g. 1938 05 02 Kaunas)

Gydytojo E. Gaidamonio žmona, chirurgo Telesforo Šiurkaus duktė. 1961 baigė Kauno medicinos institutą, dirbo Birštono ambulatorijoje. 1962–65 Tuberkuliozės instituto Vilniuje aspirantė. Baigusi aspirantūrą, 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie suaugusiųjų pirminės tuberkuliozės antibakterinio gydymo klinikinius ypatumus. Nuo 1966 dirba Tuberkuliozės institute (1989–92 Pulmonologijos ir ftiziatrijos institutas, 1992–97 Pulmonologijos ir ftiziatrijos centras, nuo 1997 Respublikinė tuberkuliozės ir plaučių ligų ligoninė): vyresnioji mokslo darbuotoja, nuo 1974 Klinikinio sektoriaus vadovė, nuo 1989 direktorė. 1970 pirmoji Lietuvoje pradėjo tirti sarkoidozės epidemiologiją, pritaikė kepenų punkciją sarkoidozei diagnozuoti. Mokslinius tyrimus apibendrino 1982 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje, kuri skirta sarkoidozės diagnostikai, klinikai ir epidemiologijai. 1990 jai suteiktas profesorės vardas. Mokslinio darbo kryptis – plaučių ligų, ypač difuzinių, tuberkuliozės diferencinė diagnostika ir gydymas. Dalyvavo rengiant Nacionalinę tuberkuliozės profilaktikos ir kontrolės programą, kuri intensyviai įgyvendinama. Nuo 1990 aktyviai dalyvauja tarptautiniuose suvažiavimuose ir kongresuose; skaitė pranešimus Prancūzijoje, JAV, Švedijoje, Vokietijoje ir kitose šalyse. Nuo 1989 Lietuvos tuberkuliozės asociacijos prezidentė. Jos iniciatyva ši asociacija 1991 buvo priimta į Pasaulinę tuberkuliozės ir plaučių ligų asociaciją; nuo 1992 jos viceprezidentė. Nuo 1988 Europos respiratologų asociacijos narė, 1992–96 šios asociacijos Lietuvos skyriaus pirmininkė ir nacionalinė delegatė. Paskelbė per 200 mokslinių darbų, paruošė metodinių nurodymų. Knygos *Sarkoidozė* (1982, rusų k. (bendraautorė.

Dalija GAIDAMONIENĖ

GAIDAMONIS Edmundas Vladas (g.1940 01 01 Kaune)

1956–62 studijavo Kauno medicinos institute. Jį baigęs, iki 1970 dirbo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Hospitalinės chirurgijos ka-

Edmundas GAIDAMONIS

tedroje, vadovaujamoje prof. Prano Norkūno: iš pradžių vyresnysis laborantas, vėliau aspirantas. 1972–80 tos pačios klinikos chirurgas, vėliau Skubiosios abdominalinės chirurgijos skyriaus vedėjas. Nuo 1990 dirba Vilniaus universitetinėje greitosios pagalbos ligoninėje, vadovauja Skubiosios abdominalinės chirurgijos skyriui. Nuo 1980 chirurgų internų vadovas, nuo 1990 dėsto Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto studentams. Skaitė pranešimus beveik visuose (nuo 1975) Lietuvos ir Baltijos chirurgų suvažiavimuose, Europos chirurgų kongresuose Londone, Osle, Berlyne, Lenkijos chirurgų suvažiavime. Ilgametis Vilniaus chirurgų draugijos sekretorius. Paskelbė per 200 mokslinių darbų. Monografijų: *Stemplės, skrandžio ir dvylikapirštės žarnos endoskopija* (1984), *Chirurginės gastroenterologijos simptomai ir sindromai* (1988), *Pilvo organų trauma* (1995) bendraautoris.

GAIDELIS Povilas, habilituotas daktaras (g. 1934 06 29 Ceikiniuose, Ignalinos rj.)

1959 baigęs Vilniaus miškų technikumą, iki 1963 dirbo Gamtos apsaugos komitete. 1969 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirba universiteto Vaistų sintezės ir tyrimo laboratorijoje, nuo 1988 vadovauja Farmakologijos sektoriui. Vyriausiasis mokslo darbuotojas. 1989 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie naujų priešuždegiminių priemonių paieškas. Pa-

Povilas GAIDELIS

skelbė mokslinių darbų apie imunodepresantų, priešuždegiminių ir kitų naujų vaistų sintezę, veikimo mechanizmą.

GAILEVIČIUS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 06 09 Rezgiuose, Kėdainių rj.)

1947 baigė Krakių gimnaziją, 1953 – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Trejus metus mokslą tęsė klinikinėje ordinatūroje. Ją baigęs, dirbo Kaišiadorių rajono ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotoju gydymo reikalams. 1958–60 šios ligoninės vyriausiasis gydytojas. Nuo 1960 dirba Kauno medicinos institute. 1962 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo lėtinės suaugusiųjų trichofitijos klinikos, epidemiologijos, patogenezės ir gydymo klausimus. 1966 jam suteiktas docento vardas. 1969–74 Odos ir lytiškai plintančių ligų katedros vedėjas. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Odos ir venerinių ligų klinikos vadovas, profesorius. 1994 apgynė habilituoto daktaro disertaciją. Nuo 1969 Kauno dermatovenerologų draugijos pirmininkas. Pagrindinės mokslinio darbo kryptys – užkrečiamosios odos ir lytiškai plintančios ligos, fotoalerginės, ikinavikinės odos ligos. Išleido monografijas: *Užkrečiamosios odos ligos* (1986), *Alerginės dermatozės* (1992), *Dermatologija* (1994, anglų k.), *Plaukų ligos* (1995), *Odos ir lytiniu būdu plintančių ligų burnos gleivinės pažeidimai* (1996). Vadovėlių *Odos ir veneros ligų praktikos darbai* (1970), *Odos ir venerinės ligos* (1985, 1996), knygos *AIDS. Įgyto imunodeficito sindromas* (1991), atlaso *Odos ir venerinės ligos* (1998) bendraautoris. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių, parašė mokymo priemonių.

Petras GAILEVIČIUS

GAILYS Romualdas, daktaras, profesorius (g. 1941 02 02 Padarbuose, Mažeikių aps.)

1964 baigė Kauno medicinos instituto Medicinos fakultetą. Dirbo Kauno rj. centrinės ligoninės patologu anatomu, vėliau chirurgu. 1966–70 Kau-

Romualdas GAILYS

no medicinos instituto Patologinės fiziologijos, nuo 1970 Normalinės anatomijos katedros asistentas. 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie širdies vainikinių arterijų sienelės ir nervinio aparato pokyčius miokardo infarkto metu. Nuo 1976 Patologinės anatomijos katedros vyr. dėstytojas ir Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės patologas anatomas. Tobulinosi Maskvos, Sankt Peterburgo, Vengrijos, Vokietijos, Baltijos šalių aukštosiose mokyklose ir jų gydymo įstaigose. 1980 suteiktas docento, 1991 profesoriaus vardas. Nuo 1990 Kauno medicinos akademijos Patologinės anatomijos katedros vedėjas. 1997 išrinktas Kauno medicinos akademijos Medicinos fakulteto Tarybos pirmininku, nuo 1998 – šio fakulteto dekanu. Apie 80 mokslinių publikacijų, vadovėlio *Patologinė anatomija* (1986) bendraautoris.

GALDIKAS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1958 10 31 Druskininkuose)

1976 baigė Druskininkų I vidurinę mokyklą. 1976–77 studijavo Vilniaus universiteto Matematikos ir mechanikos, vėliau Medicinos fakultete, kurį 1983 baigė. 1983–91 Vilniaus universiteto Širdies ir kraujagyslių laboratorijos mokslo darbuotojas. 1987 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1989–91 stažavo Berno universitete Šveicarijoje. 1991–97 dirbo Vilniaus universiteto Kraujagyslių chirurgijos klinikoje. 1992 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apiben-

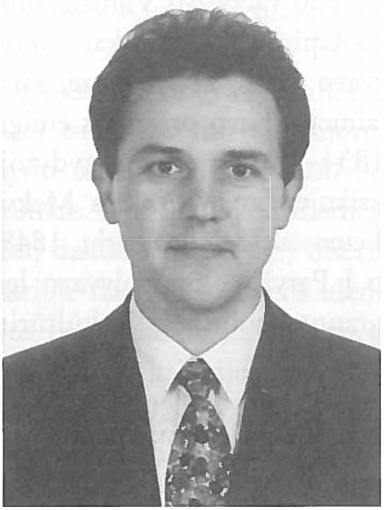

Juozas GALDIKAS

drino mažo skersmens kraujagyslių protezų tyrimus. Profesorius. 1995–96 Vilniaus miesto Sveikatos apsaugos skyriaus vedėjas. Nuo 1996 Lietuvos Respublikos Seimo narys. 1996–98 sveikatos apsaugos ministras. Už mokslinius darbus 1989, 1992 ir 1994 apdovanotas tarptautinių kongresų prizais. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė mokslinių straipsnių. Lietuvos ir Šveicarijos draugijos prezidentas, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partijos valdybos narys, jos Sveikatos apsaugos komiteto pirmininkas. Europos kraujagyslių chirurgijos draugijos, Tarptautinės angiologijos kolegijos narys.

GALENZOVSKIS Severinas (1801 01 25 Krinicoje, Kijevo gub. – 1878 03 31 Paryžiuje)

Nuo 1826 vadovavo Vilniaus universiteto Chirurgijos klinikai. Aktyviai dalyvavo 1830–31 sukilime, kuriam pralaimėjus buvo priverstas emigruoti. 1834–48 gyveno ir gydytojavo Meksikoje, buvo išrinktas Meksikos medicinos akademijos nariu. 1848 atvyko į Paryžių, kur dalyvavo lenkų emigrantų politinėje ir kultūrinėje veikloje.

GAMPERIS Jurgis, habilituotas daktaras, profesorius (1916 09 12 Slavenskojėje, Rusija – 1998 03 06 Vilniuje)

Jurgis GAMPERIS

1941 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Ilgametis (1949–89) Tuberkuliozės instituto Vilniuje direktorius. 1965 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie tarpuplaučio limfmazgių tuberkuliozės klinikinius ir eksperimentinius duomenis. Nuo 1966 profesorius. Paskelbė mokslinių straipsnių apie tuberkuliozės, sarkoidozės diagnostiką ir kitais klausimais.

GAPANAVIČIUS (*Gapany*) Borisas, medicinos daktaras, profesorius (g. 1926 11 24 Kaune)

1953 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje, dėstė Kauno medicinos institute. 1966–72 to instituto Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros vedėjas. 1973 apsigyveno Izraelyje. Dėsto Jeruzalės universitete; nuo

1990 Ausų, nosies ir gerklės ligų jungtinės katedros pirmininkas. Svarbiausios mokslinio darbo kryptys – ausies, veidinio ir klausos nervo mikrochirurgija. 1980 už ausies mikrochirurgijos darbus apdovanotas JAV nacionalinės klausos asociacijos garbės diplomu. Paskelbė mokslinių darbų.

GARGASAS Leonardas, habilituotas daktaras, profesorius (1927 05 28 Spurganuose, Mažeikių aps. – 1993 11 02)

1950 baigė Vilniaus universitetą. Ilgametis Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto Reumatologijos organizacinės metodikos skyriaus vadovas. 1978 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie reumato paplitimą, hospitalizaciją, sergančiųjų juo darbingumą, mirtingumą, kovos su juo ypatumus. Nuo

Borisas GAPANAVIČIUS

Leonardas GARGASAS

1981 profesorius. Paskelbė mokslinių darbų iš reumatinių ligų epidemiologijos, socialinės higienos, sveikatos apsaugos organizavimo.

GARMUS Antanas Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1938 09 03 Kėdainiuose)

1965 baigęs Kauno medicinos institutą, iki 1972 jame dėstė. 1972–85 Respublikinio teismo medicinos ekspertizės biuro Kauno tarprajoninio poskyrio vedėjas, 1985–92 šio biuro viršininkas. 1991 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo asmens identifikacijos pagal skeletuotą dubenį teismo medicinos kriterijus. Nuo 1991 profesorius. 1992–94 Teismo medicinos ir psichiatrijos centro, 1994–96 Teismo medicinos centro, nuo 1996 – Valstybinės teisės medicinos tarny-

Antanas Algirdas GARMUS

bos prie Sveikatos apsaugos ministerijos generalinis direktorius. Lietuvos teisės akademijos Kriminalistikos katedros, Vilniaus universiteto Patologijos ir teismo medicinos katedros profesorius. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis teisės medicinos specialistas. Nuo 1991 Baltijos teisės medicinos asociacijos prezidentas. Dalyvavo daugelyje tarptautinių kongresų ir simpoziumų (Japonijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, D. Britanijoje, Izraelyje ir kitur). Paskelbė daugiau kaip 80 mokslinių darbų. Dviejų monografijų anglų k., išradimo, 5 racionalizacinių pasiūlymų autorius.

GEDGAUDAS Eugenijus, profesorius (g. 1924 10 07 Skuode)

1941 baigė Kretingos gimnaziją. Studijavo mediciną Vilniaus universitete, bet 1944, artėjant frontui, pasitraukė į Vakarus. Iš pradžių Vokietijoje studijavo Tübingeno, vėliau Miuncheno universitete, kurį 1948 baigė. 1949 nuvyko į Kanadą. Čia įgijo radiologijos ir branduolinės medicinos specialybę. 1958–63 vadovavo Winnipego ligoninės Rentgenologijos skyriui, dėstė Manitobos universitete. 1963 apsigyveno JAV. Dėstė Minnesotos universiteto Medicinos mokykloje Minneapolyje ir dirbo jo ligoninėje; nuo 1969 profesorius. 1968 paskirtas Diagnostinės radiologijos departamento (vieno didžiausių JAV) direktoriumi. 1972–83 vadovavo Minnesotos universiteto Mokslo tarybai, 1989 – universiteto Įgaliotinių tarybai. 1975–76 buvo Minnesotos valstijos rentgenologų sąjungos prezidentas. 1984 išrinktas Amerikos rentgenologų sąjungos pirmininku. D. Bri-

Eugenijus GEDGAUDAS

tanijos, JAV, Kanados, Vengrijos koledžų, Kauno medicinos akademijos (1992) garbės daktaras. Išėjęs į pensiją, gavo profesoriaus emerito vardą; Minnesotos universitete įkurta Vilhelminos ir Eugenijaus Gedgaudų radiologijos katedra. Skaitė paskaitas daugelyje JAV universitetų. Kaip vizituojantis profesorius lankėsi visuose žymiausiuose Europos ir Azijos universitetuose. 1991 apdovanotas Amerikos rentgeno draugijos aukso medaliu. Lietuvos radiologų asociacijos garbės narys. Aktyviai dalyvauja Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos veikloje. Parašė knygą *Širdies ir kraujagyslių rentgenologija* (1984, anglų k.), mokslinių darbų.

GIEDRAITIS Dominikas (g. 1915 01 05 Raseiniuose)

Baigė Šiaulių gimnaziją, 1937 – Karo mokyklą Kaune, 1943 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Buvo vienas korporacijos *Fraternitas Baltiensis* steigėjų, jos vicepirmininkas, vėliau pirmininkas. Dirbo Kauno vaikų infekcinės ligoninės gydytoju. 1943–44 vaikų prieglaudos *Lopšelis* direktorius. 1944 pasitraukė į Austriją. Dirbo Grazo universitetui priklausiusioje Stolzalpeno vaikų sanatorijoje. Vėliau pabėgėlių stovyklų gydytojas. 1949 išvyko į Kolumbiją, kur apsigyveno Bogotoje. 1953 persikėlė į JAV. Stažavo Čikagos ligoninėse. 1959 įgijęs praktikos teises, gydytojavo South Elgine, dirbo šv. Juozapo ir Shermano ligoninėse (Ilinojaus valstija). Specializavosi šeimos medicinos ir plaučių ligų srityje. 1980 buvo išrinktas šv. Juozapo ligoninės gydytojų kolektyvo prezidentu. Aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje: 1972–74 buvo Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijos pirmininkas, 1979–81 vadovavo Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungai.

GYLYS Antanas, profesorius (1894 03 14 Jurginiškiuose, Garliavos vls., Marijampolės aps. – 1966 11 15 Tucsone, Arizonos valstija, JAV)

1914 baigęs Marijampolės gimnaziją, studijavo mediciną Maskvos universitete. 1915–17 mokytojavo *Ryto* gimnazijoje Vilniuje. 1917 įstojo į Miuncheno universitetą Vokietijoje, kur 1921 įgijo filosofijos daktaro laipsnį. Ten 1924 gavo gydytojo diplomą. Dėstė eksperimentinę, vėliau medicinos psichologiją Vytauto Didžiojo universitete; profesorius. 1924–34 Teologijos ir filosofijos fakulteto dekanas. 1935–42 vadovavo savo privačiai klinikai Kaune. Buvo Lietuvių katalikų blaivybės draugijos pirmininkas. Parašė mokslo populiarinimo knygų, bendradarbiavo spaudoje. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Ten buvo Hanau lietuvių pabėgėlių stovyklos pirmininkas, Baltų vyriau-

siojo komiteto narys ir pirmininkas. 1948 apsigyveno JAV. Buvo Loyolos universiteto Čikagoje klinikinės psichiatrijos instruktorius. Nuo 1966, įgijęs praktikos teises ir išlaikęs specialybės egzaminus, dirbo Niujorko valstijos psichiatrijos ligoninėse.

GIRDZIJAUSKAS Vytautas, medicinos daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (1904 06 02 Šaukliuose, Šimkaičių vls., Raseinių aps. – 1972 10 24 Vilniuje)

1930 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Tobulinosi Vienos universitete (1933–34), Paryžiaus Pasteuro institute (1935–36), Berlyne (1938). 1939 apgynė medicinos daktaro disertaciją. 1940–41 Vytauto Didžiojo universiteto Mikrobiologijos katedros vedėjas, profesorius (1940). 1940–41 dar ir Sveikatos apsaugos komisaras. 1944–63 Vilniaus universiteto Mikrobiologijos katedros vedėjas. Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (1946). 1946–57 Eksperimentinės medicinos ir onkologijos instituto direktorius. Nuo 1963 Lietuvos MA Chemijos ir biologijos mokslų skyriaus akademikas sekretorius. Parašė darbų iš mikrobiologijos ir epidemiologijos. Su bendraautoriais išleido du originalius lietuviškus mikrobiologijos vadovėlius.

Vytautas GIRDZIJAUSKAS

GOŠTAUTAS Antanas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1939 05 15 Joniškyje)

1963 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, 1970 – Sankt Peterburgo universiteto Psichologijos fakultetą. Nuo 1970 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto (dabar Kardiologijos instituto) Medicininės psichologijos ir sociologinių tyrimų laboratorijos vadovas. Vadovavo profilaktikos programų (Tarptautinio širdies ligų monitoravimo, Sveikos mokyklos, Sveiko miesto ir kt.), susijusių su tęstiniais gyventojų psichologiniais ir socialiniais tyrimais, moksliniams darbams. Adaptavo lietuvių kalba daugelį psichologinio tyrimo metodų. 1976 suteiktas vyresniojo mokslo darbuoto-

Antanas GOŠTAUTAS

jo vardas. 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie psichologinius ischeminės širdies ligos profilaktikos pagrindus. Nuo 1992 profesorius, Medicininės psichologijos ir sociologinių tyrimų laboratorijos vyriausiasis mokslo darbuotojas. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių, 15 metodinių publikacijų. Kauno medicinos akademijos Senato, Lietuvos mokslo tarybos narys.

GRABAUSKAS Vilius, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1942 04 25 Kaune)

1960 baigė Kauno 18-ąją vidurinę mokyklą, 1966 – Kauno medicinos institutą. 1966–74 šio instituto Hospitalinės katedros stažuotojas, aspirantas, asistentas. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie sergančiųjų ischemine širdies liga, hipertonija bei neurocirkuliacinėmis distonijomis sinusinio širdies ritmo reguliavimo ypatumus ir jo automatinės analizės galimybes. 1972 kviečiamas talkinti Kaune pradėtai vykdyti Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) koordinuojamai tarptautinei Kauno ir Roterdamo epidemiologijos programai. Nuo 1974 docentas. Tais pačiais metais skiriamas Širdies ir kraujagyslių fiziologijos bei patologijos instituto Epidemiologinių tyrimų bei prognozavimo laboratorijos vedėju. 1974–75 studijavo PSO kursuose, kur įgijo tarptautinį sveikatos apsaugos administravimo magistro diplomą. 1975 baigė tarptautinius širdies ir kraujagyslių ligų epidemiologijos bei profilaktikos kursus Meksikoje. 1978–83 PSO lėtinių nein-

Vilius GRABAUSKAS

fekcinių ligų kontrolės programos vadovas Ženevoje. 1983–84 ir 1988–91 vadovavo Kauno medicinos instituto Centrinei mokslo tiriamajai laboratorijai. 1984–86 vėl kviečiamas į PSO, kur dirbo Lėtinių neinfekcinių ligų kontrolės departamento direktoriumi. 1990 sukauptą mokslinę patirtį ir medžiagą apibendrino medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje apie populiacinę neinfekcinių ligų profilaktikos strategiją. 1992 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1991 išrinktas Kauno medicinos akademijos (nuo 1998 Kauno medicinos universitetas) rektoriumi. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė apie 200 straipsnių. 3 monografijų anglų k. bendraautoris. Dalyvavo daugelyje tarptautinių konferencijų, PSO ekspertų grupėse. Padėjo atkurti Lietuvos gydytojų sąjungą, buvo išrinktas jos viceprezidentu. Vadovavo Lietuvos gydytojų sąjungos darbo grupei, parengusiai naują Lietuvos nacionalinę sveikatos koncepciją, nuo 1990 – Kauno medicinos akademijos reformų grupei. V. Grabauskas – PSO koordinuojamos Integruotos lėtinių neinfekcinių ligų profilaktikos programos Lietuvoje direktorius, Europos sveikatos regionų programos koordinatorius Baltijos šalims, ilgametis Sveikatos apsaugos ministerijos kolegijos narys, Kauno *Sveiko miesto* projekto biuro narys. Vadovavo pirmosios lietuviškosios *Medicinos enciklopedijos* redkolegijai. Žurnalų *Medicina, Sveikata, Lietuvos bendrosios praktikos gydytojas, Medicinos teorija ir praktika* redkolegijų narys. Išrinktas PSO Europos regiono nuolatinio komiteto nariu (1996), vicepirmininku (1997), pirmininku (1998), Europos sveikatos asamblėjos prezidentu (1998), Lietuvos nacionalinės sveikatos tarybos pirmininku. Nuo 1998 Lenkijos medicinos akademijos garbės narys. Už nuopelnus sveikatos apsaugai ir medicinos mokslui Tarptautinio universaliosios medicinos instituto apdovanotas Alberto Schweitzerio aukso medaliu.

GRADAUSKAS Jonas, daktaras, docentas (g. 1923 02 05 Butkūnuose, Jonavos rj.)

Jonas GRADAUSKAS

1947 baigęs Kauno universitetą, 1963–66 vadovavo Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Vaikų chirurgijos skyriui. Nuo 1966 dėstė Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. 1966 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie vaikų pūlinių pleuritų gydymą. Ilgametis Respublikinio vaikų chirurgijos centro vadovas; profesorius (1991). Vienas Lietuvos vaikų chirurgijos pradininkų. Pirmasis Lietuvoje pradėjo sėkmingai operuoti vaikus, sergančius Hiršprungo liga, daryti vaikams rekonstrukcines tiesiosios žarnos ir kai kurias krūtinės ląstos operacijas. 1984 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio, 1989 – Liaudies gydytojo vardas. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių straipsnių, išleido knygų: *Vaikų pūlinė chirurgija* (1977), *Naujagimių chirurgija* (abi su B. Siaurusaičiu, 1982), *Vaikų peritonitas* (1986), *Vaikų chirurginių ligų semiotika ir diagnostika* (1988), *Vaikų chirurginių ligonių slauga* (su K. Trainavičiumi, 1988), pirmąjį lietuvišką vaikų chirurgijos vadovėlį *Vaikų chirurgija* (1989).

Liubomiras GRADAUSKAS

GRADAUSKAS Liubomiras, daktaras, docentas (g. 1929 06 10 Butkūnuose, Jonavos rj.)

Gydytojo J. Gradausko brolis. 1946–52 studijavo Kauno universiteto Medicinos fakultete. Gavęs gydytojo diplomą, paskirtas dirbti į Pskovo (Rusija) sritį, tačiau jam pasisekė gauti darbą Romainių tuberkuliozės sanatorijoje. Nuo 1955 dirbo chirurgu Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje Kaulų tuberkuliozės skyriuje. 1961–64 mokėsi Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto aspirantūroje. 1968 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie rentgeninius griaučių tyrimus. 1964–67 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Rentgeno skyriaus gydytojas. Nuo 1967 dirba Kauno medicinos instituto (dabar Kauno medicinos akademija) Rentgenologijos ir radiologijos katedroje: 1967–77 asistentas, 1977–83 docentas, katedros vedėjas, 1983–89 Anesteziologijos, reanimatologijos ir radiologijos katedros Radiologijos sektoriaus vadovas, 1991–94 Kauno medicinos akademi-

jos Radiologijos klinikos vadovas; šiuo metu eina profesoriaus pareigas. 1977–91 Kauno radiologų draugijos pirmininkas, 1977–97 Lietuvos rentgenologų ir radiologų mokslinės draugijos (dabar Lietuvos radiologų asociacija) pirmininko pavaduotojas. Nuo 1993 Europos radiologų raumenų ir griaučių specialistų asociacijos narys. Užmezgė ryšius su užsienyje gyvenančiais lietuviais radiologais (K. Ambrozaičiu, E. Gedgaudu, J. Skuču ir kitais).

GRAIČIŪNAS Andrius (1870 10 31 Pajuodupėje, Kupiškio vls., Panevėžio aps. – 1952 09 09 Palatine, Čikagos priemiestyje)

Mokėsi Liepojos gimnazijoje, vėliau Kauno kunigų seminarijoje, iš kurios buvo pašalintas. Kupiškio ir Vabalninko valsčiuose platino lietuvišką spaudą. Baigęs Liepojos gimnaziją, kurį laiką mokėsi farmacijos ir dirbo vaistinėj Maskvoje. Ten priklausė Maskvos lietuvių studentų draugijai. 1889 atvyko į JAV. Iš pradžių dirbo akmens anglies kasyklose. 1894 persikėlė į Čikagą. Su J. Šliūpu organizavo Lietuvių mokslo draugystę, buvo jos sekretorius, padėjo įsteigti laikraštį *Naujoji Gadynė*. 1900 baigė Ilinojaus universiteto Medicinos mokyklą ir įgijo praktikos teises. Gydytojavo Čikagoje. 1901–10 buvo *Aušros* draugijos pirmininkas. Kartu su kitais Čikagoje surengė pirmąjį lietuvišką vaidinimą. Suorganizavo Kupiškėnų klubą, o Kupiškyje statė Liaudies namus. Vienas Amerikos lietuvių daktarų draugijos steigėjų, 1921–24 redagavo *Gydytoją*, parašė straipsnių ir knygų medicinos klausimais. Palaikė glaudžius santykius su Lietuvos medikais. Sudarė Amerikoje praktikavusių lietuvių gydytojų sąrašus, rinko prenumeratas *Medicinos* žurnalui (už tai 1929 žurnalo redakcija jam paskelbė padėką). Rėmė besimokantį Lietuvos jaunimą, Lietuvos Raudonąjį Kryžių, Laisvamanių etinės kultūros draugiją.

GRAŽULEVIČIENĖ (Korzonaitė) Gražina, habilituota daktarė, profesorė (g. 1941 05 08 Žakaimyje, Tauragės rj.)

Regina GRAŽULEVIČIENĖ

1958 baigė Laukuvos vidurinę mokyklą, 1963 – Kauno medicinos institutą. 1963–67 dirbo šio instituto Centrinėje mokslo tiriamojoje laboratorijoje. 1968–91 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto Klinikinės patologijos laboratorijos vyr. mokslo darbuotoja. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1992 – habilituoto daktaro disertaciją. 1992–94 vadovavo Kardiologijos instituto Kardiologinės tarnybos organizavimo laboratorijai; vyriausioji mokslo darbuotoja. 1995 gilino žinias Monrealio universitete Kanadoje. Nuo 1995 Kauno medicinos akademijos Kardiologijos instituto Aplinkos epidemiologijos laboratorijos vedėja, Vytauto Didžiojo universiteto Aplinkotyros katedros profesorė. Tiria širdies ir kraujagyslių ligų epdiemiologijos, oro taršos, aplinkos poveikio sveikatai klausimus. Paskelbė per 150 mokslinių darbų. Veikalo *Kauno populiacijos ūminio miokardo infarkto registras: diagnostikos, baigčių ir epidemiologinės situacijos įvertinimas* autorė. Skaitė mokslinius pranešimus Rusijoje, Suomijoje, Norvegijoje, JAV, Čekijoje ir kitur. Europos komisijos mokslinė ekspertė aplinkos ir sveikatos srityse. Dalyvavo tarptautinėse (*MONICA* ir *Sveikų miestų*) programose. Europos kardiologų draugijos ir federacijos, Tarptautinės aplinkos epidemiologijos draugijos, Nacionalinės geografijos draugijos narė.

Gediminas GRYBAUSKAS

GRYBAUSKAS Gediminas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1931 04 20 Aukštojoje Fredoje, Kaune)

Farmakognosto ir botaniko Kazimiero Grybausko sūnus. 1956 baigęs Kauno medicinos institutą, 1956–58 dirbo jo Mikrobiologijos, 1958–82 – Fakultetinės terapijos katedroje. 1963 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1970 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie sergančiųjų reumatu kepenų funkcijos, kraujotakos ir morfologinius pokyčius. 1982 persikėlė į Vilnių, pradėjo dėstyti Vilniaus universitete; profesorius (1984). 1987–92 to universiteto Bendrosios terapijos katedros vedėjas. 1995 įkūrė Vilniu-

je privatų Medicinos diagnostikos centrą, dirba jo direktoriumi ir vyriausiuoju gydytoju. Paskelbė daugiau kaip 180 mokslinių straipsnių apie kepenų, kasos, tulžies pūslės ir latakų, skrandžio, žarnyno ligas, reumatinius virškinamojo trakto pažeidimus, naujus jo tyrimo metodus. Vienas ir su bendraautoriais išleido 4 knygas; vadovėlio *Vidaus ligos* (1996) bendraautoris, 11 išradimų autorius. 1995 suorganizavo mokslinio žurnalo *Medicinos teorija ir praktika* leidimą, yra šio žurnalo redakcinės kolegijos pirmininkas.

GRYBAUSKAS Pranas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1934 12 15 Pavadakščiuose, Akmenės rj.)

1949 su tėvais ištremtas į Sibirą. 1951–53 dirbo Osos rj. (Irkutsko sr.)

Pranas GRYBAUSKAS

pramoninės kooperacijos buhalteriu. 1958 baigė Irkutsko universiteto Biologijos fakultetą, 1967 – Irkutsko medicinos institutą. 1958–67 dirbo Irkutsko traumatologijos institute; 1963–67 šio instituto mokslinis sekretorius. 1963 Maskvoje apgynė biologijos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie fibrinolizę ir fibrinogenolizę, kai yra traumų ir ortopedinių deformacijų. 1967 grįžo į Lietuvą. 1967–79 Kauno medicinos instituto Centrinės mokslo tiriamosios laboratorijos vyresnysis mokslo darbuotojas. Nuo 1979 dirba Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institute; 1979–97 Klinikinės biochemijos laboratorijos vedėjas, nuo 1997 šio instituto direktorius. Kauno akademinių klinikų Laboratorinės medicinos tarnybos vadovas. 1983 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo funkcinį ryšį tarp ischeminės širdies ligos klinikinės eigos kraujo krešėjimo ir trombocitų funkcijos sutrikimų. Nuo 1991 profesorius. Pasiūlė naują būdą kraujo krešėjimui tirti – ultragarsinę koagulometriją, kartu su bendradarbiais sukonstravo specialią aparatūrą. Vadovauja naujų dinaminės ultragarsinės spektroskopijos metodų kraujo savybėms nustatyti kūrimui ir tyrimui. Kelių Pasaulinės sveikatos organizacijos programų vadovas ir atsakingasis vykdytojas. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė apie 200

mokslinių darbų. Išradimo autorius. Kauno medicinos akademijos Tarybos narys, Lietuvos mokslo tarybos kolegijos sekretorius, Lietuvos laboratorinės medicinos draugijos valdybos, Tarptautinės hematologų draugijos, Europos kardiologų draugijos narys. Išrinktas Europos kardiologų draugijos garbės nariu.

Liudvika Laima GRICIŪTĖ

GRICIŪTĖ Liudvika Laima, habilituota daktarė, profesorė (g. 1926 04 15 Kaune)

Rašytojo Augustino Griciaus duktė. 1941 su tėvais ištremta, gyveno Altajaus krašte, Jakutijoj, vėliau, kai tremties nuosprendis buvo panaikintas, – Jaroslavlio srityje. 1952 baigusi Kauno medicinos institutą, įstojo į aspirantūrą. Sukūrė plaučių adenomų eksperimentinį modelį; tai buvo jos 1955 apgintos medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijos pagrindas. 1957–74 vadovavo Onkologijos instituto Patologinės morfologijos laboratorijai. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino eksperimentinių plaučių navikų tyrimus. 1967–68 tobulinosi Paryžiuje. 1974–80 Tarptautinio vėžio tyrimo centro Lyone (Prancūzija) Aplinkos kancerogenų skyriaus vedėja, nuo 1988 to centro Mokslinės tarybos narė. 1974 dalyvavo tarptautinėje ekspedicijoje Irane aplinkos kancerogenams tirti. Grįžusi į Vilnių, nuo 1980 L. Griciūtė dirbo Epidemiologijos ir higienos instituto direktoriaus pavaduotoja. 1982–90 Onkologijos instituto direktorė. 1989 jai suteiktas profesorės vardas. Jos pastangomis Onkologijos institute įkurta Vėžio profilaktikos laboratorija, vėliau pavadinta Onkologijos centro Aplinkos kancerogenų laboratorija. L. Griciūtė vadovauja Onkologijos centro Eksperimentinės ir socialinės onkologijos klinikai, yra Onkologijos centro direktoriaus pavaduotoja mokslui ir mokymui. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų (Japonijoje, JAV, Italijoje, Irane, Vengrijoje ir kitur). Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 250 mokslinių darbų, straipsnių. Išleido knygas: *Eksperimentiniai plaučių navikai* (1975, rusų k.), *Pirminė vė-*

Teofilis GRIGALEVIČIUS

žio profilaktika (su kitais, 1992), *Alkoholis ir vėžys* (1994, rusų k.). Vadovėlių *Patologinė anatomija* (1986), *Onkologija* (1992) bendraautorė.

GRIGALEVIČIUS Teofilis, medicinos daktaras, profesorius (1873 12 04 Kolėje, Lenkija – 1936 07 26 Varšuvoje)

1900 baigė Varšuvos universitetą. 1902–06 dirbo Sankt Peterburgo Eksperimentinės medicinos institute; 1906–21 Varšuvoje. Medicinos daktaras (1909). Nuo 1921 (jo pastangomis įkurtos) Vilniaus universiteto Bakteriologijos katedros vedėjas, profesorius. Parašė darbų iš bakteriologijos ir serologijos.

GRINIENĖ Elvyra, habilituota daktarė, profesorė (g. 1930 03 23 Garliavoje, Kauno rj.)

1949 baigė Kauno *Aušros* mergaičių gimnaziją, 1955 – Kauno medicinos institutą. 1955–65 gydytoja Prienuose, Šiauliuose. 1965 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie gūžio paplitimą Šiaulių mieste ir rajone, jo klinikines formas. 1965–95 Šiaulių pedagoginio instituto Higienos katedros vedėja. 1972 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Profesorė (1976). Nuo 1997 dėsto Kūno kultūros institute. Paskelbė daugiau kaip 200 darbų. Parašė knygas: *Vaiko adaptacija mokykloje* (1984), *Mokymosi įtaka vaiko ir paauglio organizmui* (1990). Vadovėlio *Moksleivio fiziologija ir higiena* (1994) bendraautorė. Su kitais parengė metodinių rekomendacijų mokyklų vadovams, gydytojams, pradinių klasių mokytojams.

Elvyra GRINIENĖ

GRINIUS Kazys (1866 12 17 Selemos Būdoje, Sasnavos vls., Marijampolės aps. – 1950 06 04 Čikagoje)

Mokydamasis Marijampolės gimnazijoje, reiškėsi kaip aktyvus kovotojas už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Su Vincu Kudirka ir kitais įkūrė varpininkų sąjūdį. 1893 baigęs Maskvos universiteto Medicinos fakultetą, kurį laiką dirbo Kaspijos laivyne gydytoju. 1894–96 gydytojavo Marijampolėje, Virbalyje, Naumiestyje. 1897–99 redagavo *Lietuvos Ūkininką*, bendradarbiavo *Varpe*. Suvalkijoje įkūrė 18 *Šviesos* draugijos skyrių, Marijampolėje padėjo įsteigti pirmąją lietuvišką mokyklą, rengė lietuviškus spektaklius. Už švietėjišką ir visuomeninę veiklą buvo kalintas, 1908 priverstas išsikelti į Vilnių. Ten parašė Lietuvių demokratų partijos programą, vėl redagavo *Lietuvos Ūkininką*, įkūrė jo priedus. Pirmojo pasaulinio karo metais gyveno Rusijoje, dirbo gydytoju Oriolo gubernijoje, vėliau Nalčike, Kislovodske. Čia pergyveno šeimos tragediją: rusų kareiviai nušovė jo žmoną ir septyniolikmetę dukterį. 1917 buvo išrinktas į Vyriausiąją lietuvių tarybą. Paryžiuje kaip Lietuvos delegacijos komisijos pirmininkas padėjo apie 1000 lietuvių karo belaisvių grįžti į Lietuvą. 1920 išrinktas į Steigiamąjį seimą (vėliau – trijų kitų seimų narys). 1920–22 ministras pirmininkas, 1926 06 07–12 17 Lietuvos Respublikos prezidentas. 1922–35 dirbo Kauno savivaldybės Medicinos ir sanitarijos skyriaus vedėju. Jo iniciatyva 1923 įkurta *Pieno lašo* draugija, 1924 – Draugija kovai su tuberkulioze (iki 1940 buvo jos pirmininkas). Kūrė ir sistemino lietuvišką medicinos terminiją. Žurnalo *Kova su džiova* sumanytojas ir redaktorius, pirmojo tuberkuliozės dispanserio Kaune, pirmosios tuberkuliozės sanatorijos Aukštojoje Panemunėje steigėjas; ši sanatorija 1937 pavadinta jo vardu. Jam dirbant šį darbą, labai sumažėjo gyventojų mirtingumas, susirgimų trachoma ir džiova. 1926 Lietuvos universitetas už darbus medicinos srityje K. Griniui suteikė medicinos daktaro laipsnį *honoris causa*. Per nacių okupaciją už su kitais pasirašytą protesto laišką dėl Lietuvos žydų persekiojimo ištremtas iš Kauno. 1944 pasitraukė į Vokietiją, nuo

Kazys GRINIUS

1947 gyveno JAV: iš pradžių Philadelphijoje, po metų persikėlė į Čikagą. Kreipėsi į demokratinių valstybių vyriausybes, kad būtų atkurta Lietuvos Nepriklausomybė, per radijo stotį *Amerikos balsas* paskelbė pirmuosius atsišaukimus į lietuvių tautą. 1947 išrinktas Amerikos lietuvių daktarų draugijos garbės nariu. Parašė knygų: *Teisingas žemės valdymas* (1908), *Medicinos žinių populiarizacija ir lietuvių medicinos knygų sąrašas* (1922), *Dr. V. Kudirkos raštų žodynas* (1924), *Varpo metų knygnešiai* (1924), atsiminimų knygą *Atsiminimai ir mintys* (2 d., 1947 Vokietijoje, II leid. 1962 JAV). Apie K. Grinių išleista knygų: P. Rusecko *Dr. K. Grinius* (1926), *Commembration of Dr. Kazys Grinius* (1955), A. Eidinto *Kazys Grinius* (1993). Sukurtas dokumentinis filmas *Prezidentas sugrįžta* (1995). 1994 K. Griniaus palaikai atvežti į Lietuvą ir perlaidoti jo gimtajame kaime.

GRINIŪTĖ Rasa, daktarė, docentė (g. 1958 04 21 Šiauliuose)

Gydytojos Elvyros Grinienės duktė. 1982 su pagyrimu baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, 1983 – gydytojo terapeuto internatūrą Respublikinėje Šiaulių ligoninėje. Nuo 1985 dirba Kauno medicinos akademijoje. 1987–90 aspirantė. 1991 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją *Prednizolono*

Rasa GRINIŪTĖ

mėginys ankstyvų (O ir I) lėtinės limfoleukemijos stadijų diagnostikoje. Paruošė ir įdiegė naują diagnostikos metodą. Nuo 1994 Kauno medicinos akademijos Hematologijos klinikos vadovė. Tais pačiais metais jai suteiktas docentės vardas. Tobulinosi Anglijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, JAV. Nuo 1996 Lietuvos hematologų draugijos pirmininkė. Aktyviai dalyvavo tarptautinėje Danijos ir Lietuvos hematologų programoje *Hematologinių ligų diagnostikos tobulinimas Lietuvoje* (šią programą finansavo Danijos vyriausybė).

GRINKEVIČIENĖ (Skučaitė) Ona, habilituota daktarė, profesorė (g. 1924 10 03 Rinkūnuose, Kauno rj.)

1943 baigė Kauno *Aušros* mergaičių gimnaziją, 1949 – Kauno universite-

to Medicinos fakultetą. 1952–55 Maskvos I medicinos instituto aspirantė. Dirba Kauno medicinos akademijoje. 1956–59 Kauno medicinos instituto asistentė, 1959–71 Vaikų ligų katedros vedėja. 1974 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo sergančių arterine hipertenzija vaikų ir paauglių bendruosius ir inkstų hemodinamikos pokyčius. Nuo 1975 profesorė. Vadovavo Kaune epidemiologiniams ir klinikiniams vaikų bei paauglių, turinčių aterosklerozės ir ischeminės širdies ligos rizikos faktorių, tyrimams. Buvo Lietuvos pediarų mokslinės draugijos pirmininkė. Paskelbė mokslinių darbų, parašė knygą *Aktualios pediatrijos problemos* (1978, rusų k.), kuri išversta į čekų kalbą. Daugelio mokomųjų priemonių autorė ir bendraautorė.

Ona GRINKEVIČIENĖ

Dalia GRINKEVIČIŪTĖ

GRINKEVIČIŪTĖ Dalia (1927 05 28 Kaune – 1987 12 25 ten pat)

1941 su šeima buvo ištremta į Altajaus kraštą, 1942 – į Trofimovską (salą Lenos deltoje). 1949 pabėgusi iš Sibiro slaptai su sergančia motina grįžo į Kauną. 1950 vėl ištremta į Gorkio sritį. 1954 įstojo į Omsko medicinos institutą. Medicinos studijas baigė 1960 Kauno medicinos institute, gavusi leidimą grįžti į Lietuvą. 1960–74 vadovavo Laukuvos ligoninei, kuri jos rūpesčiu tapo pavyzdine. Rūpinosi tremtiniais, rinko ir aprašė jų atsiminimus. Parašė atsiminimų: *Lietuviai tremtiniai Jakutijoje* (išsp. knygoje *Atmintis*, 1978, d. 1, rusų k.), *Lietuviai Sibire* (Čikaga, 1981). Lietuvoje jos atsiminimai *Lietuviai prie Laptevų jūros* pirmą kartą išspausdinti 1988 žurnale *Pergalė*, 1985 – kn. *Amžino įšalo žemėje*. Da-

lis atsiminimų knygos, pavadintos *Gimtojoje žemėje,* 1990 išspausdinta žurnale *Vilnius.* 1991 prie jos namo Kaune surasti atsiminimai, parašyti 1949–50, kurie užkasti išgulėjo daugiau kaip 40 metų. Lapteviečių brolijos iniciatyva jie iššifruoti ir paskelbti *Metuose* (1996, Nr. 11–12; 1997, Nr. 1). 1997 Vilniuje išleista jos knyga *Lietuviai prie Laptevų jūros.* Joje išspausdintas dar šis skyrius ir D. Grinkevičiūtės pasakojimas apie 1960–77 gyvenimą Laukuvoje, kur ją persekiojo bei terorizavo valdžia ir saugumas.

Stefanija GRUODYTĖ

GRUODYTĖ Stefanija, habilituota daktarė, profesorė (1909 04 12 Morkūnuose, Zarasų aps. – 1991 08 21 Kaune)

1934 baigusi Vytauto Didžiojo universitetą, 1935–40 dirbo gydytoja Šėtoje. 1945–50 dėstė Vytauto Didžiojo universitete, 1951–91 Kauno medicinos institute. 1956–73 instituto Infekcinių ligų katedros vedėja. 1960 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino sergančiųjų lėtiniu gastritu gydymą Druskininkuose. 1963 jai suteiktas profesorės, 1965 Lietuvos nusipelniusios mokslo veikėjos vardas. Tyrė infekcinių žarnyno ligų kliniką ir gydymą. Parašė ir paskelbė darbų apie epideminio hepatito, dizenterijos, trichineliozės, leptospirozių ir kitų infekcinių ligų diagnostiką, kliniką, profilaktiką. Buvo patyrusi klinicistė, pasižymėjo erudicija, darbštumu, pareigingumu ir humanizmu.

GUDAITIS Kristupas, medicinos daktaras, profesorius (1898 03 19 Žemaičių Naumiestyje, Tauragės aps. – 1972 08 26 Warrene, Ilinojaus valstija, JAV)

1912–14 mokėsi Evangelikų misijos seminarijoje Sankt Peterburge. 1917–19 mokytojavo Naumiestyje ir Švėkšnoje. Savanoriu stojo į Lietuvos kariuomenę. 1920 baigė Karo mokyklą Kaune. Dalyvavo kovose su lenkais, ties Širvintomis sunkiai sužeistas. Apdovanotas Savanorio medaliu, I laipsnio Vyčio kryžiumi. 1922 eksternu įgijęs brandos atestatą, Lietuvos universitete pradėjo studijuoti huma-

nitarinius mokslus. Po 3 semestrų perėjo į Medicinos fakultetą, kurį 1930 baigė. 1928–30 buvo universiteto Patologijos, 1930–34 Chirurgijos katedros asistentas. 1934–38 dirbo Klaipėdos miesto ligoninėje. 1937 tobulinosi plaučių chirurgijos srityje Berlyne. 1939–40 chirurgas Kaune, Kauno kalėjimo ligoninės vyriausiasis gydytojas. Skaitė paskaitas Vytauto Didžiojo universiteto surengtuose gydytojų pasitobulinimo kursuose. Ilgus metus buvo Lietuvių evangelikų liuteronų sąjungos pirmininkas, nuo 1938 Lietuvos evangelikų liuteronų konsistorijos prezidentas. 1941 pasitraukė į Vokietiją, kur dirbo įvairiose ligoninėse, o nuo 1946 – pabėgėlių stovyklose ir sanatorijose. 1948 Hamburgo universitetas jam suteikė medicinos daktaro laipsnį. 1948–49 skaitė patologijos ir klinikinės patologijos paskaitas Pabaltijo universitete Hamburge–Pinneberge; ten už habilitacinį darbą iš plaučių tuberkuliozės srities jam buvo suteiktas asocijuotojo profesoriaus vardas. 1949 apsigyveno JAV. Vertėsi privačia praktika Čikagoje. Daug rašė spaudoje, surinko medžiagos lietuviškų medicinos terminų žodynui.

Kristupas GUDAITIS

GUDAVIČIUS-GUDAS Pranas, medicinos daktaras, profesorius (1876 04 07 Užakmeniuose, Eržvilko vls., Tauragės aps. – 1956 11 28 Niujorke)

1895 baigęs Mintaujos (dab. Jelgava) gimnaziją Latvijoje, studijavo Sankt Peterburgo universiteto Gamtos fakultete. 1896–1901 studijavo mediciną Charkovo universitete, bet už dalyvavimą riaušėse prieš carą iš jo pašalintas. 1905 baigė Berlyno universitetą, įgijo medicinos daktaro laipsnį ir pradėjo praktikuoti Eržvilke. Dalyvavo politinėje veikloje, 1907 išrinktas į Rusijos valstybės dūmą, kur priklausė socialdemokratų frakcijai. 1910–11 už politinę veiklą kalintas. 1914–19 tarnavo Rusijos kariuomenėje. 1919 grįžęs į Lietuvą, gydytojavo Kaune. 1924 paskirtas Kauno miesto sanitarijos gydytoju. 1935–41 dėstė Vytauto Didžiojo universitete, vadovavo Vidaus ligų katedrai ir klinikai; profesorius. 1934–41 Lietuvos gydytojų sąjungos, 1941 dar ir Gydy-

tojų rūmų pirmininkas. 1944 pasitraukė į Vakarus, Vokietijoje dirbo pabėgėlių stovyklų gydytoju. Apsigyvenęs JAV, 1951–55 dirbo rezidentu privačioje klinikoje. 1952 išrinktas Niujorko lietuvių gydytojų draugijos garbės nariu. Parašė mokslinių darbų apie pankreatito gydymą ir kitais klausimais.

GUDONIS Antanas (1911 09 05 Serapiniškyje, Rokiškio aps. – 1941 06 26 Panevėžyje)

1932 baigė Rokiškio gimnaziją, 1938 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1939 dirbo chirurgu Panevėžio ligoninėje. Prasidėjus karui, 1941 birželio 22 d. iš tobulinimosi kursų Kaune pėsčiomis grįžo į Panevėžį. Tuoj atvyko į ligoninę, kur per naktį teikė pagalbą sužeistiesiems, operavo. Besitraukiančių raudonarmiečių suimtas ir kartu su chirurgais Stanislovu Mačiuliu ir Juozu Žemguliu žiauriai nukankintas. Prie Panevėžio ligoninės žuvusiems chirurgams pastatytas paminklas (skulptorius Bernardas Bučas). 1944 gydytojo J. Statkevičiaus iniciatyva paminklas užkastas, išsaugotas; 1988 atstatytas.

GULBINAS Antanas, medicinos daktaras, profesorius (1904 06 10 Paliepiuose, Ariogalos vls., Raseinių aps. – 1993 04 05 Kaune)

Antanas GULBINAS

1933 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, jame dėstė. 1942–51 Vilniaus universiteto Odos ir venerinių ligų katedros vedėjas. 1944 už disertaciją *Odos tuberkuliozės klausimu Lietuvoje* suteiktas medicinos daktaro laipsnis. Profesorius (1946). 1955 jam atsisakius daktaro laipsnį keisti į medicinos mokslų kandidato, mokslo laipsnis atimtas; 1991 grąžintas. 1951–86 dirbo Šiaulių odos ir venerinių ligų dispanseryje; ilgametis jo vyriausiasis gydytojas. Sukūrė Lietuvoje infekcinių odos ir venerinių ligų profilaktikos kryptį, parengė daug specialistų. Bendradarbiavo spaudoje.

GUOBYS Henrikas, habilituotas daktaras (1928 11 04 Inturkėje, Molėtų vls., Utenos aps. – 1986 01 07 Vilniuje)

1953 baigė Vilniaus universitetą. Dir-

bo Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute. 1985 įgijo medicinos mokslų daktaro laipsnį. Daktaro disertacija: *Sergančiųjų reumatinėmis ligomis etapinio gydymo ir reabilitacijos moksliniai pagrindai.* Paskelbė mokslinių straipsnių, parašė knygą *Reumatinės sąnarių ligos* (1981).

GUTMANAS Lazaris, medicinos daktaras, profesorius (1875 09 11 Palangoje – 1957 02 04 Kaune)

1902 baigė Maskvos universitetą. 1910 apgynė medicinos daktaro disertaciją. 1924–41 gydytojavo Kaune, kartu dėstė ir Vytauto Didžiojo universitete. 1945–51 universiteto, 1951–53 Kauno medicinos instituto Nervų ir psichikos ligų katedros vedėjas. Nuo 1948 profesorius. Paskelbė mokslinių darbų, parašė knygą *Nervų ligos* (1974).

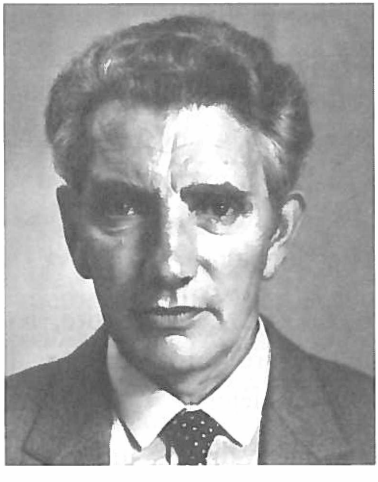

Henrikas GUOBYS

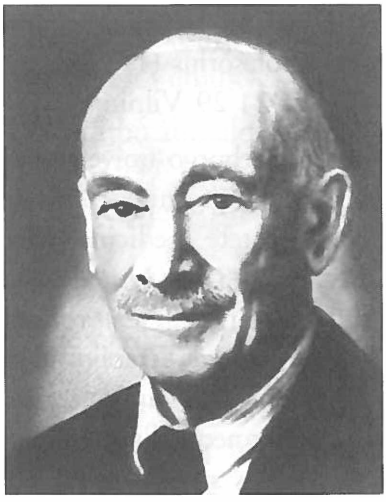

Lazaris GUTMANAS

H

HAGENTORNAS Aleksandras, medicinos daktaras, profesorius (1872 06 21 Spaske, Riazanės gub., Rusija – 1946 05 03 Kemptene, Vokietija)

1896 baigė Tartu universitetą, ten 1901 gavo medicinos daktaro laipsnį. 1904–14 Kauno miesto ligoninės direktorius. 1921–22 dėstė Aukštuosiuose kursuose. Nuo 1926 Lietuvos (nuo 1930 Vytauto Didžiojo) universiteto Chirurgijos katedros ir klinikos vedėjas. 1939 išėjo į pensiją. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Paskelbė mokslinių darbų apie skrandžio vėžį, galūnių lūžius. Bendradarbiavo daugiausia *Medicinoje* ir užsienio spaudoje.

HERBERSKIS Vincas, medicinos daktaras, profesorius (1784 Baltarusijoje – 1826 11 29 Vilniuje)

1804–06 Peterburgo universitete studijavo agronomiją, nuo 1806 – Vilniaus universitete mediciną. Medicinos daktaras (1812). Nuo 1823 dėstė Vilniaus universitete; profesorius. 1823–26 vadovavo Terapijos klinikai. Tobulinosi Paryžiuje auskultacijos sukūrėjo R. Laenneco klinikoje. Ten išmoko naudotis stetoskopu ir pirmasis jį pradėjo naudoti Vilniaus universiteto klinikoje.

HOMOLICKIS Mykolas, medicinos daktaras, profesorius (1791 11 21 Bielovičiuose, Baltarusija – 1861 01 21 Vilniuje)

Baigęs Vilniaus universitetą, 1819–27 buvo to universiteto Fiziologijos katedros vedėjas. Medicinos daktaras, profesorius (1815). Jis skaitė fiziologijos kursą pagal A. Sniadeckio veikalą *Organinių kūnų teorija*, papildydamas jį naujais mokslo laimėjimais. Jo paskaitose svarbią vietą užėmė ir gyvulių (šunų) tyrimai. Vėliau, pablogėjus sveikatai, atsidėjo archeologijos ir paleografijos studijoms.

Vincas HERBERSKIS

HORODNIČIENĖ Marija, docentė (1904 08 21 Novgorode, Rusija – 1975 07 20 Vilniuje)

1933 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1933–39 jame dėstė; 1934–39 metų vasaromis dirbo Lenkijos Raudonojo Kryžiaus suorganizuotuose kovos su trachoma būriuose. 1944–74 dėstė Vilniaus universitete. Medicinos mokslų kandidatė (1966), docentė (1970). Darė sudėtingas akių operacijas, daug nuveikė kovodama su aklumu. Pasižymėjo ypatingu humanizmu, globojo akluosius.

I

IGNATAVIČIŪTĖ Birutė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1924 04 06 Viduklėje)

1947 baigė Vilniaus universitetą ir dirbo Tuberkuliozės institute. Nuo

Birutė IGNATAVIČIŪTĖ

1966 ilgus metus dėstė Vilniaus universitete. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie abdominalinę tuberkuliozę antibakterinio gydymo metu. Nuo 1970 profesorė. Įdiegė Lietuvoje citologinį limfmazgių ir plaučių punktatų tyrimo metodą. Paskelbė mokslinių darbų apie plaučių sarkoidozę, limfmazgių, plaučių, pilvo ertmės organų tuberkuliozę, pneumosklerozę, pleuritą. Išleido knygų: *Kai kurių diseminuotų plaučių ligų patogenezė, klinika, diagnostika* (1984), *Diseminuotos plaučių ligos* (1994); parašė mokymo priemonių, metodinių nurodymų. Knygų *Tuberkuliozės vadovas* (1971), *Kvėpavimo organų ligų rentgenodiagnostika* (1977) bendraautorė.

INDRAŠIUS Napoleonas, docentas (1905 05 23 Barkiškyje, Rokiškio aps. – 1984 12 03 Vilniuje)

1931–40 dirbo žurnalo *Medicina* redakcijoje. 1937 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą ir iki 1941 jame dėstė. 1944–50 Vilniaus universiteto Nervų ir psichikos ligų katedros vedėjas; docentas (1945). Vėliau gydytojavo Kauno ir Vilniaus ligoninėse. Paskelbė darbų apie nervinį imunitetą, psichoterapiją.

INGELEVIČIUS Vladas (1889 11 11 Beržuonyse, Rokiškio aps. – 1985 02 05 Niujorke)

1908 baigęs gimnaziją Sankt Peterburge, studijavo Karo medicinos akademijoje. Joje su kitais įkūrė slaptą lietuvių korporaciją *Fraternitas Lithuanica*. 1913 šią akademiją baigė, iki 1917 tarnavo Rusijos kariuomenėje gydytoju. Grįžęs į Lietuvą, 1918 savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Iki 1940 buvo karo sanitarijos viršininko padėjėjas; medicinos tarnybos pulkininkas. Kaip Lietuvos atstovas dalyvavo tarptautiniuose karo medicinos kongresuose Liege, Ženevoje, Bukarešte. Bendradarbiavo *Mūsų žinyne* ir *Medicinoje*. Vienas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus steigėjų. 1944 pasitraukė į Vokietiją, vėliau į Austriją, atnaujino ryšius su Raudonojo Kryžiaus tarptautiniu komitetu Ženevoje. 1949 apsigyveno JAV, išlaikė spe-

cialybės egzaminus ir dirbo gydytoju Brooklyno (netoli Niujorko) ligoninėje. 1969 išrinktas Amerikos lietuvių gydytojų garbės nariu.

Vaclovas INTAS

INTAS Vaclovas (g. 1925 11 14 Kivyliuose, Kretingos aps.)

1957 baigęs Kauno medicinos institutą, dirba Mosėdžio ligoninėje. Nuo 1979 vadovauja jo pastangomis įkurtam Respublikiniam akmenų muziejui (apie 20 000 akmenų). Kartu su kitais Mosėdžio apylinkėse įsteigė vandens paukščių draustinį, 4 geologinius draustinius, pasodino daugiau kaip 1000 iš kitų kraštų atvežtų augalų. 1987 V. Intas išrinktas Indijos aplinkos apsaugos asociacijos garbės nariu.

IRNIUS Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 03 07 Kruopiuose, Akmenės rj.) 1965 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dėsto. Nuo 1978 docentas. 1983 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino lėtinio cholecistito, susijusio su storosios žarnos pažeidimu, kliniką ir diagnostiką. Profesorius (1985). Nuo 1991 Vilniaus universiteto Gastroenterologijos ir dietologijos klinikos vadovas. Pagrindinė mokslinio darbo kryptis – kepenų ligų ir tulžies akmenligės diagnostikos bei gydymo būdai, patogeneziniai virškinimo ligų ryšiai. Sukūrė eksperimentinių modelių, leidžiančių tirti tulžies latakų ir žarnyno ligų sąveikos mechanizmus. 4 išradimų autorius. Lietuvos gastroenterologų draugijos prezidentas. Dalyvavo ir skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių konferencijų (Norvegijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje,

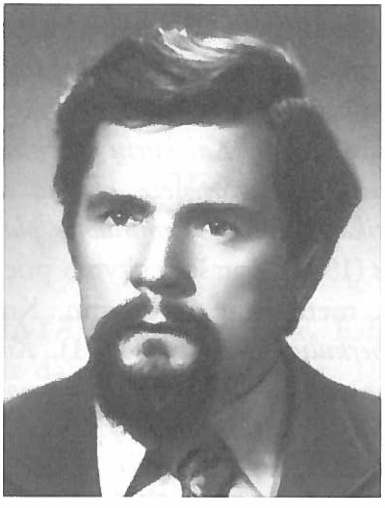

Algimantas IRNIUS

Vengrijoje ir kitur). Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė mokslinių straipsnių, metodinių rekomendacijų gydytojams ir studentams, parašė monografiją *Storosios žarnos ligos* (1989). Knygų *Klinikinė gastroenterologija* (1988), *Gydomoji fizinė kultūra* (1992) bendraautoris. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos narys.

Janina IVAŠKEVIČIENĖ

IVAŠKEVIČIENĖ Janina, habilituota daktarė, profesorė (g. 1925 12 06 Kaune)

1947 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, 1949 – Kūno kultūros institutą. Nuo 1947 dėstė Kūno kultūros institute; 1971–74 Fiziologijos ir biochemijos katedros vedėja. 1970 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie įvairaus amžiaus sportininkų širdies ir kraujagyslių sistemos priešstartinės būklės ypatumus. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų apie sportininkų reabilitaciją, dienos režimą, mitybą, fizinio krūvio, emocijų įtaką organizmui. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose ir simpoziumuose (Suomijoje, Vokietijoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje ir kitur). Apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino I laipsnio medaliu.

IVAŠKEVIČIUS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1943 03 10 Maskvoje)

1967 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1967–90 šio universiteto Bendrosios chirurgijos ir anesteziologijos katedros mokslo darbuotojas, asistentas, docentas. 1979

Juozas IVAŠKEVIČIUS

apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie ilgalaikę dirbtinę plaučių ventiliaciją po širdies vožtuvų protezavimo operacijų. 1989 už disertaciją, kurioje nagrinėjo ligonių, sergančių ischemine liga, paruošimą operacijai, jų anesteziją ir miokardo apsaugą jam suteiktas medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnis. Nuo 1990 Vilniaus universiteto Pirmosios anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos vadovas, profesorius. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis anesteziologijos ir reanimatologijos specialistas. Paskelbė daugiau kaip 80 mokslo darbų. Knygos *Anesteziologija ir reanimatologija* (1984) bendraautoris. Niujorko mokslų akademijos tikrasis narys (nuo 1993). Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos narys.

Romualdas IVAŠKEVIČIUS

IVAŠKEVIČIUS Romualdas (g. 1921 11 17 Raseiniuose)

1940 baigė Kauno jėzuitų gimnaziją, 1945 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Studijuodamas buvo Akademinio sporto klubo krepšinio komandos kapitonas. 1946 paskirtas Kauno sporto medicinos centro vyriausiuoju gydytoju; šiam centrui vadovavo 47 metus (iki 1993). Suorganizavo Kaune sporto medicinos ir gydomosios fizinės kultūros (kineziterapijos) tarnybą. Ilgametis *Žalgirio* krepšinio komandos gydytojas. Paskelbė mokslinių straipsnių, kuriuose apibendrino savo darbo patirtį. Periodinėje spaudoje išspausdino per 50 straipsnių, propaguojančių fizinę kultūrą kaip sveikatos stiprinimo priemonę.

J

JACKEVIČIUS Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1926 08 03 Dembavoje, Panevėžio rj.)

1948 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1948–51 Eksperimentinės medicinos ir onkologijos instituto aspirantas bei Vilniaus I klinikinės ligoninės chirurgas. 1953 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie hematogeninį os-

Algirdas JACKEVIČIUS

teomielitą ir jo gydymą penicilinu. Nuo 1957 Onkologijos mokslo tyrimo instituto Chirurgijos skyriaus vyresnysis mokslo darbuotojas. 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino pagrindinius plaučių vėžio gydymo metodus. Vadovauja Onkologijos centro Chirurgijos klinikai; profesorius. Paskelbė daugiau kaip 130 mokslinių darbų. Išleido knygas: *Hematogeninis osteomielitas ir jo gydymas* (1957), *Plaučių vėžys* (1975). Jam vadovaujant paruoštas *Onkologijos* vadovėlis (1992), knyga *Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgijos istorija* (1995).

JAKOVICKIS Vladislovas Marijonas (1885 09 19 Vitebske – 1939 09)

1905 baigęs Lvovo universiteto Medicinos fakultetą, 1910–14 ir 1917–18 jame dėstė, 1920–25 – Varšuvos universiteto dėstytojas. 1925–39 vadovavo Vilniaus universiteto Akušerijos ir ginekologijos klinikai. 1929–30, būdamas Medicinos fakulteto dekanu, rūpinosi fakulteto rūmų statyba. 1936–37 Vilniaus universiteto rektorius.

JANKEVIČIŪTĖ Jūratė, habilituota daktarė, profesorė (1925 10 25 Šileikiškyje, Kupiškio aps. – 1976 04 10 Kaune)

1949 baigusi Kauno universiteto Medicinos fakultetą, jame dėstė. Nuo 1951 dėstė Kauno medicinos institute; 1965–76 Patologinės anatomijos katedros vedėja. Medicinos mokslų daktarė (1968), profesorė (1969). Jos iniciatyva Kaune buvo daromi mor-

Jūratė JANKEVIČIŪTĖ

fologiniai ischeminės ligos tyrimai. Parašė vadovėlių.

JANUŠKEVIČIENĖ (Masytė) Genrieta (g. 1911 02 04 Sankt Peterburge)

Gydytojo Zigmo Januškevičiaus žmona. 1935 baigusi Vytauto Didžiojo universitetą, dirbo gydytoja Kuršėnuose. Per II pasaulinį karą 16-osios lietuviškos divizijos chirurgė. 1949–71 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Vaikų ligų skyriaus vedėja. 1944–51 dar dėstė Vytauto Didžiojo universitete, 1951–56 Kauno medicinos institute. Parengė gydytojų pediatrų.

JANUŠKEVIČIUS Aleksandras, medicinos daktaras, profesorius, Lenkijos mokslų akademijos narys (1872 02 17 Zarudincuose, Podolėje – 1955 12 24 Kališe, Lenkija)

1899 baigęs Kijevo universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Kijeve. Medicinos daktaras (1910). Per I pasaulinį karą karo gydytojas. Nuo 1921 dėstė Vilniaus universiteto Medicinos fakultete; profesorius. Buvo Medicinos fakulteto prodekanas, 1922 – dekanas. 1930–32 Vilniaus universiteto rektorius. Prisidėjo prie Druskininkų kurorto plėtojimo. Įkūrė Vilniaus universiteto II vidaus ligų kliniką, nuo 1933 vadovavo jungtinei Vidaus ligų klinikai. 1939–45 dirbo konsultantu Vilniaus ligoninėse. 1945 išvyko į Lenkiją. Lenkijos mokslų akademijos narys (1950).

JANUŠKEVIČIUS Zigmas, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos akademikas (1911 10 03 Tbilisyje, Gruzija – 1984 05 26 Kaune)

Zigmas JANUŠKEVIČIUS

1935 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, dirbo gydytoju Kuršėnuose, Kaune. 1944–51 dėstė universitete; nuo 1947 Medicinos fakulteto dekanas. 1953–72 Kauno medicinos instituto Hospitalinės terapijos katedros vedėjas, 1953–84 Kauno medicinos instituto rektorius. 1954 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Nuo 1955 profesorius.

1955 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. 1967 išrinktas SSRS medicinos mokslų akademijos, 1968 – Lietuvos mokslų akademijos akademiku. Jo iniciatyva prie Kauno medicinos instituto įkurta Centrinė mokslinė tiriamoji laboratorija, 1969 perorganizuota į Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institutą. 1967–75 Z. Januškevičius buvo to instituto direktorius. Ilgametis Lietuvos kardiologų draugijos pirmininkas. Aktyviai bendradarbiavo su Pasauline sveikatos organizacija, buvo jos ekspertas. Z. Januškevičiaus iniciatyva kardiologijoje pradėta taikyti kibernetikos, matematikos ir skaičiavimo technikos metodai, sukurta nuosekli kovos su ischemine širdies liga sistema. 1968 jam paskirta Lietuvos, 1969 – SSRS valstybinė premija. Daugiau kaip 450 publikacijų autorius ir bendraautoris.

JANUŠONIS Vinsas, habilituotas daktaras (g. 1950 01 23 Alytuje)

1976 baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1977 dirba Klaipėdos miesto ligoninėje: 1979–81 šios ligoninės poliklinikos vedėjas, 1981–82 ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas, nuo 1982 vyriausiasis gydytojas. 1978–81 neakivaizdiniu būdu studijavo Maskvos Lumumbos universiteto aukštuosiuose anglų k. kursuose. 1988 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1993 habilituoto daktaro disertaciją, kurioje nagrinėjo teorinį profilaktinės medicinos pagalbos modelį. Parašė knygų: *Sveikatos palaikymas ir stiprinimas* (1988), *Medicinos pagalbos kokybė ir valdymas* (1990), *Profilaktinė medicina Lietuvoje* (1992), *Aušrininkas dr. Jonas Šliūpas Lietuvos medicinos baruose* (1995). Klaipėdos universiteto Senato narys, Lietuvos gydytojų vadovų sąjungos prezidentas, Europos ligoninių vadovų asociacijos Generalinės asamblėjos narys.

JARŽEMSKAS Egidijus, daktaras, profesorius (g. 1935 03 23 Kaune)

Chirurgo Juozo Jaržemsko sūnus. 1959 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo chirurgu Marijampolėje, Kaune. 1961–73 Kauno medicinos

Egidijus JARŽEMSKAS

instituto aspirantas, asistentas, docentas. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino galvos smegenų sužalojimų ūminio laikotarpio klinikinę ir biocheminę charakteristiką. 1979–88 Kauno akademinių klinikų Funkcinės neurochirurgijos skyriaus vedėjas. 1988–91 Kauno medicinos akademijos Nervų, psichikos ligų ir neurochirurgijos katedros vedėjas, nuo 1991 – profesorius. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo praktikuoti funkcinę neurochirurgiją, organizuoti epileptologinę pagalbą. Vadovauja Lietuvos epileptologijos centrui. Paskelbė mokslo darbų stereotaksinės, skausmo, rekonstrukcinės galvos smegenų ir kitais neurochirurgijos klausimais. Tarptautinės lygos prieš epilepsiją Lietuvos skyriaus prezidentas, Baltijos neurochirurgų asociacijos, Europos neurochirurgų asociacijos narys.

JARŽEMSKAS Juozas, daktaras, docentas (1899 07 28 Liepojoje – 1961 06 06 Kaune)

1928 baigęs Lietuvos universiteto Medicinos fakultetą, iki 1934 jame dėstė. 1934–44 gydytojavo Kėdainių apskrities ligoninėje. 1945–51 Kauno universiteto, nuo 1954 Kauno medicinos instituto Chirurgijos katedros vedėjas. 1948 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją; jam suteiktas docento vardas. 1953–

Juozas JARŽEMSKAS

59 Kauno medicinos instituto prorektorius. Paskelbė darbų apie stemplės susiaurėjimo (po cheminio nudegimo) chirurginį gydymą ir kitais klausimais.

JASAITIS Domas (1898 08 18 Stanaičiuose, Garliavos vls., Kauno aps. – 1977 06 05 Mount Vernone, JAV)

1917 baigęs M. Yčo gimnaziją Voroneže, studijavo mediciną Kijevo universitete. Studijas tęsė Berlyno universitete, kurį 1920 baigė. Čia įgijo medicinos daktaro laipsnį. Dirbo Paryžiaus ligoninėse ir Pasteuro institute. 1924–25 Lietuvių studentų draugijos Paryžiuje pirmininkas. Vienas Ateitininkų organizacijos kūrėjų. Su A. Juška redagavo ateitininkų leidinį *Mūsų idėjos* (1921–22). 1925–40 gyveno Šiauliuose, vertėsi privačia praktika, dėstė Šiaulių mokytojų semina-

rijoje, dirbo joje gydytoju. Įkūrė Šiaulių tuberkuliozės dispanserį, jam 1930–40 vadovavo. Jo pastangomis pastatyta nauja Šiaulių ligoninė; 1943–44 D. Jasaitis buvo jos direktorius. Vienas Šiaulių kraštotyros draugijos steigėjų, jos valdybos narys. 1927–40 Šiaulių medicinos draugijos, 1923–40 Draugijos kovai su džiova skyriaus pirmininkas. 1938–40 Šiaulių Rotary klubo pirmininkas, Šiaulių miesto tarybos narys. Ilgametis Lietuvos gydytojų sąjungos vicepirmininkas. 1944 pasitraukė į Vakarus. Vokietijoje 1945–50 buvo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas, 1946–47 VLIKo Vykdomosios tarybos narys. 1950 apsigyveno JAV. Čia dirbo gydytoju Connecticuto valstijos sanatorijoje, vėliau Tampos tuberkuliozės ligoninėje (Floridos valstija). 1973 išrinktas Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos garbės nariu. Daug rašė spaudoje medicinos, istorijos ir kitais klausimais. Buvo Lietuvių enciklopedijos Medicinos skyriaus redaktorius.

Vaclovas JASINSKIS

JASINSKIS Vaclovas, medicinos daktaras, profesorius (1881 08 11 Godzišove, prie Liublino – 1936 05 17 Vilniuje)

1904 baigęs Varšuvos universiteto Medicinos fakultetą, gydytojavo Liubline ir Lvove. Nuo 1922 vadovavo Vilniaus universiteto Pediatrijos klinikai. Medicinos daktaras, profesorius (1933). 1931–32 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas. Buvo *Vilniaus medicinos draugijos dienoraščio* vienas redaktorių, Vilniaus medicinos draugijos pirmininkas (nuo 1934).

JAŠINSKAS Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1951 06 08 Kaune)

1974 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, dirbo Regos apsaugos laboratorijos mokslo darbuotoju. 1977–82 mokėsi Maskvos I I. Sečenovo vardo medicinos institute. 1982 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Dirbo Kauno medicinos akademijos mokslo darbuotoju. 1989 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie endokapsulinę dirbtinių lę-

Vytautas JAŠINSKAS

šių implantaciją. 1989 išrinktas Kauno medicinos akademijos Akių ligų katedros vedėju, 1991 – Akių ligų klinikos vadovu. Profesorius (1993). Nuo 1992 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis oftalmologas. Endokapsulinės kataraktos chirurgijos, fakoemulsifikacijos pradininkas Lietuvoje. Skaitė mokslinius pranešimus tarptautinėse konferencijose (Baltijos oftalmologų, Europos kataraktos ir refrakcijos chirurgų, Europos glaukomos draugijos ir kitose). V. Jašinskas – 13 išradimų autorius. Paskelbė daugiau kaip 50 mokslinių darbų.

JAUDEGYTĖ Ona, habilituota daktarė (g. 1914 03 05 Tabaruose, Marijampolės rj.)

1940 baigusi Vytauto Didžiojo universitetą, dirbo universiteto klinikoje, Kauno ir Vilniaus ligoninėse. Nuo 1946 gyvena ir dirba Klaipėdoje. Ilgus metus (1946–80) vadovavo Klaipėdos miesto ligoninės Akių ligų skyriui. 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie apatinio voko atvirtimo chirurginio gydymo būdą. Sukūrė naujų akių gydymo būdų, pateikė racionalizacinių pasiūlymų. Paskelbė per 30 mokslinių straipsnių akių ligų chirurginio gydymo klausimais.

JOCEVIČIENĖ Aldona, habilituota daktarė, docentė (g. 1920 01 01 Kaune)

1944 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1945–50 dėstė tame universitete, 1951–75 Kauno medicinos institute. 1970 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie lėtinio atero-

Aldona JOCEVIČIENĖ

sklerozinės kilmės galvos smegenų kraujotakos nepakankamumo patogeninius mechanizmus. Docentė. Vadovavo Žemės ūkio ekonomikos instituto Darbo analizės skyriui (Druskininkuose). Su kitais sukūrė metodų periferinės nervų sistemos ligoms diagnozuoti. Paskelbė mokslinių straipsnių apie vegetacinės nervų sistemos ligų diagnostiką, gydymą ir kitais neurologijos klausimais. Vadovėlių: *Nervų ir psichinės ligos* (1972, II leid. 1984), *Nervų ligos* (1979, 1996, 1998) bendraautorė.

JOCIUS Jonas, docentas (1912 08 19 Raseiniuose – 1987 12 05 Kaune)

1935 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Alytaus, nuo 1939 Kauno miesto ligoninėje. 1940 V. Kuzmos pakviestas pradėjo dirbti Kauno klinikose. Jis asistavo prof. V. Kuzmai, gydė jo operuotus ligonius, daug operavo pats. 1944 dirbo chirurgu Raseiniuose, vėliau vėl Kaune. Dėstė Kauno medicinos institute; docentas. J. Jocius – krūtinės ląstos chirurgijos pradininkas Lietuvoje. Padarė daug sudėtingų operacijų. 1948 pirmą kartą atvėrė krūtinės ląstą ir sėkmingai operavo įstrigusią diafragmos išvaržą. 1951 padarė lobektomiją dėl plaučio gangrenos ir pulmonektomiją dėl sarkomos, 1952 – pulmonektomiją dėl plaučių karcinomos ir perikardektomiją dėl spaudžiančio sąauginio perikardito, tais pačiais metais – pulmonektomiją ir lobektomiją sergantiesiems plaučių tuberkulioze ir išplėstinę radikalią stemplės rezekciją dėl vėžio. 1957 J. Jocius per operacijas pradėjo naudoti hipotermiją. 1956 Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje jis įkūrė pirmąjį Lietuvoje ir Baltijos šalyse Krūtinės ląstos chirurgijos skyrių. 1966 suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 1978 jis padarė pirmąją Kaune cirkuliarinę trachėjos rezekciją dėl randinio jos susiaurėjimo. Buvo kuklus, mokinių ir ligonių labai gerbiamas chirurgas.

JOCIUS Kęstutis Kazimieras, daktaras, docentas (g. 1930 03 03 Raseiniuose)

1948 įstojo į Kauno universiteto Medicinos fakultetą. Studijas tęsė Kauno medicinos institute. 1952 mobilizuotas į Sovietų armiją ir pasiųstas studijuoti į Charkovo medicinos instituto Karinį fakultetą, kurį su pagyrimu 1954 baigė. Iki 1960 dirbo pulko gydytoju, bendruoju chirurgu, anesteziologu, okulistu, urologu įvairiose SSRS vietose. Demobilizuotas, 1960–66 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės urologas. 1966–84 Kauno medicinos instituto Fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos katedros asistentas. 1980 apgynė medicinos

Kęstutis Kazimieras JOCIUS

mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie prostatos uždegiminių ir sąstovinių patologinių procesų diferencinę diagnostiką (pasiūlytas diagnostikos būdas pripažintas išradimu). 1986 jam suteiktas docento vardas. Nuo 1992 Kauno medicinos akademijos Urologijos klinikos vadovas. Tiria daugelį urologijos ir seksologijos problemų, ypač vyrų nevaisingumą. Daugiau kaip 300 publikacijų autorius ir bendraautoris (tarp jų – žinynas *Urologija*, 4 mokymo ir metodiniai leidiniai, 172 *Medicinos enciklopedijos* straipsniai).

JOKANTAS Kazimieras (1880 10 23 Valiukiškyje, Kupiškio aps. – 1942 03 29 Jekaterinburge; tada Sverdlovskas)

1908 baigė Tartu universitetą. 1908–18 gydytojavo Kalvarijos ligoninėje. 1917 dalyvavo Vilniaus konferencijoje. 1918–20 Marijampolės *Žiburio* draugijos gimnazijos direktorius. 1920–27 Seimo atstovas, II Seimo (1923–26) vicepirmininkas. 1925–26 ir 1939–40 švietimo ministras. Išvertė į lietuvių k. knygų, parengė lotynų k. vadovėlį vidurinėms mokykloms, *Lotynišką–lietuvišką žodyną* (1936). Bendradarbiavo spaudoje. 1940 m. birželio 15 d. per paskutinį Lietuvos Vyriausybės posėdį siūlė atmesti SSRS ultimatumą ir priešintis Raudonajai Armijai. NKVD organų suimtas, kalintas ir sušaudytas.

JUNDZILAS Ipolitas, medicinos daktaras (1846 prie Eišiškių – 1894 04 18 Vilniuje)

1870 baigė Dorpato (dabar Tartu) universitetą. Medicinos daktaras (1873). Nuo 1874 gydytojavo Vilniuje; nuo 1887 Savičiaus ligoninės vyriausiasis

Kazimieras JOKANTAS

Ipolitas JUNDZILAS

gydytojas. Vilniaus gubernijos medicinos administracijos narys patarėjas (1879). 1897–98 Vilniaus medicinos draugijos pirmininkas. Buvo labai populiarus tarp Vilniaus gyventojų, pasižymėjo humanizmu. Parašė darbų.

JUODKAITĖ Gražina, daktarė, docentė (g. 1941 01 27 Kaune)

1963 baigusi Vilniaus universitetą, iki 1966 gydytojavo Utenoje. 1966–68 Vilniaus geležinkelio apygardos ligoninės Akių ligų skyriaus vedėja. 1968–71 Filatovo akių ligų instituto Odesoje aspirantė. 1972 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo normalios ir operuotos akies audinių pakitimus, pakeitus stiklakūnį silikonu. Nuo 1971 dėsto Vilniaus universitete: 1971–80 Fakultetinės chirurgijos katedros akių ligų kurso asistentė, docentė (1981), 1990–96 Akių ligų klinikos vadovė. 1990–92 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioji oftalmologė. Vadovėlio *Akių ligos* (1992) bendraautorė. Apie įvairias akių ligas paskelbė per 35 mokslinius straipsnius. 1989–95 Vilniaus krašto oftalmologų draugijos pirmininkė, 1989–98 Lietuvos oftalmologų draugijos valdybos narė.

JUOZAITYTĖ Elona, daktarė, docentė (g. 1961 01 23 Šilutėje)

1978 aukso medaliu baigė Druskininkų I vidurinę mokyklą, 1984 – Kauno medicinos institutą. 1984 įstojo į vidaus ligų internatūrą. 1985–89 Kauno akademinių klinikų Radiologijos skyriaus radioterapeutė. 1989–92 Kauno medicinos akademijos Radiologijos ir onkologijos katedros asistentė. 1992 apgynė daktaro

Gražina JUODKAITĖ

Elona JUOZAITYTĖ

disertaciją apie metastazių galvos smegenyse spindulinį ir kombinuotąjį gydymą. Nuo 1992 Kauno akademinių klinikų Radiologijos skyriaus vedėja. 1993 jai suteiktas docentės vardas. Nuo 1997 Kauno medicinos akademijos Onkologijos klinikos vadovė. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioji onkologė ir radiologė. Tobulinosi Švedijoje, Austrijoje, Italijoje, JAV. Paskelbė daugiau kaip 30 mokslinių darbų. Lietuvos radiologų asociacijos viceprezidentė.

JUOZULYNAS Jurgis Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1941 04 15 Kapčiamiestyje, Lazdijų rj.)

1973 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, iki 1981 Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos instituto mokslinis bendradarbis. 1978 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1981–88 Medicinos mokslų koordinavimo tarybos mokslinis sekretorius. 1988–93 dirbo Sveikatos apsaugos ministerijoje: Mokslo ir mokymo skyriaus viršininkas, vyresnysis mokslo specialistas, mokslinių programų konsultantas. 1992 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1993–97 Sveikatos programų koordinavimo centro, nuo 1998 Sveikatos teisės ir ekonomikos centro direktorius. 1994 jam suteiktas profesoriaus vardas. Dėsto Vilniaus universitete. Tiria įvairių profesijų dirbančiųjų darbo sąlygas, sveikos gyvensenos problemas. Paskelbė apie 170 mokslinių darbų, parašė knygas: *Moters darbas ir sveikas gyvenimo būdas* (1987), *Darbo medicina pramonėje* (1994), *Streso mažinimas* (su V. Meška, 1996). Šešių išradimų ir

Jurgis Algirdas JUOZULYNAS

apie 30 racionalizacinių pasiūlymų bendraautoris. Lietuvių katalikų mokslų akademijos narys.

JURGELIONIS Antanas, daktaras (1894 04 14 Akniste, Latvija – 1976 10 22 Vilniuje)

Kartu su tėvais persikėlęs į Sankt Peterburgą, 1915 baigė šv. Kotrynos gimnaziją. Baigęs Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją, dirbo karo gydytoju. 1926 baigė Paryžiaus universiteto Medicinos fakultetą. 1926–40 gydytojavo Kaune. Sporto medicinos pradininkas Lietuvoje. Propagavo fizinį lavinimą, su kitais 1930 įkūrė Lietuvos fizinio lavinimosi sąjungą. 1931 įsteigė ir redagavo žurnalą *Fiziškas auklėjimas*. 1939 buvo paskirtas Vilniaus miesto ir apskrities sveikatos reikalų inspektoriumi. 1940 kartu su kitais Vilniuje įkūrė *Medicinos* draugiją ir jai vadovavo. 1950 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1951–69 dirbo Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos institute. Parašė knygą *Kovos su tuberkulioze apybraižos* (1969, rusų k.).

JURGELIŪNAS Antanas, medicinos daktaras, profesorius (1872 07 02 Vabalninke – 1943 08 05 ten pat)

1896 baigė Sankt Peterburgo universiteto Fizikos matematikos fakultetą, 1900 – Kijevo universiteto Medicinos fakultetą. 1903–11 dėstė Kijevo, 1911–21 Maskvos universitete. Medicinos daktaras (1910). 1921–34 Lietuvos universiteto Higienos ir bakteriologijos katedros vedėjas; profesorius (1930). Helmintologijos tyrimų Lietuvoje pradininkas. Bendradarbiavo *Medicinoje*. Parašė pirmąjį lietuvišką higienos vadovėlį *Higienos praktikos darbai* (su Č. Bankausku, 1935), darbų apie maliariją, tuberkuliozę, helmintozes, higieną.

Antanas JURGELIŪNAS

JURGUTIS Artūras, daktaras, docentas (1909 10 11 Tomske – 1967 03 17 Kaune)

1939 baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, jame dėstė. 1944–50 to universiteto, nuo 1951 Kauno medicinos instituto Anatomijos katedros vedėjas; docen-

Artūras JURGUTIS

tas (1945). 1957 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Tyrė lietuvių etninės antropologijos, kaukolės ir smegenų dydžio priklausomybės nuo amžiaus, lyties klausimus. Parašė knygą *Crania lithuanica* (su J. Žilinsku, 1939), *Žmogaus smegenys* (1956). Vadovėlio *Žmogaus anatomija* (1967) bendraautoris.

JURGUTIS Romualdas, daktaras (g. 1934 12 15 Palangoje)

1960 baigė Kauno medicinos institutą. 1960–65 ir 1969–75 Respublikinės Klaipėdos ligoninės gydytojas, 1963–65 dar ir šios ligoninės laboratorijos vedėjas. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1976–94 Klaipėdos miesto ligoninės Vidaus ligų skyriaus vedėjas. Nuo 1994 vadovauja Klaipėdos jūrininkų ligoninės Vidaus ligų klinikai ir Hematologijos skyriui. Ilgametis Klaipėdos zonos terapeutų (dabar Klaipėdos krašto internistų) draugijos pirmininkas. Jo iniciatyva pradėta taikyti kraujo ligų naujų diagnostikos ir gydymo metodų, 1992 įkurta Žmonių, sergančių hemofilija, asociacija, 1993 Klaipėdos jūrininkų ligoninėje pradėjo veikti Respublikinis hemofilijos centras ir koagulologijos laboratorija, nuo 1994 kasmet Palangoje organizuojamos sergančiųjų hemofilija vasaros (nuo 1997 tarptautinės) stovyklos, 1996 įkurta Lietuvos trombozės ir hemostazės draugija.

Romualdas JURGUTIS

JURŠA Julius (1916 11 08 Pavalakėje, Baltarusija – 1974 08 08 Vilniuje)

1945 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dėstė. 1950–55

Julius JURŠA

Medicinos fakulteto prodekanas, nuo 1960 vadovavo fiziologijos kursui. Kartu su kitais įkūrė žurnalą *Sveikatos apsauga*. Parašė knygą *Kraujo sistemos fiziologija* (1976). Vadovėlio *Fiziologija* (1978) bendraautoris. 1984 J. Juršai (po mirties) už šį vadovėlį kartu su kitais fiziologais paskirta Lietuvos valstybinė premija.

K

KAČERGIENĖ (Vernickaitė) Nella, habilituota daktarė (g. 1935 10 19 Minske)

Per II pasaulinį karą augo Minsko vaikų namuose, nes naciai sušaudė tėvus ir brolį. 1950–54 mokėsi Kauno felčerių ir akušerių mokykloje. 1954–56 Jiezno ligoninės felčerė akušerė. 1956–62 studijavo Kauno medicinos institute. Jį baigus, dirbo pediatre Prienuose, Vilniuje. 1968–73 Pediatrijos instituto Maskvoje klinikinė ordinatorė, aspirantė. Nuo 1973 dirba Vilniuje. Eksperimentinės ir klinikinės medicinos, nuo 1985 Motinos ir vaiko sveikatos apsaugos instituto, nuo 1991 – Pediatrijos centro vyresnioji mokslo darbuotoja. 1986 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie sveikų ir sergančių vaikų fermentinės kraujo leukocitų būklės dienos ritmą. Nuo 1998 Vilniaus universiteto Pediatrijos centro Klinikinio mokslinio tyrimo skyriaus vyriausioji mokslo darbuotoja. Mokslinio darbo kryptis – heliometrologinių faktorių poveikis vaikų sveikatai ir jų kraujo ląstelių metabolizmui. Dviejų chronomedicinos sri-

Nella KAČERGIENĖ

ties išradimų, 7 racionalizacinių pasiūlymų autorė. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 180 mokslinių darbų. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų ir suvažiavimų (JAV, Kanadoje, Bulgarijoje, Danijoje ir kitur). Jai suteiktas SSRS išradėjos vardas. Už darbus apdovanota įvairių D. Britanijos ir JAV organizacijų: Pasaulio moterų sidabro medaliu, Pasaulio intelektualų aukso medaliu (Kembridžas, D. Britanija), Metų moters aukso medaliu (JAV) ir kitais. Tarptautinės biometereologijos asociacijos, Amerikos geografų asociacijos, Tarptautinio aplinkos veiksnių poveikio tyrimo komiteto, Rusijos medicinos mokslų akademijos Bioritmologijos mokslinio komiteto, Jungtinių Tautų vaikų fondo Lietuvos nacionalinio komiteto narė.

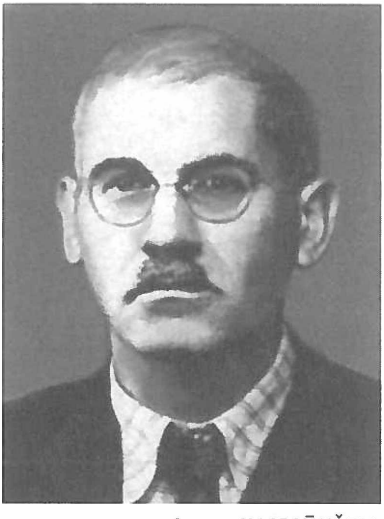

Jonas KAIRIŪKŠTIS

KAIRIŪKŠTIS Jonas, medicinos daktaras, profesorius (1896 10 13 Seinuose – 1957 10 09 Vilniuje)

1920 baigė Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. Grįžęs į Lietuvą, dirbo gydytoju Kalvarijoje, Tauragėje, Kaune. Nuo 1937 Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų katedros asistentas, nuo 1940 docentas, nuo 1940 profesorius. 1931 sukūrė benzinolio, vėliau neobenzinolio preparatą bronchinei astmai, lėtiniam bronchitui, kai kurioms tuberkuliozės formoms ir kitoms ligoms gydyti. 1937 už disertaciją *Tuberkuliozės jaudinamoji terapija ir jos eksperimentinis pagrindas* gavo medicinos daktaro laipsnį. 1942–44 Vilniaus neurologinės ligoninės gydytojas. 1944–48 Vilniaus universiteto Farmakologijos, 1944–57 dar ir Fakultetinės terapijos katedrų vedėjas. 1944 dar ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas. Parašė knygų. J. Kairiūkštis buvo vienas laisvamanių sąjūdžio Lietuvoje organizatorių, aktyvus Laisvamanių etinės kultūros draugijos veikėjas. 1933–39 redagavo laikraštį *Laisvoji mintis.*

KAIRIŪKŠTIS Tomas, habilituotas daktaras (g. 1925 12 18 Tauragėje)

Gydytojo Jono Kairiūkščio sūnus. 1950 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Ilgametis Eksperimentinės ir klinikinės medicinos

Tomas KAIRIŪKŠTIS

instituto mokslo darbuotojas. 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kai kuriuos bendruosius nespecifinės terapijos veikimo dėsningumus ir galimus mechanizmus alerginių ir infekcinių alerginių procesų atvejais. Paskelbė mokslinių straipsnių.

KAIRIŪKŠTIS Vladas, docentas (1887 11 02 Seinuose – 1965 12 22 Kaune)

Gydytojo Jono Kairiūkščio brolis. 1907–10 studijavo mediciną Krokuvoje. 1912 baigęs Kazanės universiteto Medicinos fakultetą, gydytojavo Lodzėje, Taujėnuose (Ukmergės aps.), 1914–18 karo gydytojas. 1918–20 dirbo Vilniuje. Medicinos daktaras (1918). 1920–22 dėstė Aukštuosiuose kursuose Kaune. 1922–37 tobulinosi Vokietijos, Italijos, Prancūzijos klinikose. 1941–48 dėstė Vytauto Didžiojo universitete; 1944–48 Farmakologijos katedros vedėjas, docentas (1944). Nuo 1948 dirbo Kauno ligoninėse. Parašė darbų apie dramblialigę, stabligę, raupsus, širdies ligas.

KALIBATAS Julius, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1952 02 23 Vilniuje)

1976 baigęs Vilniaus universitetą, nuo 1980 jame dėstė; 1990–96 Bendrosios praktikos gydytojo centro vadovas. 1989 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie alkoholinius kepenų pažeidimus. Nuo 1990 Pasaulinės sveikatos organizacijos ekspertas. Profesorius (1991). 1992 įkūrė Bendrosios praktikos (šeimos) gydytojų asociaciją ir buvo išrinktas jos prezidentu. Nuo 1994 WONCA (Pasaulinės šeimos

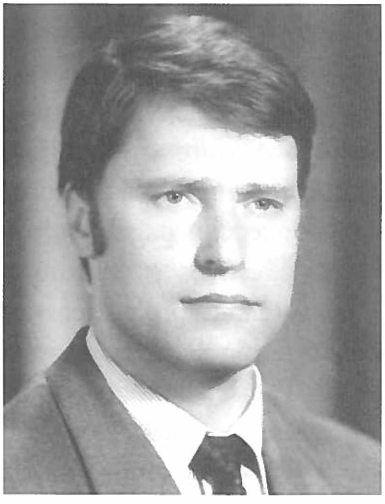

Julius KALIBATAS

gydytojų organizacijos) pirminės sveikatos priežiūros ligų klasifikacijos tarptautinio komiteto narys. Nuo 1997 vadovauja Sveikatos apsaugos ministerijos Pirminės sveikatos priežiūros skyriui. Stažavosi Berno (Šveicarija), Monrealio (Kanada) ir Exetero (D. Britanija) universitetuose. Skaitė paskaitas ir pranešimus 22 pasaulio šalyse. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių straipsnių; 7 išradimų autorius ir bendraautoris. Yra *Acta Medica Lituanica* redakcinės kolegijos narys, laikraščio *Lietuvos bendrosios praktikos gydytojas* redaktorius.

KALIBATIENĖ Danutė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1951 06 02 Vilniuje)

Gydytojo Juozo Pučinsko duktė. 1976 baigusi Vilniaus universitetą, gydytojavo Švenčionėliuose ir Vilniuje. Nuo 1991 dėsto Vilniaus universiteto Medicinos fakultete; nuo 1996 Vidaus ligų propedeutikos ir slaugos studijų centro vedėja. 1994 apgynė habilituoto daktaro disertaciją apie geografinę istorinę hipolaktazijos paplitimo koncepciją pagal multiparametrinius Lietuvos gyventojų tyrimus. Jai suteiktas profesorės vardas. Pimoji ištyrė hipolaktazijos paplitimą Lietuvoje. Parašė monografiją *Hipolaktazija: epidemiologija, klinika, diagnostika ir gydymas* (1998). Nuo 1996 Vilniaus universiteto Tarybos narė. Žurnalo *Medicinos teorija ir praktika* redakcinės kolegijos narė.

KALTENIS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 11 12 Beržytėje, Kėdainių rj.)

1961 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Lietuviškosios enciklopedijos redakcijoje vyresniuoju redaktoriumi. 1962–63 Respublikinės vaikų ligoninės gydytojas. 1963–72 Vilniaus universiteto Vaikų ir infekcinių ligų katedros asistentas. 1972–74 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto skyriaus vedėjas. 1987 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Nuo 1991 universiteto Pediatrijos centro vadovas. Nuo 1990 profesorius. Patobulino vaikų šlapimo organų ligų diagnostikos ir gydymo metodų. Svarbiausieji darbai apie vaikų inkstų li-

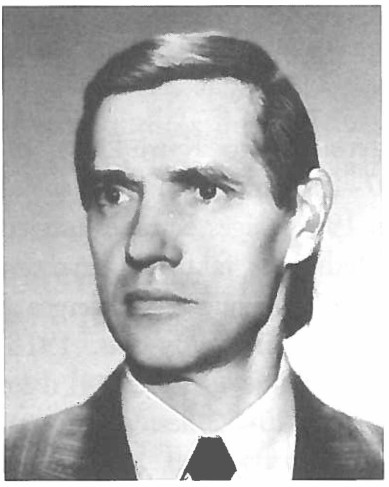

Petras KALTENIS

gas, antimikrobinių ir imunitetą moduliuojančių preparatų veikimą. 1994 už darbų ciklą *Vaikų ligų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos pasiekimai 1973–93 metais* kartu su kitais Lietuvos pediatrais jam suteiktas Lietuvos Respublikos mokslo premijos laureato vardas. Išleido knygų: *Vaikų širdies funkciniai ūžesiai* (1974), *Vaikų inkstų ligos* (su kitais, 1981), *Antibakteriniai preparatai* (1993), *Antibiotikai – beta laktamazių inhibitoriai* (1996). Vadovėlio *Vaikų ligos* (1976), vadovo *Pediatro žinynas* (1985) bendraautoris. Tarptautinės vaikų nefrologų asociacijos, Europos vaikų nefrologų draugijos, Europos dializės ir transplantacijos asociacijos, Europos inkstų asociacijos narys. Buvo Lietuvos Sąjūdžio I seimo narys.

Vincas KANAUKA

KANAUKA Vincas, medicinos daktaras, profesorius (1893 09 09 Butrimiškiuose, Alytaus vls. ir aps. – 1968 03 22 Niujorke)

Baigęs Suvalkų gimnaziją, studijavo Kijeve un-te, 1917 jį baigė. Mobilizuotas į Rusijos kariuomenę, dirbo karo gydytoju Karpatų ir Rumunų fronte. 1917 dalyvavo Lietuvių seime Sankt Peterburge. Grįžęs į Lietuvą, 1919 stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę, dirbo chirurgu; apdovanotas Vyčio kryžiumi ir Savanorio medaliu. 1923 išėjo į atsargą majoro laipsniu. Nuo 1924 dėstė Lietuvos (nuo 1930 Vytauto Didžiojo) universitete: nuo 1930 privatdocentas, nuo 1939 ekstraordinarinis profesorius. 1928 už disertaciją *Sėklos tekamųjų latakų rezekcija hipertrofiškai prostatai gydyti* gavo medicinos daktaro laipsnį. 1941–44 dar ir universiteto Medicinos fakulteto prodekanas. Kartu iki 1944 vadovavo Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės Chirurgijos skyriui. Buvo talentingas chirurgas, padarė šimtus sudėtingų operacijų. Ypač daug nuveikė urologijos srityje. Prisidėjo prie naujų universiteto klinikų įrengimo, praplėtė ir perorganizavo Raudonojo Kryžiaus ligoninę. Parašė darbų apie šlapimo pūslės, priešinės liaukos ligas, kaulų ir sąnarių tuberkuliozę. Daug metų vadovavo Kauno medicinos draugijai, buvo Lietuvos chirurgų draugijos sekretorius, vicepirmininkas. 1944 pasitrau-

kė į Vokietiją, dirbo chirurgu Breslau, Eichstätte. 1949 apsigyveno JAV. Įgijęs teisę verstis privačia praktika, dirbo gydytoju Niujorke. Bendradarbiavo Lietuvių Enciklopedijoje (kai kuriuos straipsnius pasirašė Butrimo slapyvardžiu).

KARAFFA-KORBUTAS Vaclovas, medicinos daktaras, profesorius (1878 04 26 Lepsinske, P. Sibiras – 1935 01 26 Vilniuje)

1906 baigęs Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją, 1916–18 vadovavo šios akademijos Higienos katedrai. Medicinos daktaras (1908), profesorius. Atvykęs į Vilnių, 1922–35 dėstė Vilniaus universitete, jame įkūrė Higienos katedrą. Vilniuje leido (kartu su A. Safarevičiumi) žurnalą *Higienos archyvas* (lenkų k.) Iš higienos srities parašė darbą.

Vaclovas KARAFFA-KORBUTAS

Jurgis KARUŽA

KARUŽA Jurgis, medicinos daktaras, profesorius (1866 03 30 Karužuose, Marijampolės aps. – 1953 10 29 Kaune)

1894 baigė Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. Medicinos daktaras (1898). Iki 1917 dirbo karo gydytoju įvairiose Rusijos vietose. 1919 grįžęs į Lietuvą, gydytojavo Kauno karo ligoninėje. 1920–23 Aukštųjų kursų lektorius. Nuo 1923 dėstė Vytauto Didžiojo universitete; 1923–35 Odos ir venerinių ligų katedros vedėjas, profesorius (1930). 1935 įkūrė Lietuvos dermatovenerologų draugiją, buvo jos pirmininkas ir žurnalo *Medicina* redakcinės kolegijos narys. Išleido knygų, paskelbė straipsnių apie venerines ligas.

KARVELIENĖ (Kalvaitytė) Paulina

(1886 10 21 Žemguliuose, Endriejavo vls., Kretingos aps. – 1967 11 15 Čikagoje)

Baigusi Tartu (Estija) gimnaziją, studijavo Sankt Peterburgo moterų medicinos institute, vėliau Berlyno universitete. 1922 grįžo į Lietuvą, kur Lietuvos universitete išlaikė valstybinius egzaminus. Viena pirmųjų Lietuvos rentgenologių. 1925–38 vadovavo Kauno miesto ligoninės Rentgeno skyriui, 1939–40 Kauno karo ligoninės Rentgeno kabinetui. Be to, dėstė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete. 1941–44 Kauno I poliklinikos Rentgeno skyriaus vedėja. Aktyviai dalyvavo Kauno medicinos draugijos veikloje. Priklausė Lietuvos moterų tarybai. Parašė darbų iš rentgenologijos, straipsnių spaudoje dorovės klausimais. 1944 pasitraukė į Vokietiją, kur dirbo Kempeno pabėgėlių stovyklos ligoninės vyriausiąja rentgenologe. 1947 apsigyveno Čikagoje. Parašė atsiminimų knygą *Gyvenimo vingiais* (2 t., 1963–68).

KASAKAUSKAS (Kossakowskis) Matas (1853 Jonavoje – 1918 Čikagoje)

1874 baigė Nikolajevo imperatoriškąją gimnaziją. 1877 atvyko į JAV. Studijavo Michigano universitete mediciną. 1884 baigęs universitetą ir gavęs praktikos teises, atidarė privatų kabinetą Čikagoje. Vėliau įsigijo ir vaistinę, tapusią tų laikų lietuviškos kultūros centru. M. Kasakauskas – pirmasis Amerikos lietuvis gydytojas. Bendradarbiavo *Lietuviškoje Gazetoje*, *Spaudos laisvėje*, padėjo išleisti pirmąsias Amerikoje spausdintas lietuviškas knygas. Jo iniciatyva Čikagoje įkurta šv. Kazimiero draugija. Daug nuveikė, kuriant Lietuvių Romos katalikų susivienijimą Amerikoje.

KAŠINSKAS Romas, daktaras, docentas (g. 1938 08 01 Griebčiuose, Vilkaviškio rj.)

1963 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, 1973 – Filologijos fakultetą (anglų k. ir literatūra). Nuo 1962 dirba šio universiteto Medicinos fakultete. 1965–68 Maskvos N. Pirogovo II medicinos instituto Otorinolaringologijos katedros aspirantas. 1969 apgynė medicinos

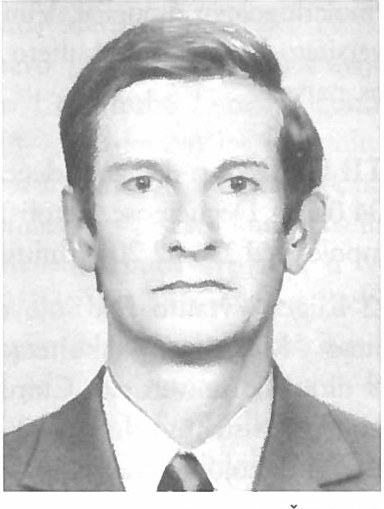

Romas KAŠINSKAS

mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie lėtinį faringitą ir lėtinę alerginę faringopatiją. 1978 jam suteiktas docento vardas. Nuo 1990 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos vadovas, nuo 1992 Medicinos fakulteto prodekanas, nuo 1996 Akių ligų klinikos direktorius. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis otorinolaringologijos specialistas. Stažavosi Vokietijoje, Danijoje. Mokslinio darbo kryptis – frontalinio sinusito, faringito, vazomotorinio rinito diagnostika ir gydymas. Sukūrė otorinolaringologų mokyklą. Paskelbė daugiau kaip 40 mokslinių straipsnių, su bendraautoriais parašė monografiją *Urgentinė chirurgija* (1987), metodinių nurodymų: *LOR receptūra* (1972), *Vestibulinio aparato tyrimas* (1974, abi su M. Sakalinsku). Daugelį metų vadovavo Vilniaus miesto ir krašto otorinolaringologų draugijai. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos narys.

Kazys KATILIUS

KATILIUS Kazys, daktaras, docentas (1904 01 24 Degučiuose, netoli Marijampolės – 1976 02 20 Vilniuje)

1932 baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, iki 1939 dirbo šio universiteto Chirurgijos klinikos asistentu. Nuo 1940 Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas ir šios ligoninės vyriausiasis gydytojas. Ligoninei vadovavo iki 1952, chirurgijos skyriui – iki savo mirties. 1940–44 Vilniaus medicinos seserų mokyklos direktorius. 1944 išrinktas Vilniaus universiteto Fakultetinės chirurgijos katedros vedėju, nuo šių pareigų 1952, pablogėjus sveikatai, atsisakė. 1956 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie skydliaukės chirurgiją. 1957 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo, 1959 docento vardas. Ilgametis Vilniaus miesto ir zonos chirurgų mokslinės draugijos pirmininkas. Patobulino sergančiųjų tireotoksikoze chirurginio gydymo būdų, paruošė pilvo ertmės organų diferencinę diagnostiką. Sukūrė savitą chirurgijos mokyklą, išugdė daug žinomų chirurgų. Pa-

sižymėjo aukščiausia moksline ir praktine kvalifikacija, humanizmu. Paskelbė mokslinių darbų lūžusių kaulų, skydliaukės, pilvo ertmės organų, inkstų ir šlapimtakių diferencinės diagnostikos ir gydymo klausimais. Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969, II leidimas 1980) bendraautoris.

KATINAS Eugenijus, habilituotas daktaras, profesorius (1929 10 11 Molėtuose – 1994 04 13 Vilniuje)

1952 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1957 dirbo Onkologijos institute (nuo 1990 Onkologijos centras): 1961–78 mokslinis sekretorius, 1978–90 Chirurgijos, nuo 1990 Abdominalinės chirurgijos skyriaus vedėjas. 1970 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino skrandžio vėžio diagnostikos ir komplekinio gydymo duomenis. Įdiegė į kliniką presakralinės pneumodiastinografijos metodą, pirmasis Lietuvoje pradėjo praktikuoti fibrogastroskopiją, gastrektomijai ėmė naudoti mechaninio siuvimo aparatą. Paskelbė mokslinių straipsnių onkologijos klausimais. Knygos *Piktybinių navikų diagnostika ir gydymas* (1965) bendraautoris.

Eugenijus KATINAS

KAUNAS (Kaunackis) Ferdinandas Vytautas (1921 05 09 Kivyliuose, Skuodo vls., Kretingos aps.)

1939 baigęs Mažeikių gimnaziją, studijavo mediciną Vytauto Didžiojo universitete. 1944 universitetą baigė ir pasitraukė į Vakarus. Dirbo Linze (Austrija) amerikiečių karo ligoninės Civilinio skyriaus vyriausiuoju gydytoju. 1946–48 Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Linzo skyriaus pirmininkas. 1949 apsigyveno JAV. Specializavosi šeimos medicinos srityje. 1955–57 tarnavo JAV kariuomenėje; majoras. Nuo 1957 dirbo Loretto ligoninėje, 1973–75 vadovavo jos gydytojų kolektyvui. Nuo 1971 Cicero (Čikagos priemiestis) sveikatos komisijos narys, vadovavo Šeimos gydytojų ir Vėžio draugijos skyriams. Cicero Prekybos ir pramonės rūmai suteikė jam iškilaus piliečio žymenį. Kartu su kitais steigė Lietuvių fondą, ilgametis jo tarybų narys ir talkininkas. Priklauso JAV Lietuvių bendruomenės tarybai.

Ferdinandas Vytautas KAUNAS

Vienas Lietuvių medicinos muziejaus Čikagoje kuratorių. 1963–64 Ilinojaus lietuvių gydytojų sąjungos, 1971–73 Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas. Remia lietuvių kultūrą ir jos renginius, tarp jų ir Balzeko muziejų. Aktyviai bendradarbiauja spaudoje.

KAUPAS Julius Viktoras (1920 03 06 Kaune – 1964 03 01 Čikagoje)

Finansininko, visuomenės veikėjo Juliaus Kaupo sūnus. 1938 baigė Jėzuitų gimnaziją Kaune, 1944 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1944 pasitraukė į Vokietiją. 1947 Tübingeno universitete gavo medicinos daktaro laipsnį. 1947–49 Freiburgo meno mokykloje studijavo filosofiją ir literatūrą, mokėsi tapybos Freiburgo taikomosios dailės mokykloje. Redagavo *Šviesos* žurnalą. 1949 apsigyveno JAV. Stažavo Čikagoje, įgijo teisę praktikuoti Ilinojaus valstijoje. 1951–53 dėstė neurologiją gailestingųjų seserų kursuose. Specializavosi psichiatrijos srityje. 1957 įgijęs teisę praktikuoti Michigano valstijoje, dirbo gydytoju psichiatru. Parašė literatūrinių pasakų; 1948 išleido knygą *Daktaras Kripštukas pragare* (šis rinkinys 1984 išleistas ir Vilniuje), už kurią 1948 laimėjo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus premiją. Period. spaudoje (*Aiduose, Drauge, Naujienose, Dirvoje, Literatūros lankuose, Matmenyse*) paskelbė apsakymų, literatūros kritikos straipsnių, esė (dažniausiai juos pasirašydavo slapyvardžiu Coppelius). 1997 Čikagoje išleisti jo *Raštai.*

KAVOLIŪNAS Daumantas, habili-

Daumantas KAVOLIŪNAS

tuotas daktaras, profesorius (1933 05 06 Kaune – 1997 06 02 Vilniuje)

1958 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, iki 1962 gydytojavo Vilniaus I klinikinėje ligoninėje. Nuo 1962 dėstė Vilniaus universitete, nuo 1983 dar ir Vilniaus universitetinės Santariškių ligoninės Įgytų širdies ydų chirurgijos skyriaus vedėjas. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1990 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino kontrapulsacijos intraaortiniais balionėliais pritaikymo rezultatus, gydant ūmų širdies nepakankamumą ligoniams po širdies vožtuvų protezavimo ir aortokoronarinio šuntavimo. Profesorius (1991). 1979 už atviros širdies operacijų su dirbtine kraujotaka ištobulinimą ir įdiegimą į kliniką jam su kitais paskirta Lietuvos valstybinė premija. Parašė mokslinių darbų apie pagalbinę dirbtinę kraujotaką ir širdies vožtuvų protezavimą.

Rimgaudas Virgilijus KAZAKEVIČIUS

KAZAKEVIČIUS Rimgaudas Virgilijus, daktaras, docentas (g. 1934 12 18 Kaune)

1953 baigė Kauno *Aušros* gimnaziją, 1959 – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1959–63 dirbo Vilniaus geležinkelininkų ligoninėje. 1963–68 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto Imunologijos sektoriaus jaunesnysis mokslo darbuotojas. Nuo 1969 dirba Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Patologijos ir teismo medicinos katedroje. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1981 jam suteiktas docento vardas. Nuo 1987 vadovauja Patologijos ir teismo medicinos katedrai. Stažavo Suomijoje ir Prancūzijoje. Paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių darbų autoimuninių ligų patogenezės, parazitozių seroepidemiologijos, inkstų ligų imunopatologinių pokyčių ir medicinos istorijos klausimais. Su bendraautoriais išleido monografiją *Tarptautinė vienetų sistema medicinoje* (1989), vadovėlį *Patologinė fiziologija* (1991), metodinių priemonių studentams *Uždegimo patologinė fiziologija* (1981), *Medžiagų apykaitos patologinė fiziologija* (1982), *Endokrininės sistemos patologinė fiziologija ir farmakologija* (1987),

Vitaminai (1990), *Navikinis procesas* (1993) ir kt. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos narys, Lietuvos patofiziologų draugijos pirmininko pavaduotojas, Lietuvos ir Prancūzijos asociacijos Medikų sekcijos pirmininkas.

KAZLAUSKAS (Kazlas) Petras, medicinos daktaras, profesorius (1903 10 22 Maišymuose, Rudaminos vls., Seinų aps. – 1983 03 11 Hot Springse, Arkansaso valstija, JAV)

1924 baigė Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, 1932 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Buvo aktyvus ateitininkas, vienas korporacijos *Gaja* steigėjų. Gydytojavo Klaipėdos, Telšių, Kauno ir Vilniaus ligoninėse. 1939 už disertaciją *Kauno pradžios mokyklų mokinių akių tyrimai* įgijo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1941 dėstė Vilniaus universitete: docentas (1942). Nuo 1942 to universiteto Medicinos fakulteto dekanas, Oftalmologijos katedros vedėjas ir Akių klinikos direktorius; ekstraordinarinis profesorius (1944). 1944 pasitraukė į Vokietiją. 1947 apsigyveno JAV. 1954 įgijęs teisę praktikuoti, dirbo Veteranų administracijos ligoninėje Marione (Indianos valstijoje). Parašė mokslinių darbų, bendradarbiavo spaudoje.

Petras KAZLAUSKAS

KELBAUSKAS Eduardas Antanas, daktaras, docentas (g. 1938 03 06 Kaune)

1961 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Dirbo chirurgu Jonavos ligoninėje. 1964–68 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Bendrosios chirurgijos katedros aspirantas. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie hemodinamiką, kai esti širdies pertvaros defektų; tai buvo pirmoji disertacija širdies kateterizavimo klausimais, apginta Lietuvoje. Nuo 1968 dirba Kauno medicinos akademijoje (iki 1989 Kauno medicinos institutas), iš pradžių Hospitalinės, šiuo metu – Bendrosios chirurgijos katedroje. 1978 jam suteiktas docento vardas. Tobulinosi Rusijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, JAV. Paskelbė apie 70 mokslinių darbų venų ir arterijų diagnostikos bei gydymo, cukrinio

diabeto komplikacijų gydymo ir kitais klausimais. Vienas ar su bendraautoriais paruošė metodinių nurodymų chirurgams apie kojų venų varikozę. 17 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Ilgametis Lietuvos kraujagyslių chirurgų draugijos vicepirmininkas. Europos širdies ir kraujagyslių chirurgų draugijos narys.

KELBAUSKIENĖ Nijolė, daktarė, docentė (g. 1943 07 27 Gargždуose)

Gydytojo Eduardo Antano Kelbausko žmona. 1961 sidabro medaliu baigė Gargždų vidurinę mokyklą, 1967 – Kauno medicinos instituto Stomatologijos fakultetą. Dirbo to instituto Terapinės ir ortopedinės stomatologijos klinikoje. 1983 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie Kauno miesto moksleivių burnos ertmės būklę ir stomatologinių ligų pirminės profilaktikos programą. Nuo 1990 docentė. Daugelį metų dirbo neetatine Sveikatos apsaugos ministerijos vaikų stomatologijos vyriausiąja specialiste. 1992 išrinkta Kauno medicinos akademijos Terapinės stomatologijos klinikos vadove. Paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių darbų dantų karieso profilaktikos, stomatologinių ligų epidemiologijos ir kitais klausimais. Išleido knygą gydytojams stomatologams *Dantų kariesas* (su I. Balčiūniene, 1992).

Eduardas KELERAS

KELERAS Eduardas, daktaras, docentas (g. 1922 11 20 Šaukuvoje, Ukmergės rj.)

1941 baigęs Ukmergės gimnaziją, vienerius metus mokytojavo Martinionių pradžios mokykloje. Nuo 1942 studijavo Vilniaus, nuo 1945 – Vytauto Didžiojo universitete. 1948 baigęs šio universiteto Medicinos fakultetą, iki 1955 dėstė Kūno kultūros institute Kaune. 1955 rudenį įstojo į Sankt Peterburgo gydytojų tobulinimosi instituto Rentgenologijos ir radiologijos katedros aspirantūrą. Nuo 1959 dirba Kauno medicinos akademijos (iki 1989 Kauno medicinos institutas) Rentgenologijos ir radiologijos katedroje; 1972–77 katedros vedėjas. Docentas. 1964 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino rent-

genokimografinį kvėpavimo funkcijos tyrimą, esant kraujotakos nepakankamumui. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 90 mokslinių darbų, tarp jų – monografiją (su bendraautoriais), mokymo priemonių studentams, mokslinių straipsnių širdies ydų, miokardo infarkto ir kitų ligų rentgenodiagnostikos, taip pat radiologijos dėstymo klausimais. 1972–77 Kauno radiologų draugijos pirmininkas. 1997 išrinktas Lietuvos radiologų asociacijos garbės nariu.

KĘSGAILA-KENSTAVIČIUS Leonas (1895 10 21 Dapšiuose, Mažeikių aps. – 1979 10 27 Kaune)

Dalyvavo mūšiuose už Lietuvos Nepriklausomybę. 1922 baigė Lietuvos universiteto Medicinos fakultetą. 1928–40 Lietuvos kariuomenės gydytojas; medicinos tarnybos pulkininkas

Leonas KĘSGAILA-KENSTAVIČIUS

leitenantas. 1941–45 Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės direktorius. Pasižymėjo ypatingu humanizmu, teikė medicinos pagalbą visiems jos reikalingiems žmonėms. Ligoninėje slapstė persekiojamus žmones. Už tai 1945 suimtas, iki 1951 kalintas Vorkutos lageriuose: ten dirbo gydytoju, gelbėjo kitus kalinius. 1951 ištremtas į Krasnojarsko sritį. 1957 jam grįžus į Lietuvą, nebuvo leista apsigyventi Kaune su šeima. Dėl to dirbo Šaukėnų, vėliau Užvenčio ligoninėse.

KIAULEIKIENĖ Melanija, habilituota daktarė, profesorė (g. 1924 09 23 Dvarykščiuje, Ignalinos rj.)

Gydytojo Jono Kiauleikio žmona. 1946 baigusi Vilniaus universitetą, dirbo jo Histologijos ir embriologijos katedros asistente. 1948–50 Jurbarko rj. ligoninės gydytoja. 1951–69 dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje, 1958–69 šios ligoninės Vaikų tuberkuliozės skyriaus vedėja. 1962 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1967 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo ankstyvąją ir diferencinę vaikų lėtinių pneumonijų diagnostiką. Nuo 1969 dėsto Vilniaus universiteto Medicinos fakultete; Pediatrijos centro profesorė. Mokslinio darbo kryptis – vaikų kvėpavimo organų ligos, mukoviscidozė. Pasiūlė naują plaučių funkcijos

Melanija KIAULEIKIENĖ

tyrimo metodą – pneumodensigrafiją. 1994 už darbų ciklą *Vaikų ligų klinika, diagnostika, gydymas, profilaktika; 1973–1993 m.* kartu su kitais pediatrais jai suteiktas Lietuvos Respublikos mokslo premijos laureato vardas. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių darbų. Išleido knygų: *Vaikų lėtinės plaučių ligos* (1975), *Vaikų ūminės plaučių ligos* (1980), *Vaikų plaučių ligų diferencinė diagnostika* (1983), *Vaikų plaučių ligos. Dispanserizacija* (1987).

KIAULEIKIS Jonas, daktaras, docentas (1918 01 16 Vaineikiuose, Kretingos aps. – 1990 09 07 Vilniuje)

1945 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1945–51 gydytojavo Jurbarko rajone, 1951–60 Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. 1954–71 dėstė Kauno medicinos institute, 1970–90 – Vilniaus universitete; docentas (1962). 1961 už disertaciją apie skydliaukės ligų kurortinį gydymą ir endeminio gūžio paplitimą J. Kiauleikiui suteiktas medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsnis. Vienas klinikinės endokrinologijos Lietuvoje pradininkų. Patobulino skydliaukės ligų radioizotopinės diagnostikos metodų. Parašė knygas: *Selio teorija ir hormonų terapija* (su kitais, 1959), *Radioizotopai medicinoje* (1962). Knygos *Vaikų plaučių ligų diferencinė diagnostika* (1983) vienas autorių.

Jonas KIAULEIKIS

KIBARSKIS Chackelis, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1903 10 14 Šeštokuose, Lazdijų rj.)

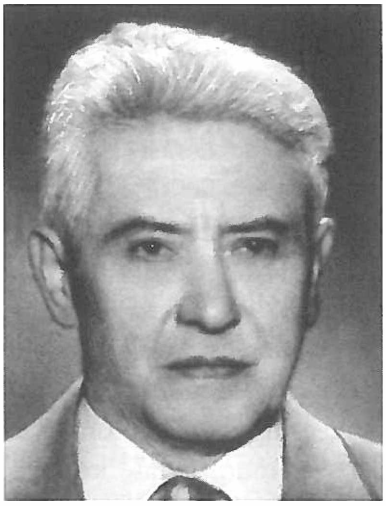

Chackelis KIBARSKIS

1929 baigęs Lietuvos universitetą, iki 1941 gydytojavo Kaune. 1932–38 kasmet tobulinosi Prahos, Vienos, Ciuricho klinikose. Per II pasaulinį karą buvo 16-osios lietuviškosios divizijos vyriausiasis terapeutas, medicinos bataliono vadas. Nuo 1946 dėstė Vilniaus universitete: Hospitalinės terapijos katedros asistentas, nuo 1952 docentas, nuo 1972 profesorius. Lietuvos nusipelnęs gydytojas (1950), Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas (1973). 1970 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kai kuriuos lėtinio širdies nepakankamumo, širdies ritmo sutrikimų ir ischeminės širdies ligos gydymo aspektus. Vienas pirmųjų Lietuvoje organizavo ir plėtojo elektrokardiografijos tyrimus. 1969 Lietuvos valstybinės premijos laureatas. Paskelbė daugiau kaip 170 mokslinių straipsnių apie hipertoninę ligą, plaučių, kasos ligas, cukrinį diabetą ir kitais klausimais. Išleido knygų: *Širdį veikiantys glikozidai, Kardiotoninių vaistų klinikinė farmakologija* (su A. Vidugiriu, 1977), *Antiaritminių vaistų klinikinė farmakologija* (su S. Sutkiene, 1981), *Koronarinė širdies liga* (su D. Kaunaite, 1995).

KIBIŠA Raimundas Brunonas, daktaras, docentas (g. 1933 12 28 Kaune)

1959 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, gydytojavo Vilkijos, Kauno ligoninėse. 1967–85 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės gydytojas, skyriaus, sektoriaus vedėjas. 1961–85 dėstė Kūno kultūros institute. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie raumenų kraujotakos tyrimą veninės okliuzinės pletizmografijos me-

Raimundas Brunonas KIBIŠA

todu. Nuo 1985 Kauno medicinos akademijos docentas, Kauno akademinių klinikų Elektrostimuliacijos sektoriaus vedėjas. Mokslinio darbo kryptis – griaučių raumenų kraujotakos ir motorikos medicininė reabilitacija. 1980 Kūno kultūros institute ir 1985 Kauno medicinos institute jo iniciatyva įkurtos mokslinės laboratorijos elektrinės griaučių raumenų stimuliacijos poveikiui, jų kraujotakai bei motorinei funkcijai tirti. 1997 tobulinosi Švedijos medicininės reabilitacijos centruose. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo taikyti klinikoje ir sporto medicinoje griaučių raumenų elektrostimuliaciją. Vienas ar su bendraautoriais paskelbė spaudoje daugiau kaip 150 mokslinių darbų. Trijų vadovėlių, keturių metodinių rekomendacijų, 4 išradimų, daugiau kaip 40 racionalizacinių pasiūlymų, keleto medicininėje praktikoje naudojamų ir serijiniu būdu gaminamų prietaisų (griaučių raumenų elektrinių stimuliatorių, veninio okliuzinio pletizmografo ir kitų) autorius ir bendraautoris.

KIRKUTIS Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1954 02 06 Kaune)

1978 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo šio instituto jaunesniuoju, 1981–85 vyresniuoju mokslo darbuotoju. Vėliau Kauno medicinos

Algimantas KIRKUTIS

akademijos Elektrokardiostimuliacijos katedros asistentas. 1983 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1992 habilituoto daktaro disertaciją. 1992 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1989–93 UAB *Cordelectro* generalinis direktorius, nuo 1993 Klaipėdos jūrininkų ligoninės Kardiologijos skyriaus vedėjas. Vienas endokardinio širdies elektrofiziologijos tyrimo Lietuvoje pradininkų. Įdiegė į klinikinę praktiką širdies elektrinės stimuliacijos per stemplę būdą. Paskelbė daugiau kaip 160 mokslinių darbų, parašė monografijų. Trijų išradimų, 73 racionalizacinių pasiūlymų autorius.

KISIELIUS Petras, medicinos daktaras (g. 1917 08 17 Marijampolėje)

1937 baigė Marijampolės marijonų

gimnaziją, 1939 – Karo mokyklą, 1943 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1941–43 studentų atstovybės narys. 1944 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vidaus ligų katedros asistentas. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Ten dirbo Tübingeno universiteto Medicinos fakulteto Vidaus ligų katedros asistentu. 1949 šiame universitete apgynė medicinos daktaro disertaciją. Tais pačiais metais atvyko į JAV. 1952, įgijęs Ilinojaus valstijos praktikos teises, gydytojavo Cicero. Buvo Ateitininkų federacijos tarybos narys, 1974–79 Ateitininkų federacijos vadas. Ateitininkų kongreso (1970) rengimo komiteto pirmininkas. Visų Pasaulio lietuvių bendruomenės seimų išeivijoje rinktas narys. Pasaulio lietuvių bendruomenės VI seimo (1983) komiteto pirmininkas. IX lietuvių išeivijos tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas. Lietuvių katalikų spaudos draugijos pirmininkas, vicepirmininkas. Apie 20 metų dainavo lietuvių choruose. Priklauso Lietuvių fronto bičiuliams, buvo jų valdybos pirmininkas, tarybos narys. Remia lietuvių kultūros renginius. *Draugo* laikraščio romano premijos mecenatas. 1996 (Popiežiaus Jono Pauliaus II) apdovanotas šv. Silvestro riterio ordinu, 1998 – Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu.

KISIELIUS Petras Vytenis (g. 1956 12 21 Cicero, Ilinojaus valstija, JAV)

Gydytojo Petro Kisieliaus sūnus. Baigė Cicero aukštesniąją lituanistinę mokyklą ir Pedagoginį lituanistikos institutą Čikagoje. Studijavo Northwesterno universitete (Ilinojaus valstija). 1978 baigė istoriją ir biologiją, 1982 gavo gydytojo diplomą. 1978 Vilniaus universitete lankė lietuvių kalbos kursus. 1982 gavęs Readerso Digesto tarptautinę stipendiją dirbo Misijų ligoninėse Kenijoje. Stažavosi pilvo chirurgijoje Georgetowno universitete Vašingtone. 1984–88 specializavosi urologijoje Northwesterno universitete, 1986–89 to paties universiteto Mikrobiologijos fakultete. Paskelbė mokslinių straipsnių. Dalyvauja lietuviškoje visuomeninėje veikloje, aktyvus ateitininkas. Fenwicko mokykloje ir Northwesterno universitete įsteigė lietuvių studentų organizacijas. Bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje; už straipsnius kelis kartus laimėjo pirmąsias premijas. Buvo IV Jaunimo kongreso prezidiumo pirmininkas. Čikagos arkivyskupijos pasauliečių tarybos lietuvių atstovas ir Tarptautinio žmogaus teisių komiteto narys. JAV lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narys, JAV Lietuvių bendruomenės vicepirmininkas. 1989 Tarptautinės amnestijos organizacijos suvažiavime (JAV) skaitė pranešimą apie žmogaus teisių pažeidi-

mus Lietuvoje. 1989 vyko į Lietuvos gydytojų suvažiavimą; Maskvoje buvo sulaikytas ir išsiųstas iš SSRS. Ateitininkų federacijos tarybos, Čikagos Balzeko lietuvių muziejaus tarybos, JAV ir baltų fundacijos Medicinos tarybos narys, Čikagos ir Vilniaus miestų Draugystės komiteto Medicinos komisijos pirmininkas. 1996 Popiežiaus Jono Pauliaus II apdovanotas šv. Silvestro riterio ordinu.

KLUMBYS Leonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1921 08 10 Žygaičiuose, Tauragės rj.)

1940 baigė Tauragės gimnaziją. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete, kurį 1946 baigė. 1947–54 dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje; 1951–54 Neurochirurgijos skyriaus vedėjas. Nuo 1954 dėstė Kauno medicinos institute, vėliau Kauno medicinos akademijoje. 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie ūmios kaukolės – smegenų traumos neurogeninius mechanizmus. 1972 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1991–93 Kauno medicinos akademijos Neurochirurgijos klinikos vadovas, nuo 1993 – profesorius konsultantas. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis neurochirurgas. Neurochirurgijos Lietuvoje pradininkas. Jo iniciatyva įkurta Kauno medicinos akademijos Biomedicininių tyrimų instituto Neurochirurgijos mokslo tiriamoji laboratorija. Daugelį metų vadovavo Lietuvos neurochirurgų mokslinei draugijai. Dviejų išradimų autorius. Vienas ar su bendraautoriais parašė 5 monografijas, 4 vadovėlius, metodinių nurodymų gydytojams ir studentams. Reikšmingiausios knygos: *Galvos smegenų sužalojimai* (1969), *Ūmios kaukolės ir smegenų traumos neurofiziologija* (1976, rusų k.), *Neurochirurgijos praktikos darbai* (1980), *Koma* (1983). Vadovėlių *Klinikinė chirurgija* (1969, II leidimas 1980), *Neurotraumatologijos vadovas* (1978, rusų k.), *Urgentinė chirurgija* (1987) vienas autorių.

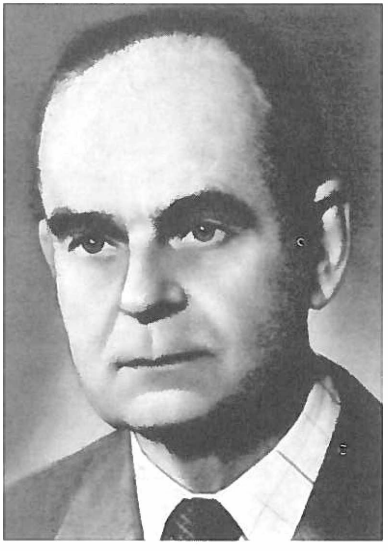

Leonas KLUMBYS

KOCIUS Manvilius, daktaras, docentas (g. 1951 02 15 Sedoje, Mažeikių rj.)

1975 baigęs Kauno medicinos insti-

Manvilius KOCIUS

tutą, dirbo Alytaus rajono centrinėje ligoninėje. 1979–81 mokėsi Rygos traumatologijos ir ortopedijos instituto klinikinėje ordinatūroje, kurią baigęs iki 1986 dirbo Rygos medicinos instituto Traumatologijos ir ortopedijos katedroje. 1985 čia apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie šlaunikaulio lūžių gydymą. 1986–90 Vilniaus I ligoninės gydytojas, nuo 1990 vadovauja Vilniaus universiteto Traumatologijos ir ortopedijos klinikai; docentas (1991). 1992–96 Lietuvos traumatologų ir ortopedų draugijos prezidentas. 1990–94 ir nuo 1997 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis traumatologas ir ortopedas. Tyrimų kryptis – kaulų ir sąnarių ligos, kelio ir klubo sąnarių endoprotezavimas. Tobulinosi Vokietijoje, Šveicarijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Austrijoje, Kuveite, JAV. Skaitė pranešimus Lietuvos, Vokietijos bei Skandinavijos šalių traumatologų ir ortopedų suvažiavimuose ir III Europos traumatologų ir ortopedų draugijų federacijos suvažiavime. Paskelbė mokslinių straipsnių; 2 išradimų, 6 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Europos traumatologų ir ortopedų draugijų federacijos tarybos Lietuvos delegatas, Niujorko mokslų akademijos narys.

KONDROTAS Anatolijus Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 05 04 Kaune)

1961 baigė Kauno medicinos instituto Medicinos fakultetą ir pradėjo dirbti asistentu Fiziologijos katedroje. 1966 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie kai kurių biologiškai aktyvių medžiagų (acetilcholino, histamino, heparino, seroto-

Anatolijus Juozas KONDROTAS

nino) vaidmenį anafilaksinės reakcijos vystymuisi. 1969 suteiktas docento vardas. Nuo 1979 Patologinės fiziologijos sektoriaus, nuo 1993 Kauno medicinos akademijos Patologinės fiziologijos katedros vedėjas. 1984 už *Fiziologijos* vadovėlį jam kartu su kitais bendraautoriais paskirta Lietuvos valstybinė premija. Tobulinosi Jenos (Vokietija), Maskvos, Sankt Peterburgo aukštosiose medicinos mokyklose. 1987–92 specializuotos mokslinės tarybos prie Kauno medicinos instituto mokslinis sekretorius. 1992 apgynė habilituoto daktaro disertaciją apie T ir B limfocitų vaidmenį ūmaus tipo alerginių reakcijų patogenezei. 1994 suteiktas profesoriaus vardas. Mokslinio darbo sritis – imunopatologija, alergijos patogenezės mechanizmai, naujų imunomoduliatorių tyrimai. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų. 1997 išrinktas Lietuvos patologų fiziologų mokslinės draugijos pirmininku. 1956–65 A. Kondrotas vadovavo Kauno medicinos instituto kaimo kapelai, smuikininkų ansambliui.

KOŽENEVSKIS (Koženiauskas) Juozapas, medicinos daktaras, profesorius (1806 03 19 Slucke, Baltarusija – 1870 05 21 Vilniuje)

Vilniaus universitete studijavo gamtos mokslus, vėliau mediciną. 1828 baigė universitetą. Dirbo Vilniaus universitete prozektoriumi, vėliau Chirurgijos klinikos profesoriaus padėjėju. 1829 už disertaciją apie nozologinius bėrimus gavo medicinos daktaro laipsnį. 1834–42 dėstė Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijoje. 1937–38 tobulinosi užsienyje. Nuo 1839 profesorius. Parašė mokslinių darbų apie kaulų lūžius, desmurgijos vadovėlį. 1842 uždarius Vilniaus medicinos-chirurgijos akademiją, vertėsi privačia praktika.

Juozapas KOŽENEVSKIS

KRIKŠTOPAITIS Marijonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1914 04 06 Alančiuose, Panevėžio rj.)

1939 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1939–42 dirbo gydytoju Kėdainiuose, Eržvilke (Tauragės aps.). 1942–45 Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų katedros asistentas. 1945–48 Pastero

Marijonas KRIKŠTOPAITIS

stoties gydytojas, jos vedėjas. Nuo 1945 dėstė Vilniaus universitete. Daugelį metų (1970–90) vadovavo šio universiteto Medicinos fakulteto Vidaus ligų propedeutikos katedrai. 1951–57 – Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis terapeutas. 1964 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie inkstų kilmės arterinę hipertoniją. 1972 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1991–95 Vilniaus universiteto Bendrosios praktikos gydytojo centro profesorius konsultantas, nuo 1995 Veikliosios ilgaamžystės akademijos prezidentas. Dalyvavo ir skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių suvažiavimų ir kongresų. 10 išradimų autorius. Paskelbė daugiau kaip 600 publikacijų, vienas ar su bendraautoriais išleido knygų: *Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opinė liga* (1959), *Medicininės klinikinės laboratorijos praktika* (1959), *Sveikata ir susirgimai* (1959, 1961, 1965), *Vidaus ligų propedeutika* (1963, 1982), *Dietoterapijos pagrindai* (1984), *Veikli ilgaamžystė*. Jam vadovaujant, paruošta *Klinikinė gastroenterologija* (1979, II leidimas 1988). Lietuvos gastroenterologų draugijos valdybos garbės pirmininkas, Nacionalinės geografijos asociacijos narys. Niujorko mokslų akademijos narys.

KRIŠČIŪNAS Aleksandras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1945 03 28 Kaune)

1968 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos institutą, buvo paliktas jame dirbti. 1970 įstojo į aspirantūrą. Ją baigęs, 1972 apgynė medicinos

Aleksandras KRIŠČIŪNAS

mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie invalidumą dėl širdies ir kraujagyslių ligų Kaune. Nuo 1973 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto mokslo darbuotojas, nuo 1985 laboratorijos vedėjas. 1985 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo priešinfarktinės būklės diagnostiką, gydymą ir reabilitaciją. 1992 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1992 Kauno medicinos akademijos Reabilitacijos klinikos vadovas. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis reabilitologas, Lietuvos invalidų reikalų Tarybos prie Vyriausybės ekspertas. Pagrindinė mokslinio darbo kryptis – sergančiųjų širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis reabilitacija, jos veiksmingumo vertinimas. Skaitė mokslinius pranešimus JAV, Japonijoje, Argentinoje, Danijoje, Švedijoje, Vokietijoje. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 170 mokslinių straipsnių ir tezių, 4 monografijų bendraautoris, vadovėlio *Reabilitacija* (1993) mokslinis redaktorius ir bendraautoris. Kartu su bendradarbiais paruošė daugiau kaip 20 metodinių nurodymų gydytojams. Lietuvos reabilitologų asociacijos valdybos pirmininkas, Europos reabilitologų federacijos tarybos, Europos kardiologų draugijos narys.

KUBILIUS Ričardas, daktaras, docentas (g. 1956 03 01 Panevėžyje)

1979 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos instituto Stomatologijos fakultetą, pradėjo dirbti Chirurginės stomatologijos katedroje. 1988 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie apatinių žandikaulių lūžių gijimo optimizavimą ir kontrolę. Nuo 1992 docentas. Mokslinio darbo kryptis – žandikaulių traumatologija. Nuo 1995 R. Kubilius – Kauno medicinos akademijos Stomatologijos fakulteto dekanas. Nuo 1996 dar vadovauja akademijos Veido žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos klinikai. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 50 mokslinių darbų (iš jų 8 pripažinti racionalizaciniais pasiūlymais). Su bendradarbiais parengė metodinių rekomendacijų studentams.

KUČINSKIENĖ Zita Aušrelė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1948 04 27 Vilniuje)

1972 baigusi Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dėsto; Fiziologijos ir biochemijos katedros vedėja (1988), profesorė (1990). Nuo 1981 Vilniaus universitetinės ligoninės Santariškių klinikų Laboratorinės diagnostikos centro direktorė. Lietuvos laboratorinės medicinos draugijos pirmininkė (1983). 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo turinčių dislipoproteinemiją labai mažo tankio

Zita Aušrelė KUČINSKIENĖ

lipoproteinų frakcinę sudėtį. Nuo 1989 Medicinos fakulteto prodekanė, Vilniaus universiteto Senato narė (nuo 1996), Medicinos fakulteto Tarybos pirmininko pavaduotoja. Vadovauja tarptautiniams moksliniams projektams ir programoms. Nuo 1996 atstovauja Lietuvą tarptautinėje Klinikinės chemijos ir laboratorinės medicinos federacijoje, nuo 1998 Baltijos šalių aterosklerozės draugijos viceprezidentė. Už darbų ciklą *Naujų aterosklerozės rizikos faktorių paieškos ir tyrimas* 1996 Z. Kučinskienei suteikta Vlado Lašo premija. Parašė monografiją *Lipoproteinai* (1985).

KUDIRKA Vincas (1858 12 31 Paežeriuose, Vilkaviškio aps. – 1899 11 16 Naumiestyje, dabar Kudirkos Naumiestis)

Baigęs Paežerių pradžios mokyklą, 1871 pradėjo mokytis Marijampolės gimnazijoje. 1877 tėvų prašomas įstojo į Seinų kunigų seminariją. 1879 pašalintas dėl „pašaukimo stokos“, neteko tėvų paramos. Vėl tęsė mokslus Marijampolės gimnazijoje. Lenkų k. rašė eilėraščius, straipsnelius, buvo nelegalaus mokinių laikraščio redaktorius. 1881 baigęs gimnaziją, Varšuvos universitete vienerius metus studijavo filologiją, vėliau mediciną. Studijuodamas įsitraukė į lietuvių nacionalinį judėjimą. 1888 su kitais įkūrė Varšuvos lietuvių studentų nelegalią draugiją *Lietuva*. 1889 baigė Varšuvos universiteto Medicinos fakultetą. 1889 suorganizavo žurnalą *Varpas*, kurį iki 1899 su pertraukomis redagavo, 1890 – laikraštį *Ūkininkas*. 1890–94 dirbo gydytoju

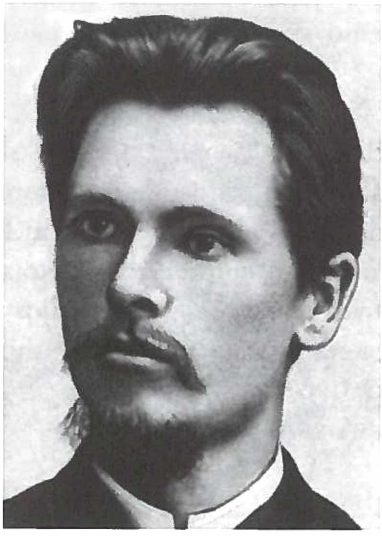

Vincas KUDIRKA

Šakiuose. Čia parašė daugelį savo eilėraščių, satyrinių apsakymų. V. Kudirkos poezijoje vyrauja pilietinės temos, žadinama tautinė sąmonė, liečiami socialiniai klausimai. Satyriniuose apsakymuose išjuokiami caro valdininkai, alegoriškai vaizduojama sunki carizmo engiamos Lietuvos padėtis, smerkiamas lietuviškos spaudos draudimas. Kėlė lietuvių nacionalinio išsilaisvinimo idėjas, skatino Lietuvos jaunimo visuomeninį aktyvumą, smerkė iš nacionalinio išsivadavimo kovos pasitraukusius lietuvių inteligentus, juos ragino įsitvirtinti ekonomikoje, prekyboje. Vertė kitų tautų rašytojų kūrinius, propaguojančius demokratines ir nacionalinio išsivadavimo idėjas bei parašytus lietuviška tematika. Palaikė ryšius su Gabriele Petkevičaite-Bite, Žemaite. Parengė ir išleido lietuvių liaudies dainų rinkinį *Kanklės* (2 d., 1895–99), pjesių smuikui ir fortepijonui. 1889 su savo komponuotomis gaidomis šeštajame *Varpo* numeryje išspausdino *Tautišką giesmę*, virtusią Lietuvos himnu. V. Kapso ir kitais slapyvardžiais bendradarbiavo *Varpe*, *Ūkininke*, JAV lietuvių spaudoje. Susirgęs džiova, 1894–97 gydėsi Kryme, Adrijos pajūryje. Nuo 1897 V. Kraševskienės globojamas gyveno Naumiestyje, redagavo R. Prūsijoje leidžiamą *Varpą*.

Stasys KUDIRKA

KUDIRKA Stasys (1904 11 05 Masiauskuose, Šakių rj. – 1976 02 19 Alytuje)

1932 baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, iki 1934 jame dėstė. 1934–73 gydytojavo Alytaus ligoninėje; 1934–64 šios ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. 1939 jo iniciatyva šioje ligoninėje pradėta perpilti kraują. Padarė daug sudėtingų operacijų, ilgus metus teikė kvalifikuotą chirurgijos pagalbą Pietų Lietuvos gyventojams. S. Kudirkos vardu pavadinta Alytaus apskrities ligoninė. Apie jį 1995 išleista K. Orino apybraiža *Stasys Kudirka*.

KUNDROTAS Gediminas (g. 1957 05 06 Aukštadvaryje, Trakų rj.)

Baigęs Vilniuje A. Vienuolio vidurinę mokyklą ir muzikos mokyklą, 1975–81 studijavo Vilniaus universiteto

Gediminas KUNDROTAS

Medicinos fakultete. 1981 šį universitetą baigė. Nuo 1982 Vilniaus miesto klinikinės ligoninės anesteziologas ir reanimatologas, vėliau kardiochirurgas. Kai šios ligoninės Širdies chirurgijos skyrius buvo perkeltas į Santariškes, dirbo kardiochirurgu šios ligoninės Koronarų chirurgijos skyriuje. 1993 išvyko į Klaipėdą, kur Jūrininkų ligoninėje įkūrė Širdies chirurgijos skyrių. 1994 čia jam vadovaujant padarytos pirmosios širdies operacijos, naudojant dirbtinę kraujotaką. Dirba Klaipėdos jūrininkų ligoninės Širdies chirurgijos skyriaus vedėju. G. Kundrotas – Lietuvos krūtinės ir širdies chirurgų draugijos valdybos, Vokietijos ir Baltijos gydytojų asociacijos valdybos, Europos širdies ir krūtinės ląstos chirurgijos asociacijos narys, Lietuvos širdies asociacijos Vakarų Lietuvos skyriaus vienas iniciatorių ir valdybos narys.

KUNIGĖLIS Gediminas Juozapas, daktaras, docentas (g. 1935 03 19 Daugpilyje)

1960 baigė Kauno medicinos institutą. Dirbo Ukmergės, Kėdainių ligoninėse. Po chirurgijos klinikinės ordinatūros ir stacionarinės aspirantūros Kaune pradėjo dirbti Kauno medicinos instituto Hospitalinės chirurgijos katedroje. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie daugkartinę širdies stambiųjų kraujagyslių punkciją eksperimentuojant. 1984 jam suteiktas docento vardas. Jo vadovaujami Kauno medicinos instituto Studentų mokslinės draugijos nariai paruošė daugiau kaip 100 mokslinių darbų (iš jų vienas

Gediminas Juozapas KUNIGĖLIS

pripažintas išradimu, 6 – racionalizaciniais pasiūlymais, 5 spausdinti užsienio spaudoje). Būdamas krūtinės ląstos chirurgų iniciatyvinės grupės vadovu, jis daug prisidėjo prie to, kad būtų įsteigta Kauno medicinos akademijos Torakalinės chirurgijos klinika, kuriai nuo 1994 vadovauja. Paskelbė daugiau kaip 125 mokslinius darbus. 4 išradimų, 9 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Kauno medicinos akademijos Medicinos fakulteto Tarybos narys.

Juozas KUPČINSKAS

KUPČINSKAS Juozas, medicinos daktaras, profesorius (1906 03 25 Parausiuose, Vilkaviškio aps. – 1971 01 26 Kaune)

1932 baigė Vytauto Didžiojo universitetą ir pradėjo jame dirbti. 1934–35 tobulinosi Paryžiuje. 1937 už disertaciją *Ūminio reumato etiologijos ir patogenezės klausimu* gavo medicinos daktaro laipsnį. 1944–50 to universiteto Vidaus ligų katedros vedėjas, 1944–46 prorektorius, 1946–50 rektorius. 1951–71 Kauno medicinos instituto Fakultetinės terapijos katedros vedėjas, 1951–53 instituto direktorius. Sukūrė reumato gydymo, tuberkuliozės diagnostikos būdų, nagrinėjo ir suklasifikavo autoalergijos ir vaistinės alergijos reiškinius. Parašė monografijų, vadovėlių, mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių. Svarbiausieji veikalai: *Plaučių tuberkuliozė* (1948), *Širdies ir kraujagyslių ligos* (1960), *Autoalerginių ligų imunologija ir vaistinė alergija* (rusų k., 1963), *Tuberkuliozė* (su J. Kuzma, 1964), *Vidaus ligos* (su J. Daniu, A. Žiugžda, d. 1–2, 1966–67). 1983 apie jį išleista knyga *Profesorius Juozas Kupčinskas.*

KUPČINSKAS Limas, daktaras, docentas (g. 1953 03 13 Kaune)

Gydytojo Juozo Kupčinsko sūnus. 1959–70 mokydamasis Kauno *Aušros* vidurinėje mokykloje, 1969 nugalėjo Lietuvos matematikų olimpiadoje. 1976 baigė Kauno medicinos institutą. 1976–78 Kauno medicinos instituto Hospitalinės katedros stažuotojas, 1978–92 – asistentas. 1990 jam suteiktas docento vardas. 1988 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.)

Limas KUPČINSKAS

disertaciją. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos tarptautinių programų prodekanas, nuo 1992 Gastroenterologijos klinikos vadovas. Mokslinio darbo kryptis – ligų (gastrito, opaligės, skrandžio vėžio), susijusių su *H. pylori* infekcija, tyrimai. Stažavosi Švedijoje, Slovėnijoje, D. Britanijoje, Vokietijoje, JAV, Austrijoje. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių konferencijų. Skandinavijos ir Baltijos šalių *H. pylori* infekcijų tyrimų grupės koordinatorius Lietuvoje. ES PHARE TEMPUS programų rengėjas ir koordinatorius. Paskelbė daugiau kaip 65 mokslinius darbus. Kauno medicinos akademijos Senato ir Tarybos narys, Lietuvos gastroenterologų asociacijos viceprezidentas, Europos medicinos mokyklų asociacijos, Pasaulinės gastroenterologų asociacijos narys.

KUPREVIČIUS Mikalojus (1864 01 27 Lenčiuose, Kėdainių aps. – 1932 08 11 Žagarėje)

1891 baigęs Kazanės universitetą, buvo nusiųstas į Pavolgį kovoti su dėmėtąja šiltine. 1893 grįžo į Lietuvą ir iki 1896 gydytojavo Griškabūdyje. 1894 įkūrė nelegalią lietuvių spaudos platintojų ir rėmėjų draugiją *Atžala*, skatino jos narius rinkti lietuvių tautosaką (pats surinko apie 40 000 vienetų). Už tai caro valdžios buvo sekamas, todėl persikėlė į Simbirsko guberniją. 1906 vėl grįžo į Lietuvą, dirbo gydytoju Krakėse, ten įkūrė *Aušros* draugijos skyrių, suorganizavo jaunimo chorą. 1909–14 Biržų valsčiaus ligoninės vedėjas, keturklasės mokyklos gydytojas, globojo Julių Janonį. Čia įkūrė lietuvišką spaustuvę, dramos ir muzikos draugiją *Lyra*, Lietuvos mokslo draugijos skyrių. 1914–18 karo gydytojas. Nuo 1918 gydytojavo Žagarėje, vadovavo ambulatorijai. 1921–31 Žagarės miesto tarybos pirmininkas. 1924–31 Laisvamanių etinės draugijos Žagarės skyriaus vadovas. Bendradarbiavo *Varpe, Ūkininke, Vilniaus žiniose, Lietuvių žiniose.*

KUPRYS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (1908 09 15 Šukionyse, Biržų aps. – 1984 01 12 Kaune)

1937 baigęs Vytauto Didžiojo uni-

Juozas KUPRYS

versiteto Medicinos fakultetą, jame dėstė. 1945–71 vadovavo Kūno kultūros instituto Fiziologijos ir biochemijos katedrai. 1972 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją; profesorius (1973). Parašė darbų apie sportininkų išorinio kvėpavimo funkciją, medžiagų apykaitą, mitybą.

KURŠIUS (*Curtius, Cursius*) Aleksandras Karolis, medicinos daktaras (XVII a. II pusė)

Studijavo Europos universitetuose, dirbo Lietuvoje. 1659 jį į Ameriką pakvietė Vakarų Indijos bendrovė naujai steigiamos New Amsterdamo (dabar Niujorkas) lotynų mokyklos rektoriaus pareigoms. Bendrovė, sužinojusi, kad A. Kuršius gydo ligonius, 1660 pranešė gubernatoriui, kad ji siunčia daktarui vaistažolių rinkinį. Tokiu būdu A. Kuršius pagrįstai laikomas pirmuoju Amerikos mokyklų rektoriumi ir gydytoju. New Amsterdame jis gyveno ir dirbo 1659–61. Po to jis išvyko į Olandiją, įstojo į Leideno universitetą (jame užsiregistravo kaip *Carolus Alexander Curtius Nobilis Lithuanus I.V.D et Medicinae Candidatus*). 1662 ten jis apgynė tezę *Įvadinė medicinos disertacija apie inkstų ir pūslės akmenį*, už kurią gavo medicinos daktaro laipsnį. Apie jo tolimesnį gyvenimą žinių nėra. 1967 Čikagoje S. Budrys ir V. Paprockas išleido knygą *Dr. Alexander Cursius-Curtius.*

Aleksandras Karolis KURŠIUS

KUTORGA Viktoras (1920 01 04 Sankt Peterburge – 1991 06 22 Vilniuje)

Gydytojos Elenos Kutorgienės sūnus.

10. 856

Viktoras KUTORGA

1941 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. Per nacių okupaciją gelbėjo žydus; apdovanotas Izraelio Pasaulio teisuolio medaliu (1991). Dirbo Onkologijos institute, 1957–83 vadovavo Eksperimentinės terapijos ir preparatų sintezės laboratorijai. Eksperimentinės navikų terapijos pradininkas Lietuvoje. Parašė mokslinių darbų. Tyrė onkologijos raidą Vilniaus universitete XIX a. I pusėje; apie tai paskelbė straipsnių.

KUTORGIENĖ (Buivydaitė) Elena (1888 07 28 Šiauliuose – 1963 02 13 Kaune

1912 baigusi Maskvos universitetą, dirbo gydytoja Maskvoje ir Sankt Peterburge. 1922 grįžo į Lietuvą. Dirbo Lietuvos universiteto Akių ligų klinikoje, vertėsi privačia praktika. Per nacių okupaciją padėjo persekiojamiems žmonėms, gelbėjo žydus.

KUZMA Vladas, medicinos daktaras, profesorius (1892 10 15 Rekliuose, Panevėžio aps. – 1942 06 08 Kaune)

1913 baigė Panevėžio realinę gimnaziją. Tų pačių metų rudenį jis įstojo į Saratovo universiteto Fizikos ir matematikos fakultetą, bet po 3 mėnesių persikėlė į tokį pat Dorpato (dabar Tartu) universiteto fakultetą, o praslinkus keliems mėnesiams – į jo Medicinos fakultetą. Vadovavo Lietuvių studentų draugijai. Nebaigęs studijų, grįžo į Panevėžį, kur dirbo ligoninėje. 1920 persikėlė į Kauną, dirbo ligoninėje gydytoju ordinatorium ir lankė Aukštuosiuose kursuose medicinos paskaitas. 1922, įsikūrus Lietuvos universiteto Medicinos fakultetui, išrinktas Operacinės chirurgijos

Elena KUTORGIENĖ

Vladas KUZMA

katedros asistentu; dirbdamas išlaikė valstybinius egzaminus (1923). Vėliau tobulinosi Vienos chirurgijos klinikoje. 1932 už disertaciją *Inkstų ir šlapimo takų atstatymo klausimu* gavo medicinos daktaro laipsnį. Pirmasis Lietuvoje perpylė kraują (1923), propagavo kraujo konservavimą. Tyrė tulžies pūslės ir takų akmenligę, operacinį jos gydymą. Sukūrė originalų skrandžio operavimo būdą. Nagrinėjo raumatologijos, ortopedijos, kaulų tuberkuliozės, onkologijos klausimus. 1925–38 dalyvavo daugelyje tarptautinių kongresų (Prancūzijoje, Vokietijoje, Turkijoje, Belgijoje ir kitur). Nuo 1940 profesorius, Chirurgijos katedros ir klinikos vedėjas. V. Kuzma buvo pats populiariausias Lietuvos gydytojas, pas jį vykdavo pacientai iš viso krašto, sergantys įvairiomis ligomis. Visiems jis suteikdavo pagalbą, patardavo. Yra operavęs apie 20 000 ligonių, daugeliui jų išgelbėdamas gyvybę; neturtinguosius gydė nemokamai. Dalį savo uždarbio kas mėnuo skirdavo neturtingiems studentams remti. Moksliniuose žurnaluose (daugiausia *Medicinoje*) paskelbė apie 60 straipsnių. Svarbiausias po mirties išspausdintas jo darbas: *Skausmas ir skausmo malšinamosios priemonės* (vadovėlio skyrius; su V. Lašo ir P. Mažylio straipsniais apie V. Kuzmą; 1948).

KUZMINSKIS Vytautas, daktaras, docentas (g. 1947 11 21 Kaune)

1965 baigė Kauno *Aušros* vidurinę mokyklą, 1971 – Kauno medicinos institutą. 1971–73 šio instituto Hospitalinės terapijos katedros stažuotojas, 1973–76 aspirantas, 1976–89 asistentas. 1990 jam suteiktas docen-

Vytautas KUZMINSKIS

to vardas. 1980 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie pirminės ischeminės širdies ligos profilaktikos atvirojoje populiacijoje galimybes. Nuo 1992 Kauno medicinos akademijos Nefrologijos klinikos vadovas. Stažavo Danijoje, Suomijoje, Belgijoje. Mokslinio darbo kryptis – inkstų ligų ir arterinės hipertenzijos paplitimas, lėtinio inkstų nepakankamumo profilaktika ir gydymo optimizavimas. Paskelbė daugiau kaip 50 mokslinių darbų. Kauno medicinos akademijos Tarybos ir Medicinos fakulteto Tarybos narys, Pasaulinės nefrologų draugijos, Europos nefrologijos, dializės ir transplantacijos asociacijos narys, Lietuvos nefrologijos, dializės ir transplantacijos asociacijos viceprezidentas.

Vladas KVIKLYS

KVIKLYS Vladas, habilituotas daktaras, profesorius (1908 04 06 Šavašuose, Zarasų aps. – 1985 02 23 Vilniuje)

1934 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1934–38 tobulinosi Grazo universitete Austrijoje. 1938–40 dėstė Vytauto Didžiojo universitete. 1941–44 gydytojavo Daugailiuose (Utenos rj.). 1945–62 Sanitarijos ir higienos instituto Vilniuje direktorius. 1958 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 1953–66 dar ir Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos Medicinos mokslinės tarybos pirmininkas. Nuo 1962 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Higienos katedros vedėjas. 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją; profesorius (1970). Jo iniciatyva Medicinos fakultete suorganizuotas Sanitarijos ir higienos skyrius. 1966–68 dar ir Vilniaus universiteto Gydytojų tobulinimosi fakulteto dekanas. Mokyklinės higienos pradininkas Lietuvoje. Parašė knygas: *Protinio darbo higiena* (1955), *Sveikatos apsaugos ir higienos pagrindų dėstymas bendrojo lavinimo mokykloje* (1960), *Vaikų ir paauglių higiena* (1966), *Vaiko fiziologija ir mokyklinė higiena* (su E. Andriuliu, 1974), *Bendroji higiena* (1975), *Sanitarinis švietimas* (1977). Vadovėlio *Higiena* (1966, II leid. 1982) bendraautoris.

L

LABANAUSKAS Liutauras, daktaras, docentas (g. 1960 05 29 Kaune)

1984 baigęs Kauno medicinos institutą, iki 1989 šio instituto Vaikų ligų katedros aspirantas. 1989 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo vaikų tulžies pūslės diskinezijas (klinikos ir echografijos tapatumus). Nuo 1989 Kauno medicinos akademijos Vaikų ligų klinikos asistentas, vyresnysis asistentas. 1995 jam suteiktas docento vardas. Aktyvus Lietuvos gydytojų sąjungos narys. Nuo 1990 Kauno gydytojų sąjungos pirmininko pavaduotojas, nuo 1992 pirmininkas, Lietuvos gydytojų sąjungos valdybos narys. 1995 Lietuvos gydytojų sąjungos IX suvažiavime išrinktas šios sąjungos viceprezidentu. 1996–98 Sveikatos apsaugos ministerijos Vyriausiosios atestacinės komisijos pirmininkas. Nuo 1996 šios ministerijos Kolegijos, Privalomojo sveikatos draudimo tarybos narys. Paskelbė daugiau kaip 30 mokslinių darbų, 4 išradimų autorius. Knygų *Lietuvos gydytojų sąjunga* ir *Mūsų gydytojai* (abi 1998) organizatorius ir bendraautoris.

Liutauras LABANAUSKAS

Vaclovas LABOKAS

LABOKAS (Valis) Vaclovas, medicinos daktaras (g. 1908 05 02 Ruigiuose, Veiviržėnų vls., Kretingos aps.)

1931 baigė Aukštesniąją komercijos mokyklą Kaune ir įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Priklausė *Gajos* korporacijai. 1937 baigęs universitetą, 1938–44

dirbo Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje, dėstė Kauno gailestingųjų seserų mokykloje. 1941–42 korporacijos *Gaja* pirmininkas. Nuo 1941 dar vertėsi Kaune privačia praktika. Išleido knygą *Kraujo transfuzija ir jos reikšmė* (1938). 1944 pasitraukė į Vokietiją. 1945–46 bendrosios praktikos gydytojas Neuburge. 1946 Heidelbergo universitete įgijo medicinos daktaro laipsnį. 1946–47 dėstė Pabaltijo universitete (Hamburge–Pinneberge). 1947 atvyko į JAV. 1951 įgijo teisę praktikuoti Ilinojaus valstijoje ir iki 1970 Čikagoje vertėsi privačia praktika. Dalyvavo lietuvių visuomeninėje veikloje.

LABOKIENĖ (Vintartaitė, Valis) Aldona (g. 1922 05 01 Panevėžyje)

Gydytojo Vaclovo Laboko žmona.

Aldona LABOKIENĖ

1940 baigė Kauno *Aušros* gimnaziją. Studijavo mediciną Vytauto Didžiojo universitete, vėliau Austrijoje–Vienoje ir Innsbrucke. 1949 persikėlė į JAV. Gyveno Čikagoje. Iš pradžių dirbo hematologijos ir bakteriologijos laboratorijose, vėliau Loyolos universiteto Farmakologijos tyrimų laboratorijoje. 1954 baigė Innsbrucko universitetą. Grįžusi į Čikagą, atliko chirurgijos rezidentūrą, vėliau dirbo ligoninėje, kartu – savo vyro gydytojo Vaclovo Laboko privačiame kabinete. Dirbdama pradėjo dailės studijas Lietuvių dailininkų studijoje 69 ir Lietuvių dailės studijoje. Mokėsi Bogano koledže, jį baigė ir už tapybos darbą laimėjo I premiją. Vėliau, nuo 1970 studijavo Čikagos dailiųjų menų akademijoje, ją 1973 baigė. Dalyvavo amerikiečių dailininkų parodose, už grafikos ir tapybos darbus laimėjo pirmąsias premijas. Surengė savo individualių parodų Čikagoje, Toronte (Kanada), St. Petersburge (Florida). Gyvena St. Petersburge, aktyviai dalyvauja lietuvių visuomeninėje, JAV respublikonų partijos veikloje. Padeda Lietuvos našlaičiams, rūpinasi buvusių tremtinių grįžimu į Lietuvą.

LAIŠKONIS Alvydas, daktaras, docentas (g. 1938 12 01 Panevėžyje)

1962 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Naujamiesčio (Panevėžio

Alvydas LAIŠKONIS

rj.) ligoninėje. 1967–70 Kauno medicinos instituto Mikrobiologijos katedros asistentas, vėliau šio instituto Infekcinių ligų katedros aspirantas. 1973 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1978 jam suteiktas docento vardas. Dėsto Kauno medicinos akademijoje, nuo 1991 Infekcinių ligų klinikos vadovas. Nuo 1993 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis infektologas. Stažavosi Lenkijoje, Prancūzijoje, Rusijoje. Paskelbė spaudoje daugiau kaip 250 publikacijų. *Infekcinių ligų žinyno* (1994), mokymo priemonių studentams bendraautoris. Parašė knygą *Žmogaus imunodeficito viruso infekcija* (1998). Lietuvos ir Prancūzijos asociacijos Kauno skyriaus valdybos narys.

LANDSBERGIENĖ (Jablonskytė) Ona (1894 07 14 Dubultuose, Latvija – 1957 03 22 Kaune)

Kalbininko Jono Jablonskio duktė, visuomenės ir politikos veikėjo Vytauto Landsbergio motina. 1920 baigusi Sankt Peterburgo moterų medicinos institutą, dirbo fabriko gydytoja, kovojo su choleros epidemija. Grįžusi į Lietuvą, nuo 1921 dirbo Raudonojo Kryžiaus ligoninėje Kaune, vadovavo Akių ligų skyriui. 1923–30 dar ir Lietuvos universiteto Akių ligų klinikos asistentė. Vėliau Akių ligų ambulatorijos vedėja. 1940–57 dirbo Kauno I poliklinikoje. Per nacių okupaciją gelbėjo žydus, slėpė persekiojamus žmones; apdovanota (po mirties) Izraelio Pasaulio teisuolio medaliu. Daug nuveikė gydydama sergančiuosius trachoma, darė sudė-

Ona LANDSBERGIENĖ

tingas akių operacijas. Parašė straipsnių apie aklumo priežastis Lietuvoje.

LAPINSKAS Vincas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1920 04 04 Raitininkuose, Alytaus rj.)

1947 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1950–67 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis rentgenologas ir radiologas. Nuo 1967 dėstė Vilniaus universitete. 1970 apynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo elektrorentgenografijos klausimus ir jos reikšmę klinikinei rentgenodiagnostikai. 1975 jam suteiktas profesoriaus vardas. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo praktikuoti elektrorentgenografiją, pritaikė ją kontrastiniams limfinės sistemos, inkstų ir tulžies pūslės tyrimams. Daugelį metų vadovavo Lietuvos rentgenologų ir radiologų mokslinei draugijai. 1980 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. Paskelbė mokslinių straipsnių; knygų *Riboti plaučių šešėliai* (1980), *Medicininė radiologija* (1986) bendraautoris.

Chirurgas Vincas LAPINSKAS

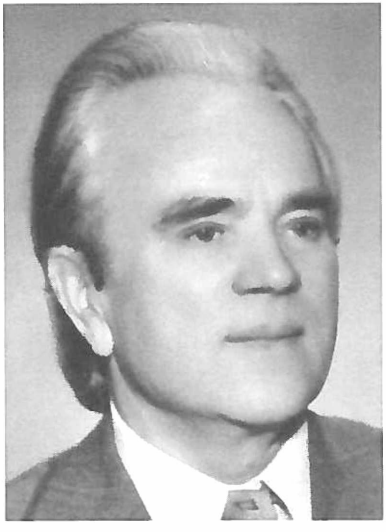

Radiologas Vincas LAPINSKAS

LAPINSKAS Vincas, habilituotas daktaras, profesorius (1929 11 06 Raitininkuose, Alytaus rj. – 1998 09 02 Vilniuje)

1952 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, 1954–60 dirbo Vilniuje chirurgu. Nuo 1963 dėstė Vilniaus universitete. 1972 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo kraujo sutrikimo įtaką skrandžio patologijai ir hemigastrektomijos su vagotomija reikšmę, gydant sergančiuo-

sius opalige. Profesorius (1977). Sukūrė skrandžio ir dvylikapirštės opaligės komplikacijų gydymo metodų. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų, parašė knygą *Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos prakiurusios opos* (1985), mokomųjų priemonių. Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1980) bendraautoris.

LAŠAS Vladas, medicinos daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos akademikas (1892 01 13 Paupėje, Rokiškio aps. – 1966 01 02 Kaune)

1915 baigė Tartu universitetą. Per I pasaulinį karą – karo gydytojas. 1918–21 gydytojavo Rokiškio aps. ligoninėje, buvo jos vedėjas. 1921 apsigyveno Kaune, dėstė Aukštuosiuose kursuose. Tobulinosi Berlyno ir Lozanos (Šveicarija) universitetuose. Nuo 1922 Vytauto Didžiojo universiteto profesorius; čia įkūrė Fiziologijos ir fiziologinės chemijos katedrą, jai vadovavo. 1926 V. Lašui už disertaciją apie anafilaksiją suteiktas medicinos daktaro laipsnis (pirmajam Medicinos fakultete). 1924–40 Medicinos fakulteto dekanas. Jam vadovaujant buvo pastatyti Medicinos fakulteto rūmai (dabar Kauno medicinos akademija) ir Vytauto Didžiojo universiteto klinikų kompleksas (dabar Kauno akademinės klinikos). 1940–41 Vytauto Didžiojo universiteto prorektorius. 1945–50 universiteto, nuo 1951 Kauno medicinos instituto Normalinės fiziologijos katedros vedėjas. 1945 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Nuo 1946 Lietuvos mokslų akademijos akademikas, 1946–61 Gamtos ir taikomųjų mokslų skyriaus akademikas sekretorius. Tyrė anafilaksijos ir alergijos reakcijas, alergijos paveldimumą, Lietuvos gyventojų mitybą ir kitus klausimus. Parašė daugiau kaip 120 mokslinių darbų (iš jų 17 – vadovėlių), populiarių medicinos straipsnių. 1980 apie jį išleista J. Lašienės ir B. Padegimo knyga *Akademikas Vladas Lašas.*

Vladas LAŠAS

LAŠIENĖ (Mackevičaitė) Janina, habilituota daktarė, profesorė (1897 04 11 Maralino dv., Baisogalos vls., Kėdainių aps. – 1993 07 09 Kaune)

Janina LAŠIENĖ

Gydytojo Vlado Lašo žmona. 1922 baigė Berlyno universitetą. Grįžusi į Lietuvą, su kitais kūrė Kaune Aukštuosius medicinos kursus ir Lietuvos universiteto Patologinės anatomijos katedrą. Nuo 1922 dėstė Lietuvos (nuo 1930 Vytauto Didžiojo) universitete, nuo 1951 – Kauno medicinos institute. Ilgametė Patologinės anatomijos katedros vedėja. 1959 už disertaciją *Funkcinė naujagimio endokrininių liaukų morfologija* jai suteiktas medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnis. Organizavo ligoninių patologinės anatomijos tarnybą, parengė daug specialistų. Sukūrė patologų anatomų mokyklą. Svarbiausieji moksliniai darbai iš perinatalinės patologijos, onkologijos, endokrininių liaukų morfologijos. Už darbus tyrinėjant endokrininės sistemos funkcinę morfologiją 1972 jai (kartu su E. Stalioraityte) suteikta Lietuvos valstybinė premija. Parašė vadovėlį *Trumpa žmogaus anatomija, fiziologija ir higiena* (su V. Lašu, 1930, II leid. 1940), monografiją *Endokrininės naujagimio liaukos* (su E. Stalioraityte, 1969, rusų k.). Vadovėlių *Patologinė anatomija* (1973, 1986) bendraautorė. Minint jos šimtąsias gimimo metines, E. Stalioraitytė parengė apie ją knygą *Aš pati* (1997).

LAŠIENĖ (Mockutė) Danutė Teresė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1943 03 13 Vilniuje)

1966 baigusi Kauno medicinos institutą, iki 1971 dirbo Kauno ligoninėse. 1971–79 – Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos ins-

Danutė Teresė LAŠIENĖ

tituto mokslo darbuotoja. Nuo 1979 dirba Kauno medicinos akademijos Endokrinologijos institute, nuo 1991 vyriausioji mokslo darbuotoja. Nuo 1996 šio instituto Vaikų endokrinologijos laboratorijos vadovė. Parengė hipotalamo ir hipofizės sistemos bei periferinių endokrininių liaukų funkcinės būklės tyrimo metodiką, žemaūgių pacientų patogeninio mechanizmo tyrimo, registro, monitoringo metodiką ir jų ilgalaikio gydymo taktiką bei strategiją, ištyrė keletą naujų raidą skatinančių preparatų. Nagrinėja osteoporozės ir nutukimo mechanizmą. 1992 apgynė habilituoto daktaro disertaciją. Tobulinosi Maskvoje, Birminghame (D. Britanija). Dviejų išradimų ir patento autorė. Kauno medicinos akademijos Senato narė. Pasaulinės augimo hormono tyrimo asociacijos, Tarptautinės endokrinologų draugijos ir Lietuvos endokrinologų draugijos narė. Parašė monografijas: *Žmogaus somatotropinas* (*augimo hormonas*) (1981, rusų k.), *Nutukimas ir jo gydymas* (1998; abi su L. Lašu).

Aleksandras LAUCEVIČIUS

LAUCEVIČIUS Aleksandras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1950 05 21 Vilniuje)

Gydytojo Liubomiro Laucevičiaus sūnus. 1974 baigęs Vilniaus universitetą, iki 1975 Vilniaus 6-osios klinikinės ligoninės gydytojas praktikantas. Vėliau dirbo Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto jaunesniuoju mokslo darbuotoju. Nuo 1981 dėsto Vilniaus universitete. 1988 apgynė medicinos daktaro disertaciją (habil. dr.) apie diagnostinės stimuliacijos ir echokardiografijos duomenų kompiuterinės analizės informatyvumą, atrenkant ligonius kardiochirurginiam gydymui. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1991 Kardiologijos klinikos vadovas. Tiria echokardiografijos metodus, širdies nepakankamumo diagnostiką, ūmaus miokardo infarkto gydymą ir sudėtingų širdies aritmijų gydymo būdų optimizavimą. Vienas širdies klinikinės elektrofiziologijos Lietuvoje pradininkų. Trijų išradimų autorius. Vilniaus universiteto Medicinos

fakulteto prodekanas, jo Tarybos narys. Bendradarbiauja su JAV universitetų kardiologais. Suorganizavo Lietuvoje tarptautinių konferencijų. Lietuvos širdies asociacijos prezidentas, Amerikos kardiologų kolegijos, Europos širdies draugijos tikrasis narys, Amerikos širdies elektrofiziologijos ir stimuliacijos draugijos narys.

LAUCEVIČIUS Liubomiras, habilituotas daktaras, profesorius (1905 01 12 Švobiškyje, Pasvalio aps. – 1993 06 25 Vilniuje)

1933 baigęs Vienos universitetą, gydytojavo Kazlų Rūdoje, vėliau Vilniaus ligoninėse. Nuo 1945 dėstė Vilniaus universitete; ilgametis Hospitalinės katedros vedėjas, profesorius (1965). 1963 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1965 jam suteiktas Lietuvos nusipelniuso gydytojo, 1967 – Nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. 1964–71 dar Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto direktorius. Tyrė raumenų ligas, kepenų cirozes, skausmo sindromo patogenezę, miksomas, hipertoninę ligą. Apie tai paskelbė mokslinių straipsnių. Už mokslinius ir praktinius darbus, diegiant ir toliau vystant širdies ir kraujagyslių ligų gydymo metodus, 1969 jam suteikta Valstybinė premija. Parašė knygas: *Chloretilio blokada* (1967, rusų k.), *Viscerorefleksinės segmentinės miopatozės, sergant išemine širdies liga* (su D. Kaunaite, 1975).

Liubomiras LAUCEVIČIUS

LAURINAITIS Eugenijus, daktaras, docentas (g. 1951 Klaipėdoje)

1975 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1977 dirbo šio universiteto Medicinos fakulteto Širdies ir kraujagyslių laboratorijoje vyresniuoju mokslo darbuotoju. 1977–88 pagrindinės darbo kryptys – praktinis ligonių ruošimas širdies operacijai ir psichologinė reabilitacija po jos, psichologinio pacientų paruošimo veiksmingumo tyrimas, jų psichoterapinės reabilitacijos sistemos kūrimas. Šia tema 1986 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1984 dėstė Vilniaus universiteto Gydytojų tobulinimosi fakultete bendrosios praktikos gydytojams. Nuo 1990 dirba šio universite-

to Psichiatrijos klinikoje; docentas (nuo 1991). 1990 pradėjo dirbti Vilniaus klinikiniame psichoterapijos centre. 1997 kartu su psichologais įsteigė Vilniaus psichoterapijos studijų centrą. Žinias gilino Sankt Peterburge ir Varšuvoje. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų Austrijoje, Rusijoje, Danijoje, Suomijoje, Izraelyje, Prancūzijoje. Paskelbė daugiau nei 40 straipsnių, iš jų 8 – tarptautiniuose žurnaluose ar rinkiniuose. 1989 dalyvavo organizuojant atkuriamąjį Lietuvos gydytojų sąjungos suvažiavimą, ruošiant šios sąjungos įstatus. 1988–91 Lietuvos gydytojų sąjungos tarybos narys. *Lietuvos psichoterapijos žurnalo* vyriausiasis redaktorius, *Tarptautinio psichoterapijos žurnalo* (anglų k.) redakcinės kolegijos narys. 1988–94 Lietuvos psichologų sąjungos tarybos narys, 1989–92 Lietuvos grupinės psichoterapijos asociacijos, 1990–94 Lietuvos hipnozės asociacijos, nuo 1991 Lietuvos psichoterapijos draugijos prezidentas. E. Laurinaitis – Tarptautinės grupinės psichoterapijos asociacijos, Europos hipnozės asociacijos, Pasaulinės psichinės sveikatos federacijos, Tarptautinio psichosomatinės medicinos koledžo, Europos psichoterapijos asociacijos ir jos tarybos narys.

LEDERIS Karolis, filosofijos ir medicinos daktaras, profesorius (g. 1920 08 01 Noreikonyse, Pakruojo vls., Šiaulių aps.)

Baigė Linkuvos gimnaziją, 1939 – Šiaulių mokytojų seminariją. Prasidėjus II pasauliniam karui, netrukus su tėvais pasitraukė į Vakarus. 1943–47 studijavo Hesseno ir Münsterio universitetuose Vokietijoje. 1958 įgijo anatomijos, fiziologijos ir biochemijos bakalauro laipsnį. Dirbo Bristolio universiteto Farmakologijos katedroje, vėliau tęsė mokslinį darbą Kielio universitete Vokietijoje. 1961 apgynė filosofijos daktaro (Ph. D.), 1968 – medicinos daktaro (D. Sc.) disertaciją. 1962 tapo D. Britanijos mokslo tarybos vizituojančiu profesorium kai kuriuose Prancūzijos, Šveicarijos, Austrijos, Vokietijos universitetuose. 1969–89 Calgary universiteto Kanadoje farmakologijos profesorius. 1967–68 vizituojantis profesorius Berklio (JAV) universitete, 1976 – Peru, Čilės, Argentinos ir Japonijos universitetuose. 1976 skaitė paskaitas Vilniaus universitete. Mokslinių darbų kryptys – galvos smegenų hipotalamo, kaudalinės srities peptidų ir hormonų struktūra ir sekrecija. 1958–90 paskelbė apie 250 mokslinių straipsnių ir per 180 mokslinių pranešimų tezių, išleido 4 knygas endokrinologijos ir neurosekrecijos klausimais. 1982–84 vadovavo Kanados medicinos tyrimų tarybai. 1985–86 Vakarų farmakologijos draugijos prezidentas, ilgametis narys. Daugelio

tarptautinių mokslo draugijų narys, tarptautinių žurnalų specialusis redaktorius, redakcinės kolegijos narys. Aktyviai dalyvavo organizuojant tarptautinius simpoziumus ir konferencijas.

Jonas LELIS

LELIS Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1914 07 05 Skaistgiryje, Panevėžio rj.)

1938 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo gydytoju Šakiuose, Panevėžyje, Akmenėje, Ylakiuose. 1946–48 Dermatologijos ir venerologijos instituto mokslo darbuotojas, 1949–57 to instituto (Vilniuje) direktorius. Nuo 1948 dėstė Vilniaus universiteto Medicinos fakultete; docentas (1959), profesorius (1966). 1950 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1963 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie raudonosios vilkligės kliniką, patogenezę ir gydymą. Ilgametis Lietuvos dermatovenerologų mokslinės draugijos pirmininkas. Paskelbė mokslinių straipsnių. Išleido knygų: *Odos priežiūra ir gydomoji kosmetika* (1959), *Blyškiosios pabaisos atradėjas F. R. Šaudinis* (1971), *Raudonoji vilkligė* (1965). Vadovėlio *Odos ir venerinės ligos* (1985), paruošto jam vadovaujant, bendraautoris.

LESAUSKAITĖ Vita, daktarė, docentė (g. 1956 11 12 Šiauliuose)

1980 su pagyrimu baigė Kauno medicinos institutą. Iki 1982 – šio instituto Fakultetinės terapijos katedros stažuotoja, vėliau Pulmonologijos laboratorijos mokslo darbuotoja. 1985 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1991 jai suteiktas

Vita LESAUSKAITĖ

docentės vardas. 1994–95 vadovavo Kauno medicinos akademijos Antrajai vidaus ligų klinikai. Nuo 1995 šios akademijos Geriatrijos klinikos vadovė. Stažavo Norvegijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Švedijoje, Vengrijoje. Mokslinio darbo kryptis – plaučių ligų epidemiologija ir profilaktika, gerontologija. Paskelbė daugiau kaip 60 mokslinių darbų, su bendraautoriais paruošė 2 geriatrijos vadovėlius. Kauno krašto neetatinė vyriausioji geriatrė. Lietuvos gerontologų draugijos valdybos, Lietuvos internistų draugijos, Europos respirologų draugijos narė.

Liudvikas LIACHOVIČIUS

LIACHOVIČIUS Liudvikas (1811 05 21 Vilniuje – 1880 05 23 ten pat)

Baigęs Vilniaus medicinos-chirurgijos akademiją, dirbo Vilniaus karo, vėliau Žydų ligoninėje vyriausiuoju gydytoju ir Chirurgijos skyriaus vedėju. 1847 02 23 operuodamas pirmasis Vilniuje panaudojo inhaliacinę eterio narkozę (eteriui įkvėpti naudojo savo sukonstruotą aparatą), 1847 12 21 – chloroformo narkozę. Patobulino operacinį stalą, prietaisą peties sąnario išnirimui atitaisyti. Aktyviai dalyvavo Vilniaus medicinos draugijos veikloje.

LIESIENĖ Vanda, habilituota daktarė (g. 1942 03 20 Plungėje)

1965 baigė Kauno medicinos institutą. Dirbo šio instituto Centrinėje mokslo tyrimo laboratorijoje, Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute, vėliau Kauno medicinos akademijos Neurofiziologijos laboratorijoje. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1990 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo miegą ir širdies ritmą. Vyresnioji mokslo darbuotoja (1981). Šiuo metu dėsto Kauno medicinos akademijos Podiplominių studijų fakultete, vadovauja neurologijos rezidentams. Stažavo Prancūzijoje. Dalyvavo kongresuose Austrijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Vokietijoje. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė mokslinių darbų. Europos miego tyrimų draugijos, Pasaulinės miego tyrimų bendrijų federacijos narė.

LIPSKIS Antanas (g. 1917 Lietuvoje)

Mediciną pradėjo studijuoti Lietuvoje. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Ten, Heidelbergo universitete, 1948 baigė medicinos studijas. 1949 apsigyveno Čikagoje. La Grange (Ilinojaus valstija) vertėsi gydytojo praktika, turėjo privatų kabinetą. 1983 išėjo į pensiją ir persikėlė į Jupiterą (Floridos valstija). Nutapė paveikslų, sukūrė skulptūrų. Surengė savo darbų parodų Čikagoje, Juno Beache (Floridos valstija), dalyvavo grupinėje parodoje Čikagoje. Parodose pelnė premijų. 1989 Čikagoje išleido eilėraščių rinkinį *Kai saulė liepė.*

LIUTKUS Leonas, docentas (1924 08 24 Skirsnemunėje, Jurbarko rj. – 1989 03 17 Kaune)

1946 baigęs Kauno universiteto Medicinos fakultetą, jame dėstė. 1951–76 – Kauno medicinos instituto dėstytojas, docentas. Nuo 1961 kartu vadovavo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Patologinės anatomijos skyriui. Paskelbė 55 mokslinius darbus, kuriuose nagrinėjo klinikinius patologinius anatominius tuberkuliozės, onkologijos, imunologijos, helmintologijos aspektus.

LOBENVEINAS Johanas, medicinos daktaras, profesorius (1758 02 10 Vienoje – 1820 Vilniuje)

1782 baigė Vienos universitetą. 1783–85 Peterburgo medicinos-chirurgijos akademijos dėstytojas. 1785 apgynė medicinos daktaro disertaciją apie krūtinės ląstos paracentezę. 1785–86 gydytojavo Latvijoje. Nuo 1787 dėstė anatomiją Vilniaus universitete. Nuo 1789 profesorius. 1803–12 ir 1814–16 Medicinos fakulteto dekanas, 1816–20 Vilniaus universiteto prorektorius. Vienas Vilniaus medicinos draugijos steigėjų ir ilgametis jos pirmininkas. Tyrė skiepijimo nuo raupų metodus, daug prisidėjo prie jo įgyvendinimo Lietuvoje.

LONDONAS Jefimas (1869 Kalvarijoje – 1939 Sankt Peterburge)

Baigęs Varšuvos universitetą, dirbo Sankt Peterburgo eksperimentinės medicinos, vėliau Pediatrijos institute, kur vadovavo savo įkurtai Patologinės fiziologijos katedrai. 1921 buvo kviečiamas į kuriamą Lietuvos universitetą vadovauti Histologijos katedrai.

LUCHTANAS Borisas, habilituotas daktaras (g. 1910 01 25 Rudnioje Ročiajevskajoje, Rovno sr., Ukraina)

1936 baigęs Vilniaus universitetą, iki 1939 dirbo jame asistentu. 1940–50 Respublikinio onkologinio dispanserio gydytojas, vyriausiojo gydytojo pavaduotojas, 1950–56 vyriausias gydytojas. 1957–89 Onkologijos insti-

Borisas LUCHTANAS

tuto direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams, mokslinis sekretorius. 1970 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie moterų lytinių organų vėžio recidyvų atsiradimą, požymius ir gydymą. Parašė mokslinių straipsnių onkologijos klausimais.

LUKOŠEVIČIUS Leonardas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 03 28 Kauno rj.)

1961 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo gydytoju Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje ir poliklinikoje. Nuo 1963 dėsto Kauno medicinos akademijoje (iki 1989 Kauno medicinos institutas). 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino energoplastinius pakitimus kepenyse eksperimentinio miokardo infarkto metu, stimuliuojant širdies raumenyje reparacinius procesus. L. Lukoševičiaus iniciatyva Kauno medicinos akademijos studentams parengtas klinikinės biochemijos kursas. 1989 apgynė biologijos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie kepenų ir miokardo transliacijos aparato funkcines ypatybes ūmios eksperimentinės miokardo ischemijos metu. Profesorius (1991). Tiria sveikos gyvensenos, mitybos ir kūno masės reguliavimo problemas. Parašė knygas: *Lipidai ir jų apykaita* (1973), *Baltymų apykaita* (abi su A. Praškevičiumi, 1974), *Biochemija* (su A. Praškevičiumi ir A. Glemža, 1975; Lietuvos valstybinė premija), *Audinių biochemija* (su A. Praškevičiumi, 1977), *Kraujo biochemija* (su A. Praškevičiumi ir

Leonardas LUKOŠEVIČIUS

P. Grybausku, 1980); *Biologinės chemijos laboratorinių darbų* (1975, 1987) bendraautoris.

LUKOŠEVIČIŪTĖ Aldona, habilituota daktarė, profesorė, Lietuvos mokslų akademijos narė ekspertė (g. 1929 04 22 Kaune)

Aldona LUKOŠEVIČIŪTĖ

1954 su pagyrimu baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1956 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Hospitalinės terapijos, nuo 1958 – naujai įkurto Kardiologijos skyriaus vedėja. Čia įdiegė naujų diagnostikos bei gydymo metodų (intraveninę digitalizaciją, sepsinio endokardito gydymą antibiotikais pagal JAV taikomą schemą ir kt.). Jai vadovaujant, pirmą kartą Lietuvoje sėkmingai buvo panaudoti gaivinimo metodai (netiesioginis širdies masažas, transtorakalinė elektrinė širdies defibriliacija ir kt.), širdies ritmo sutrikimai šalinami impulsine elektros srove – defibriliatoriumi. 1964 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie kai kuriuos poūmio sepsinio endokardito šiuolaikinės klinikos ypatumus ir gydymo antibiotikais rezultatus. 1967–71 Širdies ir kraujagyslių fiziologijos ir patologijos instituto Elektrinės širdies stimuliacijos ir defibriliacijos laboratorijos mokslo darbuotoja. 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino kai kurių širdies ritmo sutrikimų gydymą impulsine srove. 1970 jai su kitais mokslininkais paskirta SSRS valstybinė premija. 1971–75 dirbo Kauno medicinos instituto Hospitalinės terapijos katedroje; docentė (1972). 1975–94 vadovavo naujai įkurtai Anesteziologijos ir reanimatologijos katedrai. 1978 jai suteiktas profesorės, 1979 – Lietuvos nusipelniusios mokslo veikėjos vardas. Nuo 1994 Kauno medicinos akademijos Intensyviosios terapijos katedros profesorė ir Kauno akademinių klinikų Kardiologinės reanimacijos skyriaus konsultantė. Vadovauja Kardiologijos instituto širdies ritmo sutrikimų diagnostikos ir gydymo grupei, tiriančiai prieširdžių virpėjimo šalinimą. Dalyvavo daugelyje tarptautinių kongresų, suvažiavimų

(Lenkijoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Rusijoje, Japonijoje ir kt.), kur skaitė pranešimus. Paskelbė daugiau kaip 400 mokslinių darbų, parašė monografijų, vadovėlių, mokymo priemonių. Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos prezidentė, Kauno krašto kardiologų draugijos pirmininkė, Pasaulio ir Europos kardiologijos draugijų narė, Lietuvos anesteziologų ir reanimatologų draugijos garbės narė.

M

MAČIULIS Stanislovas (1893 02 07 Bimbuose, Rokiškio aps. – 1941 06 26 Panevėžyje)

1914 baigė Šiaulių berniukų gimnaziją, 1919 – Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. 1922–25 Lietuvos kariuomenės gydytojas. Nuo 1925 dirbo Panevėžyje. Nuo 1930 vadovavo Panevėžio apskrities ligoninei ir jos Chirurgijos skyriui; jo rūpesčiu ir iniciatyva pradėta statyti nauja ligoninė. 1934 tobulinosi Vienoje ir Budapešte. 1933 su kitais Lietuvos gydytojais įsteigė Draugiją kovai su vėžio liga. Aktyviai bendradarbiavo medicinos spaudoje. 1937 Vytauto Didžiojo universitete išlaikė medicinos daktaro egzaminus. 1941 prasidėjus karui, Panevėžio ligoninėje teikė sužeistiesiems pagalbą, operavo. Besitraukiančių raudonarmiečių suimtas operuojant ligonį ir kartu su chirurgais Antanu Gudoniu ir Juozu Žemguliu žiauriai nukankintas. Prie Panevėžio ligoninės žuvusiems chirurgams pastatytas paminklas (skulptorius Bernardas Bučas). 1944 gydytojo J. Statkevičiaus iniciatyva paminklas užkastas, išsaugotas; 1988 atstatytas.

Stanislovas MAČIULIS

MAČIŪNAS Leonas Laimutis, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 07 17 Alytuje)

1945–46 studijavo Vilniaus universiteto, 1946–50 Kauno universiteto Medicinos fakultete, kurį 1950 baigė. 1950–67 dirbo Kauno greitosios pagalbos stotyje, Kauno 2-oje ligoninėje, 1953–57 dėstė Medicinos mokykloje Kaune. 1968–77 gydytojavo Vilniaus klinikinėje ligoninėje, kartu

Leonas Laimutis MAČIŪNAS

1970–77 dėstė Vilniaus medicinos mokykloje. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino klinostatikos poveikį gydant opaligę, 1988 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją; joje nagrinėjo skrandžio ir dvylikapirštės žarnos ulcerogeninės zonos opaligės etiopatogenezę, kliniką ir chirurginį gydymą. Nuo 1997 L. Mačiūnas – Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Kraujagyslių chirurgijos klinikos profesorius. Monografijoje *Opaligė* (1991) aprašė gravitacinio faktoriaus reikšmę opaligės etiopatogenezei, klinikai ir gydymui; apie tai 1993 skaitė pranešimą Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos VIII simpoziume. Knygos *Apendicitas* (1992) bendraautoris. Lietuvos medikų šachmatų komandos ilgametis dalyvis, 1983 šachmatų žaidimo susirašinėjant VI komandinių pirmenybių čempionas. L. Mačiūnas – Lietuvos katalikų mokslų akademijos Medicinos skyriaus pirmininkas, Pasaulinės gydytojų federacijos *Už žmogaus gyvybę* Lietuvos asociacijos valdybos narys, Vyskupo M. Valančiaus blaivybės sąjūdžio valdybos pirmininkas.

MAJAUSKAS Vytautas (g. 1918 10 13 Kupiškyje)

1938 už slaptą veiklą ateitininkų organizacijoje pašalintas iš Rokiškio gimnazijos. 1939 baigė Panevėžio gimnaziją. 1939–40 mokėsi Karo mokykloje Kaune, 1940–44 studijavo Vytauto Didžiojo universitete; buvo studentų atstovybės narys. 1941 Ateitininkų moksleivių sąjungos centro valdybos pirmininkas. 1944 pasitraukęs į Vokietiją, toliau tęsė studijas Eberhardo Karlo universitete Tübingene, kurį 1946 baigė. Ateitininkų studentų sąjungos Centro valdybos pirmininkas. Dirbo Odos ir venerinių ligų klinikoje Tübingene, stovykloje Wasseralfingene, mokytojavo lietuviškose gimnazijose Nürtingene ir Schwäbisch Gmünde. Šiame miestelyje 1947–49 vadovavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus medicinos seserų mokyklai. 1949 atvykęs į JAV, iki 1953 dirbo Troy (Michigano valstija) ligoninėje. 1953 įgijo praktikos teises Ilinojaus ir Michigano valstijose. 1953–56 specializavosi Wayne ra-

jono generalinėje ligoninėje neurologijoje ir psichiatrijoje. Vėliau vertėsi privačia praktika Detroite. Lietuvių gydytojų draugijos Michigano valstijoje steigėjas ir ilgametis pirmininkas. Buvo Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos tarybos narys. Priklauso Lietuvių fronto bičiuliams: 1973–75 centro valdybos narys, 1983–85 tarybos pirmininkas. 1965 JAV Lietuvių bendruomenės Detroito apylinkės pirmininkas. Išrinktas JAV Lietuvių bendruomenės VI ir XIII tarybų nariu. 1968–73 Pasaulio Lietuvių bendruomenės vicepirmininkas finansams. 1985–91 JAV Lietuvių bendruomenės Daytona Beacho (Floridos valstija) valdybos narys, 1993–94 pirmininkas. Bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje.

MAMONTOVAS Viktoras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1942 01 25 Archangelske, Rusija)

1965 baigęs Archangelsko medicinos institutą, iki 1968 šio instituto aspirantas. 1968–70 gydytojavo Vilniaus geležinkelininkų ligoninėje. Nuo 1970 dirba Onkologijos centre (iki 1990 Onkologijos institutas). 1978 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie elektrorentgenografijos taikymą plaučių vėžio diagnostikai. Nuo 1979 šio instituto Specialiųjų rentgenologinių tyrimų skyriaus vedėjas, nuo 1990 – Onkologijos centro Diagnostinės radiologijos skyriaus vadovas. 1982 jam suteiktas profesoriaus vardas. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis specialistas. Vienas elektroradiografijos Lietuvoje pradininkų. Sukūrė plaučių elektrorentgenotomoskenografijos, krūtinės ląstos, panoraminės ir gerklų pozityvinės elektrorentgenografijos ir kitų metodų. Išradimo ir apie 50 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 440 mokslinių darbų, parašė knygų, metodinių rekomendacijų. Reikšmingiausios knygos: *Elektrorentgenografijos metodika ir technika* (su S. Šibajevu, 1981), *Elektrorentgenografiniai tyrimai klinikinėje praktikoje* (1982), *Elektrorentgenografija ir elektrogamografija gydant ligonius* (1990, visos rusų k.). Saragozos universiteto (Ispani-

Viktoras MAMONTOVAS

ja) garbės dėstytojas, La Platos onkologijos centro (Argentina) garbės profesorius. Lietuvos radiologijos asociacijos Rentgenodiagnostikos sekcijos pirmininkas.

Rasmutė MANELIENĖ

MANELIENĖ Rasmutė (g. 1959 08 29 Jurbarke)

Baigė Girkalnio vidurinę mokyklą, 1986 – Kauno medicinos institutą. 1986–91 Vilniaus Lukiškių poliklinikos gydytoja stomatologė. Nuo 1991 Vilniaus universiteto Stomatologijos klinikos asistentė. 1992 stažavosi Ilinojaus universiteto Endontologijos klinikoje (JAV). Nuo 1992 Lietuvos stomatologų sąjungos Vilniaus skyriaus pirmininkė. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose. Išleido monografiją *Endodontija* (1997).

MANELIS Juozas, medicinos daktaras, profesorius (1935 07 10 Salamiestyje, Kupiškio aps. – 1986 01 18 Travise, Kalifornija, JAV)

1944 su tėvais pasitraukė į Vokietiją, 1948 atvyko į JAV. 1956 baigė Ilinojaus universitete filosofiją, įgydamas bakalauro laipsnį. 1956–60 studijavo to universiteto Medicinos mokykloje ir ją 1960 baigė. Tobulinosi širdies ir kraujagyslių chirurgijoje žymiausiose JAV klinikose. 1960 įgijo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1960 tarnavo JAV kariuomenėje; 1983 gavo pulkininko laipsnį. Dirbo chirurgu JAV kariuomenės ligoninėje Frankfurte (Vokietija), vadovavo JAV kariuomenės ligoninei ir jos chirurgijos skyriui Saigone (Vietnamas), vėliau – JAV karinių pajėgų medicinos centrų krūtinės ląstos chirurgijos skyriams. Dėstė širdies ir kraujagyslių

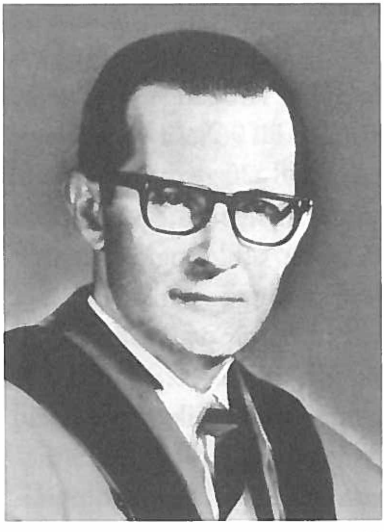

Juozas MANELIS

chirurgiją JAV aukštosiose mokyklose; profesorius (1983). Tyrė lazerio taikymą kardiochirurgijoje, tobulino moderniosios chirurgijos techniką. Apie tai parašė mokslinių darbų. Palaidotas Arlingtono karių kapinėse arti Vašingtono.

Algimantas MARCINKEVIČIUS

MARCINKEVIČIUS Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos akademikas (g. 1921 04 15 Kaune)

Gydytojo Mykolo Marcinkevičiaus sūnus. 1947 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Vadovavo jo iniciatyva įkurtai Vilniaus universiteto Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorijai, Respublikiniam širdies ir kraujagyslių chirurgijos centrui. 1963 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie eksperimentinių ir klinikinių tyrimų duomenis, perrišus apatinę tuščiąją veną. 1965 jam suteiktas profesoriaus vardas. Širdies chirurgijos ir organų transplantacijos pradininkas Lietuvoje. Sukūrė širdies ir kraujagyslių chirurgų mokyklą. Pirmasis Lietuvoje operavo daugelį širdies ydų, protezavo širdies vožtuvus, persodino inkstą, rekonstravo vainikines širdies arterijas, pašalino krūtinės aortos aneurizmą. 1964 padarė pirmąsias Lietuvoje atviras širdies operacijas, naudojant hipotermiją ir dirbtinę kraujotaką. 1987 vadovavo pirmajai Lietuvoje širdies persodinimo operacijai. 1990 Lietuvos gydytojų sąjungos VII suvažiavime išrinktas jos prezidentu. Paskelbė daugiau kaip 350 mokslinių darbų. Lietuvos valstybinių premijų (1979, 1986 ir 1989) laureatas. Apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu. Ilgametis Lietuvos chirurgų draugijos valdybos sekretorius, 1985–93 pirmininkas. Europos širdies ir kraujagyslių chirurgijos asociacijos, Baltijos širdies ir krūtinės ląstos chirurgijos draugijos, Tarptautinės chirurgų kolegijos narys, Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų draugijos garbės narys.

MARCINKEVIČIUS Mykolas, habilituotas daktaras, profesorius (1892 09 29 Andrioniškyje, Anykščių vls., Utenos aps. – 1987 05 20 Vilniuje)

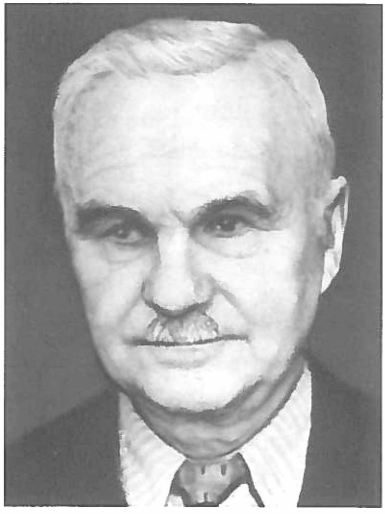

Mykolas MARCINKEVIČIUS

1926 baigęs Lietuvos universitetą, dirbo asistentu to universiteto Vaikų ligų klinikoje. Vėliau gydytojavo Rokiškyje, Linkuvoje, Pašvitinyje, Panevėžyje. 1932–33 tobulinosi Prahoje ir Vienoje. Ilgametis (1944–70) Vilniaus universiteto Vidaus ligų propedeutikos katedros vedėjas; profesorius (1961). 1959 už disertaciją apie miego terapijos vaidmenį, kompleksiškai gydant opaligę, jam suteiktas medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnis. Paskelbė straipsnių apie bronchinės astmos, hipertoninės ligos, pleuros empiemų gydymą ir kitais klausimais. Parašė knygų. Svarbiausieji darbai: *Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opinė liga* (su kitais, 1959), *Vidaus ligų propedeutika* (vadovėlis; su kitais, 1963).

MARKIENĖ (Šilinskaitė) Zofija Ona, habilituota daktarė, profesorė (g. 1931 05 15 Molėtuose)

1955 baigusi Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, iki 1958 buvo Vabalninko ligoninės vyriausioji gydytoja. 1958–76 dirbo Kauno medicinos institute: 1960–70 Centrinėje mokslo tiriamojoje laboratorijoje, 1970–76 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute; 1976–78 šio instituto Palangos filialo vedėja. 1965 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie sveikų asmenų ir sergančiųjų ischemine širdies liga EKG pirmąją išvestinę, 1974 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino miokardo ir širdies skilvelių hipertrofijos automatizuotos elektrokardiogramų analizės elektroninę skaičiavimo mašina galimybes.

Zofija Ona MARKIENĖ

Nuo 1978 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto profesorė. Parašė daugiau kaip 140 mokslinių straipsnių apie ūminio miokardo infarkto etapinį gydymą, miokardo ligas. Išleido vadovėlį *Elektrokardiografija* (1997).

Jonas Laimutis MARTINKĖNAS

MARTINKĖNAS Jonas Laimutis, habilituotas daktaras (g. 1938 01 31 Vilniuje)

1956–62 studijavo Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. Baigęs universitetą, dirbo Anykščių ir Vilniaus ligoninėse, nuo 1973 Vilniaus miesto II (dabar Vilniaus misionierių) ligoninės Ausų, nosies ir gerklės ligų skyriaus gydytojas. 1988 šio skyriaus vedėjas, nuo 1994 Rinologijos centro vadovas. 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie chirurginį nosies trauminių deformacijų gydymą. Funkcinės endoskopinės nosies ir prienosinių ančių chirurgijos Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse pradininkas. Paskelbė daugiau kaip 80 mokslinių straipsnių. Keturių išradimų, apie 20 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Lietuvos otorinolaringologų draugijos pirmininkas, Europos rinologų draugijos narys.

MAŠTARIENĖ (Dariūtė) Nijolė, daktarė, docentė (1925 05 10 Kaune – 1990 10 22)

Lakūno Stepono Dariaus duktė. 1948 baigusi Kauno universitetą, jame dėstė. 1951–80 dirbo Kauno medicinos institute. 1963 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją; docentė (1964). Buvo patyrusi klinicistė. Paruošė mokomąjį filmą apie plaučių ir širdies perkusiją. Šis ligonio tyrimo metodas padėjo Kauno medicinos instituto rūsyje rasti užmūrytus paslėptus karstus su lakūnų Dariaus ir Girėno palaikiais. Visa tai aprašė savo knygose. Rūpinosi Dariaus ir Girėno atminimo išsaugojimu. Sukūrė jų paminklo modelį, parašė apie juos knygą (1990). Paliko tapybos ir skulptūros darbų.

MATUKYNAS Antanas (1919 11 07 Naujojoje Utoje, Marijampolės aps. – 1995 01 27)

1940 baigė *Žiburio* draugijos gimnaziją Prienuose, 1945 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulte-

tą. Dirbo Vilniaus šv. Jokūbo ligoninėje, dvejus metus – Pilviškių ambulatorijoje. Nuo 1947 Šilutės, vėliau Telšių apskrities Sveikatos skyriaus vedėjas. 17 metų dirbo Klaipėdos srities ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotoju gydymo reikalams. Čia organizavo gydomąjį darbą, ligoninė garsėjo kaip geros darbo patirties mokykla. Nuo 1967 vadovavo šios ligoninės rentgenologijos tarnybai, paruošė daug tos srities specialistų, įdiegė naujausių tyrimo metodų. 1965 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas.

MATUKYNIENĖ Elena, daktarė (1922 03 21 Šiauliuose – 1996 12 25)

Gydytojo Antano Matukyno žmona. 1945 su pagyrimu baigusi Vytauto Didžiojo universitetą, iš pradžių liko dirbti šio universiteto Vaikų ligų katedros asistente. Nuo 1950 gydytoja pediatrė Telšiuose. 1952 pradėjo dirbti Respublikinės Klaipėdos ligoninės vyriausiąja pediatre; ja dirbo dvidešimt penkerius metus. 1955 jos rūpesčiu įkurta Klaipėdos miesto ir krašto pediatrų mokslinė draugija; 1955–77 šios draugijos pirmininkė. 1961 E. Matukynienei suteiktas Lietuvos nusipelniusios gydytojos vardas. 1963 medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje apibendrino sergančių plaučių uždegimu kūdikių tyrimus. 1977–92 Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninės gydytoja konsultantė, vėliau dirbo Palangos sanatorijose. 1991 išrinkta Lietuvos pediatrų mokslinės draugijos garbės nare.

MATULEVIČIUS Andrius, daktaras, docentas (1897 10 23 Suvalkuose – 1959 10 05 Kaune)

Mokėsi Vilkaviškio ir Marijampolės gimnazijose. Per I pasaulinį karą su tėvais pasitraukė į Rusiją, kur 1915 baigė Oriolo gimnaziją. 1915–18 studijavo Maskvos universitete, grįžęs į Lietuvą, – Aukštuosiuose kursuose Kaune. 1922 įgijo gydytojo diplomą. Dirbo gydytoju Kaune, bendradarbiavo spaudoje, buvo *Medicinos* žurnalo sekretorius. 1941–48 vadovavo naujai įkurtai Vaikų infekcinei ligoninei Kaune. Nuo 1944 Vytauto Didžiojo universiteto, nuo 1951 Kauno medicinos instituto Vaikų ligų katedros

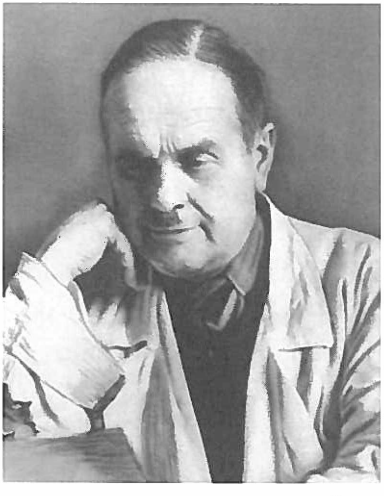

Andrius MATULEVIČIUS

vedėjas. 1949 už disertaciją *Epidemiologiškoji – kliniškoji difterinės bangos 1941–1946 m. studija, pasiremiant LTSR statistikos ir Kauno vaikų infekcinės ligoninės stacionaro duomenimis* jam suteiktas medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsnis; docentas (1953). 1947–57 vadovavo Vaikų gydytojų mokslinei draugijai. Rašė mokslo populiarinimo, sanitarinio švietimo, vaikų gydymo klausimais, ypač propagavo kūdikių maitinimą motinos pienu. Pasižymėjo kaip patyręs gydytojas pediatras, pas jį atveždavo sunegalavusius vaikus iš visos Lietuvos.

Valentinas MATULEVIČIUS

MATULEVIČIUS Valentinas, habilituotas daktaras, docentas (g. 1951 06 09 Alytuje)

Poeto Anzelmo Matučio (Matulevičiaus) sūnus. 1970 baigęs Kauno medicinos institutą, 1970–76 studijavo Bukarešto medicinos ir farmacijos institute. 1977 specializavosi K. I. Parhono endokrinologijos institute Rumunijoje. 1977–79 dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. Nuo 1979 dirba Kauno medicinos akademijos Endokrinologijos institute; direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams, Klinikinės endokrinologijos laboratorijos vadovas. Vyriausiasis mokslo darbuotojas. 1985 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1992 už darbą apie insuliną degraduojantį kompleksą žmogaus eritrocitų hemolizate jam suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – hormonų tyrimo radioimuniniu metodu rinkinių kūrimas, nevaisingų šeimų tyrimas ir gydymas, lytinės raidos, brendimo sutrikimai. Nuo 1996 vadovauja Tarptautinės diabeto federacijos Ely Lilly fondo projektui *Važinėjanti diabeto mokykla*, nuo 1997 programai *Vyrų reprodukcinė sveikata.* Priklauso Tarptautinei endokrinologų draugijai, Šiaurės šalių andrologų draugijai, Lenkijos andrologų draugijai. Jis – Lietuvos reprodukcinės sveikatos draugijos pirmininkas, Rumunijos endokrinologų draugijos garbės narys.

MATULIONIS Balys (1895 05 21 Antakalniuose, Utenos vls. ir aps. – 1974 12 01 Barbertone, Ohio valstija, JAV)

Baigęs gimnaziją Vilniuje, mokėsi

Balys MATULIONIS

Sankt Peterburgo karo medicinos akademijoje. Čia priklausė slaptai lietuvių korporacijai *Fraternitas Lithuanica*, buvo Sankt Peterburgo lietuvių studentų draugijos pirmininkas. Kaip *Grūdo* draugijos įgaliotinis lietuvių pabėgėlių reikalams 1917 važinėjo po Rusiją ir organizavo lietuviškas mokyklas ir prieglaudas. Liaudininkų partijos atstovas Sankt Peterburgo lietuvių seime. 1919 baigęs akademiją, grįžo į Lietuvą. 1920–40 tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1927–28 Karo ligoninės Kaune vyriausiasis gydytojas ir jo pastangomis įsteigto Fizioterapijos skyriaus vedėjas. 1938–40 Karo ligoninės konsultantas; medicinos tarnybos pulkininkas. Daug prisidėjo prie Birštono, Pasvalio ir Likėnų versmių tyrimo, Birštono ir Likėnų kurortų tvarkymo. Stažavo Vienos universitete. 1940–41 bolševikų suimtas, kalintas. 1941 Kauno tuberkuliozės ligoninės direktorius, kartu vadovavo ir Vytauto Didžiojo universiteto klinikų Fizioterapijos skyriui. Iki 1944 buvo Lietuvos vyriausiosios sveikatos valdybos valdytojas. Išgelbėjo apie 500 gailestingųjų seserų nuo išvežimo į Rytų frontą, 30 gydytojų, kuriuos buvo norėta paimti į vokiečių kariuomenę, sutrukdė likviduoti Kalvarijos ir Vilniaus psichiatrijos ligonines. 1942–44 leido Lietuvos vyriausiosios sveikatos valdybos ir Lietuvos sveikatos rūmų žinias. Rašė į *Mediciną*, daugiausia kurortologijos klausimais. 1944 pasitraukė į Vokietiją, buvo britų Raudonojo Kryžiaus sanatorijos Bad Rehburge vedėjas. 1949 apsigyveno JAV. Dirbo sanatorijoje Wallum Lake (Rhode Islandas). Suredagavo knygą *Fraternitas Lithuanica*, 1908–1958 (išleista Putname, 1958).

MATULIS Alfonsas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1927 11 01 Bastūnuose, Ukmergės rj.)

1953 su pagyrimu baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1954–57 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto aspirantas. Nuo 1957 dirbo šio instituto jaunesniuoju mokslo darbuotoju. 1961 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie imuninius pokyčius reumato metu. Tais pačiais metais pradėjo vadovauti instituto Terapijos sektoriui. 1970–94 Eksperimen-

tinės ir klinikinės medicinos instituto direktorius. 1970 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo latentinio reumato paplitimą, diagnostiką ir gydymą. Vienas pirmųjų sergantiesiems reumatinėmis ligomis pradėjo taikyti kombinuotą gydymą imunosupresantais. Tirdamas degeneracinių sąnarių ligų gydymo efektyvumą, kartu su V. Vasilionkaičiu pasiūlė naują vaistą – polivinilpirolidoną; tai 1984 pripažinta išradimu. Įdiegė į praktiką daug naujų reumatinių ligų diagnostikos metodų. 1971–97 Lietuvos reumatologų draugijos pirmininkas. 1993–97 Lietuvos mokslų akademijos narys ekspertas. Skaitė mokslinius pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų (Rusijoje, Gruzijoje, Ukrainoje, Latvijoje, Estijoje, D. Britanijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Švedijoje, JAV ir kt.). Išradimo, 9 racionalizacinių pasiūlymų bendraautoris. Paskelbė daugiau kaip 400 mokslinių darbų, parašė knygą *Imuniniai sutrikimai ir imunoreguliuojančioji terapija reumatinių ligų metu* (su D. Stankaitiene, 1982, rusų k.). 1994 kartu su kitais organizavo ir pradėjo leisti žurnalą *Acta medica Lituanica*, buvo jo vyriausiasis redaktorius. Buvo Baltijos šalių reumatologų asociacijos prezidentas, Pasaulio ir Europos reumatologų lygų tarybos narys. A. Matulis – Lenkijos, Čekijos ir Vokietijos reumatologų asociacijų garbės narys.

Alfonsas MATULIS

MATUSEVIČIUS Andriejus, medicinos daktaras, profesorius (1760–1816 04 06 Vilniuje)

1777–81 mokėsi Gardino medicinos mokykloje. 1785 baigęs Vilniaus universitetą, tobulinosi jame kaip akušeris ir chirurgas. 1797 gavo medicinos daktaro laipsnį, dirbo akušerijos profesoriaus asistentu. 1798–99 tobulinosi Vienoje. Nuo 1800 Vilniaus universiteto akušerijos profesorius. 1803 Vilniaus universitete įsteigė Akušerijos katedrą, 1815 – Akušerijos kliniką. Pagerino universitete akušerijos dėstymo lygį.

MAŽYLIS Pranas, Lietuvos mokslų akademijos akademikas (1885 01 24 Šileikiškyje, Kupiškio rj. – 1966 11 28 Kaune)

1914 baigė Krokuvos universitetą.

Pranas MAŽYLIS

1922 Kaune suorganizavo akušerių mokyklą, Vytauto Didžiojo universitete – Akušerijos ir ginekologijos katedrą ir jai vadovavo. 1926 jo iniciatyva Raudonojo Kryžiaus ligoninėje (Kaune) pradėta perpilti kraują, gydyti radžio spinduliais. Nuo 1951 Kauno medicinos instituto Akušerijos ir ginekologijos katedros vedėjas. 1945 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo, 1947 Nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Parengė daug specialistų, patobulino gimdymo pagalbą, modifikavo kai kurias operacijas. Darbai apie kovą su gimdyvių kraujavimu, nėščiųjų toksikozes.

MEŠKAUSKAS Juozas, medicinos daktaras, profesorius (g. 1906 07 21 Vajėšiuose, Anykščių vls., Utenos aps.)

Baigęs Ukmergės gimnaziją, studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete. Priklausė ateitininkams, buvo *Gajos* korporacijos pirmininkas. 1933–39 Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto Vidaus ligų klinikos asistentas, 1939–41 privatdocentas, docentas, nuo 1941 profesorius. 1937 apgynė daktaro disertaciją *Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opų ankstyvos diagnozės ir gydymo klausimu.* 1938 tobulinosi Vienoje ir Berlyne. 1941–44 Vidaus ligų klinikos vedėjas, Medicinos fakulteto dekanas. 1944 pasitraukė į Vokietiją. 1944–45 Kempfenhauseno, 1945–49 Augsburgo ligoninės Vidaus ligų skyriaus vedėjas. Tarptautinės tremtinių gydytojų sąjungos narys (1949). 1949 apsigyveno JAV, vertėsi privačia praktika, dirbo Čikagos alkoholikų centre. 1949–57 Ateitininkų federacijos tarybos pirmininkas. 1956–60 Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijos pirminin-

Juozas MEŠKAUSKAS

Juozapas MIANOVSKIS

kas. Lietuvių medicinos muziejaus Čikagoje garbės kuratorius. Išleido knygų apie skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opas, diabetą, elektrokardiografiją. Bendradarbiavo *Medicinoje, Drauge.* Parengė ir 1987 Čikagoje išleido *Lietuvos medicinos istoriją.*

MIANOVSKIS Juozapas, medicinos daktaras, profesorius (1804 Umanėje, Ukraina – 1879 01 06 Italijoje)

1827 baigė Vilniaus universitetą. 1828 už disertaciją apie stabligę gavo medicinos daktaro laipsnį. 1827–30 Vilniaus universiteto Terapijos klinikos asistentas. 1831–34 gydytojavo Vilniaus karo ligoninėje. Nuo 1835 Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos fiziologijos profesorius. Tobulinosi užsienyje. Nuo 1842, uždarius Vilniaus medicinos-chirurgijos akademiją, profesoriavo Sankt Peterburgo medicinos-chirurgijos akademijoje. Vėliau caro dvaro gydytojas. 1862–69 Vyriausiosios Varšuvos mokyklos rektorius.

MIANOVSKIS Mikalojus, medicinos daktaras, profesorius (1783 Lucke, Ukraina – 1843 Šalčininkuose)

1805 baigė Vilniaus universitetą. 1807 už disertaciją apie nervinio karščiavimo gydymą gavo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1810 dėstė Vilniaus universitete. 1817–32 to universiteto, 1832–42 Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos Akušerijos katedros ir klinikos vedėjas; profesorius. 1819–25 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas, 1832–33 ir 1839–42 Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos prezidentas. M. Mianovskis išplėtė Akušerijos kliniką, pagerino akušerijos dėstymą, įvedė praktikos

Mikalojus MIANOVSKIS

darbus. Pirmasis Lietuvoje nurodė, kad nėščioji privalo laikytis režimo ir higienos taisyklių. Parašė akušerijos vadovėlį (1825).

MICKIENĖ (Sklėriūtė) Vida Elžbieta, daktarė (g. 1934 06 01 Kaune)

Farmakologo Algio Mickio žmona. 1959 su pagyrimu baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1959–60 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės terapeutė. Nuo 1960 pabaigos Kauno medicinos instituto Centrinės mokslo tiriamosios laboratorijos Elektroencefalografijos (dabar Neurofiziologijos) laboratorijos mokslo darbuotoja. Mokslinio darbo sritis – eksperimentinė ir klinikinė elektroencefalografija, ypač aukštų dažnių tyrimas. Šiuos tyrimus apibendrino 1965 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje apie fenamino ir fizostigmino poveikio elektrokortikogramos parametrams skirtumus. Nuo 1984 dirba psichoanalitinės (psichodinaminės) psichoterapijos srityje, kartu vertindama gydomų pacientų būseną psichologijos testais. Bendradarbiauja su Norvegijos ir Vokietijos psichoanalitikais, kartu su jais suorganizavo Kauno medicinos akademijoje jaunųjų psichiatrų ir psichologų psichoanalizės mokymo programą. Nuo 1996 V. E. Mickienė – naujai įkurto Kauno medicinos akademijos Psichodinaminės psichoterapijos sektoriaus prie Psichiatrijos klinikos vadovė. Suorganizavo naują pagal tarptautinius standartus psichiatrų ir psichologų mokymo programą (ją 1998–2000 vykdys Oslo psichoterapijos institutas Norvegijos lėšomis). Paskelbė daugiau kaip 60 mokslinių darbų.

Vida Elžbieta MICKIENĖ

MICKIS Algis, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (g. 1927 05 03 Kaune)

1945 baigęs Kauno *Aušros* berniukų gimnaziją, 1945–50 studijavo Vytauto Didžiojo universitete, kurį baigė su pagyrimu. 1950–53 mokėsi II Maskvos medicinos instituto farmakologijos aspirantūroje. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – neurofarmakologija (neurofiziologija). Tyrė vaistų poveikį aukštų dažnių EEG.

Algis MICKIS

1953 apgynęs medicinos mokslų kandidato disertaciją, pradėjo dirbti Kauno medicinos instituto (dabar Kauno medicinos akademija) Farmakologijos katedroje. 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino neurotropinių medžiagų poveikį elektrokortikogramos aukštojo dažnio komponentams. 1956–92 Farmakologijos (vėliau Teorinės ir klinikinės farmakologijos) katedros vedėjas. 1971 jam suteiktas profesoriaus vardas. Naujai pertvarkė farmakologijos dėstymą, 1957 įkūrė pirmąją Kauno medicinos instituto mokslo tiriamąją laboratoriją – Elektroencefalografijos laboratoriją; jos bazėje buvo apgintos 7 daktaro (habilituoto daktaro) ir 30 kandidato (daktaro) disertacijų. Šiuo metu A. Mickis yra 5 doktorantūros komitetų narys. Su bendraautoriais paruošė pirmuosius lietuviškus farmakologijos vadovėlius. Aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje, buvo renkamas jo Seimo nariu, Kaune išrinktas SSRS liaudies deputatu. 1991 išrinktas į Lietuvos mokslo tarybą; jos Atestacinės komisijos pirmininkas. Dalyvavo steigiant Kauno medicinos akademijoje biofizikos specialybę, pertvarkant studijas ir mokslinį darbą. Dvi kadencijas buvo renkamas Kauno medicinos akademijos Tarybos pirmininku. Šios akademijos Senato narys. Aktyviai dalyvavo atkuriant Vytauto Didžiojo universitetą Kaune, buvo išrinktas jo Atkuriamojo senato nariu; šiuo metu yra Vytauto Didžiojo universiteto Senato narys. Ilgametis Lietuvos farmakologų mokslinės draugijos pirmininkas. Išrinktas Latvijos farmakologų draugijos garbės nariu. Daug prisidėjo įkuriant prie Sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą; vadovauja šios tarnybos Vaistų registracijos biurui. *Medicinos enciklopedijos* redakcinės kolegijos narys, daugelio jos straipsnių autorius. Nuo 1998 Visuotinės lietuvių enciklopedijos Mokslinės redakcinės tarybos narys. Lietuvos gydytojų sąjungos IX suvažiavime išrinktas jos prezidentu. 1987 Lietuvos mokslo premijos laureatas. Jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. 1997 apdovanotas Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu.

12. 856

Stasė MIČELYTĖ

MIČELYTĖ Stasė, daktarė (g. 1925 12 17 Sudeikiuose, Utenos rj.)

Gydytojo Tomo Kairiūkščio žmona. 1948 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo chirurge Vilniaus klinikinės Raudonojo Kryžiaus ligoninės Urologijos skyriuje. 1958–67 Vilniaus I ligoninės, nuo 1967 Vilniaus miesto klinikinės ligoninės (dabar Vilniaus miesto universitetinė ligoninė) Urologijos skyriaus vedėja. 1963 su bendradarbiais suorganizavo pirmąją Lietuvoje dirbtinio inksto laboratoriją. 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie bakterinio šoko priežastis, požymius ir eigą. Padarė daug sudėtingų inkstų operacijų. Paskelbė mokslinių straipsnių apie pielonefrito ir kitų inkstų ligų diagnostiką ir gydymą.

MIKALAUSKAS Kazimieras (1907 01 30 Šenberge, Latvija – 1986 12 09 Ukmergėje)

1934 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. Visą laiką gyveno ir dirbo Ukmergėje. 1946–56 Ukmergės rajono ligoninės Vidaus ligų skyriaus vedėjas, nuo 1956 – vyriausiojo gydytojo pavaduotojas gydymo reikalams. Pasižymėjo ypač didele kvalifikacija, erudicija, humanizmu. 1990 rajono medikų lėšomis prie ligoninės jam pastatytas paminklas.

MIKALAUSKAS Vytautas (g. 1928 01 05 Degeniuose, Pandėlio vls., Rokiškio aps.)

1951 su pagyrimu baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1953 trisdešimt penkerius metus dirbo chirurgu Respublikinėje Kauno klinikinėje li-

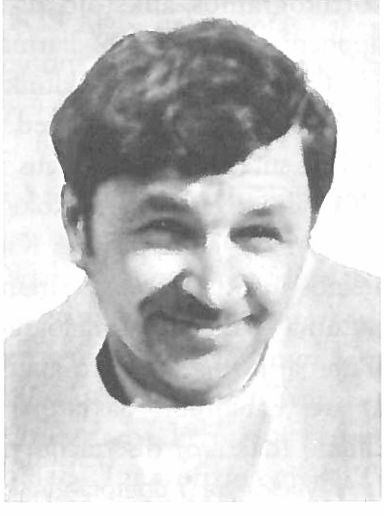

Kazimieras MIKALAUSKAS

goninėje (dabar Kauno akademinės klinikos), iš jų 16 metų vadovavo I chirurgijos skyriui. Darė sudėtingas skrandžio, stemplės, plaučių ir kitų organų operacijas, vienas pirmųjų – įgimtų širdies ydų operacijas dirbtinės kraujotakos sąlygomis. 1955 Kauno klinikose pirmą kartą ne tik Lietuvoje, bet ir Baltijos valstybėse, sėkmingai per operaciją panaudojo endotrachėjinę narkozę. Įdiegė šią narkozę kitose Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Kupiškio, Rokiškio ligoninėse. Pasižymėjo tobula chirurgijos technika, novatoriškumu, reiklumu. Paskelbė per 40 mokslinių darbų. 1987 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 1992 I Lietuvos širdies ir krūtinės chirurgų suvažiavime V. Mikalauskas išrinktas šios draugijos garbės nariu.

Arvydas MILAŠIUS

MILAŠIUS Arvydas, daktaras, docentas (g. 1953 11 27 Vaišniūnuose, Ignalinos rj.)

1970 baigė Ignalinos I vidurinę mokyklą, 1977 – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1977–78 Klaipėdos miesto ligoninės gydytojas internas. Nuo 1978 dėsto Kauno medicinos akademijoje (iki 1989 Kauno medicinos institutas); 1978–94 Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedros asistentas, 1994–97 vyresnysis asistentas, nuo 1998 šios katedros vedėjas. 1998 jam suteiktas docento vardas. 1994 apgynė daktaro disertaciją apie endogeninių medžiagų įtaką miego ir budrumo ciklui. Mokslinio darbo kryptis – centrinės nervų ir kvėpavimo sistemų farmakologinė korekcija. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 30 mokslinių darbų. Pirmosios lietuviškos *Medicinos enciklopedijos* vienas autorių, Lietuvos vaistų katalogo redakcinės tarybos narys.

MILČIUVIENĖ Simona, daktarė, docentė (g. 1949 02 28 Laumiuose, Skuodo rj.)

1972 baigusi Kauno medicinos institutą, iki 1982 dirbo gydytoja stomatologe Kauno mieste ir rajone. 1982–88 – Kauno medicinos instituto mokslo darbuotoja, nuo 1988 dirbo šio instituto Terapinės ir ortopedinės

stomatologijos klinikoje. 1988 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie Lietuvos vaikų ir paauglių stomatologinių ligų profilaktiką. 1994 jai suteiktas docentės vardas. Nuo 1996 vadovauja Kauno medicinos akademijos Profilaktinės ir vaikų stomatologijos klinikai. Parašė daugiau kaip 50 mokslinių straipsnių. 1996–97 Lietuvos stomatologų sąjungos Kauno krašto pirmininkė.

MINELGA Bronius, medicinos daktaras, docentas (1911 11 09 Padargupiuose, Raseinių rj. – 1969 12 31 Kaune)

1933–38 studijavo Vytauto Didžiojo universitete. Jį baigęs, 1939 išrinktas Teismo medicinos katedros asistentu. 1938 ir 1940 už darbus apie tuberkuliozės paplitimą Lietuvoje ir kovą su ja laimėjo Draugijos kovai su tuberkulioze konkursą. 1942 apgynė medicinos daktaro disertaciją, kurioje nagrinėjo gyvenamųjų Lietuvos kaimo pirkių trūkumus; docentas. 1944–51 vadovavo Vytauto Didžiojo universiteto Teismo medicinos katedrai. Pasiūlė mikrometodą alkoholio kiekiui kraujyje nustatyti. Bendradarbiavo spaudoje, išleido knygą *Kova su džiova* (1934).

MINKOVSKIS Oskaras (1858 01 13 Kaune – 1931 06 18 Visbadene, Vokietija)

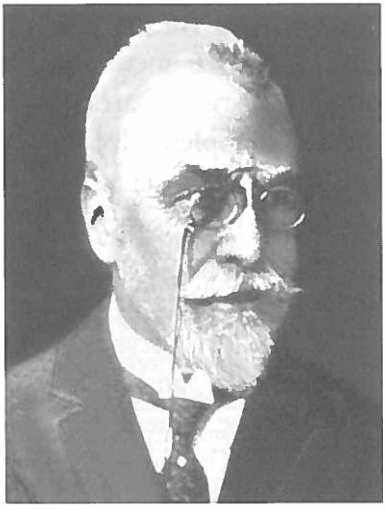

Oskaras MINKOVSKIS

Mokėsi Kauno gimnazijoje. 1872 su tėvais persikėlė į Karaliaučių. Studijavo Strasbourgo ir Freiburgo universitetuose. Dirbo Karaliaučiaus universiteto klinikoje, dėstė daugelyje Vokietijos universitetų. 1889 eksperimentais įrodė, kad kasa gamina medžiagą prieš diabetą, kuri skiriasi tiesiai į kraują. Šis O. Minkovskio atradimas padėjo atskleisti cukrinio diabeto priežastį ir atrasti insuliną. Už šį atradimą jis 1902 pristatytas Nobelio premijai, bet šių premijų komitetas tuomet nesuprato šio atradimo svarbos. O. Minkovskis ištyrė sergančiųjų cukriniu diabetu medžiagų apykaitos sutrikimus, paveldimos hemolizinės anemijos, vėliau pavadintos Minkovskio ir Šofaro liga, patogenezę. 1965 įsteigtas tarptautinis O. Minkovskio vardo prizas už pasiekimus diabetologijoje.

MISEVIČIENĖ Irena, habilituota daktarė, profesorė (g. 1950 07 23 Kaune)

1974 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Vienerius metus dirbo Kauno II klinikinės ligoninės gydytoja interne. 1975–82 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto jaunesnioji mokslo darbuotoja. 1981 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino rizikos veiksnių ir mirtingumo nuo ischeminės širdies ligos sąsajos tyrimą tarp 45–59 metų Kauno vyrų. 1982 pradėjo vadovauti Kauno medicinos instituto Centrinės mokslo tyrimo laboratorijos Lėtinių neinfekcinių ligų integruotos profilaktikos laboratorijai. 1990 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie lėtinės neinfekcinės patologijos epidemiologinę situaciją, jos pirminės profilaktikos organizacinius ir metodologinius aspektus Lietuvoje. Gilino žinias D. Britanijoje, Rusijoje, Suomijoje, Švedijoje, Kanadoje, Olandijoje, Belgijoje. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Biomedicininių tyrimų instituto direktoriaus pavaduotoja mokslui, 1997 išrinkta šio instituto direktore. 1994 jai suteiktas profesorės vardas. Nuo 1997 vadovauja naujai įkurtam Kauno medicinos akademijos Visuomenės sveikatos centrui. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų. Aktyviai dalyvauja formuojant Lietuvos sveikatos politiką, reformuojant visuomenės sveikatos priežiūrą. I. Misevičienė – Kauno medicinos akademijos Tarybos, Senato narė, Kauno akademinių klinikų Gydymo tarybos, Lietuvos mokslo tarybos narė, tarptautinės CINDI programos, Nacionalinio sveikatą stiprinančių ligoninių tinklo koordinatorė, Sveikatos reformos biuro Visuomenės sveikatos komisijos narė.

Irena MISEVIČIENĖ

MISIŪNIENĖ (Valiušaitytė) Nijolė, habilituota daktarė, profesorė (g. 1933 01 28 Telšiuose)

Su bėgančia nuo tremties šeima iš Telšių persikėlė į Kauną, kur 1950 (aukso medaliu) baigė Kauno II vidurinę mokyklą, 1956 – Kauno

Nijolė MISIŪNIENĖ

medicinos institutą. Dirbo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Kardiologijos skyriuje. Nuo 1962 dirba Kauno medicinos institute (dabar Kauno medicinos akademija). Šio instituto Hospitalinės terapijos katedroje, vėliau perorganizuotoje į Vidaus ligų kliniką, dėstė kardiologiją, reumatologiją, vidaus, profesines ligas. Mokslinių tyrimų kryptis – miokardo infarkto išeičių prognozavimas, ligonių reabilitavimas ir ilgalaikis gydymas. 1972–82 dalyvavo šioms problemoms skirtuose Pasaulinės sveikatos organizacijos tyrimuose. 1983 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino sirgusiųjų miokardo infarktu daugiamečio stebėjimo rezultatus. 1973 jai suteiktas docentės, 1982 – profesorės vardas. 1984 su kitais kardiologais jai paskirta Lietuvos valstybinė premija. 1992–97 Kauno medicinos akademijos Reumatologijos klinikos vadovė. 1991–98 Kauno medicinos akademijos prorektorė. 1996 išrinkta Europos aukštųjų medicinos mokyklų asociacijos valdybos nare. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių darbų. Buvo išrinkta į Sąjūdžio I seimą, aktyviai dalyvavo atkuriant Lietuvos gydytojų sąjungą. Šiuo metu N. Misiūnienė – Kauno medicinos akademijos Reumatologijos klinikos profesorė, Vidaus ligų departamento veiklos koordinatorė, Lietuvos internistų draugijos ir Lietuvos reumatologų asociacijos valdybų narė, Kauno krašto skyriaus pirmininkė.

MISIŪRA Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (1917 12 13 Dainavoje, Gardino sr., Baltarusija – 1966 10 23 Vilniuje)

Jonas MISIŪRA

1942 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, dirbo pedagoginį darbą Vilniaus universiteto Mikrobiologijos, nuo 1945 Fakultetinės terapijos katedroje. 1952 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1954 jam suteiktas docento vardas. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie lėtinių nespecifinių plaučių ligų kompleksinį gydymą. Nuo 1957 vadovavo universiteto Fakultetinės terapijos katedrai. Buvo Gydytojų tobulinimosi fakulteto dekanas. Paskelbė mokslinių straipsnių apie reumatą, plaučių ligas. Sukūrė eksperimentinio lėtinio bronchito modelį. Vadovėlio *Ligonių slaugymas* (1967) bendraautoris, vadovavo jo parengimui.

Henrikas MITUZAS

MITUZAS Henrikas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1924 07 16 Žagarėje)

1946–50 studijavo Kauno universitete stomatologiją. Baigęs universitetą, iki 1954 Kauno sanitarinio švietimo namų Higienos muziejaus vedėjas. Nuo 1954 dėsto Kauno medicinos institute (dabar Kauno medicinos akademija), 1962–64 šio instituto Farmakologijos katedros vedėjas. 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino eksperimentinius duomenis apie užkrūčio liaukos reikšmę anafilaksijai. Nuo 1964 docentas, nuo 1977 profesorius. Paskelbė mokslinių straipsnių, parašė knygų: *Farmakologija* (1971), *Vaikų ligų gydymas antimikrobiniais preparatais* (1983), *Inkstų ir šlapimo takų gydymas vaistažolėmis bei jų preparatais* (1990), *Vaistažolių bei jų preparatų panaudojimas akušerijoje ir ginekologijoje* (1992). Vadovėlio *Farmakologija ir receptūra* (1970) bendraautoris. 1987 kartu su kitais farmakologais jam paskirta Lietuvos valstybinė premija.

MONCEVIČIŪTĖ (Eringienė) Elena, habilituota daktarė, profesorė (g. 1927 03 20 Mončiuose, Kretingos rj.)

1952 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1953–57 dirbo Eksperimentinės ir klinikinės medici-

Elena MONCEVIČIŪTĖ

nos institute ir Vilniaus srities klinikinės ligoninės Chirurgijos skyriuje. Nuo 1957 dirba Onkologijos centre; 1959–72 vadovavo Patofiziologijos skyriui, 1974–78 – Patofiziologijos laboratorijai, 1978–97 – Imunologijos laboratorijai, nuo 1997 vadovauja Profilaktinės imunologijos laboratorijai. 1969 už darbą apie navikinių audinių imunobiologinių savybių kitimą, veikiant juos alkilinančiais preparatais, E. Moncevičiūtei suteiktas medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnis. Profesorė (1989). Pasiūlė testų sistemą žmogaus imuninei būklei įvertinti ir 6 tipų klasifikaciją, prislopintos imuninės būklės reakcijų tyrimo metodiką. E. Moncevičiūtės parengta žmogaus imuninės būklės pagreitinto įvertinimo metodika naudojama Lietuvoje, Rusijoje ir Ukrainoje. Parašė monografijas: *Navikų imunobiologinių savybių kitimai veikiant alkilinančiais preparatais* (1975, rusų k.), *Rūkymas, alkoholis, imunitetas ir vėžys* (1994), su kitais – *Organizmo imuninės reakcijos ir jų galima reikšmė vėžio skryningo sistemoje* (1985, rusų k.), *Imunologinio disbalanso kriterijai kaip galimi vėžio rizikos faktoriai* (1986, rusų k.). Niujorko mokslų akademijos narė (1996).

MOTIEJŪNAS Leontijus, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1925 11 04 Kaune)

Studijavo Vytauto Didžiojo universitete, Vilniaus universiteto Medicinos fakultete, Maskvos I medicinos institute, kurį 1949 baigė. 1951–54 Lietuvos mokslų akademijos Eksperimentinės medicinos instituto aspirantas. 1956–60 dėstė Vilniaus universi-

Leontijus MOTIEJŪNAS

tete. 1963–65 Epidemiologijos ir higienos instituto direktoriaus pavaduotojas. 1966–79 vadovavo Respublikinės sanitarijos ir epidemiologijos stoties laboratorijai. 1975 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie gamtines židinines infekcijas Lietuvoje. Nuo 1979 Vilniaus universiteto Infekcinių ligų klinikos Gamtinių židininių infekcijų mokslinio tyrimo laboratorijos vedėjas; profesorius. Pirmasis Lietuvoje ėmė tirti gamtines židinines infekcijas. Ištyrė visus Lietuvos rajonus, nustatė daugelyje jų esančius infekcinių ligų (erkinio encefalito, Laimo ligos ir kt.) židinius, tų ligų klinikinius ir epidemiologinius ypatumus, suorganizavo šių ligų diagnostiką. 1989 įkūrė biolaboratorinių tyrimų ir ligų profilaktikos firmą *Endemik*. 1995 už darbų ciklą *Gamtinės židininės infekcijos, bendros žmonėms ir gyvuliams Lietuvoje* (1965–93) jam suteikta Lietuvos Respublikos mokslo premija. Paskelbė daugiau kaip 170 mokslinių darbų. Niujorko mokslų akademijos narys.

Vytautas MURZA

MURZA Vytautas, habilituotas daktaras (1928 09 02 Šiauliuose – 1991 07 12 Vilniuje)

1946–52 studijavo Vytauto Didžiojo universitete ir Kauno medicinos institute, 1952 baigė Charkovo medicinos institutą. Dirbo karo gydytoju. 1958–75 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto mokslo darbuotojas, 1965–75 instituto direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams. 1974 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Nuo 1976 dirbo Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos institute, vadovavo skyriui, vėliau laboratorijai. Paskelbė mokslinių darbų apie skydliaukės, antinksčių žievės funkciją, sergant reumatu.

N

NADIŠAUSKIENĖ Rūta Jolanta, daktarė, docentė (g. 1959 06 24 Jurbarke)

1974 baigė J. Naujalio vidurinę meno

Rūta Jolanta NADIŠAUSKIENĖ

mokyklą (fortepiono klasę), 1977 – Kauno V vidurinę mokyklą, 1983 – Kauno medicinos institutą. 1986–88 šio instituto Perinatologijos laboratorijos jaunesnioji mokslo darbuotoja. Nuo 1989 dirba Kauno medicinos akademijos Akušerijos ir ginekologijos katedroje: iš pradžių asistentė, nuo 1998 docentė. 1995 apgynė daktaro disertaciją apie priešlaikinio gimdymo, sukeliamo subklinikinės gimdymo takų infekcijos, stabdymą ampicilinu. 1994 stažavosi Mcbillio universitete Monrealyje (Kanada), 1995 – Loyolos universitete Čikagoje (JAV). Nuo 1994 Lietuvos akušerių ir ginekologų draugijos prezidentė, nuo 1997 Lietuvos atstovė Tarptautinės akušerių ir ginekologų federacijos taryboje. Laikinoji Pasaulinės sveikatos organizacijos patarėja (1998), žurnalo *Lietuvos akušerija ir ginekologija* vyriausioji redaktorė. Paskelbė per 50 mokslinių darbų.

NAGEVIČIUS (Nagius) Vladas, generolas leitenantas (1881 06 17 Kretingoje – 1954 09 15 Willoughby, Ohio valstija, JAV)

Aukso medaliu baigęs gimnaziją Rygoje, mokėsi Sankt Peterburgo archeologijos institute, kurį 1904 baigė. Vėliau studijavo Sankt Peterburgo karo medicinos akademijoje. Dalyvavo Vilniaus didžiajame seime; už šio seimo nutarimų platinimą buvo suimtas ir kalinamas. 1908 V. Nagevičiaus iniciatyva Karo medicinos akademijoje įkurta slapta lietuvių medikų korporacija *Fraternitas Lithuanica*, kuriai vėliau, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, priklausė daug lietuvių medikų. 1910 baigęs akademiją,

Vladas NAGEVIČIUS

tarnavo gydytoju Rusijos laivyne Baltijos, vėliau Juodojoje jūroje. 1917 Sankt Peterburge Lietuvių seime atstovavo Helsinkio lietuvius karius ir pritarė Lietuvos Nepriklausomybės rezoliucijai. 1918 grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Vilniuje. 1918 savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę, buvo jos pirmasis gydytojas savanoris. Apsaugos tarybos narys, vėliau Karo sanitarijos viršininkas. 1919–40 vadovavo Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybai. 1920 jam suteiktas generolo leitenanto laipsnis. 1921 įkūrė Vytauto Didžiojo karo muziejų Kaune, 1921–40 ir 1941–44 jam vadovavo. 1922 suorganizavo Lietuvos karininkų ramovę, daug metų buvo jos bei seniūnų tarybos pirmininkas. Rūpinosi Nepriklausomybės karo invalidais, 1924–40 Karo invalidams šelpti komiteto, įkurto jo pastangomis, pirmininkas. 1923 įsteigė ir keliolika metų vadovavo Lietuvos jūrininkų sąjungai. 1922–34 Lietuvių ir suomių draugijos, kurią jis taip pat kartu su kitais steigė, pirmininkas. Estų ir lietuvių bei Latvių ir lietuvių draugijų valdybų, Lietuvos šaulių sąjungos valdybos, Valstybinės archeologinės komisijos ir Archyvams tvarkyti komisijos narys. Tyrė VII–XII amžių Lietuvos kapinynus. Skaitė pranešimus tarptautinėse archeologų konferencijose Rygoje, Londone, Osle. 1933 išrinktas Latvijos mokslų akademijos nariu korespondentu. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas dviem Vyčio kryžiaus, Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ir Vytauto Didžiojo ordinais, Šaulių žvaigžde, Kūrėjo – savanorio medaliu, taip pat – Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos, Rumunijos ir Belgijos valstybių ordinais ir medaliais. 1944 su šeima pasitraukė į Austriją, kur dirbo gydytoju. 1949 apsigyveno JAV.

NAINYS Jonas Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius (1923 05 26 Kretingoje – 1989 09 18 Kaune)

1945 baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, dėstė jame, nuo 1951 Kauno medicinos institute. 1956–71 Teismo medicinos, vėliau Anatomijos ir teismo medicinos katedros vedėjas. 1967 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie teismo osteologinius asmens tapatybės nustatymo metodus pagal galūnių proksimalius kaulus. 1968 jam suteiktas profesoriaus, 1983 – Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Sukūrė aparatą plonoms kaulų plokštelėms gauti, metodą lyčiai nustatyti, sudarė žmogaus ūgio ir galūnių ilgio nustatymo iš galūnių proksimalių kaulų lenteles. Su kitais identifikavo Kristijono Donelaičio palaikus. Daugelį metų buvo Lietuvos teismo medikų ir kriminalistų mokslinės draugijos pirmininkas. Vadovavo Lietuvos buriavimo federa-

Jonas Vytautas NAINYS

cijai. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose JAV, Vokietijoje, Rusijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje. Parašė knygą *Asmens tapatybės nustatymas pagal galūnių proksimalius kaulus* (1972, rusų k.), mokomųjų priemonių. Vadovėlio *Teismo medicina* (1969, II leidimas 1979), knygos *Lietuvių antropologijos metmenys* (1991) bendraautoris.

NARAKAS Algimantas, medicinos daktaras, profesorius (1924 Kaune – 1993 11 25)

Sunkiai sergantis buvo nugabentas gydytis į Šveicariją, kur jį užklupo II pasaulinis karas. Augdamas be tėvų, išmoko laikrodininko amato, dirbo ir studijavo Lozanos universitete. 1944 baigęs studijas, dirbo šio universiteto Centrinėje klinikoje asistentu, docentu, vėliau profesoriumi. Vadovavo Longerie ortopedijos ir rekonstrukcinės chirurgijos klinikai. Vienas rankos ir periferinių nervų rekonstrukcinės chirurgijos pradininkų Europoje. Skaitė paskaitas Europos ir Amerikos universitetuose. Daugelio šalių mokslinių draugijų garbės narys.

NARBEKOVAS Andrius, kunigas, teologijos daktaras (g. 1959 11 11 Gargždуose)

Užaugo šešių vaikų šeimoje. 1978 baigė Gargždų I vidurinę mokyklą, 1984 – Kauno medicinos institutą. Vienerius metus dirbo gydytoju internu Klaipėdos miesto ligoninėje. 1985–88 Pasvalio rj. centrinės ligoninės chirurgas, po to iki 1990 buvo Kauno akademinių klinikų klinikinėje ordinatūroje. 1990–93 studijavo Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje; 1993 įšventintas kunigu. Tais pačiais

Algimantas NARAKAS

Andrius NARBEKOVAS

metais paskirtas Vilniaus kunigų seminarijos vicerektoriumi, juo dirbo iki 1995. Vėliau (1995–98) studijavo Vašingtone Jono Pauliaus II institute, kur apgynė disertaciją ir įgijo teologijos daktaro laipsnį.

NARBUTAS Petras, daktaras, docentas (g. 1927 01 30 Vadaktuose, Panevėžio aps.)

1950 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Vilniaus miesto I ligoninėje, nuo 1953 I chirurgijos skyriaus vedėjas. 1956 išrinktas Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Hospitalinės chirurgijos katedros asistentu. Nuo 1968 Vilniaus miesto universitetinės klinikinės ligoninės III chirurgijos skyriaus vedėjas. 1970 už disertaciją apie cholecistito chirurginio gydymo taktiką ir rezultatus jam suteiktas medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsnis. Docentas (1973). 1984–86 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Pirmosios chirurgijos katedros vedėjas. 1991–95 dėstė chirurgiją Vilniaus universiteto Bendrosios praktikos gydytojo centre. Paskelbė daugiau kaip 80 straipsnių apie kepenų, kasos ir kitų vidaus organų ligas ir jų chirurginį gydymą. Parengė chirurgų rezidentų ruošimo programą ir iki 1991 jai vadovavo. Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969, II leidimas 1980) bendraautoris.

NASVYTIS Motiejus (1890 02 04 Margiškiuose, Sartininkų vls., Tauragės aps. – 1971 06 22 Putname, Connecticuto valstija, JAV)

Mokėsi Palangos progimnazijoje, vėliau baigė gimnaziją Kaune. 1911 įstojo į Maskvos universiteto Fizikos-matematikos fakultetą, tačiau po me-

Petras NARBUTAS

Motiejus NASVYTIS

tų perėjo į Medicinos fakultetą, nes caro Rusijoje tik gydytojai galėjo dirbti savo krašte. Priklausė Maskvos lietuvių studentų draugijai, atstovavo jai slaptose lietuvių konferencijose. 1916 baigęs Maskvos universitetą, mobilizuotas į Rusijos kariuomenę ir paskirtas Minsko karo ligoninės Smolenske gydytoju. Ten išrinktas Smolensko lietuvių tarybos pirmininku, kurio svarbiausias uždavinys buvo lietuvių pabėgėlių globa. 1917 dar išrinktas į Sankt Peterburgo lietuvių seimą, dalyvavo jo posėdžiuose. 1918 grįžo į Lietuvą. Dirbo Raseinių apskrities ligoninės vedėju. 1919 paskirtas Valstybinio higienos ir bakteriologijos instituto direktoriumi; čia įkūrė skiepų nuo raupų skyrių. Kovojo su Lietuvoje siautusios vidurių šiltinės epidemija. 1920–23 buvo Lietuvos kariuomenės epidemiologas. Kovodamas su prasidedančia Kaune choleros epidemija, užsikrėtė cholera ir labai sunkiai sirgo. Pasitraukęs iš kariuomenės, šalia privačios praktikos dėstė *Aušros* gimnazijoje higieną, buvo tos gimnazijos gydytojas. Tobulinosi Berlyno universitete. 1925 vėl paskirtas Lietuvos kariuomenės epidemiologu. Nuo 1929 dar dirbo bakteriologu ir Karo ligoninės laboratorijos vedėju. Jo vadovaujama laboratorija prilygo moderniausioms to meto Europos laboratorijoms. Kartu su kitais įkūrė Kauno medicinos draugiją, dvejus metus buvo jos pirmininkas. 1920 vienas Aukštųjų kursų organizatorių, jų Medicinos skyriaus vedėjas, vienas pirmųjų šių kursų neapmokamų dėstytojų. Aktyviai dalyvavo daugelio organizacijų veikloje. Kartu su kolegomis atgaivino Lietuvoje korporacijos *Fraternitas Lithuanica* veiklą, įkūrė sveikatos ir blaivybės draugiją *Sveikata*. Beveik visų to meto Lietuvos gydytojų suvažiavimų organizatorius. Bendradarbiavo spaudoje (daugiausia *Medicinoje*). Higienos ir sanitarinės kultūros klausimais daug rašė *Lietuvos ūkininke*, *Lietuvos aide*, *Lietuvos žiniose*, kalbėdavo radijo valandėlėse. 1944 pasitraukė į Vokietiją, buvo lietuvių pabėgėlių stovyklų gydytojas. 1949 apsigyvenęs JAV, vertėsi privačia praktika. 1954 išrinktas Amerikos lietuvių gydytojų draugijos, 1963 Pasaulio lietuvių gydytojų draugijos garbės nariu.

Ramūnas NAVICKAS

NAVICKAS Ramūnas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1954 05 08 Kaune)

1979 baigęs Kauno medicinos institutą, dirba jame (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). 1979–87 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto jaunesnysis mokslo darbuotojas. 1983 už disertaciją apie ligonių atrankos miokardo revaskuliarizacijai kriterijus jam suteiktas medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsnis. 1987–92 Centrinės mokslo tyrimo laboratorijos vyresnysis mokslo darbuotojas. 1991 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino vainikinių širdies arterijų nepakankamumo, kairiojo skilvelio miokardo funkcijos ir chirurginio gydymo rezultatus. Nuo 1992 Biomedicininių tyrimų instituto Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorijos vyriausiasis mokslo darbuotojas. 1994–96 vadovavo Kardiologijos instituto Intervencinės kardioangiologijos sektoriui, nuo 1996 – Kauno medicinos akademijos Invazinės kardiologijos departamento vadovas. 1995 jam suteiktas profesoriaus vardas. Tobulinosi Šveicarijoje, Suomijoje, JAV, Vengrijoje. Kauno medicinos akademijos Senato narys. Paskelbė apie 130 mokslinių straipsnių. Nuo 1995 Europos kardiologų draugijos narys.

NEMEIKŠA Juozas (1888 12 16 Šiauliuose – 1958 12 12 Kaune)

Studijuodamas Maskvos universitete, bendradarbiavo *Aušrinėje*, *Lietuvos ūkininke*, rašė prozos vaizdelius (J. Žainio slapyvardžiu). 1911 išleido jų rin-

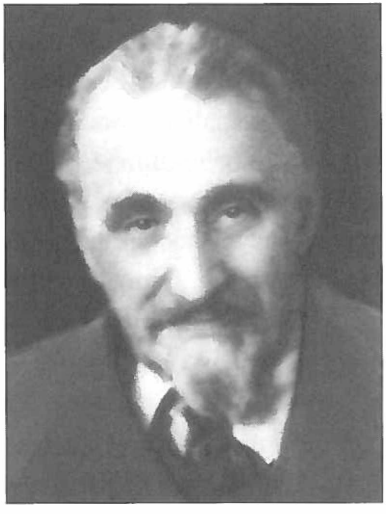

Juozas NEMEIKŠA

kinėlį *Vakaro pasaka*. 1919 baigęs Maskvos universitetą, 1920 grįžo į Lietuvą. Dirbo gydytoju kariuomenėje. Nuo 1925 dėstė Lietuvos universitete, vėliau vadovavo Kauno trachomos dispanseriui. Nuo 1930 Akliesiems globoti draugijos, įsteigtos jo iniciatyva, pirmininkas. 1944–50 Vytauto Didžiojo universiteto, vėliau Kauno medicinos instituto Akių ligų katedros vedėjas. Daug nuveikė gydydamas sergančiuosius trachoma, globodamas akluosius, rūpindamasis jų buitimi, kultūros reikalais. Paskelbė mokslinių straipsnių apie trachomą, miežį ir kitas akių ligas.

NEMICKAS Rimgaudas, medicinos daktaras, profesorius (g. 1938 03 10 Kaune)

Studijavo Indianos universitete ir Loyolos universiteto Medicinos mokykloje Čikagoje, kurią 1961 pirmuoju baigė, įgydamas medicinos daktaro laipsnį. 1973 tapo širdies ir kraujagyslių ligų specialistu. Stažavo Čikagos universiteto ligoninėje, specializavosi Ilinojaus universitete. Kardiologijos srityje dar specializavosi Vokietijoje ir Niujorke. Nuo 1979 Loyolos universiteto klinikinės medicinos profesorius ir Masonic ligoninės Širdies ligų skyriaus vedėjas. Parašė mokslinių darbų kardiologijos klausimais. Dažnai lankosi Lietuvoje, skaito paskaitas, konsultuoja, praveda seminarus. Jo pastangų dėka daug Lietuvos gydytojų ir mokslininkų gilino žinias JAV. 1992 jam suteiktas Kauno medicinos akademijos garbės daktaro vardas. 1998 apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu.

NIŠKOVSKIS Jonas Fridrichas, medicinos daktaras, profesorius (1774 03 18 Vilniuje – 1816 09 03 ten pat)

1793 baigė Vilniaus universitetą, įgydamas filosofijos daktaro laipsnį. Vėliau ten pat studijavo mediciną. Baigęs dirbo Vilniaus universitete. 1799 gavo medicinos daktaro laipsnį. Tobulinosi pas žymiausius Berlyno, Paryžiaus ir Romos chirurgus. Nuo 1809 vadovavo Vilniaus universiteto Chirurgijos klinikai; profesorius. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo šalin-

Jonas Fridrichas NIŠKOVSKIS

ti šlapimtakių akmenis. Garsėjo kaip talentingas chirurgas. Sukūrė chirurgų mokyklą. 1815 Vilniaus medicinos draugijos pirmininkas. Parašė darbų apie tiesiosios žarnos polipus, pilvo vandenę. Jo parašytas vadovėlis *Chirurginių operacijų kursas* liko rankraštyje.

NOREIKA Leonas Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1942 04 16 Šiauliuose)

1965 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, iki 1966 gydytojavo Šakių rajono centrinėje ligoninėje. 1966–70 dirbo Vilniaus miesto ligoninėse. 1970 įstojo į Vilniaus universiteto Hospitalinės chirurgijos katedros aspirantūrą. Tyrimų sritis – optimaliausių opaligės chirurginio gydymo metodų paieškos. Šiuos tyrimus apibendrino 1975 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje. Nuo 1977 tiria dauginių traumų diagnostikos ir gydymo taktikos ypatumus. Sukūrė naują parenchiminio kraujavimo stabdymo būdą – terminę hidrokoaguliaciją – kuris pripažintas išradimu; 1988 už šį darbą pelnė Vilniaus medicinos draugijos apdovanojimą. 1991 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie mišriųjų uždarų pilvo traumų diagnostiką ir gydymą. Nuo 1994 dirba Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Abdominalinės

Leonas Algirdas NOREIKA

chirurgijos klinikoje; profesorius (1996). 1996 sukonstravo universalų laparoskopinės chirurgijos įtaisą. Lietuvos chirurgų asociacijos sekretorius, žurnalo *Lietuvos chirurgija* vyriausiasis redaktorius. Paskelbė daugiau kaip 60 mokslinių straipsnių, 2 išradimų, 5 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Parašė mokomųjų priemonių.

NORKŪNAS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1912 10 19 Marijampolyje, Vilniaus rj.)

Gydytojo Prano Norkūno brolis. 1934 baigęs Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją, studijavo Vilniaus S. Batoro universiteto Filosofijos ir teologijos fakultete, 1939–44 Vytauto Didžiojo universitete Kaune. 1944 baigęs šio universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Vilniaus I ligoninės Chirurgijos skyriuje. 1946–61 Vilniaus

Petras NORKŪNAS

universiteto Chirurgijos katedros asistentas. 1951 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie kaukolės defektų aloplastiką. Nuo 1957 Onkologijos instituto (dabar Onkologijos centras) Chirurgijos skyriaus vedėjas. 1966 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 1968 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo tiesiosios žarnos vėžio problemas. Pirmasis Lietuvoje padarė sudėtingų tiesiosios žarnos ir kitų organų operacijų. Kartu su bendradarbiais ištyrė daug naujų priešvėžinių preparatų. Nuo 1990 Onkologijos centro profesorius konsultantas. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų, įdiegė racionalizacinių pasiūlymų. Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969) bendraautoris.

NORKŪNAS Pranas, habilituotas daktaras, profesorius (1908 02 01 Marijampolyje, Vilniaus rj. – 1992 11 09 Vilniuje)

1934 baigęs Vilniaus universitetą, iki 1944 dirbo chirurgu Vilniaus šv. Jokūbo ligoninėje. Nuo 1944 dėstė Vilniaus universitete; 1944–56 Bendrosios, 1956–84 Hospitalinės chirurgijos katedros vedėjas. 1958 už disertaciją, kurioje apibendrino skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opinės ligos patogenezę ir gydymo duomenis gavo medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnį. Profesorius (1960).1950 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo, 1961 – Nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Sukūrė skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligės etiopatogenezės teoriją ir ją atitinkančius chirurginio gydymo principus.

Pranas NORKŪNAS

Pirmasis Lietuvoje pradėjo operuoti sergančiuosius plaučių ligomis, pirmasis padarė transpleurinę stemplės rezekciją, plastinę stemplės operaciją, lobektomiją dėl plaučių pūlinio, pulmonektomiją. Už darbus skrandžio patogenezės klausimu 1965 jam suteikta Lietuvos valstybinė premija. Sukūrė chirurgų mokyklą. Parašė mokslinių darbų, knygų, vadovavo vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969) parengimui. Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų draugijos garbės narys.

Antanas NORKUS

NORKUS Antanas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1941 04 18 Trepėnuose, Raseinių rj.)

1965 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1965–67 dirbo gydytoju Ukmergės centrinėje ligoninėje. 1967–70 Kauno medicinos instituto aspirantas. 1972 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo hemodinamikos poslinkius koreguojant širdies ritmo sutrikimus porine elektrine stimuliacija ir intravenine digitalizacija. Po aspirantūros dirbo asistentu, nuo 1975 docentu Kauno medicinos instituto Hospitalinės terapijos katedroje. 1978 Kaune įkūrus tuometinį Endokrinologijos instituto filialą, skiriamas jo Cukrinio diabeto laboratorijos vadovu. 1991 įkūrus Endokrinologijos centrą, vėliau jį reorganizavus į Kauno medicinos akademijos Endokrinologijos institutą, toliau vadovavo šiai laboratorijai. Nuo 1994 Endokrinologijos instituto direktoriaus pavaduotojas. 1995 už monografiją *Diabetologija* jam suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Nuo 1996 profesorius. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis endokrinologas. Skaitė mokslinius pranešimus daugelyje Lietuvos ir užsienio mokslinių konferencijų. Jo iniciatyva keletas mokslinių programų cukrinio diabeto klausimais vykdomos kartu su Vakarų Europos šalių mokslo institucijomis. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų, parašė 5 monografijas, – visos publikacijos daugiausia skirtos cukrinio diabeto problemoms. Vadovėlio *Endokrinologija* bendraautoris. A. Norkus – Lietuvos endokrinologų drau-

gijos pirmininkas, Europos diabeto asociacijos ir Tarptautinės diabeto federacijos narys.

NORKUS Tarvilas, daktaras (g. 1937 07 23 Kaune)

1960 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Dirbo chirurgu Salantų (Kretingos rj.), Šakių ligoninėse. 1965 įstojo į Kauno medicinos instituto aspirantūrą. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo eksperimentinį ortotopinį širdies persodinimą. Nuo 1968 dėsto Kauno medicinos institute (Kauno medicinos akademijoje) operacinę chirurgiją. Svarbiausi darbai iš širdies ir kraujagyslių, plastinės ir atkuriamosios chirurgijos. 1988 už rekonstrukcinės mikrochirurgijos darbų ciklą jam kartu su Vilniaus mikrochirurgais paskirta Lietuvos valstybinė premija. Nuo 1998 vadovauja Kauno akademinių klinikų Plastinės chirurgijos ir nudegimų skyriui. Stažavosi Rusijos, Kanados ir JAV chirurgijos klinikose. Paskelbė daugiau kaip 90 mokslinių darbų.

Tarvilas NORKUS

NORVAIŠA Česlovas (g. 1935 05 07 Šiauliuose)

1960 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Kauno onkologijos dispanseryje chirurgu. 1961–89 Kauno radijo gamyklos sanatorijos *Banga* vyriausiasis gydytojas. Nuo 1974 Kauno sportinių šokių klubo *Sukūrys* vadovas. Sportinių šokių Lietuvoje pradininkas; su žmona Jūrate – pirmoji profesionali šokėjų pora. Dalyvavo daugiau kaip 300 varžybų, daugelio jų prizininkas ir nugalėtojas. 1964–72 Lietuvos sportinių šokių čempionas. Nuo 1965 kasmet organizuoja *Gintarinės poros* sportinių šokių varžybas. Sukūrė meninių mėgėjiškų filmų: *Batų kaina*, *Žemė*. Pastarasis filmas tarptautiniame mėgėjų kino filmų festivalyje Liuksemburge laimėjo I vietą. Kauno, Vilniaus ir Šiaulių teatrų 6 spektaklių choreografas. 1985 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio artisto, 1996 – Lietuvos nusipelniusio sporto trenerio vardas. Lietuvos dienraščiuose ir žurnaluose išspausdino publicistikos straipsnių. Apdova-

Česlovas NORVAIŠA

notas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu.

NORVAIŠIENĖ (Gylytė) Jūratė, daktarė, docentė (g. 1935 08 19 Kaune)

Gydytojo Česlovo Norvaišos žmona. 1954 sidabro medaliu baigė Kauno III vidurinę mokyklą, su pagyrimu – J. Gruodžio muzikos mokyklą, 1960 – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1960 pradėjo dirbti Kauno medicinos instituto Sveikatos apsaugos katedros asistente, 1986–92 šios katedros docentė. 1972 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie Kauno medicinos draugijos veiklą 1919–40. Nuo 1974 Kauno sportinių šokių klubo *Sukūrys* vadovė. Sportinių šokių Lietuvoje pradininkė; su vyru Česlovu – pirmoji profesionali šokėjų pora. Dalyvavo daugiau kaip 300 varžybų, daugelio jų prizininkė ir nugalėtoja. 1964–72 Lietuvos sportinių šokių čempionė. Nuo 1965 kasmet organizuoja *Gintarinės poros* sportinių šokių varžybas. Kauno, Vilniaus ir Šiaulių teatrų 6 spektaklių choreografė. Dalyvavo Lietuvos, Estijos meniniuose televizijos filmuose. 1985 jai suteiktas Lietuvos nusipelniusios artistės, 1996 – Lietuvos nusipelniusios sporto trenerės vardas. Paskelbė mokslinių darbų ir mokymo priemonių socialinės higienos, Lietuvos medicinos istorijos klausimais, taip pat straipsnių spaudoje apie sportinių šokių varžybas. Socialinės higienos ir sveikatos apsaugos organizavimo vadovėlių bendraautorė. Apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu.

Jūratė NORVAIŠIENĖ

O

OBELENIS Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1939 01 19 Vilkijoje, Kauno rj.)

1963 baigęs Kauno medicinos institutą, buvo šio instituto Higienos katedros asistentas. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo higieninių darbo sąlygų įtaką gamybiniam traumatizmui ir kai kurioms profesinėms ligoms. 1978–80 vadovavo Kauno medicinos instituto Darbo higienos mokslinio tyrimo laboratorijai, 1980–86 – Higienos ir sveikatos apsaugos organizavimo katedrai. Vienas darbo medicinos Lietuvoje pradininkų. 1990 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie nervinės ir emocinės įtampos šiuolaikinėje gamyboje sukeliamas darbo medicinos problemas. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1995 Kauno medicinos akademijos Aplinkos ir darbo medicinos katedros vedėjas, Kauno medicinos akademijos Senato narys. Tobulinosi D. Britanijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Rusijoje. Paskelbė daugiau kaip 130 mokslinių darbų. Vadovėlių *Higiena* (1982), *Higienos praktikos darbai* (1994), *Aplinkos medicina* (1997), mokomųjų priemonių bendraautoris.

Vytautas OBELENIS

OLEKA Juozas (1918 07 16 Balčiūnuose, Vilkaviškio rj. – 1996)

1938 baigęs Marijampolėje Marijonų gimnaziją, vienerius metus tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1940 įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, kurį 1945 baigė. 1945 pradėjo dirbti asistentu universiteto Bendrosios chirurgijos klinikoje ir Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės chirurgu. 1946–48 Kauno medicinos seserų mokyklos direktorius. 1948–50 Kauno I ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas. 1950 apsigyveno Marijampolėje. Vadovavo Marijampolės ligoninės Chirurgijos skyriui. 1951–85 buvo dar ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas. 1964 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas.

OLEKAS Juozas, daktaras (g. 195510 30 B. Urgute, Krasnojarsko kr., Sibire)

Gimė tremtinio šeimoje. Grįžęs į Lietuvą, mokėsi Vilkaviškio S. Nėries vidurinėje mokykloje. 1974 įstojo į Kauno medicinos institutą, nuo 1978 studijavo Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. 1980 baigęs šį universitetą,dirbo jo Mikrochirurgijos centro gydytoju, vyresniuoju mokslo darbuotoju. 1985 pirmasis Lietuvoje atliko mikrochirurginę nutraukto rankos piršto rekonstrukciją, persodindamas kojos pirštą. 1985–87 daugiausia tyrė lėtinių kaulų uždegimų gydymą; šiai temai skirta 1987 apginta medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacija. Lietuvos valstybinės premijos laureatas. Pateikė 17 racionalizacinių pasiūlymų. 1993–94 Vilniaus universitetinės greitosios pagalbos ligoninės chirurgas. 1994 – Vilniaus universitetinės Žalgirio ligoninės vyriausiasis gydytojas. Nuo 1992 tobulina vaikų įgimtų veido deformacijų chirurginio gydymo metodus. Aktyviai veikė Sąjūdyje, buvo medikų Sąjūdžio komisijos pirmininkas, Sąjūdžio seimo narys. Dalyvavo atkuriant Lietuvos gydytojų sąjungą, buvo išrinktas jos viceprezidentu. 1989 išrinktas SSRS liaudies deputatu. 1990–92 Lietuvos sveikatos apsaugos ministras. Daug prisidėjo kuriant Nacionalinę sveikatos koncepciją. 1996 išrinktas Lietuvos Respublikos Seimo nariu. Nuo 1997 Lietuvos profesinių sąjungų Centro pirmininkas. J. Olekas – vienas Rotary judėjimo Lietuvoje atkūrėjų, Vilniaus Rotary klubo prezidentas. Paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių straipsnių. Daugelio Lietuvos ir tarptautinių mokslinių draugijų (Tarptautinės rekonstrukcinės mikrochirurgijos, Tarptautinės kaukolės, veido ir žandikaulių chirurgijos ir kitų) narys. Nuo 1990 žurnalo *Medicina* redakcijos kolegijos narys.

Juozas OLEKAS

ORLOVSKIS Vaclovas (1868 02 03 – 1949 10 16 Olsztyne, Lenkija)

1894 baigė Varšuvos universitetą. 1892–95 dirbo Varšuvos bakteriologijos laboratorijoje. 1897 įkūrė Vilniuje (pirmąją Lietuvoje) Pastero stotį, kuriai vadovavo iki 1946; joje paskiepijo nuo pasiutligės apie 20 000 žmonių. 1946 apsigyveno Lenkijoje. Parašė Vilniaus Pastero stoties istori-

ją, paliko darbų apie sergančiųjų pasiutlige nervinių ląstelių pakitimus.

Vaclovas ORLOVSKIS

OŽELIS Kazys, medicinos daktaras, profesorius (1886 06 23 Vilkuose, Švėkšnos vls., Tauragės aps. – 1960 03 03 Čikagoje)

Baigęs Mintaujos (dabar Jelgava) gimnaziją, studijavo Sankt Peterburgo karo medicinos akademijoje. Ten buvo vienas slaptos lietuvių korporacijos *Fraternitas Lithuanica* steigėjų, aktyviai dalyvavo korporacijos veikloje. 1913 baigęs akademiją, dirbo Rusijos kariuomenės karo gydytoju Lenkijoje, Rumunijoje ir kitur. Dalyvavo Sankt Peterburgo lietuvių seime ir II lietuvių karių suvažiavime. Grįžęs į Lietuvą, Švėkšnoje suorganizavo ligoninę. Vėliau tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1920–39 Kauno karo ligoninės viršininkas; med. tarnybos pulkininkas leitenantas. Tobulinosi Prahoje ir Paryžiuje. 1922–24 dar ir Lietuvos universiteto Bendrosios patologijos ir patologinės anatomijos katedros prozektorius. 1929 apgynė medicinos daktaro disertaciją *Vyrų uretros ir sėklos tekamųjų latakų susiaurėjimai.* Nuo 1929 docentas. 1929–44 Vytauto Didžiojo universiteto Teismo ir socialinės medicinos katedros vedėjas. Nuo 1937 ėjo profesoriaus pareigas, 1942 tapo ordinariniu profesoriumi. 1939–44 buvo naujai pastatytų universiteto klinikų direktorius ir Vyriausios sveikatos valdybos vyresnysis teismo medicinos ekspertas. Parašė mokslinių darbų teismo ir socialinės medicinos klausimais. 1944 pasitraukė į Vakarus. Iš pradžių gyveno Augsburgo lietuvių pabėgėlių stovykloje Vokietijoje, kur vadovavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus skyriui. 1949 apsigyveno JAV, dirbo patolo-

Kazys OŽELIS

gu Ilinojaus valstijoje. 1958 išrinktas Amerikos lietuvių gydytojų draugijos garbės nariu. Bendradarbiavo Lietuvių enciklopedijoje.

Bernardas PADEGIMAS

P

PADEGIMAS Bernardas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 06 27 Dubravuose, Lazdijų rj.)

1953 baigęs Kauno medicinos institutą, mokėsi šio instituto aspirantūroje. Nuo 1957 dirbo Kauno medicinos institute (Kauno medicinos akademijoje); 1966–79 Normalinės ir patologinės fiziologijos, 1979–93 Fiziologijos ir patologinės fiziologijos katedros vedėjas. 1958–64 Kauno medicinos instituto Gydomojo fakulteto prodekanas. 1957 apgynė medicinos mokslų kandidato, 1968 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino eksperimentinius duomenis apie anafilaksijos vystymosi mechanizmą. 1961 jam suteiktas docento, 1970 profesoriaus vardas, 1984 paskirta Lietuvos valstybinė premija. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose. Ilgametis Lietuvos fiziologų draugijos pirmininkas, Lietuvos alergologų mokslinės draugijos vicepirmininkas. Pirmasis Lietuvoje pradėjo tirti alerginio proceso fazes ir kartotines alergines reakcijas; pateikė išradimą. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 260 mokslinių darbų, parašė knygų, vadovėlių, mokomųjų priemonių. Reikšmingiausi leidiniai: vadovėlis *Fiziologija* (su bendraautoriais, 1978), *Akademikas Vladas Lašas* (su E. Lašiene, 1980), *Alerginio reaktyvumo formavimasis* (1983, rusų k.).

PAKONAITIS Pranas (1906 10 10 Baubliuose, Ukmergės rj. – 1982 04 23 Vilniuje)

1933 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą ir dirbo preparatoriumi. Po metų išlaikęs valstybinius egzaminus, gavo gydytojo diplomą. Tais pat metais pradėjo dirbti šio universiteto Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros jaunesniuoju asistentu. Vėliau – Kauno karo ligo-

ninės Ausų, nosies ir gerklės ligų skyriaus gydytojas. 1940 persikėlė į Vilnių. Iš pradžių vadovavo Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninės Ausų, nosies ir gerklės ligų skyriui, vėliau buvo pakviestas dėstyti otorinolaringologiją Vilniaus universitete. Daug operuodavo, pasižymėjo operacine technika, tikslumu. Išgelbėjo daugelį ligonių; nors neturėjo jokių mokslinių laipsnių ir vardų, visoje Lietuvoje buvo vadinamas profesoriumi. Atidavė daug jėgų ruošdamas Lietuvos otorinolaringologus.

Kazys PALTANAVIČIUS

PALTANAVIČIUS Kazys, daktaras (g. 1916 01 14 Rumforde, JAV)

1942 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Studijuodamas buvo *Sūdavijos* korporacijos ir Studentų atstovybės pirmininkas. 1945 suimtas ir nuteistas 10 metų kalėti. Iki 1955 kalėdamas Komijos, Vorkutos lageriuose, dirbo gydytoju, globojo ir gelbėjo kitus kalinius. Vėliau gyveno tremtyje Vorkutoje. 1956 grįžęs į Lietuvą, dirbo Telšių tuberkuliozės dispanseryje. 1963–85 Vilniaus geležinkelio ligoninės Rentgeno skyriaus vedėjas. 1973 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1985–92 dirbo Vilniaus universitetinėje Santariškių ligoninėje, vėliau buvo šv. Jokūbo ligoninės Vilniuje vyriausiasis gydytojas. Parašė knygų: *Lėtinių ligų diagnostika* (su A. Bartusevičiene ir A. Svikliumi, 1970), *Simptomų ir sindromų vadovas* (su D. Tamulevičiūte, 1987), *Gydytojas už spygliuotų vielų* (1991).

PANGONYTĖ Dalia, habilituota daktarė, profesorė (g. 1956 03 12 Alytuje)

1980 baigė Kauno medicinos institutą. 1980–86 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto Patologinės anatomijos laboratorijos jaunesnioji mokslo darbuotoja, 1986–91 vyriausioji mokslo darbuotoja. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Kardiologijos instituto Kardialinės patologijos laboratorijos vedėja. 1991 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil dr.) disertaciją apie lėtinę ischeminę širdies ligą, jos ūminių būklių indikatorius, jų morfologinę raišką ir sąsają. Jai suteiktas

profesorės vardas. Įdiegė Lietuvoje kiekybinį morfologinį audinių struktūrų tyrimą automatine vaizdo analizės sistema. Paskelbė daugiau kaip 120 mokslinių darbų. Išleido monografiją *Klinikinė ischeminės širdies ligos patologija* (su E. Stalioraityte ir J. Blužu, 1988), vadovą patologams anatomams *Pomirtinė širdies ir kraujagyslių ligų diagnostika* (su E. Stalioraityte, 1993), vadovą gydytojams *Kardialinė patologija* (su E. Stalioraityte, 1997). Knygos *Socialiniai sveikatos apsaugos aspektai* (1992) atsakingoji redaktorė. Kauno medicinos akademijos Tarybos narė. D. Pangonytė – Europos kardiologų draugijos, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narė. Vadovauja Lietuvos patologų draugijai, yra Lietuvos patologų anatomų draugijos pirmininko pavaduotoja.

Dalia PANGONYTĖ

Regina PARNARAUSKIENĖ

PARNARAUSKIENĖ Regina, habilituota daktarė, profesorė (g. 1934 01 20 Notėnuose, Kelmės rj.)

1952 baigė Kelmės vidurinę mokyklą, 1958 – Kauno medicinos institutą. Dirbo Joniškio ligoninėje. Nuo 1964 dėsto Vilniaus universitete. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1989 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie lengvos ir apysunkės vaikų galvos smegenų traumos kliniką ir dinamiką. 1990 jai suteiktas profesorės vardas. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių, parašė knygas: *Trauminė asteninė būklė* (1981), *Vaikų toksoplazmozė* (1989); metodinių rekomendacijų. Vadovėlių *Nervų ligos* (1979, 1996) bendraautorė. Tarptautinės neurologų asociacijos narė.

PAULIUKAS Povilas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1949 07 03 Dačiūnuose, Biržų rj.)

Povilas PAULIUKAS

1972 su pagyrimu baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Vilniaus universiteto Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorijos jaunesniuoju, vėliau vyresniuoju mokslo darbuotoju. 1978 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo kontrapulsacijos intraaortiniu balionu poveikį kraujotakai ir miokardo ischemijai. 1981–82 stažavo Niujorko ir Harvardo universitetuose. Patobulino smegenis maitinančių arterijų ligų diagnostiką ir chirurginį gydymą, sukūrė naujų operacijų metodų; pateikė 15 racionalizacinių pasiūlymų ir 6 išradimus. 1985 kartu su kitais kraujagyslių chirurgais jam paskirta Lietuvos valstybinė premija. Nuo 1990 dirba Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Neuroangiochirurgijos klinikoje; vyriausiasis mokslo darbuotojas. 1991 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie brachiocefalinių arterijų chirurginį gydymą. Profesorius (1994). Pagrindinė mokslinio darbo sritis – smegenų kraujotakos sutrikimai, insultas, jo chirurginė profilaktika ir smegenis maitinančių arterijų chirurginė korekcija. Nuo 1997 Lietuvos kraujagyslių chirurgų draugijos valdybos pirmininkas. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių. Monografijų *Smegenų kraujotakos atkūrimas* (1993), *Smegenų ischemija: Diagnostika ir gydymas* (1996, abi anglų k.) bendraautoris.

PAUNKSNIS Alvydas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1943 07 11 Kaune)

1969 baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1970 dirba Kauno akademinėse klinikose (iki 1990 Respublikinė Kauno klinikinė ligoninė) gydytoju oftalmologu. Vadovauja Kauno medicinos akademijos Biomedicininių tyrimų instituto Oftalmologijos laboratorijai. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – akių navikų diagnostika ir gydymas, neinvaziniai akių tyrimai, akių ligų epidemiologija. Nuo 1997 Kauno medicinos akademijos

Tarybos pirmininkas. 1991–93 Kauno krašto akių gydytojų, 1993–97 Lietuvos akių gydytojų draugijos pirmininkas. 1995 išrinktas Europos akių gydytojų draugijos Tarybos nariu, nuolatiniu Lietuvos atstovu. Nuo 1998 Europos regos ir akių tyrimo asociacijos tikrasis narys. Laikraščio *Oftalmologijos žinios* vyriausiasis redaktorius.

PAUZA Valius, daktaras, docentas (g. 1941 04 16 Karolinavoje, Raseinių rj.)

1966 baigė Kauno medicinos institutą. 1968–71 gydytojavo Kauno miesto III ligoninėje. 1971–75 Kauno medicinos instituto jaunesnysis mokslo darbuotojas, nuo 1975 Neurologijos ir psichiatrijos katedros asistentas. 1986 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo galvos smegenų kraujotakos sutrikimus. Nuo 1989 Kauno medicinos akademijos Neurologijos sektoriaus, 1991–96 Neurologijos klinikos vadovas. 1990 jam suteiktas docento vardas. Jo rūpesčiu gauta aparatūra išsėtinei sklerozei diagnozuoti. Tiria pradinius ir praeinančius galvos smegenų kraujotakos sutrikimus, demielinizuojančias ir degeneracines ligas (Alzheimerio, Parkinsono). Parašė apie 80 mokslinių straipsnių, tris monografijas, priklauso žurnalo *Neurologijos seminarai* redkolegijai. V. Pauza – Lietuvos neurologų asociacijos, Baltijos šalių neurologų federacijos prezidentas.

Valius PAUZA

PAVILANIS Vytautas, profesorius (g. 1920 06 07 Kaune)

1942 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. 1944 pasitraukė į Vakarus. 1948–85 dirbo Monrealio universitete Kanadoje; profesorius. 1948–78 vadovavo to universiteto Mikrobiologijos ir higienos instituto Virologijos laboratorijai. 1970–85 instituto vicedirektorius ir direktorius. Lietuvos katalikų MA (1960), Kanados karališkosios MA (1974) ir Kanados karališkosios gydytojų kolegijos (1982) narys, Kvebeko universiteto garbės daktaras (1989). Ilgametis Kanados mikrobiologų draugijos vicepirmininkas. Parašė darbų apie virusus, riketsijas, virusinių ligų epidemiologiją,

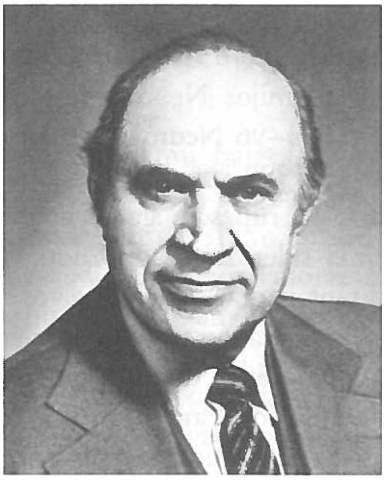

Vytautas PAVILANIS

diagnostiką, skiepų nuo virusinių ligų gamybą.

PAVILONIS Alvydas, daktaras, docentas (g. 1950 06 07 Alytuje)

1974 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo šio instituto Mikrobiologijos katedros asistentu. 1986 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją; docentas (1990). 1987 už naujų antimikrobinių ir kraujo krešumą mažinančių chirurginių medžiagų gavimo metodus ir jų įdiegimą A. Paviloniui kartu su bendraautoriais paskirta Lietuvos Ministrų Tarybos premija. Mokslinio darbo sritis – pūlinės infekcijos sukėlėjų savybių ir jų epidemiologijos tyrimai, naujų veiksmingų šios infekcijos gydymo ir profilaktikos metodų kūrimas. Nuo 1995 vadovauja Kauno medicinos akademijos Mikrobiologijos katedrai. Lietuvos medicinos mikrobiologų sąjungos pirmininkas, Lietuvos farmakopėjos komisijos ekspertas, Kauno medicinos akademijos Klinikinės mikrobiologijos centro vadovas. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių; 13 racionalizacinių pasiūlymų, patento autorius.

PAVILONIS Salezijus, habilituotas daktaras, profesorius (1919 05 11 Kupiškyje – 1998 07 13 Vilniuje)

1936 baigė Panevėžio berniukų gimnaziją pirmuoju mokiniu ir įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Čia suorganizavo universiteto sporto klubą ir jam vadovavo. 1941 baigęs universitetą, pradėjo dirbti Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos katedros jaunesniuoju asistentu. 1946–47 Teismo medicinos, 1948–53 Anato-

Salezijus PAVILONIS

mijos katedros vedėjas. 1948 įkūrė Respublikinę teismo medicinos daiktinių įrodymų tyrimo laboratoriją ir jai vadovavo. 1948 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Docentas (1953), profesorius (1971). Ilgametis (1952–88) Anatomijos, histologijos ir embriologijos katedros vedėjas. 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie lietuvių vaikų lytinio brendimo periodo ypatumus. 1956–65 ir 1968–84 Medicinos fakulteto dekanas. 1979 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. 1987 už antropologijos darbus tapo P. Šivickio premijos laureatu. Kartu su kitais atgaivino Vilniaus medicinos draugiją; nuo 1977 jos pirmininkas. Svarbiausios darbų temos: žmogaus morfogenezė, Lietuvių vaikų ir jaunuolių fizinė būklė bei jos epochiniai poslinkiai, augimo ir brendimo diagnostika, vaisingasis moterų periodas, Lietuvos medicinos istorija, medicinos terminija. Skaitė pranešimus ir paskaitas Prahoje, Bince, Rostoke, Krokuvoje, Greifswalde, Magdeburge, Erfurte. 1959–90 Lietuvos anatomų, histologų ir embriologų draugijos pirmininkas. Lietuviškųjų enciklopedijų mokslinių tarybų narys, konsultantas ir uolus autorius. Paskelbė apie 500 darbų, parašė 20 knygų, daug jų išvertė ir redagavo. Reikšmingiausi veikalai: *Vaikų lytinis brendimas* (su L. Steponaitiene, 1971), *Žmogaus augimo ir brendimo diagnostika* (su kitais, 1974), *Lietuvių antropologijos metmenys* (su kitais, 1991). Vadovėlio *Žmogaus anatomija* (1972, II leid. 1984) bendraautoris. Vadovavo *Medicinos terminų žodyno* (1980) paruošimui.

PELČARAS Kazimieras, medicinos daktaras, profesorius (1894 08 02 Truskavecke, Ukrainoje – 1943 11 18 Vilniuje)

1924 baigęs Krokuvos universitetą, iki 1930 dirbo jo Bendrosios ir eksperimentinės patologijos katedros asistentu. 1925 įgijo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1930 Vilniaus universiteto Bendrosios ir eksperimentinės patologijos katedros vedėjas, profesorius (1931). Vienas pirmųjų Vilniuje pradėjo organizuoti kovą su vėžiu. 1931 kartu su kitais įsteigė Kovos su navikais komitetą, 1934 – Onkologijos institutą su stacionaru. 1937–38 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas. Paskelbė mokslinių straipsnių, hematologijos, onkologijos ir kurortologijos klausimais. Gestapininkų suimtas ir sušaudytas kaip įkaitas už policininko nužudymą.

PELIKANAS Vaclovas, medicinos daktaras, profesorius (1790 09 11 Slonime – 1873 06 21 Pelikanuose, Baltarusija)

1813 baigė Sankt Peterburgo medi-

Vaclovas PELIKANAS

cinos-chirurgijos akademiją. 1813–17 tos akademijos chirurgijos profesoriaus adjunktas. Už disertaciją apie aneurizmas 1816 gavo medicinos daktaro laipsnį. 1817–26 Vilniaus universiteto profesorius. 1820–24 dėstė dar anatomiją ir teismo mediciną. Pasižymėjo kaip talentingas chirurgas. Sukūrė redukuotos kraujotakos metodą. Vilniuje pirmasis padarė šlaunies egzartikuliaciją, rinoplastiką, perrišo miego arteriją. Išleido miologijos vadovėlį (1823). 1824–26 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas, Vilniaus universiteto prorektorius, 1826–31 rektorius. Prisidėjo prie Rusijos valdžios represinių priemonių įgyvendinimo Vilniaus universitete. 1832 persikėlė į Sankt Peterburgą, vadovavo Sankt Peterburgo medicinos-chirurgijos akademijai, Valstybės medicinos tarybai.

PEMKUS Kazys (1920 06 24 Ruokuose, Mosėdžio vls., Kretingos aps. – 1996 04 15 JAV)

1939 už slaptą veiklą ateitininkų organizacijoje kuriam laikui pašalintas iš Skuodo gimnazijos; 1940 ją baigė. 1940–44 studijavo mediciną Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose. Priklausė *Gajos* korporacijai. 1944 pasitraukė į Vokietiją, tęsė studijas Tübingeno universitete, kur 1946–48 buvo *Gajos* ir Lietuvių studentų atstovybės pirmininkas. Heidelbergo universitete dar studijavo socialinę mediciną, psichologiją ir sociologiją. 1950 baigęs Tübingeno universitetą, iki 1956 dirbo Lietuvių darbo kuopose prie JAV armijos. 1956 atvyko į JAV. Išlaikęs egzaminus, vertėsi privačia praktika Elgine (Ilinojaus valstija). 1961–64 *Gajos* korporacijos pirmininkas. Tais metais redagavo *Gajos aidą*, 1974–76 žurnalą *Medicina*; 1983–85 Ateitininkų federacijos vadas. Redagavo ir 1979 išleido J. Puzino knygą *Profesorius Petras Avižonis*, 1985 – N. Sadūnaitės prisiminimus *KGB akiratyje*. Sukaupė vieną didžiausių lituanistikos archyvų išeivijoje, kurį padovanojo Klaipėdos universitetui.

PETKEVIČIUS Leonas, habilituotas daktaras, profesorius (1916 12 19 Vitebske, Baltarusija – 1986 07 08 Vilniuje)

1942 baigęs Vytauto Didžiojo uni-

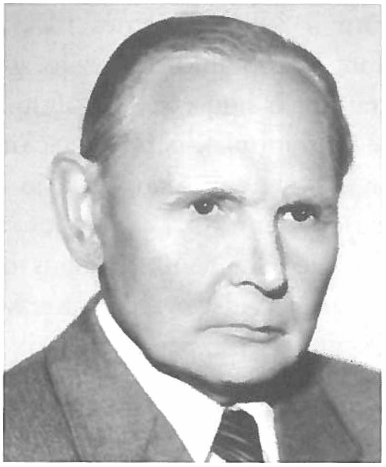

Leonas PETKEVIČIUS

versitetą, dirbo Vilniaus ligoninėse. Nuo 1946 dėstė Vilniaus universitete; profesorius (1978). 1954–63 dar ir Vilniaus respublikinės klinikinės ligoninės Traumatologijos ir ortopedijos skyriaus vedėjas. 1974 įgijo medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnį. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo daryti artroplastines operacijas. Svarbiausieji darbai apie deformacinės klubo sąnario artrozės, reumatoidinio poliartrito chirurginį gydymą. Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969) vienas autorių.

PETRAUSKIENĖ (Zieniūtė) Jadvyga, habilituota daktarė, profesorė (g. 1933 12 20 Kauno rj.)

1958 su pagyrimu baigusi Kauno medicinos institutą, dirbo šio instituto Socialinės higienos ir sveikatos apsaugos organizavimo katedroje asistente. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1986 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo socialinę ir ekonominę arterinės hipertenzijos reikšmę. 1986–91 Higienos ir sveikatos apsaugos organizavimo katedros vedėja. Docentė (1972), profesorė (1988). Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Socialinės medicinos katedros vedėja. Pagrindinė mokslinio darbo kryptis – arterinės hipertenzijos kontrolės, gyventojų mirtingumo, socialiniai ir ekonominiai klausimai, sveikatos priežiūros valdymas. Svarbiausia knyga – *Lietuvos gyventojų mirtingumo socialiniai ekonominiai aspektai* (1996). Vadovėlio *Socialinė higiena ir sveikatos apsaugos organizavimas* (1986) bendraautorė. Paskelbė apie 300 mokslinių straipsnių. Kauno medicinos akademijos Senato, Visuomenės sveikatos fakulteto Tarybos narė.

Jadvyga PETRAUSKIENĖ

14. 856

Algimantas PETRULIS

PETRULIS Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1938 06 30 Kaune)

Rašytojo Juozo Petrulio sūnus. 1961 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Petropavlovsko ir Celinogrado Kazachstane ligoninėse. 1963–66 Rygos traumatologijos ir ortopedijos instituto aspirantas. 1966 pradėjo dirbti asistentu Kauno medicinos institute. 1966 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie konservatyviojo ir operacinio koksartrozės gydymo indikacijas, 1975 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie stabilią osteosintezę per koksartrozės operacijas. 1978 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1990 Kauno medicinos akademijos Traumatologijos ir ortopedijos klinikos vadovas. Su bendraautoriais sukūrė ir įdiegė išorinės fiksacijos aparatą. Patobulino judamojo aparato traumų ir ligų gydymo būdų. Pateikė 6 išradimus, per 100 racionalizacinių pasiūlymų; kai kurie jo išradimai užpatentuoti 12 Europos šalių. Mokė Lietuvos traumatologus ortopedus klubo sąnario endoprotezavimo operacijų, padėjo steigti sąnarių endoprotezavimo centrus. Skaitė mokslinius pranešimus pasaulio, Europos traumatologų ir ortopedų kongresuose Kanadoje, Vokietijoje, Olandijoje, Ispanijoje, Švedijoje, Rusijoje, Lenkijoje ir kitose šalyse. Paskelbė medicinos spaudoje daugiau kaip 250 mokslinių darbų, su bendraautoriais parašė pirmuosius lietuviškus traumatologijos ir ortopedijos vadovėlius: *Traumatologija* (1994), *Ortopedija* (1997).

PIETARIS Vincas (1850 09 09 Žiūriuose-Gudeliuose, Pilviškių vls., Vilkaviškio aps. – 1902 10 03 Ustiužnoje, Rusija)

1861–70 mokėsi Marijampolės ir Suvalkų gimnazijose. 1875 baigė Maskvos universiteto Fizikos ir matematikos fakultetą, 1879 – Medicinos fakultetą. 1879–83 gydytojavo Rusijoje – Demianske, nuo 1883 – Ustiužnoje, kur parašė daugelį savo kūrinių. Nuo 1891 bendradarbiavo *Varpe*, *Ūkininke*, *Žemaičių ir Lietuvos apžvalgoje*, *Tėvynės sarge*, *Žinyčioje*, *Apšvietoje* (Savojo, V. P. Žiurio, Vana-

Vincas PIETARIS

go, Tenykščio, Žuvėdros, Pruso, Seno lietuvio ir kitais slapyvardžiais). V. Pietario apsakymuose ir apysakose vaizduojama XIX a. pabaigos Lietuvos kaimo buitis, smerkiamos valstiečių ydos, aukštinamas pasiturinčio valstiečio darbštumas, apsukrumas, tautinis susipratimas, parodytas lietuvių inteligentijos formavimasis, propaguojamos nacionalinio judėjimo idėjos. 1885–1902 parašė apybraižų apie gimtųjų apylinkių žmones, studijų metus. 1900–1902 V. Pietaris parašė reikšmingiausią savo kūrinį – pirmąjį lietuvių istorinį nuotykių romaną *Algimantas, arba Lietuviai XIII šimtmetyje* (išleistas 1904–05). Dar parašė kalbotyros, tautosakos darbų, straipsnių istorijos klausimais, kuriuose iškeliamos lietuvių kultūros tradicijos, polemizuojama su lenkų istoriografais, idealizuojama senovės Lietuva.

PIVRIKAS Viktoras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1950 08 11 Sedoje, Mažeikių rj.)

1974 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninės Ausų, nosies ir gerklės skyriaus gydytoju. 1988–90 Kauno medicinos akademijos vyresnysis mokslo darbuotojas, nuo 1991 Klaipėdos klausos implantologijos klinikos vadovas, Klaipėdos universiteto Ekologijos katedros profesorius. 1990 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo periferinių vestibulinių disfunkcijų diagnostiką, eksperimentinės sistemos VERTIGO panaudojimo otorinolaringologijoje galimybes. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų, iš jų – 2 monografijas; 2 išradimų autorius. Ukrainos, Prancūzijos, Vokietijos otorinolaringologų

Viktoras PIVRIKAS

mokslinių draugijų garbės narys, Tarptautinės otorinolaringologijos, galvos ir kaklo chirurgijos akademijos tikrasis narys.

PLEVOKAS Povilas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 03 26 Raudondvaryje, Kaune)

1945 baigė A. Smetonos gimnaziją Ukmergėje, 1950 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1950–53 Utenos ligoninės ftiziatras ir rentgenologas. 1954 paimtas į sovietų armiją (25 metams). Tarnavo pulko gydytoju, terapeutu ir ftiziochirurgu. Po demobilizacijos (dėl tariamos psichikos ligos) dirbo chirurgu Vilniaus I ligoninėje, vėliau Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje. 1968 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie vaikų, sirgusių perforaciniu apendicitu, gydymo rezultatus. Nuo 1970 dirba Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. 1983 suorganizavo mokslo tiriamąją grupę virškinamojo trakto judros (motorikos) problemoms spręsti. 1988 savo tyrimus apibendrino medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje apie enterodekompresijos ir enterografijos reikšmę gydant ūminį žarnų nepraeinamumą. 1979 jam suteiktas docento, 1990 profesoriaus vardas. Pateikė 3 išradimus. Jo sukurti žarnų zondai ūminiam žarnų nepraeinamumui ir kitoms ligoms gydyti naudojami daugelyje Lietuvos ligoninių. Paskelbė apie 90 mokslinių darbų. Išleido albumą *EMA enterography by Plevokas* (1993), paruošė vadovą *Bendrosios praktikos gydytojo chirurgija.*

Povilas PLEVOKAS

PLIUŠKYS Jurgis Algirdas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1938 04 03 Užluobėje, Skuodo rj.)

1960 baigė Kauno medicinos institutą. 1962–65 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto aspirantas. 1967–70 Sveikatos apsaugos ministerijos Medicinos mokslo tarybos mokslinis sekretorius. Nuo 1970 dėsto Vilniaus universitete: vadovavo Hospitalinės terapijos katedrai, nuo 1991 Vidaus ligų klinikos vadovas. Sveikatos apsaugos ministerijos Atestacinės komisijos pirmininkas. 1979 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie funkcinį trombocitų rezistentiškumą, serotoni-

Jurgis Algirdas PLIUŠKYS

no ir histamino išlaisvinimą, sergant ischemine širdies liga ir latentiniu reumatu. 1984 jam suteiktas profesoriaus vardas. Sukūrė serotonino ir histamino nustatymo kraujyje būdų. Paskelbė mokslinių straipsnių, parašė knygų: *Biogeniniai aminai* (su V. Murza, 1979), *Gastroenterologija* (3 dalys, 1974–75). 1991–95 Lietuvos internistų draugijos prezidentas, nuo 1995 – mokslinis sekretorius.

POLUKORDAS Henrikas, habilituotas daktaras, profesorius (1920 09 28 Naujasodžiuose, Trakų aps. – 1980 04 09 Vilniuje)

1945 baigęs Vilniaus universitetą, jame dėstė. 1948–52 Farmakologijos katedros, nuo 1963 ilgametis Farmakologijos ir mikrobiologijos katedros vedėjas. Nuo 1960 dar ir Vaistų sintezės ir tyrimo probleminės laboratorijos, įkurtos jo iniciatyva, vadovas. Tyrė biologiškai aktyvias medžiagas. 1968 už disertaciją apie benzodioksano darinių farmakologiją ir toksikologiją įgijo medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnį. Vienas Lietuvos farmakologų mokslinės draugijos organizatorių. Parašė darbų iš Lietuvos farmacijos ir farmakologijos istorijos. Vadovėlių, parengtų jam vadovaujant, bendraautoris. Svarbiausieji jų: *Bendroji receptūra* (1960), *Farmakologija* (su kitais, 1971, 1983, 1986), *Farmakologija ir receptūra* (su kitais, 1970, 1986), *Farmakologijos praktikos darbų metodiniai nurodymai* (su kitais, 1984). 1987 už vadovėlius kartu su kitais farmakologais H. Polukordui (po mirties) suteikta Valstybinė premija.

Henrikas POLUKORDAS

Konstantinas PORCIJANKA

PORCIJANKA Konstantinas, medicinos daktaras, profesorius (1793 Minsko gub. – 1841 08 11 Vilniuje)

1817 baigė Vilniaus universitetą. 1818 apgynė medicinos daktaro disertaciją apie lūpų vėžį; tai vienas pirmųjų Lietuvoje mokslinių darbų iš onkologijos. Dirbo Vilniaus universiteto Chirurgijos klinikoje prof. V. Pelikano padėjėju. 1828–32 Vilniaus universiteto, nuo 1832 Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos chirurgijos profesorius. Pasižymėjo kaip geras teoretikas ir chirurgas. Parašė mokslinį darbą, kuriame pateikė to meto chirurgijos instrumentų ir aparatūros albumą.

POVILAITIS Kęstutis Stanislovas, daktaras, docentas (g. 1943 01 21 Vilniuje)

1968 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo šio instituto Ausų, nosies ir gerklės ligų katedroje; docentas (1988). 1981 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie kalbinę audiometriją lietuvių kalba. 1983–97 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis vaikų otorinolaringologas. 1990–91 Kauno medicinos akademijos Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros vedėjas, nuo 1991 Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos vadovas. Tarptautinio audiologijos ir foniatrijos centro vadovas. Nuo 1995 vadovauja nacionalinei programai *Lietuvos Respublikos vaikų klausos ir kalbos pažeidimų ankstyvoji diagnostika ir reabilitacija.* Vadovėlio *Ausų, nosies, gerklės ligos* (1994) bendraautoris. Paskelbė daugiau kaip 130 mokslinių straipsnių.

PRANCKEVIČIUS Sigitas, habili-

Sigitas PRANCKEVIČIUS

tuotas daktaras, profesorius (g. 1928 05 03 Kaune)

Mokėsi Kauno VI gimnazijoje, vėliau – Kauno vidurinėje ekonomikos mokykloje, 1945–50 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete. Baigęs studijas, dirbo Kauno I klinikinės ligoninės Chirurgijos skyriuje. 1951–58 karo gydytojas. 1965–68 Kauno medicinos instituto aspirantas, 1968–70 šio instituto Bendrosios chirurgijos katedros asistentas. Nuo 1970 dirba Kauno medicinos instituto (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) Traumatologijos ir ortopedijos katedroje: 1970–77 asistentas, 1977–84 docentas, nuo 1984 profesorius. Šiuo metu S. Pranckevičius – Kauno medicinos akademijos Traumatologijos ir ortopedijos klinikos profesorius. Pirmasis Lietuvoje pradėjo tirti naujagimių gimdymo traumų profilaktiką ir gydymą. Šiuos tyrimus apibendrino 1968 medicinos mokslų kandidato (dr.), 1975 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. Patobulino ortopedinių operacijų metodų, kartu su bendradarbiais pradėjo ortopedijoje naudoti rezorbuojamas polimerines medžiagas, sukūrė pirmąjį lietuvišką išorinės fiksacijos aparatą kaulų lūžiams gydyti. 8 išradimų ir 380 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Skaitė pranešimus pasaulio ir Europos traumatologų ir ortopedų kongresuose Kanadoje, Švedijoje, Vokietijoje, Olandijoje, Ispanijoje ir kitur. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 300 mokslinių darbų, pirmųjų lietuviškų traumatologijos ir ortopedijos vadovėlių – *Traumatologija* (1994), *Ortopedija* (1997) – bendraautoris. Lietuvos traumatologų ir ortopedų draugijos valdybos narys.

Adolfas Augustinas PRANEVIČIUS

PRANEVIČIUS Adolfas Augustinas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1939 02 15 Ruseiniuose, Kėdainių rj.)

1963 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos institutą, trejus metus dirbo Respublikinėje Šiaulių ligoninėje apylinkės terapeutu. 1966 įstojo į Kauno medicinos instituto Hospitalinės terapijos katedros apsirantūrą. 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Vėliau dirbo šiame

institute vyresniuoju mokslo darbuotoju, moksliniu sekretoriumi, asistentu. 1974 jam suteikiamas docento vardas. 1977 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Nuo 1980 jis dirbo Kauno medicinos instituto I vidaus ligų katedros profesoriumi. 1992 išrenkamas Kauno medicinos akademijos Pulmonologijos ir ftiziatrijos klinikos vadovu; nuo 1997 – šios klinikos profesorius. A. A. Pranevičius – 2 išradimų ir 15 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Sukūrė elektrinių širdies signalų registravimo, juos papildomai sustiprinant, būdą, elektrinio širdies aktyvumo diastolėje normos ir ischeminės patologijos atvejais teoriją. Pasiūlė naujų plaučių ligų diagnostikos būdų, mokymo proceso tobulinimo ir mokslinio darbo organizavimo krypčių. Paskelbė 206 mokslinius darbus, tarp jų – dvi monografijas. Bendradarbiauja periodinėje spaudoje, kur išspausdino 116 straipsnių. A. A. Pranevičius – Lietuvos astmos tarybos pirmininko pavaduotojas, Lietuvos pulmonologų ir ftiziatrų draugijos, Europos respiratologų draugijos narys.

Antanas PRAŠKEVIČIUS

PRAŠKEVIČIUS Antanas, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos akademikas (g. 1934 08 09 Kalviuose, Kaišiadorių rj.)

1960 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomosios medicinos fakultetą, jame (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) dėsto. Nuo 1966 Kauno medicinos instituto (Kauno medicinos akademijos) Biologinės ir bioorganinės katedros vedėjas. Vienas medicininės biochemijos pradininkų Lietuvoje. 1964 apgintoje medicinos mokslų kandidato disertacijoje nagrinėjo biocheminius ir fiziologinius parenteralinio maitinimo aspektus. 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie širdies raumens medžiagų apykaitą eksperimentinės nekrozės ir reparacijos metu. 1972 jam suteiktas profesoriaus, 1984 – Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. 1978 už *Biochemijos* (1975) vadovėlį, 1987 už darbų ciklą apie biocheminius ir morfologinius organų pažeidimų vystymosi dėsningumus ir jų ypatumus hipok-

sijos (eksperimentinio miokardo infarkto) sąlygomis A. Praškevičiui kartu su kitais mokslininkais paskirta Lietuvos valstybinė premija. 6 išradimų autorius. 1972–77 Kauno medicinos instituto Farmacijos fakulteto dekanas, 1977–84 šio instituto prorektorius. 1984–91 Kauno medicinos instituto (Kauno medicinos akademijos) rektorius. 1990 išrinktas Lietuvos mokslų akademijos akademiku. Paskelbė mokslinių darbų, parašė knygų: *Vitaminai* (su A. Gabrėnu, 1969), *Hormonai* (1971), *Angliavandenių apykaita ir biologinė oksidacija* (1973), *Lipidai ir jų apykaita* (su L. Lukoševičiumi, 1973), *Baltymų apykaita* (su L. Lukoševičiumi, 1974). Knygų: *Audinių biochemija* (1977), *Kraujo biochemija* (1980), *Biologinės chemijos laboratoriniai darbai* (2 dalys, 1987), *Tarptautinė vienetų sistema medicinoje* (1989), vadovėlio *Klinikinė biochemija* (1987) bendraautoris.

PRONCKUS Augustinas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1922 05 22 Gedrimuose, Skuodo rj.)

1950 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1953–55 jo Bendrosios chirurgijos katedros aspirantas. Apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją. Nuo 1956 docentas. 1956 pradėjo operuoti sergančiuosius plaučių ligomis; ištobulino plaučių operacijų techniką, pasiūlė bronchų bigės susiuvimo būdą. 1965 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie pleuros ertmės obliteraciją po pulmonektomijos, komplikacijų profilaktiką ir gydymą. Profesorius. 1959–65 dar ir Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis chirurgas. 1966–77 Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Planinės chirurgijos skyriaus vedėjas. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo operuoti širdį: 1958 Vilniuje padarė mitralinę komisūrotomiją. 1986–90 I chirurgijos, nuo 1990 Chirurgijos ligų katedros vedėjas. Šiuo metu A. Pronckus – Bendrosios praktikos gydytojo centro profesorius. Paskelbė mokslinių straipsnių apie chirurginį plaučių, stemplės, skrandžio ligų gydymą. Išleido knygą *Ezogastroduodenoskopija* (1985); vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1960)

Augustinas PRONCKUS

bendraautoris. Ilgametis Vilniaus chirurgų draugijos pirmininkas, Lietuvos chirurgų draugijos pirmininko pavaduotojas. Europos chirurgų asociacijos Baltijos valdybos narys. Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų draugijos garbės narys.

PRUNSKIENĖ (Prunskis) Albina (g. 1921 Kalveliškėse, Tverečiaus vls., Švenčionių aps.)

Studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, vėliau Berlyne, po to Bonoje, kur 1947 baigė universitetą. 1954 apsigyveno JAV. Įgijusi teisę praktikuoti Ilinojaus valstijoje, dirbo gydytoja Čikagoje. Buvo Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijos vicepirmininkė. Aktyviai dalyvauja lietuvių visuomeninėje veikloje. Daugelį metų yra *Lietuvos našlaičių globos* komiteto pirmininkė. 1998 apdovanota Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu.

Ruvimas PTAŠEKAS

PTAŠEKAS Ruvimas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1925 05 17 Kaune)

1944–45 studijavo Vytauto Didžiojo universiteto, 1945–48 Vilniaus universiteto Medicinos fakultete, kurį 1948 baigė. 1948–56 Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės Patologinės anatomijos skyriaus vedėjas. 1957–79 dirbo Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute; 1968–79 vadovavo Patologinės morfologijos laboratorijai. 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie histocheminį nukleino rūgščių tyrimą reumato atveju. 1970 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1979 dėsto Vilniaus universitete; Patologijos ir teismo medicinos katedros profesorius. Tiria kompiuterines morfologines ligų diagnostikos sistemas, geografinės patologijos problemas. Paskelbė daugiau kaip 350 mokslinių straipsnių, parašė knygų ir mokomųjų priemonių: *Nukleininių rūgščių topologinė anatomija reumato atveju* (su L. Miškinyte, 1983), *Eksperimentinių reumatinių procesų patologinė morfologija* (1984, abi rusų k.), *Vaikų bakterinių infekcijų klinikinė patologija* (su I. Narkevičiūte, 1986), *Biopsijos ir autopsijos* (su A. Žygu), *Vaikų virusi-*

nių infekcijų klinikinė patologija (su I. Narkevičiūte, abi 1987), *Moters lytinių organų klinikinė patologija* (1990), *Akušerijos ir perinatologijos klinikinė patologija* (abi su A. Venckausku, 1991), *Medicininės patologijos problemos* (su A. Žygu ir D. Vaitkiene, 1992), *Vaikų infekcinių ligų klinikinė patologija* (su I. Narkevičiūte, 1992) ir kitas.

PUČINSKAS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (1924 03 17 Aleksynėje, Rokiškio rj. – 1994 06 24 Vilniuje)

1949 baigęs Vilniaus universitetą, dirbo Tuberkuliozės institute Vilniuje; 1954–60 šio instituto skyriaus vedėjas. 1960–67 Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės gydytojas. Nuo 1967 dėstė Vilniaus universite-

Juozas PUČINSKAS

te. 1982 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie imuninius gastrito patogenezės mechanizmus. 1986 jam suteiktas profesoriaus vardas. Sukūrė eksperimentinį gastrito modelį, imuninių testų gastritui diagnozuoti. Parašė mokslinių darbų, metodinių nurodymų apie gastrito ir opaligės profilaktiką, gydymą, knygą *Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos ligos* (1990).

PUNDZIUS Juozas, daktaras, docentas (g. 1954 01 24 Plungėje)

1977 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, vienerius metus buvo Respublikinės Klaipėdos ligoninės internatūroje. Nuo 1978 dirbo chirurgu Plungės rajono centrinėje ligoninėje; 1979–82 šios ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas. 1982–84 tobulinosi, Kauno medicinos instituto I chirurgijos katedros ordinatūroje. Nuo 1984 Kauno akademinių klinikų chirurgas, 1988–91 šios ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas. Nuo 1992 dirba Kauno medicinos akademijoje; iš pradžių asistentas, vyresnysis asistentas, nuo 1993 Bendrosios chirurgijos katedros vedėjas. Nuo 1995 Kauno akademinių klinikų generalinis direktorius ir Kauno medicinos akademijos (nuo 1998 Kauno medicinos universitetas) prorektorius gydymo reikalams. Svarbiausia mokslinio darbo

kryptis – virškinamojo trakto kraujavimų chirurgija. 1992 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje nagrinėjo kartotinio kraujavimo iš skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opų prognozavimą ir gydymo taktiką. Pateikė keletą racionalizacinių pasiūlymų. Tobulinosi Danijoje, Olandijoje, Švedijoje, JAV (čia įsisavino kepenų rezekcijos metodus). Skaitė mokslinius pranešimus Lietuvos, Europos ir pasaulio chirurgų suvažiavimuose ir kongresuose. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė mokslinių straipsnių. Aktyviai dalyvauja ruošiant Lietuvos medicinos reformos projektus ir dokumentus. J. Pundzius – Lietuvos chirurgų draugijos ir Tarptautinės chirurgų kolegijos Lietuvos skyriaus prezidentas. Kauno medicinos akademijos Tarybos narys.

Juozas PUNDZIUS

Elena PUODŽIŪNIENĖ

PUODŽIŪNIENĖ Elena, habilituota daktarė, profesorė (g. 1927 03 10 Šakuvoje, Ukmergės rj.)

1952 baigė Kauno medicinos institutą. 1958–85 dirbo Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute; 1972–85 Pediatrijos skyriaus vedėja. 1985–90 Motinos ir vaiko sveikatos apsaugos instituto (Vilniuje) direktoriaus pavaduotoja moksliniam darbui. Nuo 1990 Pediatrijos centro vyriausioji mokslo darbuotoja. Darbai apie vaikų reumato, širdies ritmo sutrikimų, miokardo patologijos, ūminių respiracinių ligų diagnostiką ir gydymą, kūdikių reabilitaciją. Parašė knygas: *Vaikų miokardo distrofija (1980), Vaikų sąnarių ligos (1994).*

PŪRAS Dainius, daktaras, docentas (g. 1958 02 07 Vilniuje)

1981 baigė Vilniaus universiteto Me-

dicinos fakultetą. 1986–90 šio universiteto Nervų ir psichikos ligų katedros asistentas, nuo 1991 Vaikų psichinės sveikatos centro, nuo 1996 – Socialinės pediatrijos ir vaikų psichiatrijos klinikos vadovas. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis vaikų psichiatras. 1988 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo sunkų protinį atsilikimą miesto vaikų populiacijoje. Jam suteiktas docento vardas. 1989 įkūrė Lietuvos šeimų, auginančių psichiškai nesveikus vaikus, bendriją *Viltis*. 1990–92 pirmasis Lietuvos psichiatrų asociacijos prezidentas. Vadovavo darbo grupei, kuri parengė Lietuvos Respublikos vaikų psichinės sveikatos priežiūros įstatymą. Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos *Viltis* tarybos garbės narys, Lietuvos vaikų ir paauglių psichiatrų draugijos valdybos, Lietuvos psichiatrų asociacijos valdybos, V. Landsbergio fondo valdybos narys, Lietuvos medicinos etikos komiteto pirmininko pavaduotojas, Valstybinės sutrikusio vystymosi vaikų sveikatos programos tarybos pirmininkas, Baltijos reabilitacijos asociacijos viceprezidentas.

PŪRIENĖ Alina, daktarė, docentė (g. 1956 06 20 Kėdainiuose)

1979 baigė Kauno medicinos institutą. Po rezidentūros ketvertą metų dirbo Šiaulių stomatologijos poliklinikoje. 1983–86 mokėsi Charkovo gydytojų tobulinimosi instituto aspirantūroje. 1986 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie lengvų ir apysunkių periodontitų gydymą atšaldytu deguonimi. 1991–97 Stomatologijos klinikos poliklinikos vedėja, nuo 1997 Vilniaus universitetinės Žalgirio ligoninės vyriausioji gydytoja. 1997–98 Sveikatos apsaugos ministerijos Kolegijos narė, nuo 1997 šios ministerijos neetatinė vyriausioji stomatologė. Tobulinosi Norvegijoje, Švedijoje, Rusijoje, Vokietijoje. Skaitė 18 pranešimų Europos ir pasaulio stomatologų konferencijose, kongresuose. Paskelbė daugiau kaip 10 mokslinių ir per 30 populiarių straipsnių periodonto ligų gydymo ir profilaktikos klausimais. A. Pūrienė – Lietuvos periodontologų draugijos pirmininkė, Vilniaus krašto stoma-

Alina PŪRIENĖ

Alfredas PURTOKAS

tologų draugijos tarybos narė, Pasaulio stomatologų mokslininkų ir Skandinavijos stomatologų mokslininkų draugijų, Europos periodontologų sąjungos narė, žurnalo *Stomatologija* redakcinės kolegijos narė.

PURTOKAS Alfredas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1935 09 26 Kaune)

1941 jo tėvas, Lietuvos kariuomenės gydytojas, bijodamas represijų, su šeima pasitraukė į Vokietiją. Po II pasaulinio karo šeima grįžo į Lietuvą, apsigyveno Plungėje. 1950 motina už ryšius su partizanais suimta ir įkalinta Vorkutos lageryje, o visa šeima ištremta į Krasnojarsko kraštą. Ten baigęs vidurinę mokyklą, A. Purtokas vienerius metus dirbo matematikos mokytoju Kičbaše (Sibiras). 1955 įstojo į Krasnojarsko medicinos institutą. Baigęs keturis jo kursus, grįžo į Lietuvą ir toliau studijavo Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. 1961 baigęs universitetą, dirbo chirurgu Pakruojo ligoninėje. Kadangi jam nebuvo leista rinktis gyvenamosios vietos, A. Purtokas buvo priverstas grįžti į Krasnojarską, kur įstojo į klinikinę chirurgijos ordinatūrą, vėliau į aspirantūrą. Čia 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie patologinius fiziologinius pokyčius, esant kasos nekrozei. 1969–76 Krasnojarsko medicinos instituto Fakultetinės chirurgijos katedros asistentas. Nuo 1978 aštuonerius metus vadovavo Krasnojarsko šiaurės medicinos problemų instituto Klinikiniam sektoriui. Dalyvavo daugelyje mokslinių ekspedicijų, kur tyrinėjo Šiaurėje ligų sukeliamus patologinius pokyčius. 1983 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie uždegimo sukeliamus kepenų ir kasos srities pakitimus ir jų chirurginį gydymą Šiaurės sąlygomis. Pasiūlė naujų diagnostikos ir gydymo metodų, kurių 3 buvo pripažinti išradimais. 1986 su šeima grįžo į Lietuvą. 1986–93 ir nuo 1995 Kauno medicinos akademijos Bendrosios chirurgijos katedros vedėjas. 1988 jam suteiktas profesoriaus vardas. Paskelbė per 120 mokslinių straipsnių, su bendraautoriais paruošė studentams mokymo priemonių. Su ben-

dradarbiais išleido monografiją *Enterinis maitinimas chirurgijoje.*

PUTELIS Rimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1936 01 17 Kaune)

Baigęs Kauno *Aušros* vidurinę mokyklą, 1954 įstojo į Kauno medicinos institutą. 1960 baigęs su pagyrimu institutą, dirbo chirurgu Kalvarijos ligoninėje. 1964–67 mokėsi Kauno medicinos instituto aspirantūroje, atliko eksperimentus, susijusius su širdies ortotopinės autotransplantacijos metodikos tobulinimu. Tai apibendrino 1968 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje. Nuo 1969 dirba Kauno medicinos institute (dabar Kauno medicinos akademija) pedagoginį, mokslinį ir gydomąjį darbą širdies ir kraujagyslių chirurgijos srityje. Mokslinio darbo kryptis – ritmologija ir augiochirurgija. 1989 apibendrino širdies aritmijų gydymo rezultatus ir apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie Volfo-Parkinsono-Vaito sindromo chirurginį gydymą, nenaudojant dirbtinės kraujotakos. Daugelio kraujagyslių operacijų pradininkas Kaune. Nuo 1993 Kauno medicinos akademijos Širdies ir kraujagyslių klinikos profesorius, vadovauja Angiochirurgijos poskyriui. Paskelbė daugiau kaip 180 mokslinių straipsnių, paruošė 5 mokymo ir metodines priemones.

R

RAČKUS Aleksandras (1893 06 07 Čekiškėje, Kauno aps. – 1965 10 09 Čikagoje)

Mokėsi Kauno gimnazijoje. 1910 išvyko į JAV. Dirbo audimo fabrike, vėliau mokėsi įvairiuose koledžuose, Loyolos universitete Čikagoje (studijavo sociologiją, po to mediciną). Baigęs studijas, dirbo gydytoju Čikagoje. Įsteigė žurnalą *Vilnis*, 1915–16 buvo jo pirmasis redaktorius. 1916–17 vadovavo Lietuvių Romos katalikų moksleivių susivienijimui. Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje, nuo 1922 iki mirties vedė *Draugo* laikraščio sveikatos skyrių. 1917 Čikagoje įkūrė Lietuvių numizmatikos ir istorijos muziejų, kur surinko didžiausią pasaulyje lietuvių numizmatikos kolekciją. 1935 Kaune surengė numizmatikos parodą ir visus jos eksponatus (apie 80 000) padovanojo Lietuvai. 1938–40 vertėsi gydytojo praktika Kaune. Apdovanotas Vytauto Didžiojo III laipsnio ordinu ir Šaulių sąjungos Žvaigždės medaliu. 1940 grįžo į JAV ir pradėjo organizuoti Lituanistikos muziejų. Parašė knygų ir straipsnių iš Lietuvos istorijos, numizmatikos.

Petras RADZVICKAS

RADZVICKAS Petras, medicinos daktaras, profesorius (1864 10 22 Pacentuose, Suvalkų Kalvarijos vls., Marijampolės aps. – 1931 09 22 Kaune)

Mokydamasis Marijampolės gimnazijoje, platino draudžiamą lietuvišką spaudą. Nuo 1887 bendradarbiavo lietuviškuose laikraščiuose (Petro Bekampio slapyvardžiu). Studijavo Maskvos universiteto Medicinos fakultete, kurį 1891 baigė. Kurį laiką dirbo universiteto Akių ligų klinikoje. 1896 Maskvoje apgynė medicinos daktaro disertaciją. 1897–1904 Smolensko ligoninės Akių, ausų, nosies ir gerklės ligų skyriaus vedėjas. Vėliau dirbo savo privačioje ambulatorijoje Smolenske; dažnai ligonius gydydavo veltui. 1905 P. Radzvicko iniciatyva įkurta Lietuvių savišalpos draugija, kuri padėjo Smolensko lietuviams, vėliau – karo pabėgėliams. 1920 vasarą Smolenske jis suimamas ir pasmerkiamas sušaudyti. Tačiau ligonių prašymu beveik 5 mėnesius dieną buvo atvedamas dirbti į ligoninę, o nakčiai vėl uždaromas kalėjime. 1921 pavasarį jam pasisekė gauti leidimą grįžti į Lietuvą. Grįžęs stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę, dirbo Kauno karo ligoninėje. Nuo 1924 Lietuvos (nuo 1930 Vytauto Didžiojo) universiteto Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros ir klinikos vedėjas, profesorius. 1930 Kaune jo rūpesčiu pastatyta Ausų, nosies ir gerklės ligų klinika. Parašė mokslinių darbų apie trachomos gydymą, adenoidus ir kitais klausimais. Pasižymėjo ypatingu sąžiningumu, humanizmu. Savo turtą paliko studentų medikų fondui ir aklųjų bei nebylių mokyklai.

Tatjana Violeta RAGAIŠIENĖ

RAGAIŠIENĖ Tatjana Violeta, habilituota daktarė (1937 05 03 Marijampolėje – 1990 03 18 Kaune)

1960 baigė Kauno medicinos institutą ir dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje (dabar Kauno akademinės klinikos); nuo 1973 Radiologijos skyriaus vedėja. 1986 įgijo medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnį; disertacijoje nagrinėjo spindulių terapijos taikymą kombinuoto gydymo metu, esant galvos smegenų navikams. Paskelbė mokslinių straipsnių.

RALYS Jeronimas (1876 10 10 Antapusine, Viduklės vls., Raseinių aps. – 1921 12 17 Jonavoje)

Baigęs Šiaulių gimnaziją, studijavo Maskvos universiteto Fizikos-matematikos, vėliau Medicinos fakultete. Bendradarbiavo *Varpe*, *Ūkininke* ir kituose lietuviškuose laikraščiuose (Nežinomo slapyvardžiu ir kriptonimais Než., Jer., J. R.). 1902 parašė apsakymą *Rykštės*, kuriame smerkė caro valdžios savivalę. 1903 baigęs Maskvos universitetą, gydytojavo Maskvoje. Čia dalyvavo lietuvių spektakliuose. Vėliau dirbo gydytoju Prienuose, Taujėnuose, Jonavoje. 1914 mobilizuotas į Rusijos kariuomenę, buvo karo gydytojas Kaune, Saratove, Caricine (dabar Volgogradas). Su gydytoju J. Šlapeliu išvertė D. Defoe ir H. Beccher-Stowe romanų. 1914 Caricine baigė versti Homero *Odisėją*, bet rankraštis dingo. 1918 grįžo į Lietuvą, gyveno Jonavoje. Naujas jo *Odisėjos* vertimas išleistas 1921 (II leidimas 1937, III – 1948, IV – 1964). J. Ralys buvo įpusėjęs ir *Iliados* vertimą.

Marija RAMANAUSKAITĖ

RAMANAUSKAITĖ Marija, habilituota daktarė (g. 1922 06 03 Gailiūnuose, Vilniaus rj.)

Gydytojo Ruvino Ptašeko žmona. 1948 baigusi Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Vilniaus II ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotoja. 1958–89 Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Vaikų terapijos ir reanimacijos skyriaus vedėja. 1963 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1975 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie vaikų lėtinio apsinuodijimo

gyvsidabriu kliniką ir gydymą. Viena pirmųjų Lietuvoje pradėjo tirti vaikų apsinuodijimą sunkiaisiais metalais. Paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių darbų, parašė knygą *Reanimacija ir intensyvi slauga pediatrijoje* (1977).

RASTENYTĖ Daiva, habilituota daktarė (g. 1962 02 04 Kaune)

1985 baigusi Kauno medicinos institutą, iki 1987 – Respublikinės Panevėžio ligoninės gydytoja. Nuo 1987 dirba Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas) Populiacinių tyrimų laboratorijoje; nuo 1991 vyresnioji mokslo darbuotoja. 1991 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo sergamumo ir mirtingumo pagrindinėmis širdies ir kraujagyslių ligomis pokyčius Kaune. 1994–96 stažavo Suomijoje, 1995 – Vokietijoje. 1996 apgynė habilituoto daktaro disertaciją galvos smegenų insulto epidemiologijos klausimais. 1997 baigė Europos insulto tarybos įkurtą pirmąją Insulto vasaros stovyklą Švedijoje. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose Švedijoje, D. Britanijoje, Kanadoje. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių. Tarptautinės kardiologų federacijos, Niujorko mokslų akademijos narė.

Daiva RASTENYTĖ

RAUGALĖ Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1940 05 02 Kaune)

1957–63 studijavo Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. Buvo Lietuvos tinklinio ir regbio rinktinės narys. Baigęs studijas, 1963–65 ir 1968–72 šio universiteto Vaikų ligų katedros asistentas. 1965–68 mokėsi Maskvos centrinio gydytojų tobulinimosi instituto aspirantūroje. 1968 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie kūdikių, turinčių įgimtų širdies ydų, kraujotakos nepakankamumo gydymą širdį veikiančiais glikozidais. Nuo 1972 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vaikų ligų katedros docentas, 1977–90 šios katedros vedėjas, nuo 1990 – Vaikų ligų klinikos vadovas. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto

Algimantas RAUGALĖ

Motinos ir vaiko skyriaus prodekanas, 1973–91 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis vaikų reanimatologas ir Vilniaus miesto vyriausiasis pediatras, 1991–96 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis pediatras. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – klinikinė pediatrijos farmakologija. Šiuos tyrimus apibendrino 1995 apgintoje habilituoto daktaro disertacijoje. 1994 už darbų ciklą *Vaikų ligų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos pasiekimai 1973–93 m.* jam su kitais pediatrais suteikta Lietuvos Respublikos mokslo premija. Išradimo ir 5 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Paskelbė daugiau kaip 110 mokslinių darbų. Išleido monografiją *Pediatrinė klinikinė farmakologija* (1979, II leidimas 1987), pirmąjį *Klinikinės pediatrinės farmakologijos* (1987; 1992 Lietuvos Respublikos nacionalinė premija) vadovėlį. Vadovėlio *Vaikų ligos* (1976), vadovo *Pediatro žinynas* (1985) bendraautoris. Jam vadovaujant parengta monografija *Vaikų ligų gydymas antimikrobiniais preparatais* (1983), pirmasis Lietuvoje vadovėlis pediatrijos studentams *Vaikų ligos* (1988), vadovas *Vaikų reanimacija ir intensyvioji terapija* (1992). 1997 išleido monografiją *Klinikinė pediatrijos farmakologija.* A. Raugalė – Vilniaus universiteto Tarybos, Medicinos fakulteto Tarybos narys, Vilniaus miesto ir krašto pediatrų draugijos pirmininkas.

RAZGAUSKAS Eduardas, daktaras, docentas (g. 1929 01 07 Kretingoje)

1941–47 mokėsi Kretingos gimnazijoje, 1947–49 Kauno kunigų seminarijoje. Paimtas į armiją, iš jos pabėgo, suimtas, nuteistas. Po to pakar-

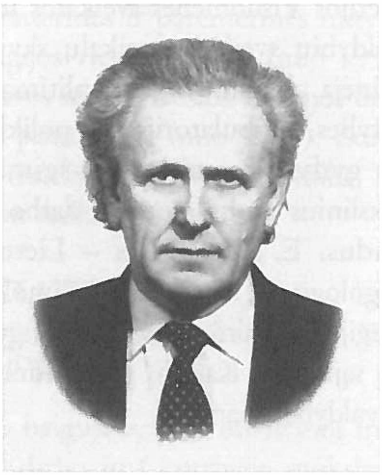

Eduardas RAZGAUSKAS

totinai KGB sprendimu už antisovietinę veiklą nuteistas 10 metų lagerio. Kalėjo įvairiuose SSRS lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1954. Mokėsi Kauno I medicinos mokykloje, 1956–62 studijavo Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. Dirbo Respublikinėje Vilniaus klinikinėje (dabar Raudonojo Kryžiaus) ligoninėje, kur 1963 organizavo pirmąjį Lietuvoje klinikinį alergologijos kabinetą, vėliau Respublikinį alergologijos centrą. 1979–80 Tuberkuliozės instituto Pulmonologijos skyriaus vedėjas. 1980–91 Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės alergologas. 1983–91 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis terapeutas. Nuo 1991 dirba Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Bendrosios praktikos gydytojo centre, nuo 1996 šio centro vadovas. 1993 jam suteiktas docento vardas. 1995–96 vadovavo Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos ir savivaldybių sveikatos reikalų skyriui. Tyrinėja alerginių ligų paplitimą, jų skirtybes, ambulatorijos ir poliklinikos gydytojo vaidmenį šeimoje, mokslinius ambulatorinio darbo pagrindus. E. Razgauskas – Lietuvos alergologų ir klinikinių imunologų draugijos pirmininkas, Lietuvos gydytojų sąjungos, Kalinių globos draugijos valdybos narys.

RAZMA Antanas (g. 1922 06 20 Visvainiuose, Platelių vls., Kretingos aps.)

Mokėsi Skuodo ir Plungės gimnazijose. 1944 pasitraukė į Vakarus. 1945–52 studijavo Tübingeno (Vokietija) universitete, kurį 1952 baigė. 1952 apsigyveno JAV. Stažavo Čikagos ligoninėse. Išlaikęs egzaminus, įgijo teisę praktikuoti Ilinojaus valstijoje. Specializavosi šeimos medicinos srityje. Dirbo Wilmingtone, vėliau Joliete (Ilinojaus valstija). Aktyviai dalyvavo amerikiečių gydytojų organizacijose, dažnai ėjo vadovo pareigas. Buvo Will-Grundy medicinos draugijos vicepirmininkas, šv. Juozapo medicinos centro Joliete gydytojų štabo prezidentas. A. Razma įsitraukė ir į JAV lietuvių visuomeninį gyvenimą, puoselėjo lietuvybę. Buvo aktyvus JAV Lietuvių bendruomenės (LB) veikėjas. Nuo 1961 jis nuolat perrenkamas į JAV LB tarybą, 1988–91 JAV LB krašto valdybos pirmininkas. Daug metų dirbo tarybos prezidiumo vicepirmininku, kontrolės komisijos pirmininku. Vadovauja JAV LB garbės teismui. 1960 pasiūlė sukaupti JAV lietuvių kultūros reikalams milijono dolerių fondą ir ėmėsi iniciatyvos šią idėją įgyvendinti, vadovavo iniciatorių grupei. 1962 šis fondas inkorporuotas Ilinojaus valstijoje kaip Lietuvių fondas (LF), o A. Razma tapo jo pirmininku; nuo 1965 LF valdybos, nuo 1986 LF garbės pirmininkas,

nuo 1988 LF pelno skirstymo komisijos pirmininkas. 1983 vadovavo Antrųjų pasaulio lietuvių dienų rengimo komitetui. Išrinktas į daugelio lietuvių organizacijų valdybas ir tarybas. 1975 Ilinojaus valstijos Amerikos lietuvių respublikonų lyga suteikė jam *Metų žmogaus* titulą. 1995 Nacionalinių etninių organizacijų koalicijos apdovanotas *Elio salos Garbės medaliu*, Lietuvoje 1998 – Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu.

Dagmara REINGARDIENĖ

REINGARDIENĖ (Strimaitytė) Dagmara, habilituota daktarė, profesorė (g. 1939 12 01 Šiauliuose)

1962 baigusi Kauno medicinos institutą, dirbo Marijampolės centrinėje ligoninėje. 1965–70 Kauno vandens kelių ruožo ligoninės gydytoja, 1970–72 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės gydytoja reanimatologė, nuo 1975 Kauno medicinos instituto (Kauno medicinos akademijos) Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos klinikos asistentė, docentė, profesorė. 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie širdies laidumo sutrikimus ūmaus miokardo infarkto atveju ir elektrinę širdies stimuliaciją, 1990 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo antiaritminio geriamo amioperono veiksmingumą ir jo šalutinį poveikį. 1991 jai suteiktas docentės, 1993 profesorės vardas. Nuo 1997 Kauno medicinos akademijos Intensyviosios terapijos klinikos vadovė. Parašė vadovėlį *Intensyvioji terapija* (su A. Lukoševičiūte, 1985). Vadovėlio *Anesteziologija ir reanimatologija* (1984), monografijų *Širdies ritmo ir laidumo sutrikimai* (1984, rusų k.) ir *Urologija* (1989) bendraautorė. Lietuvos enterinės ir parenterinės mitybos draugijos viceprezidentė (nuo 1994), Lietuvos intensyviosios terapijos draugijos pirmininkė (nuo 1997). Žurnalų *Medicinos teorija ir praktika*, *Nutrition* redkolegijų narė.

RĖKLAITIENĖ Ona Regina, habilituota daktarė, docentė (g. 1941 09 08 Kaune)

1966 baigusi Kauno medicinos institutą, dirbo jo Centrinėje mokslo tiriamojoje laboratorijoje. Dabar dirba

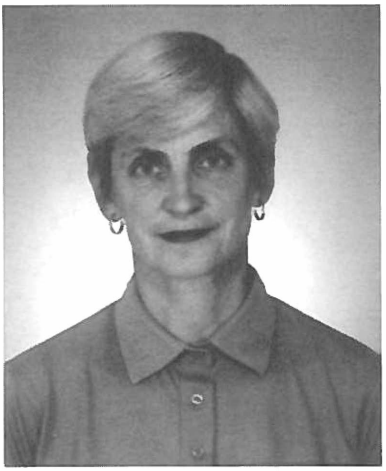

Ona Regina RĖKLAITIENĖ

Kauno medicinos akademijos Kardiologijos instituto (iki 1989 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institutas) Populiacinių tyrimų laboratorijoje. Vyresnioji mokslo darbuotoja (1977). 1972–92 dalyvavo vykdant Kauno ir Roterdamo ischeminės širdies ligos profilaktikos, MONICA epidemiologijos programų tyrimus. Pagrindinės mokslinio darbo kryptys – ischeminės širdies ligos rizikos veiksniai, elektrokardiografijos pokyčių paplitimas tarp vidutinio amžiaus bei pagyvenusių vyrų ir moterų, šių pokyčių prognozinė vertė mirštamumui ir sergamumui miokardo infarktu. Šiuos klausimus nagrinėjo 1971 medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje ir 1994 moksliniame darbe, už kurį jai suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. 1992–96 skaitė paskaitas Kauno medicinos akademijos Medicinos seserų fakulteto studentams, Reabilitacijos ir Geriatrijos klinikose, vadovavo studentų praktikos darbams. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė per 160 mokslinių darbų.

RENJĖ (*Regnier*) Mykolas, medicinos daktaras, profesorius (1723 Strasbourge, Prancūzija – 1800 07 19 Vilniuje)

Mokėsi Paryžiuje. 1775 atvyko į Vilnių, buvo Vilniaus vyskupų rūmų gydytojas. 1781 pradėjo dėstyti Vilniaus universitete. Nuo 1789 akušerijos profesorius. Tais pačiais metais apgynė disertaciją apie naujagimių asfiksiją ir įgijo medicinos daktaro laipsnį. M. Renjė – kvalifikuotos gimdymo pagalbos ir mokslinės akušerijos pradininkas Lietuvoje. 1775 jo iniciatyva Roko ligoninėje Vilniuje įsteigtas pirmasis Lietuvoje gimdymo skyrius ir atidaryta akušerių mokykla.

Malvina REPČYTĖ

REPČYTĖ Malvina, daktarė, docentė (g. 1935 03 01 Nakonyse, Anykščių rj.)

1953 baigė Troškūnų vidurinę mokyklą, 1960 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1960–93 dirbo Vilniaus universiteto Farmakologijos ir mikrobiologijos katedroje. 1966 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie naujai susintezuotų – alkilaminoetoksibenzodioksanų – 1,4 farmakologines savybes. 1972 jai suteiktas docentės vardas. 1987 už vadovėlius *Farmakologija* (I ir II leidimą) ir *Farmakologija ir receptūra* (1983, 1986) jai su kitais farmakologais suteikta Lietuvos valstybinė premija. Viena ar su bendraautoriais paskelbė apie 40 mokslinių straipsnių. Išradimo, 4 mokymo priemonių (*Endokrininės sistemos patologinė fiziologija ir farmakologija, Vitaminai* ir kitų) bendraautorė.

RIMKEVIČIUS Feliksas, medicinos daktaras, profesorius (1799 Mogiliovo gub., Baltarusija – 1851 12 17 Vilniuje)

1820 baigė Vilniaus universitetą. 1821 už disertaciją apie krupą jam suteiktas medicinos daktaro laipsnis. Nuo 1825 Vilniaus universiteto Terapijos katedros adjunktas. 1826–32 to universiteto, 1832–42 Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijos Patologijos ir terapijos katedros profesorius;

Feliksas RIMKEVIČIUS

vadovavo universiteto Terapijos klinikai. Vėliau gydytojavo Vilniaus ligoninėse. Vienas pirmųjų Lietuvoje ėmė vartoti auskultaciją ir perkusiją. 1840–41 parašė lenkų-lotynų kalbų žodyno medicinos dalį. Apie 30 gydytojų, F. Rimkevičiaus vadovaujami, apgynė medicinos daktaro disertacijas. Paskelbė maždaug 40 mokslinių straipsnių apie cukrinį diabetą, širdies ligas, plaučių uždegimą, rachitą ir kitais medicinos klausimais. Buvo labai populiarus gydytojas, konsultuodavo ligonius ir kituose Lietuvos miestuose. Dažnai neturtinguosius ne tik gydydavo veltui, bet dar ir pirkdavo jiems vaistų.

RIMŠA Eduardas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1927 09 07 Svėdasuose, Anykščių rj.)

1947 baigė Rokiškio gimnaziją, 1953 su pagyrimu – Kauno medicinos ins-

Eduardas RIMŠA

titutą. Dvejus metus dirbo šio instituto Fakultetinės chirurgijos katedros asistentu. Nuo 1955 dirbo Hospitalinės chirurgijos katedroje: iš pradžių asistentas, nuo 1969 docentas, 1984 išrinktas einančiuoju profesoriaus pareigas. 1985 skiriamas organizuoti naują Elektrostimuliacijos katedrą ir jai vadovauti. Iki 1992 šios katedros vedėjas, vėliau profesorius. Svarbiausieji moksliniai darbai iš elektrinės širdies stimuliacijos ir elektrofiziologinės diagnostikos. 1964 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1982 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Įdiegė į klinikinę praktiką daug naujų aritmijų gydymo ir diagnostikos metodų, pirmasis Lietuvoje pradėjo taikyti diagnostinę ir gydomąją širdies stimuliaciją per stemplę, sukūrė Kauno akademinėse klinikose invazinės širdies ritmo ir laidumo sutrikimų diagnostikos tarnybą. Pateikė 8 išradimus ir 65 racionalizacinius pasiūlymus. Keletas jo sukurtų elektrodų širdžiai stimuliuoti gaminami serijiniu būdu Ukrainoje. Daug prisidėjo rengiant pirmųjų diagnostinių širdies stimuliatorių (Kaune, Maskvoje, Sankt Peterburge) medicininius ir tchninius reikalavimus. Už naujų širdies elektrostimuliacijos būdų sukūrimą ir įdiegimą į praktiką 1980 jam su kitais mokslininkais suteikta Lietuvos valstybinė premija. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė per 165 mokslinius straipsnius mokymo proceso optimizavimo, traumatologijos ir ortopedijos, krūtinės ląstos, pilvo organų chirurgijos, nuo 1966 daugiausia širdies elektrostimuliacijos klausimais. 3 monografijų bendraautoris.

RUDAITIENĖ (Bistrickaitė) Aldona,

Aldona RUDAITIENĖ

habilituota daktarė, profesorė (1923 09 21 Bingeliuose, Varėnos rj. – 1985 03 20 Vilniuje)

1948 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1953 dirbo Tuberkuliozės institute Vilniuje: 1953–68 Patologinės anatomijos skyriaus, 1968–82 Laboratorinio sektoriaus vedėja, nuo 1982 vyresnioji mokslo darbuotoja konsultantė. 1970 apgintoje daktaro disertacijoje apibendrino plaučių tuberkuliozės patomorfozę ir su tuberkuliozės gydymu susijusias morfologines kepenų reakcijas. 1974 jai suteiktas profesorės vardas. Parašė knygą *Vaisiaus ir naujagimio mirties priežastys* (su A. Venckausku, 1967).

Juozas RUGIENIUS

RUGIENIUS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1925 01 05 Rokuose, Kauno rj.)

1950 baigęs Kauno universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Jurbarko ir Skuodo ligoninėse. 1959–64 Eksperimentinio medicinos instituto Vilniuje mokslo darbuotojas. Nuo 1964 dirbo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vidaus ligų, Hospitalinės terapijos, Gydytojų tobulinimosi fakulteto Kardiologijos katedroje. 1977–91 Kardiologijos katedros vedėjas, vėliau Kardiologijos klinikos profesorius. 1963 medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje apibendrino reumatinių (įgytų širdies ydų), 1969 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje – įgimtų širdies ydų diagnostiką ir gydymą. 1972 jam suteiktas profesoriaus, 1975 – Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 8 išradimų bendraautoris. Už širdies mikrokateterizacijos ir naujų intrakardinių tyrimų (platinos ir vandenilio mėginio, širdies laidžiosios sistemos potencialų tiesioginio registravimo ir kitų) sukūrimą ir įdiegimą į kardiologijos praktiką 1976 jam paskirta Lietuvos valstybinė premija. Skaitė mokslinius pranešimus Rusijoje, D. Britanijoje, Čekijoje, Vengrijoje, paskaitas – Švedijos, Italijos, Vokietijos ir kituose universitetuose. Paskelbė daugiau kaip 220 mokslinių darbų, vienas ar su bendraautoriais išleido 10 knygų. Svarbiausios jų: *Širdies ydos* (1978), *Neatidėliotina kardiologinė pagalba* (1988), *Širdies aritmijos* (1990), *Arterinių hipertenzijų gydymas kalcio kanalų blokatoriais* (1994), *Širdies ligos* (1995).

RUGYS Juozas (1858 05 23 Rūgiuose, Sintautų vls., Šakių aps. – 1919 09 16 Švėkšnoje)

Studijavo Maskvos universiteto Medicinos fakultete, kur dalyvavo slaptoje Maskvos lietuvių studentų draugijoje, buvo aktyvus aušrininkas. 1885 baigęs universitetą, dirbo gydytoju Švėkšnoje. Bendradarbiavo *Varpe*, *Ūkininke*, rėmė šiuos laikraščius materialiai. Gabeno iš Prūsijos draudžiamą lietuvišką spaudą, įtraukė į šį darbą pažangesnius apylinkės ūkininkus. 1904 dalyvavo Rusijos ir Japonijos kare. Vėliau įsteigė Švėkšnoje vartotojų bendrovę, 1911 – *Artojo* bendrovę, kurios tikslas buvo pirkti dvarų žemę, sklypus ir pardavinėti lietuviams. 1915–18 Mogiliove suorganizavo lietuvių pabėgėlių ambulatoriją ir jai vadovavo. Grįžęs į Lietuvą, vėl dirbo gydytoju Švėkšnoje. Sunkiai sirgdamas operavo skubios pagalbos reikalingą ligonį. Per operaciją jį ištiko kartotinis ligos priepuolis, po kurio J. Rugys mirė.

Gintautas Pranas SABALYS

SABALYS Gintautas Pranas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1943 05 12 Kalviuose, Rokiškio rj.)

1961 baigė Kamajų (Rokiškio rj.) vidurinę mokyklą, 1967 – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje neurochirurgu. 1969–73 Kauno medicinos instituto Normalinės anatomijos katedros asistentas, aspirantas. 1973 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją ir pradėjo dirbti Chirurginės stomatologijos katedros asistentu. 1980 jam suteiktas docento vardas. 1984 už disertaciją apie trišakio nervo neuralgiją įgijo medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnį. 1984 išrinktas Chirurginės stomatologijos katedros vedėju, 1991–96 vadovavo Kauno medicinos akademijos Veido ir žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos klinikai. Nuo 1986 profesorius. Pasiūlė ir įdiegė veido nervų ligų konservatyvaus ir

chirurginio gydymo metodų, sukūrė originalių chirurgijos instrumentų. Pateikė 11 išradimų, apie 40 racionalizacinių pasiūlymų. Skaitė mokslinius pranešimus tarptautinėse konferencijose, simpoziumuose. Paskelbė daugiau kaip 220 mokslinių darbų, išleido monografiją. *Trišakio nervo neuralgija* (1990), su bendraautoriais – 14 mokymo ir metodinių leidinių.

SADAUSKAS Vacys, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1924 11 29 Rumšiškėse, Kauno rj.)

1943 baigė Kauno *Aušros* berniukų gimnaziją, 1948 – Vytauto Didžiojo universitetą. 1948–60 Kruonio (Kaišiadorių rj.) gimdymo namų ir ambulatorijos, Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės gydytojas, Kauno greitosios pagalbos stoties, Kauno kraujo perpylimo stoties vyriausiasis gydytojas, Kauno sveikatos skyriaus vedėjo pavaduotojas. Nuo 1960 dirba Kauno medicinos instituto (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) Akušerijos ir ginekologijos katedroje: asistentas, docentas, profesorius, 1966–90 katedros vedėjas. 1961–65 Kauno medicinos instituto Gydomojo fakulteto dekanas, 1965–77 mokslo reikalų prorektorius. 1967 jam suteiktas profesoriaus, 1968 – Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Tyrė moterų lytinių organų uždegimų gydymo Lietuvos kurortuose veiksmingumą. Šiuos tyrimus apibendrino 1958 medicinos mokslų kandidato (dr.), 1966 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijose. Pritaikė naujų funkcinės diagnostikos ir gydymo metodų, patobulino akušerijos ir ginekologijos operacijų būdų. 1994–97 Sveikatos ministerijos vyriausiasis akušeris ir ginekologas. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose ir kongresuose (Japonijoje, Brazilijoje, Meksikoje, Indijoje, JAV, Kanadoje ir kitose šalyse). Daugkartinis buvusios Sovietų Sąjungos, taip pat Lietuvos motociklų ir burlenčių sporto varžybų dalyvis, prizininkas ir čempionas. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė apie 500 straipsnių. 1964–94 vadovavo Lietuvos aukšerių ir ginekologų mokslinei draugijai. Dešimt metų buvo Tarptautinės akušerių ir ginekologų fe-

Vacys SADAUSKAS

deracijos Vykdomojo komiteto narys, šešerius metus – Pasaulinės sveikatos organizacijos ekspertas. Lietuvos akušerių ir ginekologų draugijos valdybos narys. Šeimos planavimo ir seksualinės sveikatos asociacijos, Lietuvos nerūkančiųjų draugijos, Kauno medicinos akademijos Profesorių klubo prezidentas. Apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu.

SAKALAUSKAS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1952 03 19 Belojevsko rj., Permės sr., Rusija)

Gimė tremtyje. 1958 su motina grįžo į Lietuvą. Mokėsi Simne, Alytuje. 1970 baigė Seirijų vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno medicinos institutą. Baigęs studijas, 1976–77 – Kauno II klinikinės ligoninės gydytojas internas. Po to išvyko dirbti chirurgu į Prienų centrinę ligoninę. 1982 baigė klinikinę chirurgijos ordinatūrą ir įstojo į neakivaizdinę Kauno medicinos instituto aspirantūrą. Nuo 1982 Kauno akademinių klinikų Kardiochirurgijos skyriaus kardiochirurgas. 1984 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie supraventrikulinių paroksizminių tachikardijų elektrochirurginius gydymo metodus. 1992 už habilitacinį darbą apie ligonių, kuriems yra prieširdžių virpėjimas ir plazdėjimas, chirurginį gydymą jam suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Nuo 1995 docentas, nuo 1998 profesorius. Operuoja sergančiuosius ischemine širdies liga, turinčius įgimtų ar įgytų širdies ydų, širdies ritmo sutrikimų. Tobulinosi Maskvoje, Lunde (Švedija). 13 išradimų ir 30 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Paskelbė apie 80 mokslinių darbų.

SAKALNIKAS Rapolas Gediminas, habilituotas daktaras (g. 1945 03 29 Rageliuose, Rokiškio rj.)

1962 sidabro medaliu baigė Biržų J. Janonio vidurinę mokyklą, 1971 su pagyrimu – Kauno medicinos institutą. Iki 1974 – Kėdainių centrinės ligoninės gydytojas. Nuo 1974 dirba Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas). 1992–97 Kauno medicinos akademijos Kardiologijos

Rapolas Gediminas SAKALNIKAS

instituto direktorius, nuo 1997 vyriausiasis mokslo darbuotojas. Mokslinio darbo kryptis – lėtinės ischeminės širdies ligos, ypač beskausmės jos formos, paplitimas, ankstyvoji diagnostika, gydymas, antrinė profilaktika, ligos eigos modeliavimas. Tai apibendrino 1978 medicinos mokslų kandidato (dr.) ir 1993 habilituoto daktaro disertacijose. Kauno medicinos akademijos Senato narys, Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos programų koordinavimo centro tarybos narys. Priklauso Pasaulinei širdies federacijai, Amerikos širdies asociacijai, Pasaulinei hipertenzijos lygos tarybai. Europos kardiologų draugijos garbės narys, Lietuvos hipertenzijos lygos pirmininkas, Lietuvos kardiologų draugijos pirmininko pavaduotojas. Leidinių *Lithuanian Journal of Cardiology, Kardiologų žinios* ir *Hipertenzija* vyriausiasis redaktorius, žurnalo *Medicina* redkolegijos narys. 1990–95 Kauno miesto tarybos deputatas, Mokslo, kultūros ir švietimo komisijos pirmininkas.

SĄLYGA Jonas (g. 1943 12 13 Raseinių rj.)

1972–79 studijavo Kauno medicinos institute. Baigęs šio instituto Gydomąjį fakultetą, dirba Klaipėdos jūrininkų ligoninėje. Nuo 1992 šios ligoninės vyriausiasis gydytojas. Paruošė ir įdiegė jūrininkų sveikatos tikrinimo tvarką, organizavo medicinos mokymo kursus laivavedžiams, išleido vadovėlį jūrininkams *Pirmoji medicinos pagalba laivuose.* Jo pastangomis ligoninėje įkurta naujų skyrių, įsigyta modernios medicinos įrangos. Aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje. 1990 išrinktas Klaipėdos miesto tarybos deputatu. Penkerius metus vadovavo ligoninės meninei brigadai *Švirkštas.*

Jonas SĄLYGA

SATKEVIČIUS Zigmundas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 11 18 Kaune)

1960 baigęs Kauno medicinos institutą, dirba jame (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1989–91 Kauno medicinos akademijos Radiologijos ir onkologijos katedros vedėjas, nuo 1991 Radiologijos klinikos vadovas. Profesorius.

Zigmundas SATKEVIČIUS

1990 jo pastangomis atkurtas *Medicinos* žurnalas. Z. Satkevičius – vyriausiasis šio žurnalo redaktorius.

SELELIONIS Eduardas (1928 12 03 Kaune – 1993 01 29 Vilniuje)

1954 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo gydytoju Vilniuje. 1961–89 žurnalo *Sveikatos apsauga* vyriausiasis redaktorius. Išleido eilėraščių rinkinių: *Žvaigždėta žemė* (1964), *Raudoni medžiai* (1974), *Vidurdienio atolai* (1980), *Banga į krantą* (1983), poemą *Sąžinė* (1960), novelių poemą *Kelias pro mirtį* (1978), poemą *Sąžinė. Priesaika* (1986). Parašė 9 poezijos knygeles vaikams, apybraižų.

SERAPINAS Juozas, habilituotas daktaras, profesorius (1921 01 02 Baltininkėliuose, Gardino sr., Baltarusija – 1989 01 30 Vilniuje)

1947 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dėstė. Pasiūlė originalią kepenų dalijimo į skiltis, sektorius ir segmentus klasifikaciją, pritaikė ją kepenų rezekcijai; pats sukūrė stokojamus anatomijos terminus. Šie darbai buvo apibendrinti 1975 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. Patobulino prakiurusių skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opų užsiuvimo būdų. 1979 jam suteiktas profesoriaus vardas. Jo pastangomis Vilniaus universiteto Medicinos fakultete sukurta didesnė nei 450 topografinės anatomijos ir klinikinių preparatų kolekcija. Vadovėlių *Klinikinė chirurgija* (1969, II leidimas 1980), *Topografinė anatomi-*

Juozas SERAPINAS

ja ir operacinė chirurgija (išleisto 1995, po jo mirties) bendraautoris.

SIAURUKAS (Sevrukas) Liudvikas, medicinos daktaras, profesorius (1806 Žemaitijoje – 1853 Maskvoje)

Liudvikas SIAURUKAS

Studijavo Vilniaus universitete teisę, vėliau mediciną. 1832 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1832–40 dėstė Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijoje; profesorius (1834). Už disertaciją apie ekstrauterinį nėštumą gavo medicinos daktaro laipsnį. Pirmasis Lietuvoje pradėjo dėstyti patologinę anatomiją kaip atskirą discipliną. Taip pat dėstė ir normaliąją anatomiją. Nuo 1840 dėstė Maskvos universitete, buvo Medicinos fakulteto dekanas. Parašė anatomijos vadovėlį (liko rankraštyje), darbų apie netaisyklingą virškinamojo trakto padėtį, reumato komplikacijas. Išvertė į rusų k. Bocko patologijos ir anatomijos vadovėlį.

SIAURUSAITIS Benjaminas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1940 03 21 Skriaudžiuose, Prienų rj.)

1964 baigęs Kauno medicinos institutą, iki 1966 dirbo Šilutės ligoninėje. 1966–69 Mukačevo vaikų ligoninės Užkarpatėje chirurgas. 1969–75 Vilniaus universiteto Vaikų ligų katedros ordinatorius, Vilniaus miesto klinikinės ligoninės vaikų chirurgas. 1974 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1975 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vaikų ligų katedros asistentas, nuo 1981 docentas, nuo 1991 Vaikų chirurgijos klinikos vadovas. Mokslinio darbo kryptis – kaulų bei sąnarių patologijos tyrimas ultragarsu, ankstyvoji osteomielito diagnostika, vaikų skausmo problemos. 1990 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil.dr.) disertaciją apie ankstyvąją ūminio hematogeninio osteomielito diagnostiką. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. 5 išradimų ir 16 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Skaitė mokslinius pranešimus Estijoje, Latvijoje, JAV, Vokietijoje ir kitose šalyse. Paskelbė daugiau kaip 130 mokslinių darbų, parašė straipsnių liaudies medicinos, ypač lietuvių, klausimais. Išleido knygas: *Vaikų pūlinė chirurgija* (1977), *Naujagimių chirurgija* (1982, abi su J. Gradaus-

Benjaminas SIAURUSAITIS

ku). Baltijos šalių vaikų chirurgų asociacijos viceprezidentas, Lietuvos vaikų chirurgų draugijos pirmininkas. Mokslinių medicinos žurnalų redakcijų kolegijų narys. Apdovanotas Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos VII simpoziumo garbės diplomu.

SIDARAVIČIUS Bronius, medicinos daktaras, profesorius (1897 04 18 Liepalotuose, Šakių aps. – 1969 03 05 Kaune)

Gimė knygnešio Martyno Sidaravičiaus šeimoje. Studijavo Leipzigo universitete. Grįžęs 1927 baigė Lietuvos universiteto Medicinos fakultetą ir liko jame dėstyti; nuo 1935 docentas, nuo 1936 Odos ir veneros ligų katedros vedėjas. 1930–31 tobulinosi Vienos, Prahos, Müncheno ir Paryžiaus universitetų klinikose. 1932 apgynė medicinos daktaro disertaciją apie odos alergiją ir jos gydymą. 1946–48 dirbo Kauno tuberkuliozės dispanseryje. 1949–56 Dermatologijos ir venerologijos instituto direktoriaus pavaduotojas. Profesorius (1949). Nuo 1956 Kauno medicinos instituto Odos ir venerinių ligų katedros vedėjas. Įsteigė (1969) Lietuvos dermatovenerologų mokslinę draugiją ir jai iki mirties vadovavo. Išleido pirmąjį lietuvišką dermatovenerologijos vadovėlį *Odos ir venerinės ligos* (1964). Paskelbė mokslinių straipsnių apie odos tuberkuliozės, pūlingų odos ligų, gonorėjos gydymą ir kitais klausimais, išvertė medicinos knygų.

Bronius SIDARAVIČIUS

SIDRYS Linas (g. 1951 06 13 Niujorke)

Gydytojo Rimvydo Sidrio sūnus. 1977

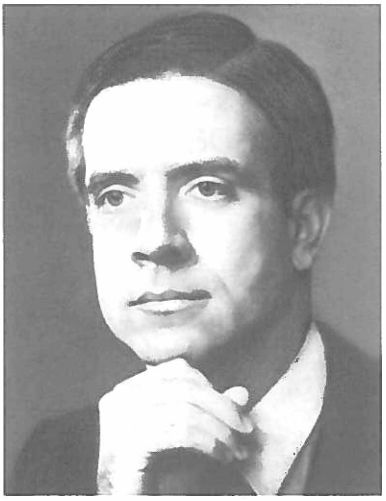

Linas SIDRYS

baigė Čikagos universitetą. Gyvena Čikagoje, verčiasi privačia praktika. Nuo 1984 Lietuvių katalikų labdarių sąjungos prezidentas. Bendradarbiauja JAV lietuvių ir Lietuvos spaudoje, rašo visuomenės gyvenimo, ypač šeimos ir vaikų auklėjimo, temomis. Labai dažnai lankosi Lietuvoje. 1973 Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje padarė pirmąsias akies lęšiuko įsodinimo operacijas. Padeda Lietuvos gydymo įstaigoms, ypač Vilniaus misionierių ligoninės Akių skyriui. Nemokamai operuoja ligonius, pats atsiveža reikiamą įrangą, vaistus. Padėjo įkurti Vilniuje pirmąją katalikišką ligoninę.

SIDRYS Rimvydas (g. 1922 04 12 Panevėžyje)

1940–43 studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete, vėliau Vienoje. 1947 Vokietijoje baigė Tübingeno universitetą. 1947–49 šio universiteto Akių klinikos rezidentas. 1949 apsigyveno JAV. Stažavo ir specializavosi Niujorko ligoninėse. 1951 išlaikė egzaminus praktikos teisėms gauti; pagal specialybę oftalmologas. Iki pensijos praktikavo Streatore (Ilinojaus valstija, JAV). Aktyviai dalyvavo Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos veikloje. Kartu su žmona gydytoja Giedre Sidriene (1922–85) užaugino devynetą vaikų, kurių trys tapo gydytojais. Dažnai lankosi Lietuvoje, padeda jos gydymo įstaigoms, ypač Vilniaus misionierių ligoninės Akių skyriui. Už tai 1998 šis skyrius pavadintas Giedrės ir Rimvydo Sidrių vardu.

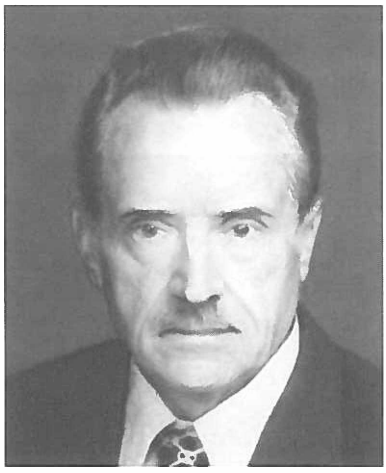

Rimvydas SIDRYS

SIMONIJUS Simonas (1532–1602)

Baigęs Paduvos universitetą, tobulinosi Ženevoje, Heidelberge. Vėliau

dirbo Stepono Batoro rūmų gydytoju. Pirmosios Lietuvoje (Vilniuje) išleistos medicinos knygos *Commentoriola medica* et *physica ad aliquot scripta* (1584) autorius. 1586 Gardine kartu su N. Brucelijumi skrodė mirusį Steponą Batorą. Aktyviai dalyvavo Lietuvoje vykusiuose religiniuose ir filosofiniuose disputuose.

SINKUS Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1942 08 15 Kaune)

1965 su pagyrimu baigė Kauno medicinos institutą. 1966–69 mokėsi aspirantūroje Maskvoje. 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo kai kurių priešvėžinių preparatų citogenetinį poveikį žmogaus ląstelėms, 1991 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie šeimos genotipo modifikuojančią įtaką chromosominių ligų fenotipinei ekspresijai. Mokslinio darbo sritis – žmogaus chromosominės ligos. Dėsto Kauno medicinos akademijoje. 1978 jam suteiktas docento, 1994 – profesoriaus vardas. Skaitė pranešimus pasauliniuose žmogaus genetikos kongresuose Vašingtone (1991) ir Rio de Žaneire (1996). Parašė *Įvadą į medicininę genetiką* (1974), *Genai, ligos, žmogus* (1979), *Žmogaus chromosominės ligos* (1989). Knygos *Paveldimos vaikų ligos* (1979) bendraautoris.

Algimantas SINKUS

SIPAVIČIUS Bronius (1885 01 25 Padratvinyje, Kelmės rj. – 1972 02 22)

1904 išvyko studijuoti į Maskvą. Ten 1905 įstojo į Lietuvos socialdemokratų partiją, platino lietuvišką spaudą. 1906 rašytojo J. Krikščiūno-Jovaro sodyboje įrengė slaptą spaustuvę, kur spausdino lietuviškus leidinius. Už tai ne kartą kalintas. 1916 gavo Maskvos universiteto gydytojo diplomą. Per I pasaulinį karą buvo karo gydytojas. 1918 grįžo į Lietuvą. 1922–25 Sveikatos departamento direktorius. Vėliau vertėsi privačia praktika, dirbo Rokiškio apskrities gydytoju. Pateikė Lietuvos medicinos pagalbos projektą, pagal kurį 1938 priimtas Kaimo gyventojų sveikatos reikalų įstatymas. 1941 ištremtas į Krasnojarsko kraštą Sibire. 1956 grįžo į Lietuvą. Kadan-

Vytautas Sirijos GIRA

gi jam nebuvo leista apsigyventi Kaune, iki mirties dirbo Kulių apylinkės ligoninėje (Plungės rj.).

SIRIJOS GIRA Vytautas (1911 04 12 Vilniuje – 1997 02 14 ten pat)

Poeto Liudo Giros sūnus.Vytauto Didžiojo universitete Kaune 1931–36 studijavo mediciną. Dirbo žurnalistu, mokytoju. 1949 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1952–54 ir 1964–69 dirbo gydytoju Vilniuje, 1968 – žvejybos laive. Išleido poezijos, apysakų ir apsakymų rinkinių, romanų: *Buenos Aires* (1956), *Štai ir viskas* (1963), *Voratinkliai draikės be vėjo* (1968), *Raudonmedžio rojus* (1972), *Atlanto idilės* (1973), *Bėgimas nuo šešėlio* (1975), *Lolita Voltareno. Kai neliepsnojo tik vanduo* (1980), *Kanarėlės* (1983), *Nakties muzika* (1986). Parašė kelionių įspūdžių, eilėraščių vaikams, išvertė Adomo Mickevičiaus *Gražiną*. Studijų metais buvo veiklus korporacijos *Fraternitas Lithuanica* narys, aktyviai dalyvavo 1990 atkuriant Lietuvoje jos veiklą. 1996 apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu.

SIRVYDIS Vytautas Jonas, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (g. 1935 03 05 Ratkupyje, Rokiškio rj.)

1959 baigė Vilniaus universitetoMedicinos fakultetą. Dirbo Vilniaus I klinikinėje ligoninėje chirurgu. Nuo 1964 dėsto Vilniaus universitete. Tobulinosi Vengrijoje, Vokietijoje, JAV. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.), 1975 – medicinos

Vytautas Jonas SIRVYDIS

mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino širdies vožtuvų protezavimo rezultatus. 1967–84 Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Širdies chirurgijos skyriaus, vėliau Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės Įgimtų širdies ydų chirurgijos skyriaus vedėjas. 1979 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1990 universiteto Širdies chirurgijos klinikos vadovas. Su kitais padarė pirmąsias Lietuvoje pilvo aortos ir inkstų arterijų rekonstrukcines operacijas, širdies operacijas, naudojant dirbtinę kraujotaką, kylančiosios aortos ir jos šakų rekonstrukciją protezu, plyšus aneurizmai, įdiegė ir praktiškai ištobulino visas žinomas įgimtų širdies ydų operacijas, širdies vožtuvų protezavimo ir vainikinių širdies arterijų rekonstrukcines operacijas. 1987 pirmą kartą Lietuvoje su kitais persodino širdį. 1979 Lietuvos valstybinės premijos laureatas. 1985 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 240 mokslinių darbų; 2 išradimų, 14 racionalizacinių pasiūlymų autorius. Vadovėlių *Širdies ydos* (1978) ir *Chirurgija* (1984) bendraautoris. Aktyvus daugelio tarptautinių kongresų dalyvis. Baltijos valstybių širdies ir kraujagyslių bei krūtinės chirurgijos draugijos prezidentas, Lietuvos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų draugijos pirmininkas, Europos širdies ir krūtinės ląstos chirurgų asociacijos, Tarptautinės širdies ir kraujagyslių chirurgų draugijos, Tarptautinės chirurgų kolegijos narys. Vilniaus universiteto, taip pat Medicinos fakulteto Tarybos narys. Apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu.

SIUDIKAS Vytautas, daktaras, docentas (g. 1932 03 05 Jokūbaičiuose, Kėdainių rj.)

1957 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos institutą, pradėjo dirbti šio instituto Patologinės fiziologijos katedros asistentu. Nuo 1973 Socialinės higienos ir sveikatos apsaugos organizavimo (nuo 1990 Socialinės medicinos) katedros vyresnysis dėstytojas. 1984 jam suteiktas docento vardas. 1987, tęsdamas A. Vileišio pradėtą darbą, įkūrė Kauno medicinos instituto Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus Medicinos skyrių, kur jo iniciatyva ypač originaliai įrengtos *Lietuvos žiniuonės*, *Šamano* ir *XIX a. pradžios Lietuvos špitolės* ekspozicijos. 1998 apgynė daktaro disertaciją apie choleros epidemijas Lietuvoje 1831–1921 metais. Paskelbė daugiau 100 mokslo, mokymo ir populiarių straipsnių, daugiausia iš medicinos istorijos. Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų asociacijos Medicinos istorijos sekcijos pirmininkas, Baltijos šalių medicinos istorikų asociacijos

Vytautas SIUDIKAS

viceprezidentas, žurnalo *Medicina* redakcinės kolegijos narys.

SKORINA Pranciškus (prieš 1490 Polocke – prieš 1541 Prahoje)

Studijavo Krokuvos universitete, kur gavo filosofijos daktaro laipsnį. 1512 Paduvos universitete išlaikė medicinos daktaro laipsnio egzaminus. 1517 Prahoje išleido *Psalmyną*, 1517–22 Biblijos knygas. Leidiniai pasižymėjo aukštu meniniu lygiu. XVI a. trečiojo dešimtmečio pradžioje Vilniuje įkūrė pirmąją Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės spaustuvę. Joje 1522 išspausdino *Mažąją kelionių knygelę*, 1525 – *Apaštalą*; tiems leidiniams parašė pratarmes. P. Skorinos raštuose bažnytinė slavų kalba derinama su baltarusių šnekamąja kalba; dėl to jis laikomas senosios literatūrinės baltarusių kalbos kūrėju. Paskutiniaisiais gyvenimo metais dirbo Prahoje karaliaus Ferdinando gydytoju.

SMAILYS Aleksandras (1930–77)

Augo mokytojo šeimoje, kuri 1941 buvo ištremta į Sibirą, Krasnojarsko kraštą. 1947 ten mirė motina. 1947 vaikams buvo leista grįžti į Lietuvą, bet grįžę jie vėl turėjo slapstytis. Kaune baigęs vidurinę mokyklą, 1951 stojo į Kauno medicinos institutą, tačiau dėl politinių motyvų jo nepriėmė. Dėl to studijavo Sankt Peterburgo pediatrijos institute, kurį 1957 baigė. Dirbo Linkuvos, Kauno II ligoninėje, nuo 1960 Respublikinėje Kauno psichoneurologinėje ligoninėje. 1960–65 mokėsi Sankt Peterburgo gydytojų tobulinimosi instituto Psichiatrijos katedros aspirantūroje. Ją baigęs, 1966 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo sergančiųjų schizofrenija veiksmų patologiją ir jos patofiziologijos mechanizmus. 1965 pradėjo dirbti Kauno medicinos instituto Centrinės mokslo tiriamosios laboratorijos Elektroencefalografijos laboratorijoje; 1972 jam suteiktas vyresniojo mokslo darbuotojo vardas. A. Smailys – pirmasis Lietuvoje psichiatras psichoanalitikas. Taikydamas psichoanalizę (tai buvo daroma slapta, kadangi Sovietų Sąjungoje psichoanalizė buvo draudžiama), padėjo dauge-

Alfredas SMAILYS

liui ligonių, kurie iki šiol prisimena jį su pagarba ir meile.

SMAILYS Alfredas, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas (1928 05 07 Dievogaloje, Kauno rj. – 1995 04 28 Kaune)

1949 baigė Kauno universiteto Medicinos fakultetą. Dėstė Kauno medicinos institute. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie staigų širdies sustojimą. 1969 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1969 vadovavo Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto (vėliau Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas) Širdies elektrinės stimuliacijos ir defibriliacijos laboratorijai, buvo Kardiologijos instituto Širdies ritmo tyrimo laboratorijos vedėjas. Vienas pirmųjų pradėjo širdies aritmijas gydyti elektros impulsais, daryti netiesioginį širdies masažą ir taikyti kitus reanimacijos būdus (1971 jam su kitais paskirta SSRS valstybinė premija). Su bendradarbiais sukūrė širdies skilvelių virpėjimo garsinės diagnostikos aparatą; išradimų bendraautoris. Aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje, Kaune išrinktas SSRS liaudies deputatu. Parašė knygas: *Skilvelių virpėjimas* (1977), *Žmogus ir vanduo* (su V. Bražiuliu, 1984), *Ultragarsas medicinoje* (1985). Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969, II leidimas 1980) bendraautoris.

SMAKAUSKAS (Smokovskis) Vincentas (1797 02 19 Vilniuje – 1876

Vincentas SMAKAUSKAS

02 13 Krikonyse, Švenčionių aps.)

1817–22 studijavo Vilniaus universitete, 1823–29 tobulinosi Sankt Peterburgo dailės akademijoje. 1829–32 Vilniaus universitete dėstė piešimą ir tapybą. Negalėdamas pragyventi iš dailės, 1836 baigė Vilniaus medicinos – chirurgijos akademiją. Gydytojavo Švenčionių apskrityje, 1841–56 – Varšuvoje. 1858–76 gyveno Krikonyse. Nutapė istorinių ir buitinių kompozicijų, portretų, peizažų, sukūrė litografijų, medžio raižinių. Parašė studiją apie Trakų pilies freskas, lietuvių dailę, dailininkus Valentiną Vankevičių, Joną Rustemą.

Jonas SPUDULIS

SPUDULIS Jonas, medicinos daktaras (1860 01 07 Pašvinėje, Šiaulių aps. – 1920 07 06 Tauragėje)

1881 baigęs Šiaulių gimnaziją, studijavo mediciną Maskvos universitete. 1882 persikėlė į Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. Ją 1885 baigė. Dirbo gydytoju Uzbekijoje, vėliau Lietuvoje – Šiauliuose, Tauragėje. Rinko medžiagą lietuvių kalbos žodynui, kurtuvėniškių tarmės aprašui, tyrinėjo lietuvių pavardes, kūrė gramatikos ir aritmetikos terminus. 1882 su J. Šliūpu parengė *Ūkininko kalendorių*, bet negavo cenzūros leidimo jį spausdinti. 1885 su P. Matulioniu išleido pirmąjį lietuvišką aritmetikos uždavinyną. Su P. Matulioniu leido rankraštinį laikraštėlį *Žinių nešėjis* (išėjo 10 numerių). Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje (Gailučio, J. Gailučio ir kitais slapyvardžiais). Apie 1893 Sankt Peterburge apgynė medicinos daktaro disertaciją.

SMALSTYS Antanas (1889 02 21 Petkūnuose, Rokiškio aps. – 1971 07 22 Utenoje)

1919 baigė Novorosijsko universitetą. 1920–39 tarnavo Lietuvos kariuomenėje, dirbo psichiatrijos ligoninėse. 1939–40 – Vilniaus psichiatrijos ligoninės direktorius. 1944 suimtas ir nuteistas 20 metų kalėti; kalėjo Vorkutoje. 1954 grįžęs į Lietuvą, dirbo Utenos psichiatrijos ligoninėje. 1969 reabilituotas. Dvejus metus važinėjo po gyvenvietes ir ieškojo sergančiųjų psichikos ligomis, tyrė jų gyvenimo sąlygas. Rūpinosi pagerinti jų būklę.

Vienas pirmųjų Lietuvoje diegė naujus gydymo būdus.

SNIADECKIS Andrius, medicinos ir filosofijos daktaras, profesorius (1768 09 30 Žnine, Lenkija – 1838 05 11 Vilniuje)

1787–91 studijavo mediciną Krokuvos, 1791–93 Paduvos universitete. Medicinos ir filosofijos daktaras (1793). 1793–95 tobulinosi Edinburge, Londone, Vienoje. 1797–1832 Vilniaus universiteto chemijos profesorius. 1798–1803 dėstė ir farmaciją. 1827–32 Terapijos katedros ir klinikos vedėjas, 1832–38 Vilniaus medicinos ir chirurgijos akademijos profesorius. Vilniaus universitete įrengė chemijos laboratoriją. Parašė pirmąjį Lietuvoje chemijos vadovėlį *Chemijos pradmenys* (1800, 2 t.; papildytas leidimas 1807, 1817; lenkų k.). A. Sniadeckis laikomas biochemijos pradininku Lietuvoje. Jo veikalas *Organinių kūnų teorija* (1804–11, 2 t.) – vienas pirmųjų pasaulyje teorinės biologijos ir biochemijos vadovėlių; išverstas į prancūzų (1810 ir 1821) ir vokiečių (1825) kalbas. Jame A. Sniadeckis nagrinėjo fotosintezės, organizmo ir aplinkos sąveikos, gyvybės esmės problemas, medžiagų apykaitos procesus. Jo medicinos darbai padėjo plėtoti Lietuvoje patologinę fiziologiją. Darbas *Pastabos apie vaikų fizinį auklėjimą* davė pradžią pediatrijai Lietuvoje. Propagavo higieną, sveiką mitybą, ragino tobulinti medicinos pagalbą. A. Sniadeckis buvo vienas žurnalo *Dziennik Wilenski* ir Vilniaus medicinos draugijos (įk. 1805) steigėjų, pirmasis žurnalo redaktorius ir draugijos pirmininkas. Iš chemijos, medicinos, biologijos paskelbė mokslo populiarinimo straipsnių.

Andrius SNIADECKIS

SOCEVIČIENĖ Lilija (g. 1950 09 11 Klaipėdoje)

1974 baigusi Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, trejus metus dirbo Klaipėdoje gydytoja pediatre. Nuo 1977 Klaipėdos miesto ligoninės gydytoja oftalmologė. 1983 persikėlė gyventi į Vilnių, dirba Vilniaus Antakalnio poliklinikos Akių ligų skyriaus vedėja. Stažavosi Rusijoje, Norvegijoje, Danijoje, Švedijoje. 1992 pir-

Lilija SOCEVIČIENĖ

moji Lietuvoje pradėjo ambulatoriškai operuoti kataraktą, implantuojant dirbtinį lešiuką. 1996 ambulatoriškai atliko pirmąsias kataraktos operacijas fotoemulsifikacijos metodu sukeliant lašais nejautrą. 1990 Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinė vyriausioji oftalmologė. Nuo 1993 dėsto oftalmologiją Vilniaus universiteto Šeimos gydytojų ruošimo centre. 1989 įsijungė į Sąjūdžio medikų grupės veiklą, aktyviai kovojo prieš Maskvos Fiodorovo akių mikrochirurgijos centro įkūrimą Lietuvoje. 1989 atkuriamajame Lietuvos gydytojų sąjungos suvažiavime išrinkta šios sąjungos atsakingąja sekretore; ja buvo iki 1995. Nuo 1994 priklauso Vilniaus medikų konservatorių klubui, vadovauja šio klubo Sveikatos apsaugos reformų komitetui. 1998 išrinkta Visuomenės sveikatos komisijos prie Vilniaus miesto tarybos Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininke.

STAKIŠAITIS Donatas, habilituotas daktaras (g. 1956 02 24 Marijampolėje)

1974–81 studijavo Kauno medicinos instituto Gydomajame fakultete. 1977–84 kartu su kitais leido pogrindinį leidinį jaunimui *Rūpintojėlis*. Baigęs institutą, dirbo gydytoju Šakių rajono centrinėje ligoninėje. Vėliau mokėsi Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto aspirantūroje. 1988–92 Kauno medicinos akademijos Kardiologijos instituto doktorantas. Nuo 1992 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Pirmosios anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos vyriausiasis mokslo darbuotojas. 1992 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie Lietuvos gyventojų vainikinių arterijų aterosklerozės patogenezės sąsają su paveldimaisiais determinantais. Stažavosi Ilinojaus ir Northwesterno universitetuose JAV. Paskelbė daugiau kaip 60 mokslinių darbų, paruošė metodinių nurodymų.

STALIORAITYTĖ Elena, habilituota daktarė, profesorė (g. 1925 03 19 Šunskuose, Marijampolės rj.)

1948 baigusi Kauno universiteto Medicinos fakultetą, dirbo jo (nuo 1951 Kauno medicinos instituto) Patologinės anatomijos katedroje asistente,

Elena STALIORAITYTĖ

docente, nuo 1973 profesore. 1976–84 šios katedros vedėja. Nuo 1986 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas) profesorė, 1986–91 vadovavo šio instituto Patologinės anatomijos laboratorijai, įkurtai jos pastangomis. Parengė originalią patologijos dėstymo programą, viena pirmųjų pradėjo išsamiai dėstyti imunomorfologiją. Iki 1976 svarbiausia jos mokslo tyrimo tema – funkcinė endokrininių liaukų morfologija. Šiais klausimais apgintos medicinos mokslų kandidato (dr., 1957) ir medicinos mokslų daktaro (habil. dr., 1968) disertacijos. Už darbus, tyrinėjant funkcinę endokrininės sistemos morfologiją, 1972 jai (su J. Lašiene) suteikta Lietuvos valstybinė premija. Daugiau negu 20 pastarųjų metų tiria kardialinės patologijos klausimus. Vadovavo Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto patologams anatomams, kurie kartu su JAV mokslininkais tyrė staigios kardialinės mirties patogenezę ir patologiją. Ūminių miokardo ischemijos sindromų patologijos ir patogenezės tyrimus tęsia pagal Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) koordinuojamą ischeminės širdies ligos ir jos rizikos veiksnių paplitimo programą (MONICA). PSO, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos programos *Jaunų žmonių aterosklerozės patobiologiniai determinantai* Kauno centro vadovė. Viena Lietuvos ligoninių patologinės anatomijos tarnybos organizatorių; 1982–89 Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinė vyriausioji patologė anatomė. 1954 kartu su kitais kūrė Lietuvos patologų anatomų draugiją, daugelį metų (1976–96) jai vadovavo. 1990–95 Lietuvos kardiologų draugijos valdybos atsakingoji sekretorė. 1989 įsteigė Lietuvos mokslininkų sąjungos Kardiologijos skyrių ir iki 1995 buvo jo pirmininkė. Ilgametė mokslinių tarybų narė, mokslinių leidinių atsakingoji redaktorė, *Medicinos enciklopedijos* mokslinė konsultantė, mokslinių medicinos žurnalų redakcinės tarybos narė. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių konferencijų ir simpoziumų. Pirmojo lietuviško patologinės

anatomijos vadovėlio (1973) bendraautorė, naujo originalaus vadovėlio *Patologinė anatomija* (1986) sudarytoja ir viena pagrindinių autorių. Išleido monografiją *Endokrininės naujagimio liaukos* (su J. Lašiene, 1969, rusų k.), monografiją *Klinikinė ischeminės širdies ligos patologija* (su J. Blužu ir D. Pangonyte, 1988), vadovą *Pomirtinė širdies ir kraujagyslių ligų ir sindromų diagnostika* (1993), vadovą *Kardialinė patologija* (su D. Pangonyte, 1997), knygą apie J. Lašienę *Aš pati* (1997). Viena ar su bendraautoriais parašė 7 mokomąsias knygas įvairiais patologijos anatomijos klausimais. Europos kardiologų draugijos, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narė.

STANAITIS Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (1919 09 20 Matarnuose, Vilkaviškio rj. – 1997 04 16 Vilniuje)

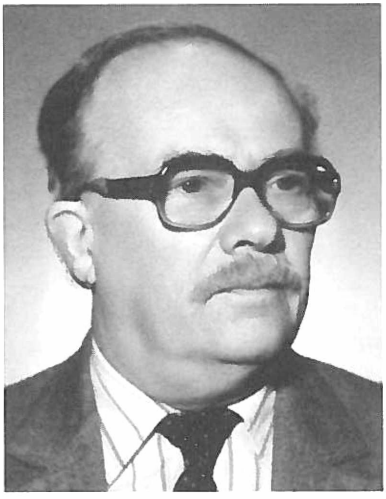

Jonas STANAITIS

1943 baigęs Vytauto Didžiojo universitetą, iki 1963 dirbo Žemaičių Naumiesčio, Šakių, Šilutės ligoninių vyriausiuoju gydytoju, Chirurgijos skyriaus vedėju. 1963–72 Tuberkuliozės instituto Chirurgijos klinikos vedėjas. 1974 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie pleuros empiemos diagnostiką ir gydymą. Nuo 1972 dirbo Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute Vilniuje. Dviejų išradimų autorius: sukonstravo aparatą blauzdos kaulų lūžiams atitaisyti, siurblį skysčiui iš krūtinės ląstos išsiurbti. Parašė knygą *Pleuros empiema* (1977). Knygų: *Riboti plaučių šešėliai* (1980), *Urgentinė chirurgija* (1974), vadovėlio *Traumatologija* (1994) bendraautoris.

STANAITIS Juozas, daktaras, docentas (g. 1946 11 11 Zypliuose, Šakių rj.)

Chirurgo Jono Stanaičio sūnus. 1970 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dirbo chirurgu Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje. 1974–78 mokėsi neakivaizdinėje Vilniaus universiteto Hospitalinės chirurgijos katedros aspirantūroje. Ją baigęs, 1979 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo kamieninės vagotomijos ir piloroplastikos taikymą gydant kraujuo-

jančias bei prakiurusias skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opas. Nuo 1984 dirba Vilniaus universitete: iš pradžių Hospitalinės katedros asistentas, 1990 išrinktas Bendrosios chirurgijos klinikos vadovu. 1990 jam suteiktas docento vardas. 1990–94 Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis chirurgas. Stažavo Rusijoje, Baltarusijoje, nuo 1990 – JAV, Italijoje, Švedijoje. Pagrindinė mokslinio darbo kryptis – laparoskopinė chirurgija. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo daryti laparoskopines operacijas. Lietuvos minimaliai invazinės chirurgijos draugijos pirmininkas, Baltijos šalių chirurgų asociacijų prezidentas, Tarptautinės chirurgų draugijos ir Europos ekstra chirurgų draugijos narys. Priklauso kelių medicinos žurnalų redkolegijoms.

STANČIUS Povilas, medicinos daktaras, profesorius (1888 01 23 Devynduoniuose, Gudžiūnų vls., Kėdainių aps. – 1963 10 16 Monteclaire, JAV)

Baigė Panevėžio realinę mokyklą, mokėsi Sankt Peterburgo karo medicinos akademijoje. 1914 ją baigęs, iki 1917 tarnavo Rusijos kariuomenėje. 1918 grįžo į Lietuvą ir įstojo į Lietuvos kariuomenę, dirbo Karo ligoninėje Kaune. 1924 išėjo į atsargą pulkininko leitenanto laipsniu ir išvyko į užsienį tobulintis. Dėstė Lietuvos (nuo 1930 Vytauto Didžiojo) universitete; nuo 1926 Stomatologijos ir dentiatrijos katedros bei klinikos vedėjas. 1938 apgynė disertaciją apie odontogenines cistas ir gavo medicinos daktaro laipsnį. Tais pačiais metais pradėjo eiti profesoriaus pareigas. Pirmasis Lietuvoje pradėjo daryti burnos ertmės operacijas. Daug prisidėjo, projektuojant ir įrengiant naujas universiteto klinikas. Paskelbė mokslinių darbų *Medicinoje* ir užsienio leidiniuose apie parodontozę, gangrenavusius dantis, burnos ertmės anesteziją, atskiru leidiniu išleido disertaciją. Buvo *Medicinos* žurnalo redakcinės kolegijos narys. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Iš pradžių dirbo Freiburgo universiteto Stomatologijos klinikoje. Vėliau vadovavo Pabaltijo universiteto Medicinos fakulteto Stomatologijos skyriui. 1950 atvyko į JAV, dirbo gydytoju rezidentu.

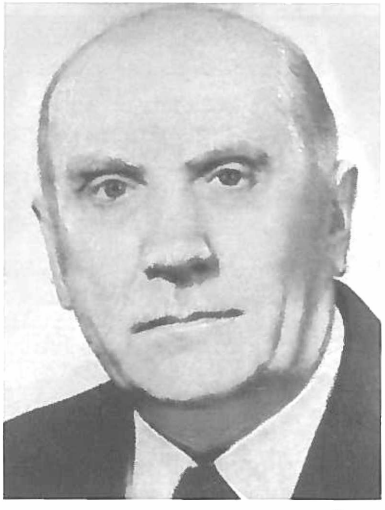

Povilas STANČIUS

STANKEVIČIUS Vytautas Pranciškus, daktaras (g. 1935 01 02 Kaune)

1960 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo chirurgu Kaune. 1962 pradėjo dirbti Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Radiologijos laboratorijoje. Kartu studijavo Kauno politechnikos instituto Radioelektronikos fakultete, kurį 1968 baigė. 1972–89 vadovavo Radiologijos, nuo 1989 Eksperimentiniam spindulinės diagnostikos skyriui. 1989 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1992 jis kartu su Kauno technologijos universiteto darbuotojais vykdo medicininio vaizdo skaitmeninio apdorojimo ir telekomunikacijos programas, joms vadovauja. Parašė daugiau kaip 50 mokslinių straipsnių. Tobulinosi Vokietijoje, Suomijoje, dalyvavo Europos radiologų kongrese Vienoje. Priklauso Europos ultragarsinės diagnostikos specialistų draugijai.

STAPONKIENĖ (Petreikytė) Marija, habilituota daktarė, profesorė (g. 1935 06 30 Plungėje)

1950–54 mokėsi Kauno felčerių ir akušerių mokykloje, kurią baigusi dirbo Sargėnų plytinės medicinos punkto vedėja. 1958 įstojo į Kauno medicinos institutą. Jį 1964 baigė, dirbo gydytoja Šiauliuose. Čia įkūrė pramoginių šokių kursus. 1969 įstojo į Kauno medicinos instituto klinikinę ordinatūrą. Nuo 1970 šio instituto Vidaus ligų propedeutikos katedros asistentė, nuo 1983 docentė. Nuo 1988 Kauno medicinos akademijos Vidaus ligų propedeutikos katedros vedėja. 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo bronchinės astmos paplitimą Kauno miesto mikrorajone, 1988 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie lėtinio bronchito struktūrą ir jos korekcijos galimybes. 1989 jai suteiktas profesorės vardas. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų, paruošė 16 metodinių leidinių, parašė knygų. Lietuvos ftiziatrų ir pulmonologų draugijos tarybos narė, Europos kvėpavimo ligų asociacijos narė.

Marija STAPONKIENĖ

STARKUS Antanas, medicinos daktaras, docentas (1901 01 07 Rudami-

noje, Seinų aps. – 1975 08 17 Brooklyne, netoli Niujorko)

Mokėsi Marijampolės *Žiburio* gimnazijoje. Ją baigęs, savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Dalyvavo kovose už Nepriklausomybę; apdovanotas Vyčio kryžiumi. Išėjo į atsargą kapitono laipsniu. 1923 dalyvavo Klaipėdos krašto sukilime. Vėliau studijavo Lietuvos universiteto Medicinos fakultete. 1926 su draugais įsteigė korporaciją *Kęstutis*, buvo jos pirmasis pirmininkas. 1928 baigęs universitetą, gydytojavo Vabalninke. Nuo 1931 dėstė Vytauto Didžiojo universitete, kartu ir Kauno kunigų seminarijoje. 1937 tobulinosi Ženevoje. 1937–40 Ginklavimosi valdybos Tyrimų laboratorijos sektoriaus vedėjas. 1940 už disertaciją *Karcinomos ir prekarcinomos klausimu* jam suteiktas medicinos daktaro laipsnis. 1940 pradėjo dėstyti Vilniaus universitete; vadovavo Patologijos ir patologinės anatomijos katedrai. Docentas (1940). Savo mokslinius straipsnius skelbė *Medicinoje* ir kituose leidiniuose. 1943 gestapo suimtas ir įkalintas Stuthofo koncentracijos stovykloje. Iš pradžių kalėjo mirtininkų būryje, vėliau paskirtas stovyklos gydytoju. Rizikuodamas gyvybe, išgelbėjo ne vieną kalinį, juos gydė, slaugė; už tai buvo labai gerbiamas. Karui baigiantis ir išlaisvinus kalinius, A. Starkus pateko į Švediją, o iš ten 1947 emigravo į JAV. 1952 įgijęs teisę praktikuoti Niujorko valstijoje, dirbo ligoninėje, vadovavo Patologijos skyriui. Buvo Niujorko lietuvių gydytojų draugijos, 1950–57 atkurtos korporacijos *Gaja*, Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos skyriaus pirmininkas.

STATKEVIČIUS Algirdas (g. 1923 04 01 Pusdešriuose, Šakių rj.)

Kovojo prieš nacizmą, vėliau – prieš bolševizmą. 1943 įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą. 1947–51 slapstėsi, bet 1951 suimtas, nuteistas 25 metams lagerio. Kalintas Kemerovo ir Irkutsko lageriuose. 1956 paleistas. Grįžęs į Lietuvą, 1958 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Vilniaus greitosios medicinos pagalbos gydytoju. Visą laiką dalyvavo pogrindinėje veikloje. 1970 vėl suimtas, 1,5 metų kalintas Vilniuje. 1980 už priklausymą Lietuvos Helsinkio grupei internuotas specialiojoje psichiatrijos ligoninėje Černiachovske, vėliau Taškente. 1987 išėjęs į laisvę, 1988 išvyko į JAV. Nuo 1991 gyvena Lietuvoje. Parašė knygų dorovės ir kultūros klausimais: *Žmogaus gelbėjimas* (1950, Čikaga), *Paslaptingiausia žmonijos mįslė* (1989, Čikaga; 1992, Vilnius), *Doros ir kultūros keliu* (1990), *Gamtos dėsniai, kultūra ir mes* (1991), *Bendražmogiškumo manifestas, arba visuomenės gyvenimo abėcėlė* (1992). Lageriuose parašė eilėraščių knygas:

Algirdas STATKEVIČIUS

Balsas iš laisvės kapo (1984 Čikaga, 1991 Vilnius), *Svečiu šiam pasaulyje viešėjau* (rinkinys buvo konfiskuotas per kratą).

STATKEVIČIUS Jonas (1897 12 07 Papiškiuose, Ramygalos vsl., Panevėžio aps. – 1969 04 04)

1926 baigė Lietuvos universiteto Medicinos fakultetą ir pradėjo dirbti jo Anatomijos katedros asistentu. Dirbdamas laikė valstybinius egzaminus ir 1928 gavo gydytojo diplomą. 1928–31 dirbo chirurgu Kauno karo ligoninės Chirurgijos skyriuje, vėliau buvo išrinktas Vytauto Didžiojo universiteto Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos asistentu. 1933 tobulinosi Vienoje. Pastačius Panevėžyje naują apskrities ligoninę, J. Statkevičius pakviečiamas įsteigti jos Ausų, nosies ir gerklės ligų skyrių. Šį skyrių jis atidarė 1933 rudenį ir vadovavo jam 36 metus iki mirties. 1936 tobulinosi Prahoje, 1938 – Berlyne. Jo dėka buvo išsaugotas skulptoriaus Bernardo Bučo sukurtas paminklas nukankintiems Panevėžio chirurgams – A. Gudoniui, S. Mačiuliui ir J. Žemguliui (tuoj po karo J. Statkevičiaus budėjimo metu naktį paminklas buvo užkastas); 1988 paminklas atstatytas. J. Statkevičius įkūrė Panevėžio zonos otorinolaringologų mokslinę draugiją ir daugelį metų jai vadovavo. Bendradarbiavo medicinos spaudoje. Rašė apie svetimkūnių pašalinimą iš kvėpavimo takų, anginą ir kitais klausimais.

STAUGAITIS Jonas (1868 06 01 Omentiškiuose, Paežerių vls., Vilkaviškio aps. – 1952 01 18 Kaune)

1887 baigęs Marijampolės gimnaziją, įstojo į Varšuvos universitetą studi-

Jonas STAUGAITIS

juoti medicinos. Ten dalyvavo lietuvių studentų draugijos veikloje, bendradarbiavo *Varpe*, vėliau *Ūkininke* (J. Bitaičio, St. Augio, J. Vincaičio ir kitais slapyvardžiais). 1893 gavęs gydytojo diplomą, 1894 atvyko į Šakius pavaduoti sergančio gydytojo Vinco Kudirkos. Čia jis dirbo apie 25 metus. Įkūrė *Šviesos* švietimo draugiją, knygyną ir skaityklą, organizavo vakarus, paskaitas. Buvo žinomas, visų mėgiamas gydytojas, kasmet apžiūrėdavo iki 20 000 atvykusių ligonių ir apie 400 ligonių aplankydavo namuose. 1908 pabaigoje caro valdžios 4–5 mėn. kalintas Kalvarijos kalėjime, o *Šviesos* draugija uždaryta. Per I pasaulinį karą mobilizuotas į Rusijos kariuomenę. 1919 pakviestas į Kauną Sveikatos departamento Medicinos skyriaus viršininku ir Kauno ligoninės vyriausiuoju gydytoju. Kartu su kitais įkūrė Kauno medicinos draugiją, 1921–40 (išskyrus 1922–23) buvo jos pirmininkas. 1922–44 buvo dar *Medicinos* žurnalo vyriausiasis redaktorius, dažniausiai vienas nešdamas visą šio žurnalo išleidimo naštą. J. Staugaitis – vienas pirmųjų aukštosios medicinos mokyklos Lietuvoje organizatorių. 1924 drauge su kolegomis įkūrė Lietuvos gydytojų sąjungą, iki 1933 buvo jos pirmininkas. 1933 išrinktas jos garbės nariu. Aktyviai prisidėjo prie Ligonių kasų įkūrimo, dalyvavo daugelio organizacijų darbe. Buvo renkamas į Steigiamąjį Seimą (vicepirmininku), I, II bei III Seimą (6,5 mėn. buvo jo pirmininkas). Po II pasaulinio karo sovietų vyriausybė sugriovė beveik visas Lietuvos institucijas, kurias J. Staugaitis taip aktyviai kūrė. Jis liko be rimtesnio darbo. 1945 Liaudies sveikatos komisariatas paskyrė jį Biuro istorinei medžiagai apie Lietuvos sveikatos apsaugą rinkti vedėju. Tais pačiais metais jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. Nuo 1946 J. Staugaitis vadovavo Kauno higienos muziejui, vėliau Kauno sanitarinio švietimo namams (prie jų buvo prijungtas Higienos muziejus).

STEPONAITIENĖ Liudmila, habilituota daktarė, profesorė (1921 10 09 Novotoržske, Tverės sr., Rusija – 1973 12 16)

Rašytojo Teodoro Šuravino duktė. 1938–41 studijavo Vytauto Didžiojo universitete. 1944 baigė Permės medicinos institutą. Grįžusi į Lietuvą, nuo 1944 dėstė Vilniaus universitete. 1958 įgijo medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsnį, nuo 1963 docentė. Nuo 1966 iki pat mirties (žuvo lėktuvo katastrofoje) vadovavo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vaikų ligų katedrai. Medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje, apgintoje 1970, nagrinėjo vaikų lytinio brendimo periodo svarbiausiųjų ligų ypatumus. 1972 jai suteiktas

Liudmila STEPONAITIENĖ

profesorės vardas. Paskelbė mokslinių straipsnių apie kūdikių hipotrofijos etiologiją, stafilokokinę vaikų pneumoniją, mažų vaikų tuberkuliozinio meningito klinikos ir gydymo ypatumus bei kitais klausimais. Vadovėlio *Vaikų ligos* (1962, 1976), parengto jai vadovaujant, viena autorių. Parašė monografiją *Vaikų lytinis brendimas* (1971, su S. Paviloniu), su Petru Baubliu išleido populiarių knygų (*Vaikas auga*, 1965, II leidimas 1969; *Mano vaikas*, 1974), kuriose išsamiai aprašė vaikų priežiūrą, maitinimą ir slaugą; iš šių knygų mokėsi auginti vaikus ištisa jaunų tėvų karta. Apie kūdikio priežiūrą, vaikų ligas daug rašė periodinėje spaudoje. Buvo žinoma vaikų gydytoja.

STEPONĖNAS Povilas, daktaras, docentas (1915 11 25 Krasovščiznoje, Vitebsko sr., Baltarusija – 1981 12 12 Vilniuje)

1942 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. Nuo 1944 dėstė Vilniaus universitete. 1962 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie moters lytinių organų trichomonozės gydymą. 1969 jam suteikiamas docento vardas. 1969–79 vadovavo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Akušerijos ir ginekologijos katedrai. Patobulino kai kuriuos moters lytinių organų operacijų (ypač vėžio) metodus, įdiegė į kliniką naujų diagnostikos būdų (termografiją, ultragarsą ir kt.). Pirmasis perpylė naujagimiui visą kraują. Jo iniciatyva įkurtas pirmasis Lietuvoje mergaičių ginekologijos kabinetas. Kartu su J. Stankumi 1969 įdiegė programuotų gimdymų sistemą. Nėščiųjų toksikozėms gydyti pasiūlė vaistažolių arbatą, kuri vadinama jo vardu. Skaitė pranešimus

Povilas STEPONĖNAS

tarptautinėse konferencijose, paskelbė mokslo darbų.

STIRBYS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1948 02 04 Šiuraičiuose, Klaipėdos rj.)

Petras STIRBYS

1972 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo chirurgu Klaipėdoje, Kaune. Nuo 1983 dirba Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija), nuo 1992 Kauno medicinos akademijos Širdies elektrostimuliacijos klinikos vadovas. 1989–91 Kauno medicinos akademijos gydymo reikalų prorektorius. 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją, kurioje apibendrino elektrostimuliacijos veiksmingumo ir optimizavimo tyrimus. Vienas ar su bendradarbiais sukūrė implantuojamų elektrodų, elektrostimuliacijos metodų ir instrumentų; 15 išradimų autorius ir bendraautoris. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių darbų, knygos *Programuojama širdies elektrostimuliacija* bendraautoris. Niujorko mokslų akademijos tikrasis narys. Šiaurės Amerikos širdies elektrostimuliacijos ir elektrofiziologijos draugijos, Tarptautinės širdies ir kraujagyslių draugijos, Tarptautinės nesočiųjų riebiųjų rūgščių ir lipidų tyrimo draugijos narys.

STROPUS Algirdas (g. 1914 09 02 Šimuliuose, Klaipėdos rj.)

1938 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Gydytojavo Telšiuose, nuo 1940 gyveno Kaune, dėstė Vytauto Didžiojo universitete, nuo 1951 – Kauno medicinos institute. Vadovavo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Chirurgijos skyriui. 1965 jam suteiktas Lietuvos nu-

Algirdas STROPUS

sipelniusio gydytojo vardas. Vaikų chirurgijos ir ortopedijos pradininkas, vienas krūtinės ląstos chirurgijos pradininkų Lietuvoje. Daug nuveikė, tobulindamas chirurginį skydliaukės ligų gydymą. 1949 Kaune padarė pirmąją Lietuvoje sėkmingą transtorakalinę transpleurinę stemplės krūtininės dalies rezekciją, 1957 pirmasis pradėjo radikaliai operuoti ligonius, sergančius stuburo tuberkulioze.

Rimvydas STROPUS

STROPUS Rimvydas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1936 10 16 Kretingoje)

1941 su motina ir seserimis (gydytoją tėvą įkalino Krasnojarsko lageryje) ištremtas į Sibirą. Mokėsi Ust Kulomsko pradžios mokykloje. 1947 su šeima nelegaliai grįžo į Lietuvą. Giminių globojamas (motiną vėl suėmė ir grąžino į tremties vietą) 1955 baigė Laukuvos (Šilalės rj.) vidurinę mokyklą, 1961 su pagyrimu – Kauno medicinos institutą. Nuo 1961 dirba šio instituto (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) Žmogaus anatomijos katedroje: iki 1964 asistentas, 1964–69 vyresnysis dėstytojas, 1969–84 docentas, nuo 1984 – profesorius; nuo 1988 Žmogaus anatomijos katedros vedėjas. Pirmasis Lietuvoje histocheminiais ir morfometriniais metodais pradėjo tirti žmogaus širdies vegetacinę inervaciją. 1964 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją vertebrobaziliarinio baseino arterijų inervacijos klausimais. Medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje (1982) apibendrino širdies cholinerginės ir adrenerginės inervacijos ir jos kitimų, kai esti širdies ir kraujagyslių patologija, tyrimus. 1966–69 Kauno medicinos instituto Gydomojo fakulteto prodekanas, 1969–75 ir 1983–84 Teorinės medicinos fakulteto dekanas, 1984–95 šio instituto, 1989–95 Kauno medicinos akademijos mokslo reikalų prorektorius. 1986 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Dalyvavo ir skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių konferencijų. Vadovauja Kauno medicinos akademijos Teisės ir etikos koelgijai. Paskelbė daugiau kaip 120 mokslinių darbų. 3 anatomijos vadovėlių (1967, 1972, 1984) bendraautoris.

STUKONIENĖ (Mickytė) Zofija, daktarė, docentė (g. 1927 02 25 Rokiškyje)

Gydytojo Mečio Stukonio žmona. 1946 (aukso medaliu) baigė Rokiškio gimnaziją, 1952 – Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. Dirbo patologe anatome Kauno infekcinėje ligoninėje, onkologe Kauno onkologijos ir Respublikiniame onkologijos dispanseryje, Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninės konsultacinėje poliklinikoje. Nuo 1957 naujai įkurto Onkologijos instituto (nuo 1990 Onkologijos centras) mokslo darbuotoja. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie skreplių mikroskopinį tyrimą, nustatant ir gydant plaučių vėžį. Nustatė naują sėkmingai vis tikslinamą biologinį dėsningumą, diferencijuojant centrinį plaučių vėžį, kuris komplikavosi pūliavimu, nuo kitos kilmės plaučių pūliavimo. Nuo 1962 klinikinių citomorfologinio metodo savitumų moko Lietuvos gydytojus, klinikinius laborantus, medicinos fakulteto studentus, rezidentus. 1970 jai suteiktas vyresniosios mokslo darbuotojos (docentės) vardas. Stažavosi Sankt Peterburge, Charkove, Maskvoje, 1977–80 Lyone (Prancūzija). Sveikatos ministerijos neetatinė vyriausioji citologė. Daugelį metų buvo Respublikinės gydytojų laborantų draugijos valdybos sekretorė. Z. Stukonienė Lietuvos patologų draugijos valdybos, Baltijos citologų asociacijos Konsultacinės tarybos narė.

Zofija STUKONIENĖ

STUKONIS Mečys, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1924 03 07 Kaune)

1950 baigė Kauno universiteto Medicinos fakultetą. 1950–51 Šiaulių onkologijos punkto ir kabineto vedėjas, dispanserio steigėjas. 1951–56 karo gydytojas. 1956–57 dirbo chirurgu Kauno II ligoninėje. 1957–90 Onkologijos instituto Orgmetodinio ir navikų epidemiologijos skyriaus vedėjas. Gilino žinias Rusijoje, 1967–68 (konkurso keliu gavęs Pasaulinės sveikatos organizacijos stipendiją) – D. Britanijoje. 1977–80 Pasaulinės sveikatos organizacijos Tarptautinio vėžio tyrimo centro Lyone (Prancūzija) ekspertas, konsultantas ir mokslo

Mečys STUKONIS

darbuotojas. 1990–98 Onkologijos centro Navikų epidemiologijos skyriaus vedėjas. Nuo 1991 dėsto Vilniaus universiteto Medicinos fakultete lėtinių neinfekcinių ligų epidemiologiją. Pagrindinės mokslinės ir praktinės veiklos sritys – vėžio epidemiologija, profilaktika ir onkologijos pagalbos organizavimas. Ši veikla susijusi su apgintomis disertacijomis (1964 medicinos mokslų kandidato – dr., 1990 medicinos mokslų daktaro – habil. dr.), tiriant vėžio paplitimo ypatumus ir jo rizikos bei apsauginius veiksnius. Kūrė ir plėtojo vėžio epidemiologijos tyrimus Lietuvoje. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė 344 darbus, iš jų 145 mokslinius. Svarbiausieji jų: knyga *Pasaulis prieš vėžį* (1982), *Vėžio epidemiologija ir profilaktika* (1984, rusų k.), 2 Tarptautinio vėžio tyrimo centro leidiniai (1978 ir 1979, anglų k.). Monografijų ir vadovėlių (lietuvių, anglų, rusų k.) bendraautoris. Pirmosios Lietuvos mokslo tarybos dviejų kadencijų rinktas narys. Lietuvos ir Prancūzijos asociacijos, Lietuvos skautų sąjungos, Lietuvos mokslininkų sąjungos, daugelio kitų draugijų narys.

STUPELIS (*Stoupel*) Elijanas, medicinos daktaras, profesorius (g. 1929 06 20 Kaune)

Studijavo Vilniaus universiteto Fizikos ir matematikos, vėliau Medicinos fakultete, kurį 1952 baigė. Dėstė Vilniaus universitete. 1974 apsigyveno Izraelyje, dėsto Tel Avivo universitete. Turo kardiologijos instituto Beilinsono medicinos centro vyresnysis mokslo darbuotojas ir konsultantas. Tiria klinikinės kosmobiologijos problemas. Svarbiausieji darbai apie hipertoninės ligos, širdies ritmo sutriki-

Elijanas STUPELIS

mų gydymą, miokardo infarkto kompiuterinį prognozavimą. Skaitė paskaitas daugelyje šalių, taip pat ir Lietuvoje.

SUČILA Antanas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1917 02 20 Dikoniuose, Panevėžio rj.)

1942 baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, nuo 1946 dėstė Vilniaus universitete; ilgametis Fakultetinės chirurgijos katedros vedėjas, jai vadovavo 1972–90. 1976 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie eksperimentinius ir klinikinius plaučių rezekcijos rezultatų stebėjimus. Nuo 1976 profesorius. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo daryti širdies ir sudėtingas plaučių operacijas. 1953 pirmą kartą Lietuvoje sergančiajam suaugiminiu perikarditu pašalino širdį spaudusį perikardą. 1956 Vilniuje, norėdamas diagnozuoti ligą, jis zondavo ligonio širdį; 1959 padarė mitralinę komisūrotomiją. Patobulino plaučių tyrimo prieš operaciją būdų ir plaučių operacijų metodų. Sukūrė krūtinės ląstos chirurgų mokyklą, parengė daug chirurgų. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų krūtinės ląstos ir pilvo organų chirurgijos klausimais. Išleido knygų: *Plaučių patologija ir jų chirurginis gydymas* (1977), *Ūminės pilvo organų ligos ir gydymas* (su M. Sučila, 1987), *Deontologija chirurgijoje* (1989), vadovėlį *Chirurgija* (su kitais, 1984).

Antanas SUČILA

SVIČIULIS Albertas, daktaras, docentas (g. 1925 01 06 Rygoje)

1952 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1952–56 Dermatologijos ir venerologijos instituto skyriaus vedėjas. 1958–63 dirbo Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute. 1952 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie antinksčių funkcijos pokyčių įtaką imuniniam organizmo reaktyvumui streptokokinės infekcijos (eksperimentinio reumato) metu. Nuo 1963 dėsto Vilniaus universitete. 1964 jam suteiktas docento vardas. 1964–69 šio universiteto Medicinos fakulteto prodekanas, 1984–89 dekanas. 1980–97 Farmakologijos ir mikrobiologijos katedros vedėjas. Mokslinio

darbo kryptis – biologiškai aktyvių medžiagų poveikis imuniniams procesams. Gilino žinias Čekijoje, Kanadoje. Skaitė paskaitas Čekijoje, Kanadoje, Vokietijoje. Ilgametis Lietuvos mikrobiologų ir epidemiologų draugijos pirmininkas. Vadovėlio *Imunologija* (1989), mokomųjų priemonių bendraautoris.

SVYGRYS Algirdas, daktaras, docentas (g. 1926 04 26 Kaune)

1946 baigė Kauno *Aušros* gimnaziją ir įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1952 su pagyrimu baigęs studijas, pas profesorių P. Mažylį dirbo klinikiniu ordinatoriumi. 1954–57 mokėsi aspirantūroje Maskvoje. 1959 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie nėščių gyvulių ir jų vaisiaus kraują gaminančių organų jautrumą jonizuojantiesiems spinduliams. Grįžęs į Lietuvą, dirba Kauno medicinos akademijos (iki 1989 Kauno medicinos institutas) Akušerijos ir ginekologijos katedroje: iš pradžių asistentas, nuo 1964 docentas. 1976 jam suteiktas Nusipelniusio dėstytojo vardas. Svarbiausi moksliniai darbai apie akušerijos operacijas, rezus faktorių, vaisiaus plaučių brandinimo gliukokortikoidais ir bevandenio laikotarpio trukmės įtaką neišnešiotiems naujagimiams. Šiais ir kitais akušerijos klausimais paskelbė daugiau kaip 150

Algirdas SVYGRYS

mokslinių darbų. Dviejų akušerijos vadovėlių aukštųjų mokyklų studentams ir vieno – medicinos mokykloms bendraautoris. 19 metų vadovavo Kauno krašto akušerių ir ginekologų draugijai, ketvertą metų buvo Lietuvos akušerių ir ginekologų draugijos pirmininko pavaduotojas.

SVIKLIUS Antanas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1927 02 07 Šeimatyje, Utenos rj.)

1952 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Iki 1961 dirbo Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės chirurgu; 1961 – dar ir Chirurgijos skyriaus vedėjas. Vėliau mokėsi Vilniaus universiteto aspirantūroje. 1965 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1964 dėsto Vilniaus universitete: iš pradžių Fakultetinės chirurgijos katedros asistentas, vėliau docentas (1970), profe-

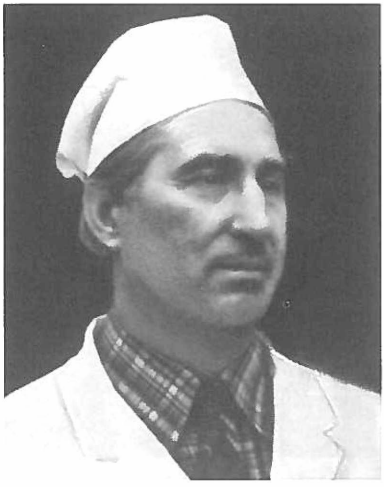

Antanas SVIKLIUS

sorius (1979). 1980–90 Vilniaus universiteto Gydytojų tobulinimo fakulteto Chirurgijos katedros vedėjas, nuo 1990 Abdominalinės chirurgijos klinikos profesorius. 1976 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo tulžies latakų uždegimų diagnostiką ir gydymą. Patobulino tulžies pūslės ir latakų ligų diagnostikos metodų. Paskelbė apie 70 mokslinių straipsnių, išleido knygas: *Tulžies pūslės ir latakų lėtinių ligų diagnostika* (su kitais, 1970), *Tulžies pūslės ir latakų ligos* (1973), *Kasos ligos* (1977), *Žarnų ligos ir jų chirurginis gydymas* (1985), *Mechaninė gelta* (1983), *Ligų, sukeliančių mechaninę geltą, gydymas* (1983), *Alkoholio žala* (su kitais, 1986), *Žarnų operacijos* (1987). Knygos *Klinikinė gastroenterologija* (1979, II leidimas 1988) bendraautoris.

Š

ŠABANIENĖ (Sabanas, Wells) Alvina Olga (g. 1914 07 30 Rygoje)

1933–39 studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete. Baigusi studijas, 1939–40 universiteto klinikų Kaune gydytoja internė. Vėliau buvo Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės rezidentūroje; specializavosi ortopedijos ir traumatologijos srityje. 1943–44 dirbo Vienoje. Apsigyvenusi JAV, stažavo ir 1948 įgijo praktikos teises Ilinojaus, vėliau ir Arizonos valstijose. 1952–55 gavo stipendiją specializuotis ortopedinės chirurgijos srityje Mayo klinikose Rochesteryje; 1955 išlaikė ortopedinės chirurgijos egzaminus. 1956–72 dirbo Nortwesterno universitete Čikagoje. 1973–76 Rusch medicinos mo-

Alvina Olga ŠABANIENĖ

kyklos ortopedinės chirurgijos asistentė profesorė. Vėliau iki 1989 vertėsi privačia praktika Arizonos valstijoje. JAV medicinos spaudoje paskelbė mokslinių straipsnių. 1978, atvykusi į Vilnių, padarė pirmąją Lietuvoje sėkmingą klubo sąnario protezavimo operaciją.

Stasė ŠAKENIENĖ

ŠAKENIENĖ (Giedraitytė) Stasė (1900 05 05 Rygoje – 1982 12 06 Kaune)

1918 baigė Voronežo lietuvių gimnaziją, 1928 – Lietuvos universiteto Medicinos fakultetą. Viena pirmųjų Lietuvos moterų chirurgių. Buvo profesoriaus Vlado Kuzmos asistentė, dirbo universiteto Chirurgijos klinikoje. 1930–40 Lietuvos akliesiems globoti draugijos valdybos pirmininkė. 1941 su šeima ištremta į Sibirą, gyveno Tomsko srityje. Iš pradžių dirbo žemės ir miško darbus, vėliau 1943–48 Parbigo ligoninės chirurgė. 1948 nelegaliai grįžo į Lietuvą, gavo darbą Žagarės ligoninėje, bet greitai vėl suimta ir už pabėgimą iš tremties nuteista 3 metus kalėti. 1948–51 kalėjo Pravieniškių ir Šilutės lageriuose, kur dirbo chirurge. 1952 vėl grąžinta į tremties vietą Tomsko srityje. Į Lietuvą grįžo 1956, dirbo Troškūnų ligoninėje. 1960–72 iki pensijos Kauno III ligoninės poliklinikos chirurgė.

ŠATKAUSKAS Bronislovas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1934 06 03 Samanuose, Anykščių rj.)

1960 baigė Kauno medicinos institutą. 1966–69 mokėsi Vilniaus universiteto aspirantūroje, kurią baigęs, 1969 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie sergančiųjų lėtine pneumonija kai kuriuos elektrokimografijos ir hemodinamikos rodik-

Bronislovas ŠATKAUSKAS

lius. Dėsto Vilniaus universitete; docentas (1975). Daug metų dirbo sanitarinės aviacijos gydytoju konsultantu. Nuo 1990 Vilniaus universiteto Pulmonologijos ir alergologijos klinikos vadovas. 1991 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje apibendrino įvairių bronchinės astmos klinikinių formų kompleksinius patogenezės tyrimus. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. Klinikinės pulmonologijos ir alergologijos klausimais paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių. Parašė monografiją *Broncholizinių preparatų vartojimas* (1989), knygas: *Bronchinės astmos klasifikacija, diagnostika ir gydymas* (1994), *Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos diagnostika ir gydymas* (1998), *Spirometrija: atlikimo metodika ir klinikinė interpretacija* (1998). Pateikė išradimą ir 4 racionalizacinius pasiūlymus. Priklauso Europos respiratologų draugijai, yra Europos bronchinės astmos draugijos komiteto narys.

ŠAUDINIS (*Schaudinn*) Fricas Richardas (1871 09 19 Rėžininkuose, netoli Karaliaučiaus – 1906 06 26 Hamburge)

Lietuvių kilmės. 1879–90 Mokėsi Įsrutyje ir Gumbinės gimnazijoje. Studijavo Berlyno universitete, kurį 1894 baigė ir liko jame dėstyti; docentas (1896). Vėliau dirbo Dalmatijoje, Hamburgo laivininkystės ir tropinių ligų institute. 1903 atrado amebiazės sukėlėją. Didžiausias F. Šaudinio nuopelnas – sifilio sukėlėjos (blyškiosios treponemos) atradimas. Apie jį J. Lelis išleido knygą *Blyškiosios pabaisos atradėjas F. R. Šaudinis* (1971).

Fricas Richardas ŠAUDINIS

ŠAULYS Vaclovas, medicinos daktaras (g. 1920 01 16 Stempliuose, Švėkšnos vls., Tauragės aps.)

1944 baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, pasitraukė į Vakarus. Studijas gilino Tübingeno universitete Vokietijoje, kur gavo medicinos daktaro laipsnį. 1949 apsigyveno JAV. Čia įgijo anesteziologo specialybę. 1965–66 Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijos pirmininkas. Aktyviai dalyvavo ateitininkų ir *Gajos* korporacijos veikloje. Nuo 1968 *Lietuvių gydytojų biuletenio* redakcinės kolegijos narys, nuo 1981 – *Medicinos* žurnalo redaktorius.

Vaclovas ŠAULYS

ŠEŠKEVIČIUS Arvydas, daktaras, docentas (g. 1945 07 05 Simne, Alytaus rj.)

1970 baigęs Kauno medicinos institutą, iki 1972 Lazdijų rajono Seirijų ligoninės gydytojas. 1972–82 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas. 1978 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo ūmaus miokardo infarkto Kauno miesto populiacijoje epidemiologiją ir kliniką. Nuo 1982 dėsto Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija); docentas. Kartu su kitais Kauno medicinos akademijoje 1992 įsteigė Slaugos fakultetą, 1994 – Slaugos ir rūpybos katedrą, kuriai vadovauja. Slaugos fakulteto dekanas, Slaugos fakulteto Tarybos pirmininkas. Kauno medicinos akademijoje įkūrė Vilnijos krašto lietuviškų mokyklų rėmimo grupę ir jai vadovauja. Parašė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių, vadovėlio *Geriatrinė slauga* (1995) bendraautoris.

ŠIDIŠKIS Juozas, daktaras, docentas (g. 1939 02 15 Tvarkiškiuose, Kauno rj.)

1963 baigęs Kauno medicinos institutą, gydytojavo Marijampolėje. 1964–91 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Neurochirurgijos klinikos neurochirurgas. Tobulinosi N. Burdenkos neurochirurgijos institute Maskvoje. 1979 įstojo į Kauno medicinos instituto aspirantūrą, kurią baigęs, 1987 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie chirurginio ekstrapiramidinių hiperkinezių gydymo amžiaus ypatumus. Nuo 1979 dėsto Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno me-

Juozas ŠIDIŠKIS

dicinos akademija); docentas (1993). Mokslinių tyrimų sritis – stereotaksinė ir funkcinė neurochirurgija, neurotraumatologija, neuroonkologija, chirurginis galvos smegenų pūlinių gydymas. 1994 stažavosi Stockholme, 1995 – Niujorke. Nuo 1996 Kauno medicinos akademijos Neurochirurgijos klinikos vadovas. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose Prancūzijoje, Olandijoje, Suomijoje. Paskelbė apie 100 mokslinių straipsnių. Pateikė 2 išradimus ir 15 racionalizacinių pasiūlymų. Nuo 1998 Lietuvos neurochirurgų draugijos pirmininkas ir Baltijos neurochirurgų asociacijos viceprezidentas.

ŠIDLAUSKAS Antanas, daktaras, docentas (g. 1958 01 16 Panevėžio rj.)

1981 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo šio instituto Terapinės ir ortopedinės stomatologijos katedroje. 1983 įstojo į aspirantūrą. 1986 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie sergančiųjų gingivitu ir parodontitu neutrofilinių leukocitų morfologinius ir funkcinius ypatumus. Baigęs aspirantūrą, dirbo asistentu Kauno medicinos akademijos Terapinės ir ortopedinės stomatologijos, nuo 1990 Ortopedinės stomatologijos klinikoje. Docentas (1993). Periodonto ligų patogenezės ir ortodontinių anomalijų profilaktikos klausimais paskelbė apie 25 mokslinius straipsnius, skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose. Stažavosi Danijoje, Suomijoje, keletą kartų – Švedijoje. Nuo 1996 Kauno medicinos akademijos Ortodontijos klinikos vadovas. Lietuvos gydytojų stomatologų ortopedų, ortodontų draugijos vicepirmininkas.

ŠILEIKIS Petras, daktaras, docentas (g. 1939 11 03 Tolimėnuose, Ignalinos rj.)

1967 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, dvejus metus dirbo Respublikinėje Šiaulių ligoninėje chirurgu. 1969–72 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Hospitalinės chirurgijos katedros aspirantas. Aspirantūroje paruošė mokslinį darbą medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsniui įgyti (vadovas profesorius Pranas Norkūnas) apie proksimalių ir

Petras ŠILEIKIS

distalinių skrandžio opų chirurginio gydymo hemigastrektomija su vagotomija rezultatus; 1974 jį apgynė. 1972–77 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Fakultetinės chirurgijos katedros asistentas. 1977 jam suteiktas docento vardas. 1988–90 buvo šio universiteto Gydytojų tobulinimosi fakulteto dekanas. P. Šileikis – Vilniaus universiteto Stomatologijos klinikos docentas, Vilniaus universitetinės Žalgirio ligoninės Veido ir žandikaulių pūlingos chirurgijos skyriaus vedėjas. Išradimo, 23 racionalizacinių pasiūlymų, daugiau kaip 150 paskelbtų mokslinių darbų, 7 mokymo ir metodinių leidinių gydytojams stomatologams autorius ir bendraautoris.

ŠIMAITIS Ramutis, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 09 30 Kavoliuose, Raseinių rj.)

1943–48 mokėsi Jurbarko gimnazijoje. 1948 suimtas ir nuteistas 10 metų. Iki 1956 kalėjo lageriuose. Grįžęs į Lietuvą, mokėsi Jurbarko darbo jaunimo vidurinėje mokykloje. 1957 ją baigęs, 1957–59 studijavo Vilniaus universiteto Istorijos ir filologijos, 1959–65 Medicinos fakultete. Baigęs studijas ir įgijęs gydytojo diplomą, 1965–83 dirbo Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos institute; čia kurį laiką vadovavo Darbo higienos laboratorijai. 1968 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1983–91 Vilniaus elektros matavimo technikos gamyklos Higienos laboratorijos vadovas. Medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacija (1984) apie šiuolaikinės prietaisų gamyklos darbo higieną. 1991–93 Vilniaus technikos universiteto Darbo ir aplinkos apsaugos katedros docentas, nuo 1993 šio universiteto (nuo 1996 Vilniaus Gedimino technikos universitetas) Aplinkos inžinerijos fakulteto Aplinkos apsaugos katedros profesorius. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo tirti mažos koncentracijos cheminių medžiagų poveikį žmogaus organizmui. Pateikė išradimą ir metodinių rekomendacijų darbo sąlygoms optimizuoti. Paskelbė per 80 mokslinių straipsnių, vadovėlio *Aplinkos apsauga* (1995) bendraautoris. Lietuvos laisvės kovų – miško brolių draugijos, Lietuvos kariuomenės kūrėjų

Ramutis ŠIMAITIS

savanorių sąjungos narys. Vadovauja Lietuvai pagražinti Vilniaus Gedimino technikos universiteto draugijai.

ŠIMKEVIČIUS Jokūbas (1775 07 03 Raseinių aps. – 1818 11 06 Taukeliuose, Utenos aps.)

1802 baigė Vilniaus universitetą. Nuo 1803 Gailestingųjų seserų ligoninės Vilniuje vyriausiasis gydytojas. Išleido dviejų tomų chirurgijos vadovą (*Teorinės ir praktinės chirurgijos mokslas*, 1806, lenkų k.), pirmąjį pediatrijos vadovėlį (*Mokslas apie vaikų ligas*, 1810, lenkų k.). Kartu su kitais 1805 įkūrė Vilniaus medicinos draugiją. Pirmasis Lietuvoje pradėjo gydyti atvirus kaulų lūžius. Vienas *Šubravcų* (*Nenaudėlių*) draugijos steigėjų; aktyviai bendradarbiavo tos draugijos spaudoje, buvo jos prezidentas. 1818 išleido *Veikalą apie girtuokliavimą* (lenkų k.), kuriame aprašė alkoholizmo rūšis, pirmasis Lietuvoje pradėjo propaguoti blaivybės idėjas.

Jokūbas ŠIMKEVIČIUS (dail. J. Damelis, 1810)

ŠIMKŪNAS Vladas (1917 01 04 Želmeniškiuose, Zarasų rj. – 1979 02 16 Vilniuje)

Vladas ŠIMKŪNAS

1930–37 mokėsi Zarasų ir Salų žemės ūkio mokyklose. 1937–40 tarnavo Lietuvos kariuomenėje ir ten baigė felčerių mokyklą. 1942 Kaune eksternu baigė gimnaziją ir įstojo į Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Kartu dirbo laborantu Patologinės anatomijos katedroje. 1945 suimtas ir nuteistas 10 metų. Kalėjo Komijos lageriuose. 1954–56 dirbo Abezės ligoninėje, gydė ir slaugė vyskupą Pranciškų Ramanauską, mokslininką Leoną Karsaviną, generolą Joną Juodišių ir kitus, daug kalinių

išgelbėjo nuo mirties. 1956 grįžo į Vilnių, dirbo Respublikinėje medicinos bibliotekoje bibliografu. Medicinos bibliografijos Lietuvoje pradininkas. Vadovavo *Lietuvių medicinos bibliografijos* (1–3 t.) sudarymui ir išleidimui. 1964 baigė Vilniaus universitetą ir nuo 1965 iki mirties dirbo Naujosios Vilnios psichoneurologinės ligoninės gydytoju, skyriaus vedėju.

ŠIMKUS Henrikas, habilituotas daktaras, profesorius (1922 04 05 Raseiniuose – 1998 04 25 Vilniuje)

1949 baigė Kauno universitetą. Dirbo Onkologijos centre, vadovavo Galvos ir kaklo chirurgijos skyriui. 1985 įgijo medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) laipsnį. Nuo 1991 profesorius konsultantas. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo operuoti sergančiuosius gerklų vėžiu. Sukūrė originalių balso sugrąžinimo po gerklų pašalinimo metodų.

Henrikas ŠIMKUS

ŠIMULIS Pranas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1926 01 01 Palšiuose, Kelmės rj.)

Pranas ŠIMULIS

1954 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Saldutiškyje, Birštone, Marijampolėje. 1960–63 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto aspirantas. Nuo 1964 dirbo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vaikų ligų katedroje: asistentas, docentas, profesorius. 1974–77 šios katedros, 1978–94 Gydytojų tobulinimosi fakulteto Pediatrijos katedros vedėjas. 1977 jam suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1995 Medicinos diagnostikos centro profesorius. Tyrė reumato problemas, ypač šios ligos recidyvų profilaktiką; tyrimų duomenis 1964 apibendrino me-

dicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje. Vėliau P. Šimulis pradėjo tirti vaikų įgimtų širdies ydų operacijų rezultatus. Šiai temai skirta jo 1974 apginta medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacija. Išradimo autorius. Paskelbė daugiau kaip 180 mokslinių straipsnių, vienas ar su bendraautoriais išleido 9 knygas, parašė metodinių nurodymų gydytojams apie vaikų kraujotakos nepakankamumą, naujagimių ir kūdikių rizikos faktorius, brošiūrų apie vaiko priežiūrą ir maitinimą. Knygos: *Širdies ydos* (su kitais, 1978), *Vaikų kardiologija* (1992), *Jauniems tėvams* (su A. Vingru, 1983, 1986, 1988; rusų k., 1992). Vadovėlių *Vaikų ligos* (1976, 1988) bendraautoris, *Pediatro žinyno* (1985; keturi leidimai) sudarytojas ir vienas autorių. Vilniaus medicinos draugijos pirmininko pavaduotojas, Lietuvos pediatrų draugijos valdybos narys.

Konstantinas ŠIRMENIS

ŠIRMENIS Konstantinas (1913 06 16 Chabarovske – 1989 05 02 Vilniuje)

1941 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1942–52 dėstė Vilniaus universitete, kartu dar dirbo Vilniaus I ligoninėje. 1950–53 Vilniaus miesto vyriausiasis chirurgas. 1952–82 vadovavo Vilniaus III klinikinės ligoninės Chirurgijos skyriui. Darė sudėtingas operacijas. Vienas sanitarinės aviacijos tarnybos Lietuvoje organizatorių.

ŠIURKUS Telesforas, profesorius (1908 11 28 Gulbinuose, Akmenės rj. – 1974 11 05 Kaune)

1936 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. 1946–50 šio universiteto, nuo 1956 Kauno medicinos instituto Bendrosios chirurgijos katedros vedėjas. 1946–48 Kauno medicinos seserų mokyklos direktorius. 1950–53 ir 1953–56 Kauno vyriausiasis chirurgas. 1965 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo, 1969 – profesoriaus vardas. Darė sudėtingas pilvo ertmės organų ir skydliaukės operacijas. Parašė pirmuosius lietuviškus bendrosios chirurgijos vadovėlius: *Bendroji chirurgija* (1965, II leidimas 1975), *Bendrosios chirurgijos praktikos darbai* (1969, II leidimas 1971). Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1969) bendraautoris. Išleido knygas: *Kraujo perpylimas* (su J. Šurkumi, 1959), *Vladas Kuzma*

Telesforas ŠIURKUS

(1967), *Kraujas medicinoje* (1968), *Skydliaukės ligos* (1972). Paskelbė mokslinių straipsnių iš pilvo organų ir skydliaukės chirurgijos. Rašė Lietuvos medicinos istorijos klausimais.

ŠLAPELIS Jurgis (1876 04 18 Galsiškiuose, Kupiškio aps. – 1941 03 17 Vilniuje)

Mokydamasis Mintaujos (dabar Jelgava) gimnazijoje, piklausė slaptai lietuvių moksleivių draugijai. Už atsisakymą skaityti maldą rusiškai iš gimnazijos pašalintas. Sankt Peterburge išlaikė brandos atestato egzaminus eksternu ir įstojo į Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. 1970 Maskvos universitetą baigė. Per I pasaulinį karą dirbo karo gydytoju Rusijos kariuomenėje. Vėliau gyveno Vilniuje, mokytojavo Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Vilniuje su žmona įsteigė knygyną, leido ir platino lietuviškas knygas. Vienas Lietuvių mokslo draugijos steigėjų, jos žurnalo *Lietuvių tauta* redaktorių. Ypač rūpinosi lietuvių kalba, jos norminimu, vertė, taisė kitų autorių kalbą. Daugiausia dirbo rengdamas žodynus. Parengė *Rusiškai – lietuvišką žodyną* (1908), kai kuriuos *Lietuvių kalbos žodyno* lankus (1920–22), *Kirčiuotą lenkišką lietuvių kalbos žodyną* (1938, II leidimas 1940) ir kitus. Su gydytoju Jeronimu Raliu išvertė D. Defoe ir H. Beccher-Stowe romanų. Vilniuje buvusiame jų knygyne (Pilies g. 40) 1997 įkurtas memorialinis Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus.

Jurgis ŠLAPELIS

ŠLAPKAUSKAITĖ Danė Agota, daktarė (g. 1940 11 26 Tvarkiškiuose, Kauno rj.)

Danė Agota ŠLAPKAUSKAITĖ

Mokėsi Veiverių vidurinėje mokykloje, Finansų ir kredito technikume. Baigusi Kaune vidurinę mokyklą, dvejus metus dirbo vaikų darželyje. 1960–66 studijavo Kauno medicinos institute. 1966 baigusi šio instituto Gydomąjį fakultetą, dirbo Radviliškyje vaikų ftiziatre ir pediatre. Dirbdama pradėjo mokslo tiriamąjį darbą apie vaikų tuberkuliozės epidemiologinius ypatumus Radviliškio rajone. Šia tema 1980 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1981 dirba Tuberkuliozės instituto (dabar Respublikinė tuberkuliozės ir plaučių ligų ligoninė) mokslo darbuotoja. 1985–97 Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinė vyriausioji vaikų ftiziatrė. 1991 stažavo Vokietijoje. Vaikų tuberkuliozės klausimais skaitė pranešimus daugelyje konferencijų. Parašė per 100 mokslinių ir populiarių straipsnių, monografiją *Vaikų tuberkuliozė* (1997), metodinių nurodymų. Tarptautinės organizacijos prieš tuberkuliozę, Europos respiratologų draugijos, Lietuvos pulmonologų ir ftiziatrų draugijos valdybos narė. Priklauso Lietuvos katalikų mokslų akademijai, Pasaulinės gydytojų federacijos *Už žmogaus gyvybę* Lietuvos asociacijai.

ŠLEPETYS Aldas Mykolas (g. 1937 Buenos Airėse, Argentina)

Lietuvių kilmės; jo tėvai kilę iš Utenos. Baigęs Buenos Airių universitetą, dirbo jo Chirurgijos katedroje. Vėliau Buenos Airių ligoninės *Tornu* vyr. gydytojas. Paskelbė mokslinių darbų įvairių šalių medicinos spaudoje. 1962 universitete vedė literatūros kursą. Aktyviai dalyvauja Argentinos

Aldas ŠLEPETYS

lietuvių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje. Padeda leisti lietuvišką laikraštį *Argentinos lietuvių balsas*, rašo straipsnius apie Lietuvą į Argentinos spaudą. Išleido eilėraščių ispanų kalba rinkinius: *Criptografo de rosas* (*Vijoklės rožės*, 1969), *Humos de poeta* (*Poeto dūmai*, 1970), *Palabras perplejas* (*Keisti žodžiai*, 1978), *Vytis* (1985), *Mi poesia* (*Mano poezija*, 1989).

ŠLIŪPAITĖ (Jankauskienė) Aldona (1886 07 26 Niujorke – 1980 10 28 Los Andžele)

Gydytojo ir visuomenės veikėjo Jono Šliūpo duktė. 1908 baigė Pennsylvanijos moterų medicinos koledžą, stažavo Niujorke. Vėliau – akušerė ginekologė Brooklyne. Prasidėjus I pasauliniam karui, M. Yčo paskatinta nutarė vykti į Lietuvą padėti nukentėjusiems nuo karo. Tačiau JAV valdžia nedavė leidimo keliauti į vokiečių okupuotą kraštą. Tuomet 1917 ji su tėvu J. Šliūpu per Japoniją ir Sibirą išvyko į Rusiją. Iš pradžių dirbo Voroneže mokyklų gydytoja, o 1918 su lietuviais mokiniais atvyko į Vilnių. Kurį laiką gydytojavo Šilalėje, kur kovojo su epidemijomis. Vilniuje A. Šliūpaitė buvo JAV Raudonojo Kryžiaus atstovė, organizavo maisto ir vaistų tiekimą. Apsigyvenusi Kaune, padėjo P. Mažyliui įkurti Raudonojo Kryžiaus ligoninės Moterų ligų skyrių, akušerių kursus. 1931 grįžo į JAV, gyveno Brooklyne, vertėsi privačia praktika. Aktyviai dalyvavo lietuvių visuomeninėje veikloje. Vėliau persikėlė į Kaliforniją, buvo Kalifornijos lietuvių gydytojų draugijos valdybos narė. Savo santaupas paliko Pennsylvanijos universitetui, nurodydama, kad tai būtų Šliūpų šeimos stipendija lietuviui studentui.

ŠLIŪPAS Jonas (1861 03 06 Rakandžiuose, Gruzdžių vls., Šiaulių aps. – 1944 11 06 Berlyne)

Mokėsi Mintaujos (dabar Jelgava) gimnazijoje, studijavo Maskvos universitete filologiją, teisę, Sankt Peterburgo universitete – gamtos mokslus. Už anticarinę veiklą pašalintas iš Sankt Peterburgo universiteto. 1883 susitaręs su M. Jankum ir J. Basanavičium, atvyko į Tilžę ir pradėjo re-

Jonas ŠLIŪPAS

daguoti įkurtą *Aušros* žurnalą. Tilžėje su M. Jankumi įsteigė Apšvietos ir mokslo draugiją. 1884 išvyko į JAV. Čia redagavo *Uniją*, vėliau – *Lietuviškąjį Balsą*. Baigęs Baltimorėje Marylando medicinos mokyklą, dirbo gydytoju. Vienas ar su kitais įkūrė daugelį Amerikos lietuvių draugijų (Lietuvos mylėtojų draugiją, Lietuvių mokslo draugystę, Susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir kitas). Leido ir redagavo lietuviškus laikraščius ir žurnalus. Daug rašė politikos, istorijos, etnografijos, pedagogikos, medicinos ir kitais klausimais (Kuokščio, Aržuolaičio, Lietuvos mylėtojo, Baisiojo Barzdočiaus ir kitais slapyvardžiais). 1890 parašė pirmąją lietuvių literatūros istoriją *Lietuviškieji raštai ir raštininkai*. 1900 buvo Pasaulinės parodos Paryžiuje rengimo komisijos narys, 1906 – Pirmojo lietuvių politinio seimo Philadelphijoje komisijos narys. Nuo 1917 gydytojo praktika nebesivertė. 1919–20 Lietuvos atstovas Latvijoje ir Estijoje. 1921 apsigyveno Lietuvoje, buvo Lietuvos banko Biržų skyriaus direktorius, dėstė Biržų gimnazijoje. Vienas Laisvamanių etinės kultūros draugijos organizatorių. 1925–30 dėstė medicinos istoriją Lietuvos universitete. Vytauto Didžiojo universitetas jam suteikė medicinos, teisės ir istorijos garbės daktaro vardą. 1933–40 Palangos burmistras. 1944 pasitraukė į Vokietiją. 1977 Vilniuje išleisti jo *Rinktiniai raštai*. 1979 Čikagoje išspausdinta J. Jakšto knyga *Dr. Jonas Šliūpas, jo raštai ir tautinė veikla*.

ŠLIŪPAS Rokas (1865 06 02 Rakandžiuose, Gruzdžių vls., Šiaulių aps. – 1959 05 26 Garliavoje)

Gydytojo ir visuomenės veikėjo Jono Šliūpo brolis. 1889 baigė Sankt Peterburgo universiteto Fizikos ir matematikos fakultetą, 1893 – Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. 1891–93 kovojo su choleros epidemija Rusijoje, vėliau dirbo Karaliaučiaus universiteto klinikose. 1893–1900 gydytojavo Ariogaloje, Kaune. Rinko tautosaką, platino draudžiamą lietuvišką spaudą, organizavo jos gabenimą į Lietuvą. Už tai 1900 ištremtas į Kazanę. 1904 grįžo į Kauną, dirbo gydytoju. Čia su kitais įsteigė *Saulės* draugiją, aktyviai dalyvavo *Dainos*

Rokas ŠLIŪPAS

draugijos veikloje, buvo jos pirmininkas. Per I pasaulinį karą – Rusijos kariuomenės gydytojas. Grįžęs į Kauną, 1919 su kitais įkūrė Lietuvos Raudonąjį Kryžių, iki 1932 jam vadovavo. Daug prisidėjo prie Birštono kurorto išplėtimo. Jo iniciatyva rekonstruota Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninė, pastatyta Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninė ir Raudonojo Kryžiaus sanatorija Aukštojoje Panemunėje (Kaune). 1945–51 Garliavos ambulatorijos vedėjas.

Pranas ŠNIPAS

ŠNIPAS Pranas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1930 03 13 Degučiuose, Šakių rj.)

1956 baigęs Kauno medicinos institutą, vadovavo Kudirkos Naumiesčio ligoninės Vidaus ligų skyriui, dirbo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės gydytoju ordinatoriumi. 1958–60 Kauno medicinos instituto aspirantas. Nuo 1960 dirba Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). 1969 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1969 jame suteiktas profesoriaus vardas. 1966–69 Kauno medicinos instituto Centrinės mokslo tiriamosios laboratorijos vadovas, 1969–72 Širdies ir kraujagyslių sistemos Fiziologijos ir patologijos instituto direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams. 1972–94 Fakultetinės terapijos katedros vedėjas, Kauno medicinos akademijos Vidaus ligų klinikos vadovas, vėliau profesorius. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis pulmonologas. Pagrindinė mokslinio darbo kryptis – plaučių ligos, hipertonija. 7 išradimų autorius. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių konferencijų. Paskelbė per 500 straipsnių, parašė 2 monografijas, daugiau kaip 30 mokomųjų priemonių.

ŠOPAUSKAS Jonas, medicinos daktaras, profesorius (1900 06 19 Žemaičių Kalvarijoje – 1968 11 26 Kaune)

1929 baigęs Lietuvos universitetą, dirbo jame laborantu, asistentu. 1934–35 tobulinosi Paryžiaus ir Stockholmo universitetuose. 1936 apgynė medicinos daktaro disertaciją apie nervo jautrumo parametrų kitimus nuo sužalojimo. Nuo 1938 Vytauto Didžiojo universiteto Higienos katedros vedėjas, docentas. Nuo 1941 profeso-

Jonas ŠOPAUSKAS

rius. 1940–41 Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto dekanas. 1941–60 dar ir Vilniaus universiteto Fiziologijos katedros vedėjas. Be to, 1947–48 Eksperimentinės medicinos ir onkologijos instituto direktoriaus pavaduotojas. 1953–55 Kauno medicinos instituto Gydomosios medicinos fakulteto dekanas, 1963–65 instituto mokslo reikalų prorektorius. 1950 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo, 1959 – Nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Svarbiausieji darbai apie nervinę reguliaciją, Lietuvos gyventojų mitybą, klimato įtaką sveikatai. Paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių darbų (monografijų, vadovėlių, straipsnių).

ŠPICNAGELIS Ferdinandas, medicinos daktaras, profesorius (1760 Vokietijoje – 1826 04 30 Vilniuje) Mokėsi Šveicarijoje ir Austrijoje, kur gavo medicinos daktaro laipsnį. Vėliau gydytojavo Vengrijoje. Nuo 1792 Vilniaus universiteto profesorius. Iš pradžių dėstė botaniką ir zoologiją, nuo 1802 – bendrąją terapiją ir toksikologiją. Buvo Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas. Vienas Vilniaus medicinos draugijos steigėjų, aktyvus jos narys.

ŠUMINAS Mykolas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1927 01 26 Pašiškėje, Ignalinos rj.)

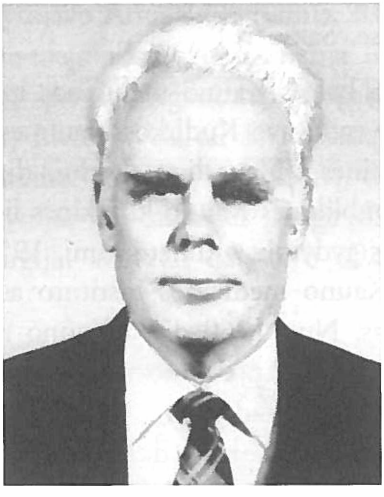

Mykolas ŠUMINAS

1951 baigęs Vilniaus universiteto Istorijos ir filologijos fakultetą, mokytojavo Vilniuje, 1955–62 dirbo Švietimo ministerijos inspektoriumi. 1958 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą ir pradėjo dirbti

Onkologijos institute (dabar Onkologijos centras). 1971 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie naujų antiblastominių preparatų poveikį navikams ir kai kurioms organizmo funkcijoms. 1972–91 Onkologijos instituto Medicinos informatikos ir patentologijos skyriaus vedėjas. Kurį laiką dirbo Respublikinės medicinos mokslų koordinavimo tarybos pirmininko pavaduotoju. Paskelbė mokslinių straipsnių, parašė knygą *Radioaktyvieji izotopai navikų chemioterapijoje* (su A. Telyčėnu, 1973).

ŠUMSKAS Stasys, habilituotas daktaras, profesorius (1924 05 08 Ausieniškėse, Trakų rj. – 1977 02 23 Klaipėdoje)

1947 baigęs Vilniaus universitetą, dirbo Rokiškyje. Nuo 1952 Respublikinės Klaipėdos ligoninės vyriausiasis chirurgas. Tyrė kaulų pūlingų ertmių operacinį gydymą; šiuos tyrimus apibendrino 1969 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. Nuo 1971 dar dėstė Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultete; profesorius. Daug prisidėjo prie chirurginės pagalbos organizavimo Klaipėdos krašte.

Stasys ŠUMSKAS

Jonas ŠURKUS

ŠURKUS Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1919 10 02 Gulbinuose, Akmenės rj.)

Chirurgo Telesforo Šiurkaus brolis. 1945 baigė Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Iki 1947 Vilniaus universiteto dėstytojas. Nuo 1947 dirbo Kauno universiteto Medicinos fakultete, nuo 1951 – Kauno medicinos institute. Ilgametis Neurologijos ir psichiatrijos katedros vedėjas. 1969 jam suteiktas Lietuvos nu-

sipelniusio gydytojo, 1970 profesoriaus vardas. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – Lietuvos psichiatrijos raida. Šiuos klausimus nagrinėjo 1969 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. Paskelbė mokslinių straipsnių apie psichikos ligų diagnostiką ir kliniką, sergančiųjų reumatu psichikos sutrikimus. Tyrė lietuvių liaudies mediciną, parašė apie tai darbų. Paruošė ir išleido *Trumpą psichiatrijos terminų žodynėlį* (su A. Lapyte).

ŠURNA Algimantas Antanas, daktaras, docentas (g. 1944 01 20 Panevėžyje)

1969 baigė Kauno medicinos institutą. Nuo 1970 šio instituto Stomatologijos fakulteto Terapinės ir ortopedinės stomatologijos katedros asistentas, vėliau mokėsi aspirantūroje. 1976 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie stomatologijoje naudojamų plastmasių poveikį burnos ertmės alerginiams procesams. Nuo 1988 Kauno medicinos akademijos Terapinės ir ortopedinės katedros docentas. Kartu su Chemijos ir cheminės technologijos instituto darbuotojais tiria klinikinėje praktikoje naudojamų metalų lydinių elektrocheminį aktyvumą ir biotolerancija. Nuo 1996 Lietuvos stomatologų ortopedų, ortodontų draugijos pirmininkas.

Algimantas Antanas ŠURNA

T

TALETIENĖ Ina, habilituota daktarė (g. 1934 07 01 Kaune)

1953 baigė Šiaulių 2-ąją vidurinę mokyklą, 1959 – Kauno medicinos institutą. Dirbo gydytoja *Nemuno* ir *Draugystės* sanatorijose Druskininkuose. Nuo 1965 dirba Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute, nuo 1995 Reumatologijos skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja. Svarbiausia mokslinio darbo sritis – reumatologija. Šiuos klausimus 1996 nagrinėjo habilitaciniame darbe, kuris skirtas reaktyviųjų artritų diagnostikai ir gydymui. 1968–89 tyrė nesteroidinių priešuždegiminių vaistų, rumalono, imunostimuliatorių bei aukso prepa-

ratų poveikį sergantiesiems osteoartroze ir reumatoidiniu artritu. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė per 150 mokslinių darbų; daugelio suvažiavimų ir konferencijų leidinių redaktorė.

TALKO-HRINCEVIČIUS (*Talko-Hryncewicz*) Julijonas (1850 08 18 Rukšioniuose, Jurbarko rj. – 1936 04 23 Krokuvoje)

Kurį laiką gyveno Kaune ir Lapėse (netoli Kauno), mokėsi Kauno gimnazijoje, vasarodavo Ilguvos dvare, pažino Lietuvos kultūros veikėjus – M. Valančių, K. Jaunių ir kitus. Studijavo mediciną Sankt Peterburge, 1876 baigė Kijevo universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo gydytoju Ukrainoje (1877–91), Rytų Sibire (1892–1908). 1908–31 profesoriavo Krokuvos universitete. 1919 Vilniaus universitete įkūrė Antropologijos katedrą, buvo Vilniaus medicinos draugijos narys. Parašė apie 300 darbų iš fizinės antropologijos, pateikė lietuvių (1893) ir tautinių mažumų – žydų (1892), karaimų ir totorių (1904, 1924) antropologinę charakteristiką, atliko senųjų Lietuvos gyventojų kraniologinius tyrimus. Paskelbė kaukolių, iškastų Lydos apylinkių pilkapiuose (1903), Vilniuje (1907), Lauksvyduose (Kauno rj., 1919), Arijonų kalne (prie Virbalio, 1920), Lankiškėse prie Nočios (Lydos rj., 1921) kraniometrijos duomenis. Aprašė trepanuotas (pragręžtas) kaukoles, rastas Lankiškių kapinyne (1918) ir Vilniaus Gedimino kalne (1921). Paliko darbų iš Sibiro tautų antropologijos ir entografijos. 1930 išleido atsiminimus.

TAMOŠIŪNAS Abdonas, habilituotas daktaras (g. 1954 03 17 Andrioniškyje, Anykščių rj.)

1978 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto Populiacinių tyrimų laboratorijoje. 1984 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino 40–59 metų vyrų, nedalyvavusių ischeminės širdies ligos populiacinėse studijose, sveikatos būklės tyrimus. Nuo 1986 Kauno medicinos akademijos Kardiologijos instituto Populiacinių tyrimų laboratorijos

Abdonas TAMOŠIŪNAS

vyresnysis mokslo darbuotojas. 1993 tobulinosi Halifakse (Kanada), 1994 ir 1996 dirbo Singapūro sveikatos apsaugos ministerijoje. 1997 habilituoto daktaro disertacijoje nagrinėjo gyvensenos rizikos veiksnius, jų paplitimą, pokyčių kryptis, prognozės reikšmę sergamumui miokardo infarktu ir mirtingumui dėl įvairių priežasčių. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose Rusijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Norvegijoje, Čekijoje, Kanadoje, Estijoje, Lenkijoje. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių.

TAMULEVIČIŪTĖ Dalia, habilituota daktarė, profesorė (g. 1929 03 24 Zervynose, Vilniaus rj.)

1946 baigė Vilniaus S. Neries vidurinę mokyklą, 1952 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo Respublikinėje Vilniaus klinikinėje (dabar Raudonojo Kryžiaus) ligoninėje, Eksperimentinės medicinos institute. Nuo 1965 dėsto Vilniaus universitete. Iš pradžių dirbo Medicinos fakulteto Vidaus ligų propedeutikos, vėliau Gydytojų tobulinimosi fakulteto Terapijos katedroje. 1980 jai suteiktas profesorės vardas. Nuo 1991 Gastroenterologijos ir dietologijos klinikos profesorė. Pirmoji Lietuvoje pradėjo tirti plonosios žarnos rezorbcinę funkciją, modifikavo ir įdiegė į praktiką keletą jos tyrimo būdų. Šiuos

Dalia TAMULEVIČIUTĖ

tyrimus apibendrino 1978 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. Sukūrė dvylikapirštės žarnos opaligės ir kitų virškinimo sistemos ligų, alimentinio nutukimo gydymo ir profilaktikos būdų. Paskelbė daugiau kaip 300 mokslinių darbų, parašė daugelį knygų, pateikė 2 išradimus. Svarbiausios knygos: *Opaligė ir simptominės gastroduodeninės opos* (1973), *Stemplės ligos* (su A. Vitėnu, 1981), *Plonosios žarnos ligos ir malabsorbcijos sindromas* (1985), *Stemplės ir kardijos ligos* (su A. Vitėnu, 1986, rusų k.), *Vidaus ligų simptomų ir sindromų vadovas* (1988), *Klinikiniai sindromai ir simptomai* (1995).

TARNAUSKAS Enrikas, daktaras, docentas (1910 Sankt Peterburge – 1996 Kaune)

Baigė Ukmergės gimnaziją, vėliau –

Karo mokyklą Kaune. 1933–39 studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete. Baigęs studijas, dirbo universiteto klinikų Ginekologijos skyriuje. 1944 skiriamas klinikų vyriausiuoju gydytoju, vėliau pavaduotoju. 1946–50 vadovavo Ginekologijos skyriui. Nuo 1950 trisdešimt trejus metus dirbo Kauno universiteto, vėliau Kauno medicinos instituto Akušerijos ir ginekologijos katedroje. 1954–57 mokėsi aspirantūroje Sankt Peterburge. Ją baigęs, už disertaciją apie kolposkopijos taikymą, diagnozuojant ankstyvąjį gimdos kaklelio vėžį, įgijo medicinos mokslų kandidato (dr.) laipsnį; docentas (1962). Kartu iki 1990 dirbo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės (dabar Kauno akademinės klinikos) Ginekologijos skyriuje. Padarė daug sudėtingų operacijų, pasiūlė naujų gydymo ir operacijų būdų. Pateikė išradimą ir 8 racionalizacinius pasiūlymus, paskelbė apie 80 mokslinių straipsnių. Pirmasis Lietuvoje 1946 pritaikė kolposkopiją, atliko ekstraperitoninį cezario pjūvį, esant pūlinei infkecijai. Įdiegė klinikoje onkocitologijos metodą. Įsteigė Lietuvos akušerių ir ginekologų mokslinę draugiją, 1958–62 jai vadovavo. 1981 jam suteiktas Lietuvos nusipelniusio gydytojo vardas. 1996 išrinktas Lietuvos endoskopuotojų draugijos garbės nariu.

TAURAS (Tupčiauskas) Vytautas, medicinos daktaras (g. 1906 10 14 Kybartuose)

1925 baigė Vilkaviškio gimnaziją, 1930 – Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Dirbo gydytoju Karo ligoninėje Kaune. 1933 tobulinosi karo aviacijos medicinoje Romos aeronautikos institute ir Paryžiaus aviacijos medicinos centre. 1934–40 dirbo Kaune karo aviacijos gydytoju ir sporto vadovu, įkūrė Aeromedicinos laboratoriją. 1940–44 Vytauto Didžiojo universiteto Moterų ligų katedros asistentas. 1944 pasitraukė į Vakarus. Dirbo Wittlicho ligoninėje Austrijoje. Vėliau Bonos universitete rengė medicinos daktaro disertaciją, kurią 1947 apgynė. 1949 atvyko į JAV. Stažavo Čikagoje, kur, išlaikęs egzaminus, atidarė privatų kabinetą. 1963, įsikūrus Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungai, išrinktas pirmuoju jos pirmininku. Buvo korporacijos *Fraternitas Lithuanica* valdybos pirmininkas.

TELYČĖNAS Albertas, habilituotas daktaras, profesorius (1928 01 01 Pošiūnuose, Ignalinos rj. – 1990 03 17 Vilniuje)

1952 baigęs Vilniaus universitetą, 1955–57 dirbo Eksperimentinės medicinos ir onkologijos institute. 1957–82 Onkologijos instituto direktorius, vėliau vadovavo Sveikatos apsaugos ministerijos Medicinos mokslų koordinavimo tarybai. Medicinos

Albertas TELYČĖNAS

mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje (1958) nagrinėjo radioaktyviųjų preparatų naudojimą sergančiųjų plaučiu vėžiu širdies ir plaučių funkcijai tirti. Sukonstravo radiokardiopulmonografą, aparatą eksperimentinei navikų audinių transplantacijai ir kitų medicinos prietaisų. 1962 jam suteiktas Lietuvos išradėjo, 1978 – Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose D. Britanijoje, Lenkijoje. Parašė knygų: *Spirometrija klinikoje* (1968), *Radioaktyvieji izotopai navikų chemioterapijoje* (su M. Šuminu, 1973), *Elektrorentgenoskenografija* (su K. Valucku, 1976, rusų k.).

TERCIJONAS Pranas, daktaras, docentas (g. 1942 10 04 Kaune)

1966 baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, iki 1969 stažavo šio instituto Chirurginės stomatologijos katedroje. 1969–72 studijavo Sankt Peterburgo gydytojų tobulinimosi instituto aspirantūroje. 1973 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1974–75 stažavo Prahos Karlo universiteto Plastinės chirurgijos katedroje. 1975–91 Kauno medicinos instituto (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) Stomatologijos fakulteto dekanas. 1977 jam suteiktas docento vardas, 1990 išrinktas eiti profesoriaus pareigas. Dirba Kauno medicinos akademijos Veido žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos klinikoje. Nuo 1995 naujai įkurtos Lietuvos veido ir žandikaulių chirurgų draugijos pirmininkas. 1993–96 Baltijos šalių veido ir žandikaulių plastinės chirurgijos asociacijos prezidentas, nuo 1996 viceprezidentas. Tarptautinės ir Europos

Pranas TERCIJONAS

veido žandikaulių chirurgų asociacijų tarybų narys.

TORRAU Evaldas (g. 1950 02 05 Kaune)

Gimė gydytojų šeimoje. Abu tėvai (motina – pediatrė ftiziatrė, ilgametė Kauno akademinių klinikų Vaikų tuberkuliozės skyriaus vedėja, tėvas – akušeris ginekologas, Kauno I gimdymo namų vyriausiasis gydytojas) tragiškai žuvo 1986 per *Nachimovo* laivo avariją Juodojoje jūroje. E. Torrau 1968 baigė Kauno S. Neries vidurinę mokyklą, 1974 – Kauno medicinos institutą. Aktyviai sportavo: 1972 Lietuvos jaunimo rankinio rinktinės narys, respublikos čempionas, 1985 ir 1988 Lietuvos standartinių automobilių klasės ralio čempionas. Dirbo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės (dabar Kauno akademinės klinikos) chirurgu. 1983–95 Kauno krašto vyriausiasis chirurgas. Nuo 1992 Kauno akademinių klinikų Chirurgijos skyriaus vedėjas. Stažavosi Vokietijoje. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo daryti laparoskopines operacijas, padėjo įdiegti šias operacijas daugelyje Lietuvos ligoninių. Lietuvos ir tarptautinėms chirurgų konferencijoms paruošė per 40 pranešimų, paskelbė mokslinių straipsnių. Europos virškinamojo trakto chirurgijos draugijos narys, Baltijos chirurgų asociacijos, Kauno krašto chirurgų valdybos narys.

Evaldas TORRAU

TRIPONIS Vytautas Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1938 12 09 Zarasuose)

1962 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, jame dirba. Nuo 1968 vadovavo Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Kraujagyslių chirurgijos skyriui. Nuo 1990 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Kraujagyslių chirurgijos klinikos vadovas. Mokslinio darbo kryptis – aortos ir jos šakų rekonstrukcija, dirbtinės kraujagyslės funkcija. 1982 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie dirbtinių kraujagyslių funkcijos sutrikimus, šių kraujagyslių susidėvėjimą. 1985 jam suteiktas profesoriaus vardas. Sukūrė kseroangiografijos metodą, kuris pripažintas išradimu ir pritaikytas Vokietijoje. Pirmasis Lietuvoje 1968 padarė smulkiųjų blauzdos arterijų

Vytautas TRIPONIS

operaciją, 1970 – visceralinių aortos šakų rekonstrukciją, 1979 prisiuvo nukirstą plaštaką, 1980 – nuplėštą visą ranką. Už kraujagyslių operacijų ištobulinimą ir kraujagyslių chirurgijos plėtojimą Lietuvoje 1985 jam su bendradarbiais suteikta Lietuvos valstybinė premija. Vadovėlio *Klinikinė chirurgija* (1980) ir knygos *Chirurginės arterijų ligos* (1981) bendraautoris.

TUMASONIS Vaclovas Petras (1909 11 20 Rašimuose, Debeikių vls., Utenos aps. – 1997 03 27 St. Petersburge Beach, Florida, JAV)

Baigęs Utenos gimnaziją, studijavo Vytauto Didžiojo universitete. 1935 baigęs universitetą, dirbo jo Patologijos katedros, nuo 1937 pabaigos – Chirurgijos katedros asistentu. Priklausė *Gajos* korporacijai. Specializavosi chirurgijoje. Tobulinosi Vienos klinikose, ypač gilinosi į neurochirurgiją. Išlaikė doktorato egzaminus, parengė disertaciją apie periferinių nervų sužeidimus ir chirurginį jų gydymą, tačiau disertacijos apginti nespėjo, nes prasidėjo karas. 1944 pasitraukė į Vakarus. 1944–45 Vienos universiteto Chirurgijos katedros chirurgas, 1945–47 dirbo Bad Windsheimo ligoninėje. 1947 apsigyveno JAV. Išlaikęs egzaminus, stažavo daugelyje chirurgijos centrų Baltimorėje, Bostone, Mayo klinikose Ročesteryje. Dirbo šv. Kryžiaus ligoninėje Čikagoje, kur padarė daug sudėtingų operacijų. Garsėjo kaip geras chirurgas; lietuvius dažniausiai gydė veltui. Bendradarbiavo *Medicinos* žurnale.

Vaclovas Petras TUMASONIS

TUMĖNIENĖ (Mingailaitė) Vanda, medicinos daktarė, profesorė (1880 01 08 Šlavėnų dvare, Anykščių vls., Utenos aps. – 1976 Čikagoje)

Baigusi Kauno mergaičių gimnaziją, kurį laiką mokytojavo. 1902 Sankt Peterburge Bestuževo aukštesniuosiuose kursuose studijavo matematiką ir kartu mokytojavo šv. Kotrynos pradžios mokykloje. 1906 Berno universitete (Šveicarija) pradėjo studijuoti mediciną. 1911 universitetą baigė, gavo medicinos daktaro laipsnį. 1915–18 gydytojavo Novgorode irMaskvoje. 1918 grįžo į Lietuvą. Dirbo Vilniuje šv. Jokūbo ligoninės chirurge, Vilniaus užkrečiamųjų ligų ligoninės Vaikų skyriaus vedėja. 1920–24 Sveikatos departamento Sanitarijos skyriaus vedėja, kartu Raudonojo Kryžiaus vaikų ambulatorijos vedėja Kaune. 1923 tobulinosi Berlyne. Tais pačiais metais pakviesta į Lietuvos universitetą, kur organizavo Vaikų ligų skyrių. Nuo 1924 to universiteto Vaikų ligų katedros ir klinikos vedėja; profesorė (1941). 1924 Kaune įsteigė Valstybinę vaikų ligoninę, 1924–41 buvo jos direktorė. 1934 Kaune Aukštojoje Panemunėje pastatė (beveik savo lėšomis) 100 lovų sanatoriją kaulų tuberkulioze sergantiems vaikams (1934–40 sanatorija vadinosi jos vardu: 1994 jai vėl grąžintas V. Tumėnienės vardas). Lietuvos vaikų gydytojų draugijos steigėja (1937) ir ilgametė pirmininkė. Dažnai dalyvaudavo tarptautiniuose gydytojų suvažiavimuose. Daugelį metų vadovavo Lietuvos moterų, baigusių aukštąjį

Vanda TUMĖNIENĖ

mokslą, draugijai. Paskelbė mokslinių darbų apie vaikų meningito epidemiologiją, vaikų plaučių abscesus, rachitą ir kitais pediatrijos klausimais. Svarbiausios jos išleistos knygos: *Tavo kūdikis* (1932), *Vaiko sveikata*, *Mano atsiminimai* (1957). 1944 pasitraukė į Vakarus, iš pradžių į Vokietiją. Dirbo Nürnbergo vaikų ligoninėje, įkūrė vaikų sanatoriją, vėliau Heilbronno ligoninėje vadovavo Vaikų ligų skyriui. 1950 apsigyveno JAV. Negavus teisės praktikuoti, nepavyko gauti pensijos, todėl jos senatvė buvo vargana.

TUTKUS Vytautas, daktaras (g. 1956 04 21 Vilniuje)

1980 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1980–83 dirbo Respublikinės Šiaulių ligoninės Traumatologijos skyriuje. Nuo 1983 Vilniaus

universitetinės Raudonojo Kryžiaus ligoninės Rekonstrukcinės mikrochirurgijos skyriaus gydytojas; Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos klinikos mokslo darbuotojas. 1990 kartu su chirurgu iš JAV J. Baldwinu padarė pirmąsias Lietuvoje artroskopines menisko pašalinimo, priekinio kryžminio raiščio plastikos, 1994 savarankiškai – peties sąnario operacijas. Mokslo tyrimų sritis – rekonstrukcinė chirurgija, plaštakos sužalojimai, amputuotų galūnių replantacija, sąnarių ligų artroskopinis gydymas. 1988 jam su kitais chirurgais už rekonstrukcinės mikrochirurgijos darbų ciklą suteikta Lietuvos valstybinė premija. Stažavosi Ukrainoje, JAV, Vokietijoje, Danijoje. Skaitė mokslinius pranešimus konferencijose Estijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Danijoje, Prancūzijoje. Lietuvos artroskopijos chirurgų asociacijos prezidentas, Europos artroskopijos chirurgų asociacijos narys.

Vytautas TUTKUS

Janina TUTKUVIENĖ

TUTKUVIENĖ Janina, daktarė, docentė (g. 1960 06 24 Vilniuje)

Chirurgo Vytauto Tutkaus žmona. 1984 baigusi Vilniaus medicinos fakultetą, dirba šio universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedroje. Mokslinio darbo sritis – auksologija. Tyrinėja vaikų augimą ir brendimą, kūno sudėties bei jo sudėjimo vertinimo kriterijus, epochinius fizinės būklės poslinkius, amžinius kūno sandaros ypatumus, klinikinius anatomijos aspektus. 1990 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje, remdamasi Vilniaus miesto vaikų tyrimo duomenimis, nagrinėjo morfologinę ir funkcinę lietuvių vaikų būk-

lę. Pateikė originalią vaikų fizinės būklės vertinimo metodiką, pirmą kartą Lietuvoje paruošė procentilines vaikų augimo rodiklių skales ir diagramas, kurios naudojamos praktikoje. Stažavo ir dirbo Vokietijoje. Skaitė pranešimus 16 tarptautinių konferencijų ir simpoziumų (Belgijoje, Danijoje, Estijoje, Ispanijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, JAV ir kitose šalyse). Parašė per 50 mokslinių bei populiarių straipsnių, metodinių nurodymų, monografiją *Vaikų augimo ir brendimo vertinimas* (1995). Knygos *Lietuvių antropologijos metmenys* (1991) bendraautorė. Europos antropologų asociacijos Tarybos narė.

Adolfas URBONAS

U

URBONAS Adolfas, habilituotas daktaras, profesorius (1922 06 01 Rapšaičiuose, Plungės rj. – 1995 05 24 Kaune)

1952 baigęs Kauno medicinos institutą, jame dėstė. 1968 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo sergančiųjų piktybiniais navikais arterijų sienelių ir nervinio aparato pokyčius. 1972 jam suteiktas profesoriaus, taip pat Lietuvos nusipelniusio kultūros veikėjo vardas. Parašė knygų: *Žmogaus anatomijos praktikos darbai* (1968), *Mokslas apie žmogų* (1979). Vadovėlio *Žmogaus anatomija* (1972, II leidimas 1984) vienas autorių. A. Urbono akvarelės ir pastelės buvo eksponuojamos daugelyje parodų.

URMONAS Večislovas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 01 31 Meškuičiuose, Šiaulių rj.)

1953 baigė Kauno medicinos institutą. Dirbo chirurgu Alytaus ligoninėje, Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. Nuo 1957 dėsto Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). Nuo 1966 Vaikų chirurgijos kurso vadovas. 1975 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. 1971 jam suteiktas docento, 1981– profesoriaus vardas (pirmasis Lietuvoje vaikų chirurgijos profesorius). Sukūrė ir įdiegė į kliniką operacijų

Večislovas URMONAS

metodų įgimtai krūtinės ląstos deformacijai ištaisyti. Sukonstravo prietaisų krūtinės ląstai matuoti; pateikė 6 išradimus, per 10 racionalizacinių pasiūlymų. Paskelbė daugiau kaip 140 mokslinių straipsnių, daugiausia vaikų traumatologijos ir ortopedijos, pūlinės chirurgijos klausimais. Parašė monografiją *Piltuviška krūtinė* (su N. Kondrašinu, 1983, rusų k.), mokomųjų priemonių. Daugelį metų vadovavo Lietuvos vaikų chirurgų mokslinei draugijai; šios draugijos valdybos narys.

URMONIENĖ Alma, daktarė, docentė (g. 1937 03 12 Montvydžiuose, Mažeikių rj.)

1956 baigusi Mažeikių vidurinę mokyklą, 1956–62 studijavo Kauno medicinos institute. Baigusi institutą, dirba Kauno medicinos akademijos (iki 1989 Kauno medicinos institutas) Farmakologijos katedroje. 1967 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino elektrofarmakologinius aminazino sąveikos su fenaminu, fizostigminu ir atropinu tyrimus. 1973 jai suteiktas docentės vardas. Dalyvavo daugelyje mokslinių konferencijų, tarp jų ir užsienio šalyse. Spaudoje paskelbė mokslinių darbų. Penkių farmakologijos vadovėlių bendraautorė, svarbiausieji jų: *Farmakologija ir receptūra* (1970, 1986), *Farmakologija* (1983, II pataisytas ir papildytas leidimas 1986).

USONIS Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1950 04 06 Vilniuje)

1974 su pagyrimu baigė Vilniaus uni-

Alma URMONIENĖ

Vytautas USONIS

versiteto Medicinos fakultetą. 1974–78 ir 1981–88 šio universiteto Infekcinių ligų katedros asistentas. 1978–81 mokėsi Maskvos II medicinos instituto apsirantūroje. Baigęs ją, apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1984–85 stažavo Getės universiteto Frankfurte prie Maino (Vokietija) klinikose. 1988–89 Vilniaus universiteto Infekcinių ligų katedros docentas. Tyrė virusinio B hepatito imunogenetiką, diagnostiką ir profilaktiką. Tai 1990 apibendrino medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. 1990 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1990–94 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vaikų infekcinių ligų klinikos vadovas, nuo 1994 Pediatrijos centro profesorius. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – vaikų infekcinių ligų, naujų vaikams skirtų skiepų tyrimai. Lietuvių, anglų ir rusų kalbomis paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų. Nuo 1996 Jungtinių Tautų vaikų fondo (UNICEF) Lietuvos nacionalinio komiteto valdybos, nuo 1998 ir Lietuvos pediatrų draugijos pirmininkas. Priklauso Europos vaikų infekcinių ligų draugijai.

UŽDAVINYS Giedrius, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos katalikų mokslų akademijos tikrasis narys (g. 1940 03 15 Varėnoje)

1963 baigęs Vilniaus universitetą, paskirtas į šio universiteto Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratoriją mokslo darbuotoju. Nuo 1984 vadovauja Vilniaus universitetinės Santariškių ligoninės Vainikinių širdies arterijų chirurgijos skyriui. 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie ischeminės širdies

Giedrius UŽDAVINYS

ligos chirurginius aspektus. Profesorius (1990). Nuo 1991 Vilniaus universiteto Širdies chirurgijos klinikos vadovo pavaduotojas mokslo ir gydymo reikalams. Įdiegė ir ištobulino operacijas naudojant dirbtinę kraujotaką, patobulino įgimtų širdies ydų ir vožtuvų protezavimo operacijų, miokardo apsaugos bei vainikinių arterijų rekonstrukcijos metodų, įdiegė į kliniką ūminio miokardo infarkto chirurginio gydymo būdų. 1979 kartu su kitais kardiochirurgais už širdies operacijų naudojant dirbtinę kraujotaką tobulinimą ir įdiegimą į praktiką paskirta Lietuvos valstybinė premija. 1987 pirmą kartą Lietuvoje su kitais persodino širdį. Paskelbė daugiau kaip 110 mokslinių darbų, skaitė pranešimus tarptautinėse mokslinėse konferencijose, užsienio klinikose. G. Uždavinys – Lietuvos katalikų mokslų akademijos prezidentas, Atviros Lietuvos fondo valdybos narys, taip pat Baltijos šalių širdies ir kraujagyslių bei krūtinės chirurgijos asociacijos, Europos kardiochirurgijos asociacijos, Pasaulio širdies ir kraujagyslių chirurgijos draugijos narys.

V

VAICEKAVIČIUS Edvardas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1939 08 13 Gudžiūnuose, Kėdainių rj.)

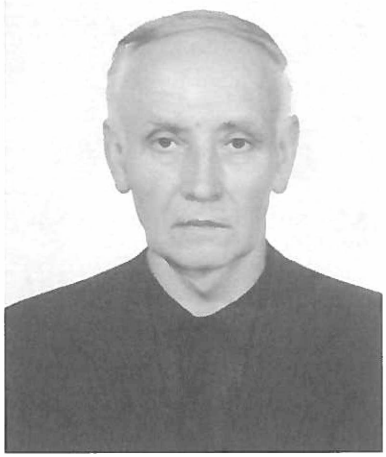

Edvardas VAICEKAVIČIUS

1962 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Respublikinės Šiaulių ligoninės Chirurgijos skyriuje ir dėstė Šiaulių medicinos mokykloje. 1968 persikėlė į Kauną, dirbo Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Chirurgijos skyriuje. 1972 įstojo į Kauno medicinos instituto neakivaizdinę aspirantūrą. Ją 1975 baigė ir apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje apibendrino funkcinius miokardo būklės tyrimus, atliekamus šlauninės perkutaninės koronografijos metu. Pirmasis Kaune įdiegė selekcinę įvairių aortos šakų kateterizaciją, antinksčių venografiją, perkutaninę įvairių arterijų angioplastiką. Nuo 1982 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas) mokslo darbuotojas. 1985 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) di-

sertaciją apie originalią kiekybinę suminę koronarinės kraujotakos diagnostiką, naudojant angiografijos duomenis. 1987–93 vadovavo Kardiologijos instituto Hemodinamikos, nuo 1993 Intervencinės kardiologijos laboratorijos vadovas. 1994 jam suteiktas profesoriaus vardas. Paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių straipsnių. Europos kardiologų draugijos narys.

VAIČEKONIS Vladas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1940 03 11 Kildiškiuose, Pasvalio rj.)

1965 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Kėdainių rajono centrinės ligoninės poliklinikoje. 1967 įstojo į Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Fakultetinės terapijos katedros aspirantūrą. Besimokydamas 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Dirbo asistentu šio

Vladas VAIČEKONIS

universiteto Fakultetinės terapijos katedroje (nuo 1984 II terapijos, nuo 1991 Bendrosios terapijos katedra). Atsisakius tapti komunistų partijos nariu ir priešinantis negerovėms, asistentu teko dirbti 21 metus. 1989 Kijeve apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją. Po Nepriklausomybės atkūrimo prasidėjus Vilniaus universiteto pertvarkai, 1991 jam suteiktas docento, 1996 profesoriaus vardas. 1994 V. Vaičekonis išrinktas Lietuvos karo akademijos Kovinio aprūpinimo katedros profesoriumi. Nuo 1996, suorganizavus Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Propedeutikos ir slaugos studijų centrą, šio centro profesorius. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – lėtinio bronchito ir kitų nespecifinių plaučių ligų patogenezės mechanizmų tyrimas. Paskelbė daugiau 130 mokslinių darbų, parašė praktikos gydytojams monografiją *Lėtinis bronchitas* (1993), pirmąjį lietuvišką karo medicinos vadovėlį *Medicininis parengimas* (2 dalys, 1995–96).

VAIČIENĖ Nerija, daktarė, docentė (g. 1961 01 16 Kaune)

Gydytojo Vytauto Zyko duktė. 1984 su pagyrimu baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1984–89 Maskvos N. Pirogovo II medicinos instituto klinikinė ordinatorė, aspirantė. 1989 apgynė medicinos

mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie sergančiųjų epilepsija kalcį reguliuojančių hormonų apykaitos sutrikimus. Nuo 1989 Kauno medicinos akademijos Neurologijos klinikos asistentė. 1993 jai suteiktas docentės vardas, 1996 ji išrinkta Neurologijos klinikos vadove. Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinė vyriausioji vaikų neurologė. Svarbiausia mokslinio darbo sritis – vaikų epilepsija. N. Vaičienė – Lietuvos epilepsijos centro vadovo pavaduotoja. Gilino žinias Zalcburge (Austrija), Loyolos universitete Čikagoje. Dalyvavo tarptautinėse konferencijose Slovėnijoje, Čekijoje, Australijoje, Argentinoje ir kitur. Lietuvos vaikų neurologų asociacijos prezidentė, Baltijos šalių vaikų neurologų asociacijos viceprezidentė, Tarptautinės lygos kovai prieš epilepsiją, Tarptautinės vaikų neurologų asociacijos narė.

Nerija VAIČIENĖ

Viktoras VAIČIŪNAS

VAIČIŪNAS Viktoras, profesorius (1896 10 03 Piliakalniuose, Ukmergės aps. – 1945 09 03 Kaune)

Rašytojo Petro Vaičiūno brolis. 1922 baigė Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. Grįžęs į Lietuvą, 1922–25 tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Nuo 1925 dėstė Kauno (nuo 1930 Vytauto Didžiojo) universitete, nuo 1939 vadovavo Nervų ir psichikos ligų katedrai ir klinikai. Jo pastangomis klinikoje pradėta taikyti encefalografija, insulino terapija ir kiti diagnostikos bei gydymo metodai. Paskelbė mokslinių darbų apie meningito diagnostiką ir gydymą, psichoterapiją, parašė pouliarių straipsnių apie alkoholio žalą.

VAINEIKIS Liudas (1869 08 31 Svirpliuose, Joniškio vls., Šiaulių aps. – 1937 01 17 Kaune)

1881–89 mokydamasis Mintaujos (dabar Jelgava) gimnazijoje vadovavo slaptai lietuvių moksleivių draugijai. 1887 įkūrė slaptą jaunimo kultūros draugiją. Studijuodamas Maskvos universiteto Medicinos fakultete, platino draudžiamą lietuvišką spaudą. Už tai ne tik pašalintas iš universiteto, bet ir trejiems metams ištremtas. 1896 eksternu baigė Kazanės universitetą. 1897–1900 gyveno Palangoje, vertėsi gydytojo praktika. Aktyviai dalyvavo visuomenės veikloje: 1899 padėjo surengti pirmąjį Lietuvoje viešą dramos spektaklį, 1900 – parengti Pasaulinės parodos Paryžiuje lietuvių skyrių. Padėjo gabenti, platino lietuvišką spaudą. Už tai 1900–02 kalintas, vėliau ištremtas penkeriems metams į Jakutiją. Ten ypač pasižymėjo, kovodamas su siautusia raupų epidemija. Vėliau nuo 1921 gyveno Palangoje, dirbo gydytoju. Rūpinosi socialiniais reikalais, mokyklomis, bendradarbiavo spaudoje.

Alfonsas VAINORAS

VAINORAS Alfonsas, habilituotas daktaras (g. 1946 09 11 Kaune)

1970 baigęs Kauno medicinos institutą, dirba Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas) Elektrofiziologinių procesų automatinės interpretacijos laboratorijoje; vyresnysis mokslo darbuotojas. 1980 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie širdies ritmo ir laidumo sutrikimų diagnostikos automatizavimą, 1996 – habilituoto daktaro disertaciją, kurioje nagrinėjo širdies repoliarizacijos procesus ramybės ir fizinio krūvio metu. Paskelbė 125 mokslinius darbus, kartu su kitais tyrė klinikoje miokardo infarktą ir jo gydymą meksiletinu, antiaritminių vaistų poveikį elektriniam širdies aktyvumui. Nuo 1985 bendradarbiauja su Erfurto (Vokietija) klinikomis. Europos Kardiologų draugijos ir Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narys.

VAITKAITIS Algimantas, daktaras, docentas, pulkininkas (g. 1937 06 28 Kaune)

1948 kartu su tėvu išvežtas į Sibirą (Krasnojarsko sritį). Ten 1957 baigė vidurinę mokyklą. Dėl didelio kon-

kurso neįstojęs į Krasnojarsko medicinos institutą, mokėsi medicinos mokykloje, kurią baigęs, paimtas į armiją. 1961–68 studijavo Sankt Peterburgo karo medicinos akademijoje. Vėliau karo gydytojas Pskove, Prahoje. 1980 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie desantinės kariuomenės traumatizmo profilaktiką. 1983 paskirtas Kauno medicinos instituto Karinės katedros mokymo skyriaus, 1984 – šios katedros viršininku. Aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje. 1988–90 Jaunuolių karinės tarnybos reikalų komisijos Kaune pirmininkas, daugelį kartų vyko į armijos dalinius, kur padėjo lietuvių jaunuoliams komisuoti ar perkelti juos į Pabaltijį. Už visa tai buvo atleistas iš darbo (neskiriant pensijos), jam atimtas pulkininko laipsnis. 1990 paskirtas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento generalinio direktoriaus pavaduotoju. Kartu su kitais kūrė Lietuvos kariuomenę, rengė jos teisinius aktus. Per 1991 sausio įvykius vadovavo Krašto apsaugos departamento Štabo veiklai, organizavo Aukščiausios Tarybos patalpose medicinos punktą. 1991 paskirtas Lietuvos atstovu Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje Vienoje; tų pačių metų pabaigoje A. Vaitkaičiui suteiktas Lietuvos Respublikos kariuomenės pulkininko laipsnis. Pradėjus išvesti iš Lietuvos

Algimantas VAITKAITIS

sovietų kariuomenę, dirbo išvedimo komisijos nariu. Nuo 1992 Vilniaus aukštosios karo mokyklos viršininko pirmasis pavaduotojas. 1994–95 Krašto apsaugos ministerijos Centrinės medicinos tarnybos viršininkas. Dalyvavo daugelyje tarptautinių konferencijų, skaitė paskaitas NATO medicinos tarnybos būstinėje Briuselyje. Tobulinosi Vokietijoje ir JAV, dalyvavo NATO medicinos tarnybos karinėse pratybose. 1996 išėjo į atsargą ir pradėjo vadovauti Kauno medicinos akademijos Ekstremaliosios medicinos katedrai.

VAITKEVIČIUS Vainutis, medicinos daktaras, profesorius (g. 1927 01 12 Kaune)

Mokėsi gimnazijoje Kaune. 1944 pasitraukė į Vokietiją, kur baigė gimnaziją, 1951 Frankfurte prie Maino –

universitetą. 1951 apsigyveno JAV. 1953–55 tarnavo JAV kariuomenėje, įgijo kapitono laipsnį. Buvo Detroito vėžio instituto klinikos direktorius. Vėliau dirbo Wayne State universitete Detroite: iš pradžių asistentas profesorius, nuo 1969 profesorius (studentų buvo išrinktas geriausiu šio universiteto profesoriumi). 1972–82 vadovavo šio universiteto Onkologijos katedrai, 1982–89 Medicinos fakultetui. Bendradarbiauja medicinos spaudoje; moksliniai darbai apie priešvėžinių preparatų sintezę, vėžio metastazių fiziologijos ir kitais klausimais.

VAITKIENĖ Rima (g. 1955 10 03 Kaune)

1979 baigusi Kauno medicinos institutą, nuo 1980 dirbo Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje (dabar Kauno akademinės klinikos): iš pradžių gydytoja terapeutė, po to nefrologė. Domėjosi sveikatos priežiūros organizavimu, todėl nuo 1984 taip pat dirbo šios ligoninės Organizacinio metodinio skyriaus, vėliau Valdymo tarnybos gydytoja metodiste. Tiria pagyvenusių žmonių sveikatos ir socialines problemas; nuo 1995 – neakivaizdinėje Kauno medicinos akademijos doktorantūroje. 1996–98 Vilniaus teritorinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotoja, nuo 1998 – Sveikatos apsaugos ministerijos Medicinos pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė. 1989 atkūrus Lietuvos gydytojų sąjungą, aktyviai dalyvauja jos veikloje. Buvo šios sąjungos Kauno skyriaus atsakingoji sekretorė, pirmininko pavaduotoja. Nuo 1995 Lietuvos gydytojų sąjungos atsakingoji sekretorė.

Rima VAITKIENĖ

VALAITIS Jonas, medicinos daktaras, profesorius (g. 1922 10 25 Marijampolėje)

Mediciną pradėjo studijuoti Vytauto Didžiojo universitete. 1944 pasitraukė į Vokietiją, kur 1948 baigė Tübingeno universitetą. 1949 apsigyveno JAV. Buvo Ilinojaus universiteto klinikinis profesorius ir Liuteronų ligoninės (Čikagoje) vyriausiasis patologas. 1981–83 vadovavo Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungai. Ilgametis Amerikos lietuvių tarybos vicepir-

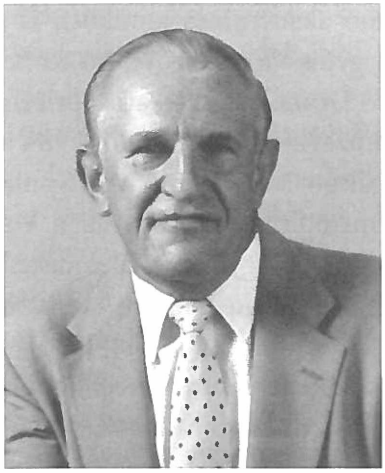

Jonas VALAITIS

mininkas, šios tarybos Politinės komisijos narys, Santaros–Šviesos federacijos pirmininkas, Lietuvių fondo tarybos valdybos pirmininkas. Vadovavo Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijai.

VALIULIS Arūnas, habilituotas daktaras, docentas (g. 1962 04 03 Kelmėje)

1980–86 studijavo Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. Baigęs jį, 1988–92 Pediatrijos instituto Maskvoje doktorantas. Nuo 1992 dirba Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Vaikų ligų klinikoje. Tiria klinikinės bronchus plečiančių preparatų farmakologijos klausimus. 1992–94 stažavosi Austrijoje. 1994 habilitaciniame darbe apibendrino patogenezinius naujagimių respiracinio distreso sindromo gydymo pagrindus. 1997 jam suteiktas docento vardas. Lietuvos vaikų pulmonologų draugijos pirmininkas, Europos gydytojų profesinio tobulinimosi draugijos Lietuvos skyriaus vadovas.

VALIUS Leonas, daktaras, docentas (g. 1963 03 14 Kaune)

1979 baigė muzikos mokyklos smuiko klasę, 1981 – Kauno 21-ąją vidurinę mokyklą. 1981–87 studijavo Kauno medicinos institute. Jį baigęs, 1987–88 – Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės gydytojas internas. 1988–91 Kauno medicinos instituto Centrinės mokslo tyrimo laboratorijos jaunesnysis mokslo darbuotojas. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Antrosios vidaus ligų klinikos asistentas, nuo 1993 Šeimos medicinos klinikos vadovas. 1992 apgintoje medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje nagrinėjo aukšto dažnio dirbtinės plaučių ventiliacijos principo taikymą sergantiesiems lėtinėmis obstrukcinėmis plaučių ligomis. 1996 jam suteiktas docento vardas. Stažavo Kanadoje, Danijoje. 1996–97 Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos apsaugos reformų biuro narys. 1996 kaip Pasaulio banko misijos narys dalyvavo vertinant Armėnijos pirminės sveikatos priežiūros reformos galimybes. 1996–97 Atestacinės bendrosios praktikos gydytojų kvalifikcijos komisijos pirmininkas.

Konstantinas VALUCKAS

VALUCKAS Konstantinas, habilituotas daktaras (g. 1943 01 30 Kaune)

1960–66 studijavo Kauno medicinos institute. Jį baigęs, 1966–69 dirbo Kėdainių centrinės ligoninės chirurgu. 1967 Lietuvos vyrų tinklinio vicečempionas. 1969–72 mokėsi Onkologijos instituto apsirantūroje. Nuo 1972 Onkologijos instituto (dabar Onkologijos centras) mokslinis sekretorius, nuo 1976 Radiologijos skyriaus vedėjas. 1988–90 Sveikatos apsaugos ministerijos Mokslo, mokymo ir kadrų valdybos viršininkas. Nuo 1990 vadovauja Onkologijos centrui. Pagrindinės mokslinės veiklos kryptys – spindulinė vėžio diagnostika ir gydymas. 1974 medicinos mokslų kandidato (dr.) ir 1990 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijose nagrinėjoe elektrorentgenoskenografijos taikymo klinikinėje onkologijoje klausimus. Sukūrė prostatos ligų diferencinės diagnostikos būdą, pateikė 18 racionalizacinių pasiūlymų. Paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių darbų, parašė monografiją *Elektrorentgenoskenografija* (su A. Telyčėnu, 1976, rusų k.). Knygų: *Piktybinių navikų gydymas* (1984), *Odos piktybiniai navikai* (1992), vadovėlio *Onkologija* (1992) bendraautoris. Niujorko mokslų akademijos narys. 1993 Amerikos lazerio centras jam suteikė T. H. Maimano draugijos garbės nario vardą. 1997 Amerikos biografijų instituto išrinktas Metų žmogumi.

VARNAUSKAS Edvardas, medicinos daktaras, profesorius (g. 1923 02 02 Žaideliuose, Panevėžio rj.)

1941 baigė *Aušros* berniukų gimnaziją ir pradėjo studijuoti Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete.

Edvardas VARNAUSKAS

Medicinos studijas baigė Uppsalos ir Stockholmo universitetuose. 1955 jam suteiktas medicinos daktaro laipsnis. 1955–57 gavo stipendiją ir specializavosi Johns Hopkinso universiteto ligoninėje Baltimorėje. Nuo 1957 vadovavo Goeteborgo (Švedija) universiteto ligoninės Kardiologijos skyriui, dėstė Leideno universitete. Pasaulinės sveikatos organizacijos ekspertas bei konsultantas, tarptautinių projektų koordinatorius. 1992 jam suteiktas Vilniaus universiteto garbės daktaro vardas.

VARONECKAS Giedrius, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1949 08 12 Kaune)

1967–1973 studijavo Kauno medicinos institute. Daugelio Lietuvos badmintono varžybų nugalėtojas. Baigęs institutą, dirbo gydytoju Kaune, Šilalėje. Nuo 1978 dirba Kauno medicinos instituto Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos Palangos filiale (dabar Kauno medicinos akademijos Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas); Klinikinės fiziologijos laboratorijos vedėjas, vyriausiasis mokslo darbuotojas, šio instituto Tarybos pirmininkas. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – širdies ritmo ir kraujotakos ypatumai, jų reguliavimo mechanizmai miego stadijų kaitos metu, jų ryšys su sveikųjų ir sergančiųjų ischemine širdies liga fizinio testavimo duomenimis, šių procesų automatizavimas ir praktinis taikymas. Šiuos tyrimus apibendrino 1991 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. G. Varoneckas – Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto šv. Antano religijos studijų instituto einantis profesoriaus pareigas. Skaitė pranešimus daugelyje tarptautinių kongresų ir simpoziumų. Vienas ar su bendraautoriais paskelbė daugiau kaip 130 mokslinių darbų.

Giedrius VARONECKAS

VASILIAUSKAS Benjaminas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1927 09 27 Daršiškiuose, Kupiškio rj.)

1946–50 studijavo Kauno universiteto Medicinos fakultete, 1950–52 – Kauno medicinos institute. Baigęs institutą, nuo 1952 jame (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) dėsto. Daugelį metų dirbo Fakultetinės terapijos katedroje, vėliau Antrojoje vi-

Benjaminas VASILIAUSKAS

daus ligų katedroje. Nuo 1990 Kauno medicinos akademijos Geriatrijos klinikos profesorius. 1976 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje apibendrino klinikinę medikamentinės alergijos charakteristiką. Papildė alergijos veiksnius, sukūrė išplėstą alergijos diagnozės formulavimą ir anafilaksinio šoko gydymo schemą. Išleido knygas: *Medikamentinė alergija* (su J. Kupčinsku, 1968), *Šalutinis vaistų veikimas* (su kitais, 1972, rusų k.), *Alergija vaistams* (1978), *Klinikinė alergologija* (1991), *Pseudoalergija* (1997). Lietuvos ir užsienio lietuvių spaudoje išspausdino eilėraščių, 1997 išleido eilėraščių rinkinį *Kol tu esi*. V. Kudirkos medikų literatų draugijos narys.

VASILIAUSKAS Donatas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1940 02 03 Kaune) 1970 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos institute (dabar Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas). 1975 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie ligonių, persirgusių miokardo infarktu, profesinę reabilitaciją. Nuo 1979 vadovauja Kauno medicinos akademijos Kardiologijos instituto Kardiologinės reabilitacijos laboratorijai. 1984 už sergančiųjų ischemine širdies liga atkuriamojo gydymo sistemą jam kartu su kitais mokslininkais paskirta Lietuvos valstybinė premija. 1988 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil.dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo sergančiųjų miokardo infarktu ir praėjusių etapinę reabilitaciją klinikinę ir funkcinę būklę. 1992 jam suteiktas profesoriaus vardas. Parašė monografiją *Antrinė išeminės širdies ligos profilaktika*

Donatas VASILIAUSKAS

(su A. Lazarevičiumi, 1998). Knygų *Ligonių, sergančių išemine širdies liga, šiuolaikiniai atstatomojo gydymo klausimai* (1985), *Išeminė širdies liga* (1987), *Ligonių, sergančių išemine širdies liga, reabilitacija* (1988) bendraautoris. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių straipsnių. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose. Bendros Lietuvos ir Prancūzijos uždarosios akcinės bendrovės, teikiančios privačias medicinos paslaugas ir vykdančios pirminę ir antrinę ischeminės širdies ligos profilaktiką, vadovas. Nuo 1995 vadovauja Lietuvos širdies asociacijos Kauno skyriui.

VASILIONKAITIS Viktoras, habilituotas daktaras (g. 1942 08 12 Kaune)

1965 baigė Kauno medicinos instituto Gydomosios medicinos fakultetą. Dirbo Vilniaus universiteto Širdies ir kraujagyslių laboratorijoje, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute, Taikomosios enzimologijos, Onkologijos institute. 1975 jam suteiktas vyr. mokslo darbuotojo vardas. 1990 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie sąnarių ligų gydymą. Nuo 1990 bioelektronikos ir medicinos inžinerijos firmos direktorius. Dalyvavo ir skaitė pranešimus daugelyje kongresų Brazilijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Japonijoje, Ispanijoje ir kitur. Gilino žinias VFR, JAV, Japonijoje, Taivanyje. 10 išradimų autorius. Paskelbė apie 200 mokslinių darbų.

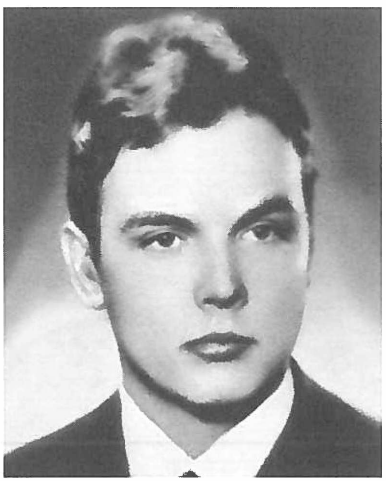

Viktoras VASILIONKAITIS

VAŠKELIS Valdas, daktaras, docentas (g. 1933 03 26 Kaune)

1957 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, iki 1960 dirbo chirurgu Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje; 1961–62 šios ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas. 1962 įstojo į Vilniaus universiteto Hospitalinės chirurgijos katedros neakivaizdinę aspirantūrą. Nuo 1963 dirba Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija): iš pradžių Bendrosios chirurgijos katedros asistentas, nuo 1972 docentas, 1974–86 šios katedros vedėjas. 1991 Kauno medicinos akademijos Senate išrenkamas einančiuoju profesoriaus pareigas. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongre-

Valdas VAŠKELIS

suose Latvijoje, Estijoje, NVS šalyse, Lenkijoje, JAV, Norvegijoje, D. Britanijoje, Graikijoje. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė per 280 publikacijų bendrosios chirurgijos, pilvo traumų gydymo, proktologijos, Lietuvos chirurgijos istorijos ir kitais klausimais. Vadovėlių *Klinikinė chirurgija* (1978), *Tvarstymas* (1996) bendraautoris. Vienas ir su bendraautoriais parašė mokomųjų priemonių studentams, metodinių leidinių chirurgams, išleido populiarių medicinos knygelių visuomenei. Kauno krašto chirurgų draugijos viceprezidentas, Europos chirurgų draugijos, Europos urgentinės chirurgijos draugijos, Europos virškinamojo trakto chirurgų draugijos narys.

VELKAS Aleksandras, medicinos daktaras, profesorius (1801? – 1869 09 16 Vilniuje)

Baigęs Vilniaus universitetą, nuo 1824 dėstė jame, nuo 1832 – Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijoje. Iš pradžių buvo anatomijos prozektorius, 1826–32 akušerijos profesorius padėjėjas, vadovavo akušerių mokyklai; nuo 1836 profesorius. 1824 už darbą apie išorinės klubo arterijos perrišimą gavo medicinos daktaro laipsnį. 1842 uždarius Medicinos-chirurgijos akademiją, gydytojavo Vilniuje. Parašė mokslinių darbų, daugiausia farmakologijos klausimais.

VENALIS Algirdas, habilituotas daktaras, docentas (g. 1953 09 30 Irkutske, Rusija)

1977 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1977–80 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto aspirantas. 1982 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) diserta-

Algirdas VENALIS

ciją apie cirkuliuojančių imuninių kompleksų klinikinę reikšmę, sergant autoimuninėmis reumatinėmis ligomis. 1981 dirba šiame institute: jaunesnysis, vėliau vyresnysis mokslo darbuotojas, 1990–91 Ambulatorinės reumatologijos skyriaus vedėjas, nuo 1994 Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto direktorius. Nuo 1992 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Bendrosios terapijos ir reumatologijos klinikos vadovas. Svarbiausia mokslinių tyrimų kryptis – naujos autoimuninių reumatinių ligų gydymo schemos. 1996 habilitaciniame darbe nagrinėjo intensyvų reumatinio artrito gydymą. Stažavosi JAV ir Švedijoje. Paskelbė daugiau kaip 50 mokslinių darbų. 2 išradimų autorius.

Aleksandras VENCKAUSKAS

VENCKAUSKAS Aleksandras, habilituotas daktaras, profesorius. (g. 1923 10 27 Liepojoje, Latvija)

1933 baigė Palangos gimnaziją, 1952 – Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Aktyviai sportavo; 1948 – Lietuvos komandinių stalo teniso pirmenybių nugalėtojas. Dirbo Skuodo rajono sveikatos skyriaus vedėju, *Jūratės* sanatorijos Palangoje vyriausiuoju gydytoju. 1958–63 Vilniaus miesto klinikinės ligoninės gydytojas. Nuo 1963 dėsto Vilniaus universitete: Akušerijos ir ginekologijos katedros docentas (1971), profesorius (1979), 1979–90 šios katedros vedėjas, nuo 1990 Moterų klinikos profesorius. 1974 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie užsitęsusio nėštumo perinatalinės patologijos diagnostiką ir profilaktiką. Suklasifikavo perinatalinio mirtingumo priežastis, sukūrė perinatalinės patologijos profilaktikos būdų. Parašė knygų, svarbiausios jų: *Vaisiaus ir naujagimio mirties priežastys* (su A. Rudaitiene, 1967), *Hormoninė kolpocitologija* (1978), *Vaisiaus ir naujagimio ligos* (su kitais, 1986), *Moters lytinių organų klinikinė patologija* (su R. Ptašeku, 1990), *Akušerijos ir perinatologijos klinikinė patologija* (su R. Ptašeku, 1991), *Kardiotokografija ir ultragarsinė diagnostika akušerijoje* (su kitais, 1992), *Krūtų klinikinės echografijos atlaso* (1981, rusų k.) ir vadovėlio *Gimdymo pagalba* (1996) bendraautoris.

VIDUGIRIS Albinas, daktaras, docentas (g. 1937 01 02 Naujikuose, Panevėžio rj.)

1962 baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, nuo 1968 jame dėsto. 1964 pirmasis Vilniuje įdiegė į klinikinę praktiką širdies defibriliaciją ir reanimaciją. Gydymo rezultatus apibendrino 1972 medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje apie elektroimpulsinės terapijos optimizacijos būdus, sergant reumatiniu priešširdžių virpėjimu. Sukūrė transtoracinį širdies masažo aparatą *Pulsas*, multiprograminį defibriliatorių, tyrinėjo vaistų ir elektros impulso parametrų įtaką priešširdžių ir skilvelių virpėjimo gydymo optimizacijai. Nuo 1975 vadovauja Klinikinės farmakologijos gydytojų tobulinimosi ciklams. Dalyvavo rengiant Lietuvos Respublikos Sveikatos sistemos įstatymą, Vaistų įstatymą, Geros klinikinės praktikos vaistų tyrimo taisyklių projektus. Medicinos spaudoje paskelbė daugiau kaip 34 mokslinius straipsnius. Parašė knygų: *Kardiotoninių vaistų klinikinė farmakologija* (su Ch. Kibarskiu, 1977), *Reanimacija* (su S. Sutkiene, 1975), *Neatidėliotina kardiologinė pagalba* (1988), *Veloergometrija: judėjimo apkrova ir organizmo atveikos* (abi su bendraautoriais, 1990).

Albinas VIDUGIRIS

VYGANTAS Mindaugas (g. 1937 Tauragėje)

1944 su tėvais pasitraukė į Vakarus, vėliau atvyko į JAV. Čia 1963 baigė Ilinojaus universiteto Medicinos mokyklą. Kaip geras sportininkas laimėjo Loyolos universiteto Čikagoje atleto stipendiją. Specializavosi oftalmologijoje. Tyrinėdamas tinklainės ligas, tobulinosi Harvardo universitete. Ilinojaus universiteto asocijuotasis profesorius, klinikos vadovas. M. Vygantas buvo JAV oftalmologų draugijos pirmininkas. Aktyvus Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos narys, buvo šios sąjungos sekretorius (1975). Ilgus metus vadovavo Ilinojaus lietuvių gydytojų draugijai.

VIKŠRAITIS Česlovas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1928 08 15 Šakiuose)

Česlovas VIKŠRAITIS

1952 baigęs Vilniaus universitetą, iki 1958 – gydytojas Klaipėdoje. 1958–66 ir 1970–80 dirbo Onkologijos institute, kurį laiką vadovavo Ginekologijos skyriui. 1966 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie gimdos kaklelio vėžio profilaktiką. 1966–70 Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos instituto direktoriaus pavaduotojas moksliniam darbui. Profesorius (1969). 1980–91 Vilniaus 7-osios poliklinikos gydytojas. Nuo 1991 dirba savo privačiame ginekologijos kabinete. Paskelbė per 180 mokslinių darbų, parašė knygas: *Moters buities ir darbo higiena.* (1961, II leidimas 1965), *Šeimų vaisingumo sutrikimai* (abi su J. Žukausku, 1963), *Gimdos kaklelio vėžio profilaktika* (1967, rusų k.), *Kontaktinė fluorescentinė kolpomikroskopija* (su kitais, 1979, rusų k.), *Nauji onkoginekologinių ligų diagnostikos ir gydymo metodai* (1981, rusų k.).

VILČINSKIS Jonas Kazimieras (1806 02 26 Jasonyse, Utenos aps. – 1885 03 02 Vilniuje)

Studijavo mediciną Vilniuje, vėliau Paryžiuje, 1842 baigė Vilniaus medicinos-chirurgijos akademiją. Dirbo gydytoju Varšuvoje ir Vilniuje. Sukaupė meno kūrinių, rašė dailės klausimais, rūpinosi Lietuvos kultūros paminklų apsauga. Apie 1842–62 savo lėšomis leido *Vilniaus albumą*, *Kijevo albumą*, *Varšuvos albumą*, *Vilniaus archeologijos muziejų* ir kitus leidinius. *Vilniaus albumas*, kuriame yra apie 350 litografijų, vario raižinių (įžymių dailininkų kūrinių reprodukcijos, Lietuvos gyvenimo vaizdai) buvo spausdinamas Paryžiuje, Vilniuje, Amsterdame, Londone, Romoje.

VILEIŠIS Aleksandras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1918 10 20 Semipalatinske, Kazachija)

1937 baigęs Kauno *Aušros* berniukų gimnaziją, 1938–43 studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete. 1940–41 *Medicinos* žurnalo sekretorius. 1943 baigęs universitetą, jame (nuo 1951 Kauno medicinos institutas) dėstė: Normalinės ir patologinės fiziologijos katedros asistentas, nuo 1949 docentas. 1951–79 Patologinės fiziologijos katedros vedė-

jas, vėliau profesorius. 1963 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie Erlicho karcinomą. 1965 jam suteiktas profesoriaus, 1968 Lietuvos nusipelniusio mokslo veikėjo vardas. A. Vileišis vienas ar su bendraautoriais išleido 16 knygų. Su bendradarbiais parašė pirmąjį lietuvišką *Patologinės fiziologijos* (1974) vadovėlį, paruošė *Medicinos terminų žodyną* (1980). Paskelbė mokslinių darbų iš eksperimentinės onkologijos. Daug rašė Lietuvos medicinos istorijos klausimais.

Aleksandras VILEIŠIS

VILEIŠIS Antanas (1856 10 21 Mediniuose, Pasvalio vls., Biržų aps. – 1919 04 09 Vilniuje)

Visuomenės veikėjų Jono ir Petro Vileišių brolis. 1898 baigęs Maskvos universiteto Medicinos fakultetą, gyveno Vilniuje. Kartu su kitais 1905

Antanas VILEIŠIS

įkūrė švietimo draugiją *Aušra*, 1907 – Lietuvių mokslo draugiją, 1914 – Lietuvių draugiją nukentėjusiems dėl karo šelpti. Bendradarbiavo draudžiamoje lietuviškoje spaudoje. 1907 kartu su kitais suorganizavo Vilniuje pirmąją lietuvių dailės parodą. 1905 dalyvavo Vilniuje vykusiame lietuvių suvažiavime. Parašė populiarių medicinos knygelių.

VINKUS Antanas (g. 1942 12 27 Kretingoje)

1949–60 mokėsi Kretingos vidurinėje mokykloje, 1960–66 studijavo Kauno medicinos institute. Baigęs institutą, 1966–68 Neringos miesto ligoninės, 1968–73 Klaipėdos III ligoninės poliklinikos vyriausiasis gydytojas. Nuo 1973 vadovavo naujos Klaipėdos ligoninės statybai; 1975–82 dirbo šios ligoninės vyriausiuoju gydytoju. 1982–86 ir 1993–94 sveikatos

Antanas VINKUS

apsaugos, 1990–93 socialinės apsaugos ministro pavaduotojas. 1986–89 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės (dabar Kauno akademinės klinikos) vyriausiasis gydytojas. 1989–90 ir 1994–96 sveikatos apsaugos ministras. 1996 paskirtas Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų generaliniu direktoriumi.

WINTELERIS Emilis, medicinos daktaras, profesorius (1878 11 25 Šateikiuose, Platelių vls., Kretingos aps. – 1972 Göttingene, Vokietija)

1904 baigė Maskvos universiteto Medicinos fakultetą. Dėstė Charkovo, Sankt Peterburgo, Samaros universitetuose. 1909 apgynė medicinos daktaro disertaciją apie cistinę apendicito degeneraciją. 1923 apsigyveno Kaune, kur atvyko Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto vadovybės kvietimu. 1923–41 Lietuvos, vėliau Vytauto Didžiojo universiteto Bendrosios patologijos ir patologinės anatomijos katedros profesorius. Vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo tyrinėti reumatologijos klausimus. Jo iniciatyva įkurtos Draugija kovai su vėžiu, Draugija kovai su reumatu, Geografinės patologijos draugija. 1938 Kaune išleido knygutę *Apie vėžio ligą*. Paskelbė mokslinių straipsnių apie kepenų cirozę, vėžį ir kitais klausimais. 1941 repatrijavo į Vokietiją. E. Molio slapyvardžiu išleido 3 eilėraščių rinkinius vokiečių k.; jo eilėraščių (vertė Juozas Macevičius) paskelbta Lietuvos spaudoje.

VISOCKAS Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1923 11 22 Praniūnuose, Alytaus rj.)

Petras VISOCKAS

1950 baigęs Vilniaus universitetą, iki 1958 šio universiteto Nervų ir psichikos ligų katedros asistentas. 1957 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1967 jam suteiktas docento, 1969 profesoriaus vardas. 1967–90 šios katedros vedėjas, 1990–94 Vidaus ligų ir neurologijos klinikos profesorius, nuo 1997 Medicinos diagnostikos centro Vilniuje profesorius konsultantas. 1970–71 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekano pavaduotojas, 1971–88 Gydytojų tobulinimosi fakulteto dekanas. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – išsėtinė sklerozė. Šiai temai skirta medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacija (1967). Pirmasis ištyrė šios ligos paplitimą Lietuvoje. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų, parašė knygas: *Galvos smegenų insultai* (1975), *Išsėtinė sklerozė* (1976), *Epilepsija* (1983), mokomųjų priemonių. Vadovėlio *Nervų ligos* (1979), paruošto jam vadovaujant, bendraautoris. Lietuviškųjų enciklopedijų bendradarbis. Lietuvos neurologų asociacijos garbės narys, Tarptautinės išsėtinės sklerozės federacijos, Vilniaus nerologų draugijos tarybos narys.

VITENŠTEINAS Giršas, habilituotas daktaras, profesorius (1912 05 10 Marijampolėje – 1976 Kaune)

1937 baigė Vytauto Didžiojo universitetą. 1938–40 vadovavo Šeštokų

Giršas VITENŠTEINAS

(Lazdijų rj.) sveikatos punktui. Per II pasaulinį karą 16 divizijos gydytojas. 1953–55 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Terapijos skyriaus vedėjas. Nuo 1955 dėstė Kauno medicinos institute. Svarbiausieji darbai iš elektrografijos, apie vainikinių širdies arterijų nepakankamumą.

VITKIENĖ Vitalija, habilituota daktarė (g. 1926 03 17 Kaune)

Gydytojo Mečislovo Vitkaus žmona. 1949 baigusi Kauno universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Mažeikių ligoninės gydytoja, vėliau vadovavo Skuodo ligoninės Terapijos skyriui. 1953–60 Respublikinės Klaipėdos ligoninės, 1960–80 Respublikinės Vilniaus klinikinės (dabar Raudonojo Kryžiaus) ligoninės Rentgeno skyriaus vedėja. Nuo 1980 Vilniaus uni-

Vitalija VITKIENĖ

versitetinės Santariškių ligoninės vyr. rentgenologė ir Radiologijos centro Rentgenologijos ir radiologijos skyriaus vedėja. 1965 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1972 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo lėtinių plaučių uždegimų rentgeninius ypatumus. Tobulinosi Maskvoje (1956), Minske (1984), Loyolos universitetinėje ligoninėje Čikagoje (1986), Lozanos universitetinėje ligoninėje Šveicarijoje (1991). Nuo 1966 Lietuvos rentgenologų mokslinės draugijos valdybos narė, nuo 1993 – Lietuvos radiologų asociacijos mokslinė sekretorė. Nuo 1976 vadovauja Respublikiniams rentgeno laborantų specializacijos kursams. Respublikinės rentgeno laborantų atestacinės komisijos pirmininkė. Paskelbė daugiau kaip 65 mokslinius straipsnius, su bendraautoriais išleido monografiją *Kvėpavimo organų ligų rentgenodiagnostika* (1977).

VITKUS Albertas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1929 02 05 Grinkiškyje, Radviliškio rj.)

1954 baigęs Kauno medicinos institutą, dirbo gydytoju Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje, 1956–57 Kauno I ligoninėje, 1958–62 Kauno greitosios medicinos pagalbos stotyje. 1954–57 Kauno medicinos instituto Histologijos ir embriologijos katedros aspirantas. 1958 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1968 – medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie eksperimentinį miokardo infarktą, jo profilaktikos ir atsistatomųjų procesų veiksmingumą. 1971 jam suteiktas

Albertas VITKUS

profesoriaus vardas. 1971–94 Kauno medicinos akademijos Histologijos ir embriologijos katedros vedėjas, nuo 1994 profesorius. Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas (1979). 1987 su kitais mokslininkais jam paskirta Lietuvos valstybinė premija. Dviejų išradimų autorius. Paskelbė mokslinių straipsnių, parašė knygas: *Žmogaus embriono vystymąsis* (1977), *Endokrininių liaukų histofiziologija* (1980). Knygos *Tarptautinė embriologijos nomenklatūra*, vadovėlių *Histologija* (1970, 1990) bendraautoris.

VITKUS Aleksandras, daktaras, docentas (g. 1946 09 29 Kaune)

1970 su pagyrimu baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą ir liko dirbti Histologijos ir embriologijos katedroje. 1978 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie eksperimentinio miokardo infarkto eigą funkcinio krūvio sąlygomis. Disertacijos išvados buvo pateiktos visuomenei suprantama forma knygutėje *Ar sveika nieko neveikti?* (su Albertu Vitkumi, 1981). 1990 jam suteiktas docento vardas. Tiria širdies vystymąsi prenataliniu periodu. Paskelbė per 15 mokslinių darbų, 21 metodinį leidinį. Vadovėlio *Histologija* (1990) bendraautoris. Pateikė 2 išradimus ir 7 racionalizacinius pasiūlymus, paruošė keletą skaidrių komplektų (skaidrių komplektas *Siamo dvyniai* laimėjo II vietą Respublikiniame skaidrių konkurse). Domisi Lietuvos istorija. Išleido knygą *Lietuvos istorijos įvykių chronologija* (2 dalys, 1996, 1998). 1995 *Skomanto* leidyklos istorinės apysakos konkurse laimėjo II premiją. 1996 parašė knygutę apie Lietuvos karaliaus Mindaugo vyriausiąjį sūnų Vaišvilką. Bendradarbiauja spaudoje, rašo istorijos, kultūros klausimais.

VITKUS Kęstutis, habilituotas daktaras, profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys ekspertas (g. 1952 12 14 Skuode)

Chirurgo Mečislovo Vitkaus sūnus. 1976 baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1982–85 Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės Mikrochirurgijos skyriaus vedėjas.

Kęstutis VITKUS

Nuo 1990 Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos klinikos vadovas. 1980 su tėvu Mečislovu Vitkumi padarė pirmąją Lietuvoje sėkmingą mikrochirugijos operaciją – prisiuvo nupjautus rankos pirštus. Pirmasis persodino kaulo, antkaulio fascijos, nervo ir sąnario lopus kartu su kraujagyslėmis. Mikrochirurgijos metodus įdiegė ortopedijoje, traumatologijoje, onkologijoje ir plastinėje chirurgijoje. Mokslinius tyrimus ir darbus apibendrino 1986 apgintoje medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje, kuri skirta audinių kompleksų autotransplantacijos klausimams. 1991 jam suteiktas profesoriaus vardas. Už rekonstrukcinės mikrochirurgijos darbų ciklą 1988 jam kartu su kitais mikrochirurgais paskirta Lietuvos valstybinė premija. Tobulinosi Šveicarijoje, JAV. Skaitė pranešimus Vokietijoje, Rusijoje, Suomijoje, Švedijoje, Lenkijoje, Estijoje. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių darbų. K. Vitkus – Vilniaus universiteto Senato ir Medicinos fakulteto Tarybos narys.

VITKUS Mečislovas, daktaras, docentas (g. 1923 04 17 Pagrybėje, Šilalės rj.)

1949 baigė Kauno universiteto Medicinos fakultetą. 1951–53 Skuodo ligoninės vyriausiasis gydytojas ir Chirurgijos skyriaus vedėjas. 1953–60 vadovavo Respublikinės Klaipėdos ligoninės Traumatologijos, 1960–67 Respublikinės Vilniaus ligoninės Chirurgijos skyriui. Vilniaus universitetinės Raudonojo Kryžiaus ligoninės Rekonstrukcinės mikrochirurgijos skyriaus vedėjas. 1960 apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją. 1998 jam suteiktas docento vardas. Vienas mikrochirurgijos Lietuvoje pradininkų. 1980 su kitais pradėjo organizuoti Lietuvoje mikrochirurgijos pagalbą, kartu su sūnumi Kęstučiu Vitkumi padarė pirmąją mikrochirurgijos operaciją – sėkmingai replantavo nupjautos rankos pirštus. Tobulinosi JAV, Šveicarijoje, Rusijoje. Paskelbė daugiau kaip 80 mokslinių straipsnių, parašė monografiją *Odos plastika* (1965).

Mečislovas VITKUS

Vladas VOLBEKAS

VOLBEKAS Vladas, daktaras, docentas (g. 1941 11 15 Tauragėje)

1965 baigęs Kauno medicinos instituto Medicinos fakultetą, dėsto šiame institute, nuo 1989 – Kauno medicinos akademijoje. Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedros docentas (1983). 1970 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Tiria mediatorinio tipo neurotropinių vaistų veikimą ir kitus farmakologijos klausimus. Nuo 1995 Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos (VVKT) Vaistų registravimo komisijos pirmininkas. Baltijos šalių vaistų registravimo tarnybų koordinacinio komiteto narys, VVKT atstovas Europos Sąjungos asocijuotų šalių vaistų reguliavimo tarnybų bendradarbiavimo susitarime. Spaudoje paskelbė darbų apie vaistų veikimą, taip pat jų vertinimo ir registravimo klausimais.

VOLFGANGAS Johanas Fridrichas, filosofijos daktaras, profesorius (1776 07 17 Lozovojėje, Chmelnickio sr., Ukraina – 1859 05 17 Paluknyje, Trakų rj.)

1801 baigė Vilniaus universitetą. Nuo 1804 šio universiteto vaistinės vedėjas. 1808 Vilniaus universitete apgynė filosofijos daktaro disertaciją. 1807–32 dėstė farmaciją; profesorius (1810). 1810 jis išrinktas Farmakologijos ir farmacijos katedros vedėju. Universitete įsteigė farmacijos laboratoriją ir farmakologijos kabinetą. Tyrinėjo Birštono mineralines versmes, Vilniaus apylinkių vaistinius augalus. Parašė darbų apie vaistinių augalų naudojimą, farmacijos raidą. Jo iniciatyva 1819 prie Vilniaus medicinos draugijos buvo suorganizuotas Farmacijos skyrius, kurį laiką leidęs Vilniaus farmacijos žinyną (lenkų k.).

Johanas Fridrichas VOLFGANGAS

21. 856

Z

Petras ZABIELA

ZABIELA Petras, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1936 04 12 Puvočiuose, Varėnos rj.)

Mokėsi Kauno 13-ojoje vidurinėje mokykloje, 1953–59 studijavo Kauno medicinos institute. Baigęs studijas, dirbo šio instituto Centrinės mokslo tiriamosios laboratorijos Elektroencefalografijos laboratorijoje. Po dvejų metų pradėjo dirbti Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje. Nuo 1963 dėsto Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). Docentas (1971), profesorius. 1990–91 vadovavo Kauno medicinos akademijos Kardiologijos katedrai, nuo 1991 Kardiologijos klinikos vadovas. Svarbiausios mokslinio darbo kryptys: ritmografija, elektrokardiografija, Holterio monitoravimas, signalo vidurkio EKG, klinikinis antiaritminių vaistų testavimas, antiaritminė terapija, infekcinio endokardito diagnostika ir gydymas. Medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacija (1963) skirta aterosklerozės epidemiologijos Lietuvoje tyrimams, medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacija, apginta 1980, – ritmografinei skilvelių ekstrasistolių analizei ir jų farmakoterapijai. Vienas pirmųjų Lietuvoje įdiegė stemplinę elektrokardiografiją, sukūrė daugiakanalį elektrodą stemplinei elektrogramai registruoti. Su bendradarbiais parengė automatizuotų išvadų apie širdies ritmo sutrikimų formulavimą. Vadovavo tarptautinėms tyrimų programoms, skaitė pranešimus Skandinavijos ir Baltijos šalyse. 1988–90 Kauno medicinos akademijos Specializuotos mokslo tarybos pirmininkas. 1990–95 vadovavo Kauno miesto kardiologų mokslinei draugijai. Nuo 1992 Kauno medicinos akademijos Senato, Kardiologijos instituto Mokslinės tarybos narys. Nuo 1992 dirba Lietuvos mokslo taryboje; Mokslo laipsnių ir pedagoginių vardų nostrifikacijos komiteto pirmininkas. Paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų, parašė knygas: *Širdies ritmo sutrikimų gydymas* (su kitais, 1970), *Širdies ritmo ir laidumo sutrikimai* (1990). Vadovavo vadovėlio *Vidaus*

ligos (2 dalys, 1996) paruošimui; šio ir kitų 3 vadovėlių studentams medikams bendraautoris. Europos širdies draugijos, Lietuvos širdies asociacijos valdybos narys.

ZAKAS Michailas, habilituotas daktaras (g. 1923 05 20 Taganroge, Rostovo sr., Rusija)

1944 baigė Maskvos I medicinos institutą. 1944–54 karo gydytojas. 1954–75 dirbo Vilniaus karo ligoninėje, vadovavo Infekcinių ligų skyriui. 1977–92 Respublikinio epidemiologijos ir higienos instituto Vilniuje mokslo darbuotojas; iš pradžių vadovavo laboratorijai, vėliau epidemiologų grupei. 1959–76 dėstė karo epidemiologiją Vilniaus universiteto Infekcinių ligų katedroje. Pirmasis Kamčiatkoje atrado gamtinius rudųjų meškų trichineliozės židinius, cugamuši karštinę. Kliniškai ir serologiškai Vilniaus gyventojų pavyzdžiu pagrindė kartotinio suaugusiųjų susirgimo epideminiu parotitu galimybę. 18 metų tyrė Šiaurės Lietuvos rajonuose atokiąsias hepatito A pasekmes. Ilgalaikius mokslinius stebėjimus apibendrino 1992 apgintame habilitaciniame darbe apie sergamumo hepatitu A (remiantis Lietuvos Respublikos duomenimis) mažinimo būdus. Vienas Lietuvos epidemiologų, mikrobiologų ir infekcionistų draugijos organizatorių, 1955–74 šios draugijos valdybos sekretorius. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 240 mokslinių, publicistikos straipsnių. Išleido eilėraščių rinkinius (1994, 1998).

Michailas ZAKAS

ZALKINDAS Vilhelmas, medicinos daktaras (1859 09 26 Žagarėje – 1924)

1883 baigė Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją. 1891 įgijo medicinos daktaro laipsnį. Jo disertacija *Medicininis topografinis Vilniaus miesto aprašymas* (rusų k.) – pirmoji Lietuvoje disertacija profilaktinės medicinos klausimais. Dirbo Vilniaus žydų ligoninėje, kurį laiką buvo jos vyriausiasis gydytojas.

ZAMENHOFAS (*Zamenhof*) Liudvikas Lazaris (1859 12 15 Balstogėje – 1917 04 14 Varšuvoje)

Vilhelmas ZALKINDAS

Esperanto kalbos sukūrėjas. 1873 su tėvais apsigyveno Varšuvoje, ten baigė medicinos studijas. Vėliau Vienoje įgijo akių gydytojo specialybę. Vertėsi gydytojo praktika įvairiuose miestuose. 1886–87 gyveno Veisiejuose, 1894–98 Gardine. 1887 vedė Kauno prekybininko dukterį (1926 gatvė, kurioje ji gyveno ir buvo apsistojęs L. Zamenhofas, pavadinta jo vardu). 1898 galutinai apsigyveno Varšuvoje, turėjo savo kabinetą neturtingųjų kvartale, dėl savo geraširdiškumo pelnė visų pagarbą. 1887 Varšuvoje Daktaro Esperanto slapyvardžiu išspausdino pirmąjį savo sukurtos esperanto kalbos vadovėlį ir žodyną. Susirašinėjo su A. Dambrausku-Jakštu. Lietuvą laikė savo tėvyne; tai pats paskelbė 1907 esperantininkų suvažiavime Londone. Nuo pat pirmojo esperantininkų kongreso (1905) propagavo tautų broliškumo idėją. 1940 J. Petrulis išvertė ir išleido L. Zamenhofo veikalėlį *Mes – ne svajotojai.*

ZYKAS Vytautas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1930 07 05 Šaukėnuose, Kelmės rj.)

1949 baigė Kauno 9-ąją (dabar Jėzuitų) gimnaziją, 1955 – Kauno medicinos institutą. Dirbo Rietavo ligoninėje chirurgu, Chirurgijos skyriaus vedėju, vyriausiuoju gydytoju. 1958 įstojo į Kauno medicinos instituto chirurgijos aspirantūrą. 1964 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1961 dėsto Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). 1968 jam suteikiamas docento vardas. 1987 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją sergančiųjų tiesiosios žarnos vėžiu gydymo klausimais.

Vytautas ZYKAS

Nuo 1988 profesorius. Nuo 1974 vadovavo Fakultetinės chirurgijos (vėliau pavadintai II chirurgijos) katedrai. Šiuo metu – Kauno medicinos akademijos Antrosios chirurgijos klinikos vadovas. 1994–96 Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis chirurgas, nuo 1996 neetatinis vyriausiasis proktologas. Svarbiausios veiklos sritys – abdominalinė chirurgija, nuo 1966 ir koloproktologija. Įdiegė naujų koloproktologijos operacijų metodų. 1968 padarė pirmąją Lietuvoje žemą priekinę tiesiosios žarnos rezekciją, panaudodamas siuvimo aparatus, 1994 – pirmąją koloproktektomiją su rekonstrukcine jungtimi. Vienas Lietuvos koloproktologų draugijos įkūrėjų, pirmasis ir dabartinis šios draugijos prezidentas. Tobulinosi Rusijos, Ukrainos, Austrijos, Norvegijos, Vokietijos ir kitose chirurgijos klinikose. Skaitė mokslinius pranešimus Švedijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Slovakijoje, Ispanijoje, Italijoje ir kitose šalyse vykusiuose simpoziumuose ir konferencijose. Medicinos spaudoje paskelbė per 130 mokslinių darbų, su bendradarbiais paruošė 11 mokomųjų leidinių ūminės pilvo ertmės chirurgijos ir koloproktologijos klausimais.

ZUBKUS Juozas, medicinos daktaras, profesorius (1898 03 19 Radviliškyje – 1953 10 26 Čikagoje)

Gimnaziją baigė Romnuose (Ukraina). Grįžęs į Lietuvą, studijavo Lietuvos universitete, kurį 1928 baigė. Dėstė tame universitete; nuo 1931 Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros vedėjas. Docentas (1934), profesorius (1939). 1933 už disertaciją *Vaikų Waldeyerio žiedas ir jo kitimai* suteiktas medicinos daktaro laipsnis. 1943–44 ėjo Vytauto didžiojo universiteto prorektoriaus pareigas. Priklausė įvairioms gydytojų draugijoms. Dalyvavo visuomeninių organizacijų veikloje. Bendradarbiavo Lietuvos ir užsienio spaudoje. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Buvo Pabaltijo universiteto Pinneberge Medicinos fakulteto prodekanas, vėliau dirbo Hanau lietuvių pabėgėlių stovykloje. 1948 apsigyveno JAV.

Ž

ŽALIŪNAS Remigijus, habilituotas daktaras, docentas (g. 1961 07 02 Alsėdžiuose, Plungės rj.)

1986 baigė Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą. 1986–87 atliko vidaus ligų internatūrą. 1987–88 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Kardiologinės reanimacijos skyriaus gydytojas. 1988–90 mokėsi Kauno medicinos akademijos Kar-

diologijos instituto aspirantūroje. Baigęs ją, 1990 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie didelio laipsnio vėlyvuosius širdies skilvelių potencialus ūmiu ir poūmiu miokardo infarkto periodu. Nuo 1991 Kauno medicinos akademijos Kardiologijos katedros (dabar Kardiologijos klinika) asistentas, nuo 1993 vyresnysis asistentas. 1996 jam suteiktas docento vardas. 1995 apgintoje habilituoto daktaro disertacijoje nagrinėjo antiaritminės terapijos poveikį signalo vidurkio elektrokardiogramos pokyčiams. Pagal Tinkamos klinikinės praktikos Europos bendrijoje reikalavimus su bendraautoriais atliko 6 tarptautines klinikines studijas. 1996–98 Kauno medicinos akademijos Medicinos fakulteto dekano padėjėjas, nuo 1998 Kauno medicinos akademijos studijų prorektorius. Stažavosi Vokietijoje. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose ir simpoziumuose Italijoje, Švedijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir kitose šalyse. Lietuvos ir užsienio leidiniuose paskelbė 36 mokslinius darbus, su bendraautoriais išleido 3 vadovėlius. Europos kardiologų draugijos, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos narys.

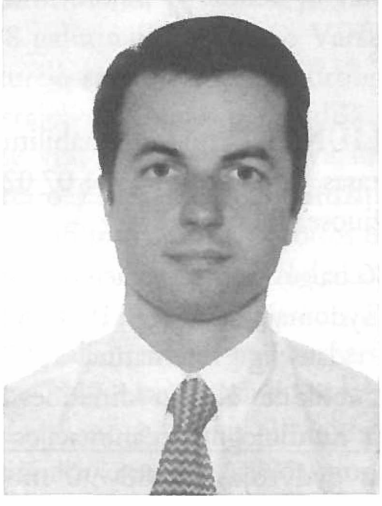

Remigijus ŽALIŪNAS

ŽEBRAUSKAS Rimantas Vincas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1938 01 26 Kaunas)

1954–56 studijavo Kauno politechnikos instituto Elektrotechnikos fakultete, 1956–1962 Kauno medicinos institute. Baigęs medicinos studijas, iki 1964 dirbo šio instituto Centrinėje mokslo tyrimo laboratorijoje ir Farmakologijos kateroje. 1964–69 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės chirurgas. Apgynęs medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, 1969–72 dirbo Kauno medicinos instituto Fakultetinės chirurgijos katedros asistentu. 1972–84 Respublikinės Kauno klinikinės ligoninės Širdies ir kraujagyslių chirurgijos skyriaus chirurgas. 1980 už naujų širdies elektrinės stimuliacijos būdų ir technikos sukūrimą bei įdiegimą į praktiką R. Žebrauskui kartu su kitais mokslininkais suteikta Lietuvos valstybinė premija. 1984 apgynė medici-

Rimantas Vincas ŽEBRAUSKAS

nos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie Volfo, Parkinsono ir Vaito sindromo intraoperacinę diagnostiką ir chirurginį gydymą. Nuo 1985 dirba Kauno medicinos instituto (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) Elektrokardiostimuliacijos katedroje. 1990 jam suteiktas profesoriaus vardas. 1986–90 Gydytojų ir provizorių tobulinimosi fakulteto dekanas, 1991–95 Podiplominio tobulinimosi fakulteto prodekanas, nuo 1995 Podiplominių studijų centro dekanas. Paskelbė daugiau kaip 90 mokslinių straipsnių. Drauge su kitais sukūrė ir įdiegė sudėtingų širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo būdų.

ŽEKONIS Jonas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1934 03 08 Dumbliūnuose, Kupiškio rj.) 1959 su pagyrimu baigęs Kauno medicinos instituto Stomatologijos skyrių, dirbo Varėnos poliklinikoje. 1962 įstojo į Kauno medicinos instituto ortopedinės stomatologijos specialybės aspirantūrą. 1968 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. Nuo 1965 dirba Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). 1971–90 vadovavo Terapinės ir ortopedinės stomatologijos katedrai. 1971–75 ir 1990–92 Stomatologijos fakulteto dekanas. Nuo 1990 Kauno medicinos akademijos Ortopedinės stomatologijos klinikos vadovas. 1972 jam suteiktas docento, 1987 profesoriaus vardas. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – eksperimentiniai ir klinikiniai priedančio uždegimų, šių ligų imuninių mechanizmų tyrimai. Šių tyrimų

Jonas ŽEKONIS

duomenis apibendrino 1986 medicinos mokslų daktaro(habil. dr.) disertacijoje. Įvairiais stomatologijos klausimais paskelbė per 145 mokslinius darbus, parašė mokymo priemonių. Kauno medicinos akademijos Senato, šios akademijos Stomatologijos fakulteto Tarybos narys, Lietuvos stomatologų ir ortodontų draugijos valdybos narys.

Danguolė Marija ŽEMAITYTĖ

ŽEMAITYTĖ Danguolė Marija, habilituota daktarė, profesorė (g. 1936 03 25 Vedruose, Ukmergės rj.)

1941 su motina ištremta į Altajaus kraštą. 1947 grįžo į Lietuvą, mokėsi Kauno II mergaičių gimnazijoje, 1954–60 studijavo Kauno medicinos institute. 1960 baigusi šio instituto Gydomąjį fakultetą, dirbo gydytoja Kudirkos Naumiesčio ligoninėje.Nuo 1961 dirba Kauno medicinos institute (nuo 1989 Kauno medicinos akademija). 1965–78 Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja, 1978–92 šio instituto direktoriaus pavaduotoja Palangos filialo mokslo reikalams. 1985–87 Pasaulinės sveikatos organizacijos Ženevoje patarėja. Nuo 1992 D. M. Žemaitytė vadovauja Kauno medicinos akademijos Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutui. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – širdies ritmo ir kraujotakos rodiklių automatizavimas, matematinių metodų taikymas, įvertinant funkcinę širdies ir kraujagyslių sistemos būklę, spektrinė širdies ritmo analizė ir matematinis modeliavimas, sergančiųjų širdies ligomis reabilitacija. 1974 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo ritmogramų taikymo klinikoje galimybes ir jų automatizuotą analizę. 1979 jai suteiktas profesorės, 1986 – Lietuvos nusipelniusios mokslo veikėjos vardas. 1984 jai kartu su kitais kardiologais paskirta Lietuvos valstybinė premija. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose Vengrijoje, Kanadoje, Čekijoje, Vokietijoje ir kitose šalyse. Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė daugiau kaip 350 mokslinių darbų, parašė knygą *Širdies ritmo autonominis reguliavimas, mechanizmai, įvertinimas, klinikinė reikšmė* (1997). Klaipėdos krašto kardio-

logų draugijos pirmininkė, Lietuvos kardiologų draugijos valdybos, Europos kardiologų draugijos, Pasaulinės kardiologų federacijos, Europos neinvazinės kardiovaskulinės dinamikos draugijos, Tarptautinės psichofiziologų organizacijos narė.

ŽEMGULYS Juozas (1890 12 17 Rusėnuose, Veiviržėnų vls., Kretingos aps. – 1941 06 26 Panevėžyje)

Mokėsi Palangos progimnazijoje, vėliau Liepojos gimnazijoje, kurią baigė aukso medaliu. Įstojo į Sankt Peterburgo karo medicinos akademiją, iš kurios 1913 persikėlė į Tartu universiteto Medicinos fakultetą. 1914 mobilizuotas į Rusijos kariuomenę, dirbo jaunesniuoju gydytoju. Sužeistas gydėsi Charkovo ligoninėje ir toliau studijavo Charkovo universitete. 1918 universitetą baigė ir grįžo į Lietuvą. Iš pradžių dirbo Jurbarko ligoninės vedėju, nuo 1919 Kauno miesto ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėju. 1923–35 dirbo Karo ligoninės Chirurgijos skyriuje. 1935–39 Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninės Chirurgijos skyriaus vedėjas, nuo 1939 dar ir Karo ligoninės Chirurgijos skyriaus konsultantas. 1940 persikėlė į Panevėžį, kur buvo Panevėžio apskrities ligoninės direktorius ir Chirurgijos skyriaus vedėjas. Drauge su kitais 1919 įkūrė Kauno medicinos draugiją, daugelį metų buvo jos valdybos vicepirmininkas, kasininkas. Tais pačiais metais pirmasis pradėjo nemokamai dėstyti chirurgiją studentams medikams, negalintiems baigti pradėto užsienyje mokslo; jo pavyzdžiu pasekė ir kiti gydytojai. Taip buvo pradėti kurti Aukštieji medicinos kursai. Su kitais pradėjo leisti *Medicinos* žurnalą, buvo jo pirmasis redaktorius (iki 1922 vasaros). J. Žemgulys ne tik veltui redagavo šį žurnalą, rašė straipsnius, bet prie Kauno medicinos draugijos įsteigė Fondą medicinos raštams leisti, turėjusį išspręsti ir *Medicinos* žurnalo finansavimo klausimą. Atkūrė (kartu su kitais) korporaciją *Fraternitas Lithuanica*. 1939 išrinktas Lietuvos gydytojų sąjungos valdybos vicepirmininku. Vienas Lietuvos chirurgų draugijos (1935), Draugijos kovai su vėžio liga, Klaipėdos medicinos draugijos

Juozas ŽEMGULYS

(1936) steigėjų. 1937–38 išrinktas Klaipėdos medicinos draugijos pirmininku. Parašė per 50 mokslinių straipsnių, kurių daugelis išspausdinti *Medicinoje*, traumatologijos, karo lauko chirurgijos ir kitais klausimais. 1930 sukonstravo aparatą kaklo spondilitui gydyti. 1941 m. birželio mėn. teikiant Panevėžio ligoninėje pagalbą sužeistiesiems, besitraukiančių raudonarmiečių suimtas ir kartu su chirurgais Antanu Gudoniu ir Stanislovu Mačiuliu žiauriai nukankintas. 1943 prie Panevėžio ligoninės žuvusiems chirurgams pastatytas paminklas (skulptorius Bernardas Bučas). 1944 gydytojo J. Statkevičiaus iniciatyva paminklas užkastas, išsaugotas; 1988 atstatytas.

ŽYGAS Albertas, daktaras, docentas (1917 06 01 Krematogorske, Charkovo gubernija, Ukraina – 1995 05 17 Vilniuje)

Mokėsi Švenčionių gimnazijoje, 1937 baigė Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją. Iš pradžių įstojo į Vilniaus S. Batoro universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyrių, 1939 persikėlė į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. 1943 baigęs šio universiteto Medicinos fakultetą, dirbo Vilniaus ligoninėse, nuo 1944 Vilniaus universiteto Bendrosios patologijos ir patologinės anatomijos katedroje. Iš pradžių asistentas, nuo 1971 docentas, 1956–79 Patologinės anatomijos kurso vedėjas. Medicinos mokslų kandidato (dr.) disertacijoje, apgintoje 1964, nagrinėjo Vilniaus miesto ir gretimų rajonų gyventojų morfologinę gūžio charakteristiką. 1948–60 dar dirbo Vilniaus I ligoninės Patologinės anatomijos skyriaus vedėju. 1952–77 vyriausiasis Vilniaus patologas anatomas. Paskelbė per 50 mokslinių straipsnių kai kurių ligų marfologijos ir patogenezės klausimais. Vadovėlio *Patologinė anatomija* (1986), keliolikos knygų, mokomojo filmo bendraautoris. Nupiešė apie 700 paveikslų ir 300 plakatų patologinės anatomijos paskaitoms ir darbams, paruošė preparatų universiteto Patologinės anatomijos muziejui.

ŽYGAS Vincentas (1920 Estijoje – 1983 Brisbane, Australija)

Baigęs gimnaziją Kaune, studijavo Vytauto Didžiojo universitete. Prasidėjus II pasauliniam karui, pasitraukė į Vokietiją, kur baigė Hamburgo universitetą. 1948 atvyko į Australiją. Negalėdamas čia praktikuoti, išvyko į Naująją Gvinėją, kur 30 metų dirbo gydytoju. Aktyviai bendradarbiavo medicinos spaudoje. V. Žygas pagarsėjo kaip vienas pirmųjų gydytojų, pastebėjusių ir aprašiusių tuo metu neišgydomą *kuru* ligą, paplitusią tarp Naujosios Gvinėjos aukštumų genties gyventojų. 1956 po ilgų tyrinėjimų parašė studiją apie šią ligą.

1957 sergančiuosius šia liga V. Žygas tyrė kartu su čekų gydytoju D. Gajduseku, kuris 1976 gavo Nobelio premiją; savo tyrinėjimų duomenis jie paskelbė medicinos žurnale.

ŽILIBERAS (*Gilibert*) Žanas Emanuelis, medicinos daktaras, profesorius (1741 06 21 Carette, Prancūzija – 1814 09 02 Lyone)

1763 medicinos daktaro laipsniu baigė Montepelliero universitetą Prancūzijoje. 1764–68 gydytojavo Lyone, tyrė vietos augaliją. 1768–75 Lyono universiteto chirurgijos profesorius, Lyone įsteigė botanikos sodą. 1775 atvyko į Gardiną. Čia įkūrė medicinos mokyklą (1777–81 buvo jos direktorius, medicinos, chirurgijos ir gamtos mokslų profesorius), botanikos sodą, akušerių mokyklą. Atvykęs į Vilnių, 1781–83 Vilniaus universitete dėstė gamtos mokslus, tyrė Vilniaus apylinkių florą, įsteigė pirmąjį Lietuvoje botanikos sodą. Universitetui parengė pirmuosius herbarus, gyvūnų ir paukščių iškamšų, iškastinių augalų ir gyvūnų liekanų rinkinius. Pirmasis aprašė Lietuvos augalus (*Lietuvos flora*, 1781–1782, lotynų k.). Tyrė augalų ligas, stebėjo fenologinius reiškinius. 1783 išvyko iš Vilniaus.

ŽILINSKAS Jurgis, medicinos daktaras, profesorius (1885 04 23 Januškoniuose, Kėdainių aps. – 1957 03 15 Waterburyje, Connecticuto valstija, JAV)

Gimnaziją lankė Liepojoje (Latvija) ir Arensburge (Estija). 1912 baigė Dorpato (dabar Tartu) universitetą ir pradėjo dirbti jo Chirurgijos klinikos asistentu. 1914–17 tarnavo Rusijos Raudonojo Kryžiaus organizacijoje. Pasibaigus I pasauliniam karui, grįžo į Lietuvą, gydytojavo Šiauliuose. 1919–22 Kauno karo ligoninės chirurgas. 1920–22 dar dėstė ir Aukštuosiuose kursuose. 1921 tobulinosi Miuncheno anatomijos ir antropologijos institute. 1922–40 Lietuvos, vėliau Vytauto Didžiojo universiteto Anatomijos katedros vedėjas; profesorius. 1927 už disertaciją *Lietuvos kaukolės dėžė* jam suteiktas medicinos daktaro laipsnis. Mokslo reikalais lan-

Jurgis ŽILINSKAS

kėsi Prahos, Berlyno, Vienos ir kituose Vakarų Europos universitetuose. Tyrė lietuvių etninės antropologijos (kraniologijos, serologijos, somatologijos) klausimus. Norėdamas pateikti plačią lietuvių antropologijos charakteristiką, su bendradarbiais ištyrė apie 500 lietuvių karių ir apie 100 Rytprūsių lietuvių, tačiau darbo baigti nespėjo. Balzamavo Dariaus ir Girėno palaikus. Sukūrė lietuviškų anatomijos terminų. 1940–44 Vilniaus universiteto Anatomijos katedros vedėjas. 1944 pasitraukė į Vakarus. Gyveno Vokietijoje, gydytojavo Meisenne (netoli Drezdeno). 1948 atvyko į JAV. Nors sveikata šlubavo, J. Žilinskas aktyviai dalyvavo lietuvių bendruomenės gyvenime. 1953 už nuopelnus lietuvių medicinai išrinktas Niujorko lietuvių gydytojų draugijos garbės nariu.

Stasys ŽILINSKAS

ŽILINSKAS Stasys, daktaras, docentas (1891 01 18 Vižaiduose, Vilkaviškio aps. – 1965 12 15 Kaune)

1916 baigė Maskvos universitetą. 1916–18 tarnavo Rusijos kariuomenėje Kaukaze. 1918 grįžęs į Lietuvą, gydytojavo Lazdijuose. Nuo 1925 Lietuvos universiteto Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros asistentas. 1928–29 tobulinosi Paryžiuje, Berlyne. 1931–40 Kauno karo ligoninės Ausų, nosies ir gerklės ligų skyriaus vedėjas. Nuo 1944 Vytauto Didžiojo universiteto, nuo 1951 Kauno medicinos instituto Otorinolaringologijos katedros ir Ausų, nosies bei gerklės ligų klinikos vedėjas; docentas (1958). 1956 jis apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją apie vestibulinio aparato ir klausos funkcijos sutrikimus, gydant tuberkuliozinį meningitą streptomicinu. Vienas pirmųjų Lietuvoje tyrė otorinolaringologijos klausimus. 1957 jo pastangomis įkurta Lietuvos otorinolaringologų mokslinė draugija, kuriai S. Žilinskas iki mirties vadovavo. Paskelbė per 30 mokslinių straipsnių apie pūlinių otitų gydymą, klausos sutrikimus ir kitais klausimais. Išleido pirmąjį lietuvišką otorinolaringologijos vadovėlį – *Ausų, nosies ir gerklės ligos* (1964).

ŽINDŽIUS Stanislovas Algimantas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1937 07 22 Kaune)

1961 baigęs Kauno medicinos institutą, jame (nuo 1989 Kauno medicinos akademija) dirba. Iš pradžių šio instituto Hospitalinės chirurgijos katedros asistentas, vėliau docentas, nuo 1987 Kauno medicinos akademijos Pirmosios chirurgijos klinikos profesorius. 1984 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje nagrinėjo nuolatinę širdies stimuliaciją elektra, kai esti atrioventrikulinė širdies blokada ir sinusinio mazgo silpnumo sindromas. 1980 už pasiekimus, tiriant ir taikant klinikoje elektrinę širdies stimuliaciją, jam kartu su kitais mokslininkais paskirta Lietuvos valstybinė premija. Paskelbė mokslinių darbų, išleido mokomųjų priemonių. Pirmojo lietuviško operacinės chirurgijos vadovėlio *Topografinė anatomija ir operacinė chirurgija* (1995) bendraautoris. 1955 baigė Kauno dešimtmetę muzikos mokyklą. 25 metus vadovavo Kauno medicinos studentų, vėliau dėstytojų, vokaliniam oktetui *Kolegos*.

Stanislovas ŽINDŽIUS

ŽIUGŽDA Alfredas, habilituotas daktaras, profesorius (g. 1921 05 26 Marijampolėje)

1937 baigė Kauno *Aušros* berniukų gimnaziją ir įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Studijuodamas buvo aktyvus korporacijos *Fraternitas Lithuanica* narys. 1942 baigęs universitetą, pradėjo dirbti Kauno sanitarijos inspektoriumi ir Raudonojo Kryžiaus ligoninės gydytoju. Nuo 1944 Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto Vidaus ligų ir tuberkuliozės katedros asistentas. 1948 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją. 1950 jam suteiktas docento vardas. 1951–52 Kauno medicinos instituto Infekcinių ligų katedros, nuo 1952 Vidaus ligų propedeutikos katedros vedėjas; šiai katedrai jis vadovavo trisdešimt šešerius metus. 1959 apgynė medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertaciją apie Birštono kurorto gydomųjų veiksnių poveikį virškinamojo trakto ir širdies ligų gydymui. 1963 jam suteikiamas profesoriaus vardas. Pagrindinė mokslinės veiklos kryptis – kvėpavimo organų ligos, ypač lėtinių nespecifinių plaučių ligų epidemiologi-

Alfredas ŽIUGŽDA

ja ir profilaktika. Su bendradarbiais ištyrė 44 Lietuvos gyvenviečių gyventojų sveikatą, numatė jos gerinimo būdus. Sukūrė savitą pulmonologų mokyklą, parengė daug kvalifikuotų specialistų. Daugelį metų buvo Kauno zonos vyriausiasis terapeutas, Lietuvos terapeutų mokslinės draugijos valdybos pirmininko pavaduotojas, Kauno krašto draugijos pirmininkas. Dabar yra žurnalo *Medicinos terapija ir praktika* redkolegijos narys. Paskelbė apie 300 mokslinių darbų. Su bendradarbiais išleido 16 monografijų ir vadovėlių, vadovavo daugelio jų paruošimui. 1997 išleido atsiminimų knygą *Priesaika nuo klaidų neapsaugo.*

ŽUKAUSKAS Gediminas Petras, habilituotas daktaras (g. 1947 05 15 Vilniuje) 1970 baigė Kauno medicinos institutą. 1972–73 Plungės ligoninės chirurgas. Nuo 1974 dirba Vilniaus psichiatrijos klinikoje; nuo 1976 šios klinikos Centrinės nervų sistemos laboratorijos, nuo 1993 skyriaus vedėjas. Nuo 1991 Lietuvos policijos akademijos (nuo 1997 Lietuvos teisės akademija) Kriminalistikos katedros profesorius. 1988 medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje apibendrino svarbiausiuosius parenchiminių organų konservavimo principus. Atrado bioelektrinės organizmo homeostazės reiškinį. Paskelbė mokslinių darbų iš elektrofiziologijos, transplantologijos.

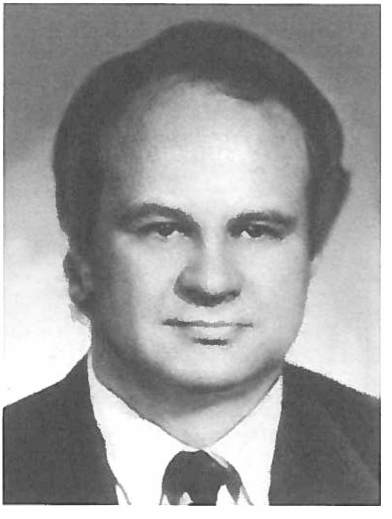

Gediminas ŽUKAUSKAS

ŽVIRONAITĖ Vida, habilituota daktarė, profesorė (g. 1943 05 03 Utenoje)

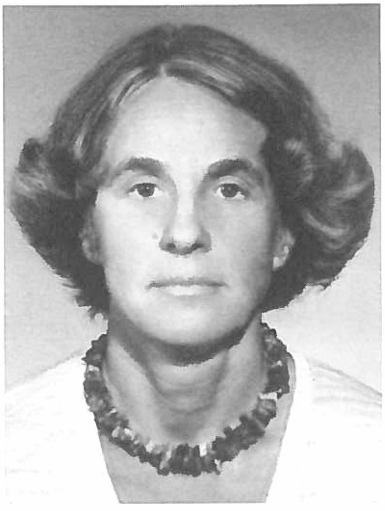

Vida ŽVIRONAITĖ

1966 baigusi Vilniaus universiteto Medicinos fakultete, jame dėsto. Dirbo šio universiteto Gydytojų tobulinimosi fakulteto Kardiologijos katedroje, nuo 1991 Medicinos fakulteto Kardiologijos klinikos profesorė konsultantė. 1971 apgynė medicinos mokslų kandidato (dr.) disertaciją, kurioje nagrinėjo platinos ir vandenilio mėginio (širdies mikrokaterizacijos būdu) klinikinę vertę. Svarbiausia mokslinio darbo kryptis – elektrokardiografija. Tiria prieširdžių elektrinį aktyvumą pagal intrakardinės ir diferencijuotai sustiprintos elektrokardiogramos duomenis, vainikinių širdies arterijų nepakankamumo klinikos, koronarografijos, echokardiografijos ir elektrofiziologijos paraleles. Tyrimų duomenis 1988 apibendrino medicinos mokslų daktaro (habil. dr.) disertacijoje. Viena ir su bendradarbiais paskelbė daugiau kaip 80 mokslinių darbų.

Mu-147 **Mūsų gydytojai.** Žinynas / Red. kol.: G. Česnys ir kt. – Lietuvos gydytojų sąjunga, 1998. – 325 p.

ISBN 9986-9265-0-5

Žinyne pateikiama 540 žymesniųjų Lietuvos gydytojų biografijų, glaustai aprašoma jų mokslinė veikla, nurodomos reikšmingiausios išleistos knygos. Straipsniai išdėstyti pagal abėcėlę.

UDK 614.25-051:929(474.5) (036)
Mu-147

MŪSŲ GYDYTOJAI

Viršelio dailininkas ROMAS ORANTAS
Kompiuteriu maketavo
ALIUTĖ ZIMANIENĖ

1998 09 11. Užsakymas 856. Lietuvos gydytojų sąjunga, Liubarto 2, Vilnius. Spaudė *Spindulio* spaustuvė, 3000 Kaunas, Gedimino 10.